

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FRA

SJÆLLANDSFARS LANDSTING.

EFTERRETNINGER

OM

EN DEL VED DENNE DOMSTOL I AARENE 1676—1789
INKAMINEREDE SAGER.

VED

EMIL SCHJØTTZ,
CAND. JURIS.

KJØBENHAVN.

P. G. PHILIPSENS FORLAG.

1875.

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

Forord.

Der er faa Perioder i den danske Retshistorie, om hvilke der foreligger saa lidt til Oplysning, som Perioden fra Christian den femtes Lov og til noget over Midten af det 18de Aarhundrede. Jeg har troet at afhjælpe et Savn hos dem, der interessere sig for dansk Retshistorie, ved at udgive denne Samling Meddelelser fra Sjællandsfars Landsting.

Materialet til nærværende Samling findes i den kgl. Landsover- samt Hof- og Stadsrets Arkiv i Kjøbenhavn og er med stor Beredvillighed stillet til min Disposition af denne Rets Justitiarius, Hr. Konferensraad Fiedler. Samlingen begynder med Aar 1676 (Justitsprotokol Nr. 1) og gaaer til Aaret 1789 inkl., da der efter dette Aar findes udførlige trykte Beretninger om Forhandlingerne paa Sjællandsfars Landsting. Samlingen er ikke udelukkende en Domssamling, hvorfor jeg har anset det for korrekttest at ordne de meddelte Stykker efter Sagernes Inkaminationsdato og angive Domsdatoen overalt, hvor den i og for sig har nogen Interesse, og dernæst i de Tilfælde, hvor Dommens Afsigelse falder ét Aar eller mere efter Sagens Inkamination. Kun ved Nr. 107 er ved en Unøjagtighed en anden Dato end Inkaminationsdatoen angiven.

Jeg har dernæst, navnlig for de senere Aars Vedkommende, saa vidt muligt, gjengivet de meddelte Stykker in extenso, især ved Domme, om hvis rette Forstaaelse der kunde være Tvivl. Endnu maa jeg med Hensyn til Bogens Benyttelse bemærke, at naar der undertiden er meddelt et Citat uden videre Angivelse, f. Ex. i Nr. 247, er det Citat af Dommen i Sagen. — Iøvrigt er der i Samlingen medtaget enkelte Ting, som strengt taget ikke have juridisk, men kun almindelig historisk Interesse.

Med disse Bemærkninger overlader jeg Bogen til det juridiske Publikums Velvillie.

Kjøbenhavn i April 1875.

Emil Schjottz.

Nr. 1. Den 10de Maj 1676. (*Likvidationsmænd*). To Likvidationsmænd havde i deres til Landstinget indstævnedede Forretning henvist en Del Poster til bedre Bevis, hvorfor Landstinget remitterede Sagen til fire andre Mænds Likvidation og Beregning.

Nr. 2. Den 10de Maj 1676. (*Tingsvidne*). Efterdi det befandtes, at den indstævnedede Herredsfoged Vidner udi denne Sag havde tilstedet, førend de i Sagen tidligere førte Vidner havde faaet lovligt Kald og Varsel, og da tilmed tvende af de førte Vidner vare interesserede i Sagen, nemlig Niels Jensens Hustru og Tjener i Jyderup, derved, at Niels Jensen havde været med til at vurdere det Gods, Sagen drejede sig om, og derfor af Herredsfogden var kjendt interesseret i Sagen at være og ude af Stand til at vidne, blev det ved Herredstinget udstedte Tingsvidne kjendt ugyldigt, saa det ikke kom Citanten til nogen Hinder i denne Sag eller til Præjuditz i nogen Maade.

Nr. 3. Den 13de September 1676. (*Rente*). Antaget, at naar en Obligation lyder paa skadesløs Betaling, kan Debitor efter Samme ikke befries for at betale Renter fra Forskrivningens Dato og indtil Betaling skeer.

Nr. 4 Den 13de September 1676. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte tilpligtet at udlevere en Hest strax og uden Ophold samt at betale Processens Omkostninger med 13 Rdl., saafremt han for videre Lovmaal vil være forskaanet.

Nr. 5. Den 18de Oktober 1676. (*Alders Tid, Tvangsklausul, Procesomkostninger*). Efterdi det af et rigtigt Ud-
tog af den gamle Stigtebog under Biskoppen D. Johan Bagers Haand erfares, at Præsten udi Torup aarlig haver haft af hvert Ildhus paa Kikhavn 20 vindtørre Kuller og 1 vindtør Torsk, og det tillige med usvækkede Tingsvidner bevises, at Præsten i Torup Sogn i Stedet for disse Kuller og Torsk i henved 60 Aar har faaet af hver Byggeplads og Ildsted paa Kikhavn aarlig 1 Ol Sild, eller naar Sildefiskeriet ikke tillod dette, for hver Ol Sild 2 fl , stadfæstedes Birkefogdens Dom, som havde tilpligtet indstævnte af hver Byggeplads og Ildsted i Kikhavn, som han havde i Brug, at yde aarlig til Præsten i Torup 1 Ol Sild eller 2 fl samt at betale Processens Omkostninger. Landstinget paalagde derfor domfældte at svare til Birkefogdens Dom, saafremt han ikke Exekution vil være undergIVEN, hvorhos det tilpligtede ham at udrede Processens Omkostning ved Underret og Landsting med 18 Rdl. (Efter Opskrift be-
løb den sig til 35 Rdl. 3 fl 4 β , men det er meget almindeligt, at Landstinget modererer den til en lavere Sum).

Nr. 6. Den 15de November 1676. (*Stadfæstelsesdom*). Et til Stadfæstelse indanket Tog af 16 Nævningsmænd stadfæstet.

Nr. 7. Den 20de December 1676. (*Tingsvidne, Procedure*). I en indanket Sag, der drejede sig om, hvorvidt en vorned tilhørte Hr. Ulrich Fr. Gyldenløve eller Kongens Ceremonimester Lüxdorph, mødte sidstnævntes Fuldmægtig og begjærede de af ham til Hjemtinget førte Vidner forhørte. Vidnerne vare tilstede og vedstode deres Forklaring, hvorefter den vornede var født i Sandby. Gyldenløves Fuldmægtig Jens Nielsen, Ridefoged paa Tybjerggaard, spurgte det ene Vidne, Jordmoderen Lucie Nielsdatter, om de tre andre førte Vidner havde været tilstede ved den omtvistede vornedes Fødsel, hvortil hun svarede nej. Derefter begjærede Jens Nielsen at maatte føre Vidner for

Landstinget, hvad der indrømmedes ham. Fra den vornedes Forældre og en Mand ved Navn Jesper Sørensen fremkom da Vidnesbyrd om, at den vornede var avlet og født paa en Grund, der hørte til Tybjerggaard. Men Landstinget erkjendte ikke Forældrenes Vidnesbyrd for gyldigt i Betragtning af, at de til deres Søns Befrielse kunde som villige eragtes. Efterdi der da af Jens Nielsen kun var ført ét Vidne, og dette efter Loven intet Vidne var, stadfæstedes Herredsfogdens Dom, der havde tilkjendt Lixdorff den vornede.

Nr. 8. Den 17de Januar 1677. (*Ægtemandens Gjældsansvar, Virkningen af, at en af Arvingerne overtager den afdødes Gjæld*). Antaget, at Hugo Lützou ikke kunde fritages for at indfrie en Obligation, som var udstedt af hans Hustrus 2de Brødre, Hans og Jørgen Juel, hvoraf den sidstnævnte var afgaaet ved Døden, efterdi Arv og Gjæld efter den afdøde var vedgaaet. Ved Obligationen havde Debitorerne forpligtet deres Arvinger en for alle og alle for en, og det antoges ikke at kunne befrie sagsøgte, at den efterlevende Broder paa Skiftet efter den afdøde havde modtaget Gods til Gjældens Betaling, ligesaa lidt som Kreditor, der ikke til Skiftet var bleven kaldet, kunde antages at have renonceret paa at holde sig til andre end den efterlevende Broder, fordi han ved Modtagelsen af et Aars Rente fra denne havde udstedt en Kvittering, «hvor han bekjender Hans Juel sig at skyldig være». Landstinget dømte derfor, at Hr. Hugo Lützou burde indfrie Obligationen og paaløbende Rente, som ikke til Dato findes afklareret og igjen have sin Regres til de vedkommende, som han bedst véd og kan.

Nr. 9. Den 14de Februar 1677. (*Terminus executionis*). Fire Formyndere i Slagelse paalagte inden 3 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse at aflægge Regnskab.

Nr. 10. Den 19de September 1677. (*Uskikkelighed for Retten*). En Udlægsforretning stadfæstet og ind-

stævnte for utilbørlig Skjælden her for Retten mod Citanten tilpligtet at betale denne 8 Rdl.

Nr. 11. Den 24de Oktober 1677. (*Terminus executionis*). Indstævnte tilpligtet inden 4 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse enten at indfrie sin Forskrivning med rede Penge eller stille saadant Pant og Forsikring, som Kreditor kan være forsikret med.

Nr. 12. Den 24de Oktober 1677. (*Stævning, Fuldmagt*). Antaget, at det ved Stævning til samtlige interesserede Lodsejere i Anledning af 8 Mænds Optrævelse ikke var nødvendigt at stævne en af Lodsejerne, Frue Karen Reedtz, personlig, men at det var tilstrækkeligt at stævne hendes Fuldmægtig, hvis Fuldmagt gik ud paa, at han over alt det Jordegods og Ejendom i Sjælland, som hun havde faaet efter sin Fader, skulde have tilbørlig Inspektion, at intet derfra mod Retten skulde komme.

Nr. 13. Den 28de November 1677. (*Ridemænd*). Herredsfogdens Dom stadfæstet og Ridemænd udmeldte efter Citantens Begjæring.

Nr. 14. Den 10de April 1678. (*Exekution*). To Mænd udmeldte til, naar de 15 Dage efter Hjemtingsdommen vare forbi, sammen med Tingfogden at gjøre Domhaveren Udlæg udi gode og tjenlige Løsere. For det Tilfælde, at han ikke deri kunde ske Fyldest, udmeldtes 2de Ridemænd til at gjøre Indførsel i domfældtes Jordegods.

Nr. 15. Den 10de April 1678. (*Terminus executionis*). Indstævnte tilpligtet at udlevere forskellige Gjenstande inden 6 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse.

Nr. 16. Den 4de September 1678. (*Fremlæggelsespaategning, Fordrings Anmeldelse paa Skifte*). Efterdi fornemmes, at Kreditor ikke paa Skiftet efter den afdøde haver gjort Anfordring efter sin Obligation, som vel deraf er at se, at Obligationen ikke paa Skiftet befindes læst og paaskreven at være, men sin Betaling nu først hos Enken

og Arvingerne som dem, der have vedgaaet Arv og Gjæld, lovligen søger, vides ikke Byfogdens Dom at kunne følges, men Enken og Arvingerne bør at indfri Obligationen, dog uden Rente, og derefter have deres Regres, hvor de bedst véd og kan.

Nr. 17. Den 6te Novemaer 1678. (*Stævningens Forkyndelse*). Da de indstævnte ved Opkrævelse af 8 Mænd til Reb og Deling havde stævnet dér, hvor deres umyndige Medarvingers eller disses Værgers Bopæl ikke bevistes at være, blev de 8 Mænds Forretning kjendt ugyldig.

Nr. 18. Den 18de December 1678. (*Procedure*). En Afvisningsdom indstævnet til Underkjendelse. Byfogden, som var tilstede, forhørtes til Sagens Oplysning.

Nr. 19. Den 9de April 1679. (*Hjemvisning*). En Birkefoged havde unødigt opholdt en Sag og derefter afsagt en uendelig Dom. Da imidlertid Sagen i sig selv fandtes «at være af slig Importance, at den ikke de interesserede uden største befrygtende Skade længere Forhaling eller Opsættelse kan fordrage», hjemviste Landstinget ikke Sagen til ny Paakjendelse, men afsagde endelig Dom i Realiteten og dømte Birkefogden til at betale en Mulkt af 3 Rdl.

Nr. 20. Den 4de Juni 1679. (*Landstingets Kompetence*). En mellem to Præster af Provsten i Tybjerg Herred afsagt Kjendelse var indstævnet for Landstinget. Indstævnte fremkom med Indsigelse om, at Landstinget ikke kunde paakjende Sagen, men at Landemodet var rette Forum, eftersom Sagen angik «kristelige Folk». Landstinget tog imidlertid intet Hensyn til denne Indsigelse, da Sagen ikke nogen Præst i hans Kald og Embede angik, men derimod vedrørte et Skifte og et dermed i Forbindelse staaende Arvespørgsmaal. Landsdommeren bemærkede endvidere, at Højesteret aldrig havde haft noget at indvende mod denne Opfattelse af Landstingets Kompetence.

Nr. 21. Den 15de Oktober 1679. (*Skifteforretnings Betydning overfor Domstolene*). Efterdi den forordnede Byfoged havde grundet sin Dom paa Borgmesters og Raads Skifteforretning, hvorpaa han ikke kunde dømme, fandt Landstinget, at han ikke anderledes havde kunnet kjende, saalænge samme Skiftebrev stod usvækket.

Nr. 22. Den 21de Januar 1680. (*Uendelig Dom, Hjemvisning*). Eftersom Herredsfogden intet endeligt i denne Sag havde dømt, eragtede Landstinget for billigt, at han selv paa egen Bekostning Sagen forfriskede og kjendte i den efter foregaaende lovlig Kald og Varsel.

Nr. 23. Den 12te Maj 1680. (*Procedure*). Sagen optoges og indstævnte bevilgedes en Tid af 14 Dage til at give Tilsvar og til at sende sine Breve og øvrige Dokumenter til Landsdommeren i Kjøbenhavn.

Nr. 24. Den 12te Maj 1680. (*Oprejsning*). Efterdi Appellationsfristen var udløben, havde Landstinget den 21de Januar 1680 stadfæstet en Underrettsdom. Da imidlertid Oprejsningsbevilling blev produceret, tog Landstinget atter den paagjældende Dom under Paakjendelse og dømte endelig i Sagen.

Nr. 25. Den 16de Juni 1680. (*Stævning, Synsforretning*). En Synsforretning annulleret, fordi den, til hvis «Skade» den optoges, ikke var lovlig stævnet.

Nr. 26. Den 16de Juni 1680. (*Likvidationsmænd*). I en indanket Regnskabssag forelagde Landstinget Parterne en Frist af 14 Dage til at udkaare 2de Mænd paa hver Side, som skulde tage Regnskaberne for sig, bedømme mulige Indsigelser, og, hvis Forlig mellem de stridende Parter ikke kunde opnaaes, da paadømme Parternes Mellemværende og give Forretningen fra sig under Hænder og Segl.

Nr. 27. Den 4de August 1680. (*Procedure*). Indstævnte begjærede, at Sagen maatte vises til Hjemtinget igjen til yderligere Vidneførsel, hvilket blev bevilget, hvorefter der blev forelagt Parterne en Frist af 5 Uger til at

levere deres Breve og Indlæg i Retten eller til Landsdommer Parsberg i Kjøbenhavn.

Nr. 28. Den 4de August 1680. (*Ed, Procedure*). Citanten producerer 3de Kvitteringer, hvorefter han til indstævnte i alt har leveret 104 Tdr. Byg. Indstævnte protesterer imod at have modtaget dette Antal Tønder og erklærer at have kvitteret dobbelt. Landsdommeren tilspørger da Citanten, om han ved sin højeste Ed kan vedstaa, at indstævnte har modtaget de ommeldte 104 Tdr. Byg. Citanten bekræfter dette og aflægger Eden.

Nr. 29. Den 4de August 1680. (*Processomkostninger*). Samme Sag. Processens Omkostninger ophævedes, efterdi Sagen havde været saa tvivlsom, at den ikke havde kunnet undvære Rettens Examen.

Nr. 30. Den 4de August 1680. (*Ærefornærmelser, Arrest*). En af Byfogden i Helsingør foretagen Arrestforretning var indanket til Underkjendelse af Rekvisitus, Anne Matz Frost's Enke, som for Landstinget fremførte forskjellige haarde Beskyldninger mod Byfogden for hans Virksomhed under Arrestforretningen. Hun paastod ham derhos straffet og afsat fra hans Embede. Da Landstinget imidlertid kom til det Resultat, at Beskyldningerne vare ugrundede, paalagde det hende under Trudsel om videre Lovmaal til Helsingør Byting inden 8 Dage at erklære og bekjende, «at hun ingen billig Aarsag nu befinder at have haft hannem (Byfogden) saaledes at angribe og tiltale, men at være sket af hendes Vankundighed», og at hun havde handlet som den, der «sig ikke paa Rettergang og den Moderation der udi bruges forstod». Iøvrigt underkjendtes den paaankede Arrestforretning, da den ikke lovlig var bleven forfulgt.

Nr. 31. Den 15de December 1680. (*Procedure, Stævning, Tingsvidne*). En Birketingsdom var af Forvalter Jochum Ernst indanket til Underkjendelse. Eftersom imidlertid den producerede Underrettsdom ikke var under Dom-

merens Forsegling, og tilmed da Jochum Ernst fremførte 4 andre Vidner, som begjærede at vidne, Sagen til mere Oplysning, standsede Landstinget Sagen og tilfandt Jochum Ernst disse 4 udi Stævningen navngivne Vidner efter foregaaende lovlig Stævnemaal til Herreds- eller Birketinget at føre og at tage deres Vidnesbyrd beskrevet, saaledes at samme Vidner kunde møde til næste Lands- ting sammen med de tidligere førte Vidner, paa hvilket Ting ogsaa den forseglede Dom vilde være at fremlægge. Ny Stævning til det kommende Landsting var ikke fornøden, men der vilde kunne gaaes i Rette efter den alt udtagne, naar den paany blev forkyndt. Parterne annammede deres indleverede Dokumenter tilbage.

Nr. 32. Den 26de Januar 1681. (*Tingsvidne, Stævning*). Efterdi Vidnerne, som vare indstævnedes til videre Examen ved Landstinget, fremstillede sig for dette og vedstode deres tidligere til Hjemtinget aflagte Forklaring, fandt Landstinget, at man ikke kunde nægte dem deres Sandhed at udsige eller erklære deres tidligere aflagte Vidnesbyrd for ugyldigt, uagtet Stævnemaalet til Hjemtinget var af den Beskaffenhed, at Tingfogden paa den Tid kunde have nægtet Vidnernes Førelse.

Nr. 33. Den 23de Februar 1681. (*Ridemænd*). Udmeldelse af Ridemænd efter en Højesteretsdom.

Nr. 34. Den 23de Februar 1681. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte dømt til inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse at betale den omtvistede Gjæld eller lide Nam og Vurdering i sin Bo og Middel.

Nr. 35. Den 22de Juni 1681. (*Pant*). Et efter Dom, afsagt ved Slagelse Herredsting, foretaget Udlæg i noget Løsøre, som var pantsat, men forblevet henstaaende i Debtors Værge, var indanket til Annulation. Landstinget stadfæstede imidlertid Udlægsforretningen, «eftersom Pant af Løsøre er ikke Pant, medmindre den panthavende det hos sig og i Hænde haver».

Nr. 36. Den 22de Juni 1681. (*Exekution, Appel*). En Exekutionsforretning, foretagen efter at Højesteretsstævning i Sagen var forkyndt for Rekvirenten, annulleret.

Nr. 37. Den 20de Juli 1681. (*Appel*). Forskjellige af Citantens Præentioner afviste fra Landstinget, eftersom de ikke for Hjemtinget havde været indstævnedede. (Domme, der som denne gaa ud paa, at Landstinget ikke kan paa-kjende andet, end hvad der har foreligget til Paakjendelse ved Hjemtinget, ere meget hyppige).

Nr. 38. Den 20de Juli 1681. (*Borgmester*). I en Sag, der var anlagt mod Borgmester Hans Hansen i Helsingør til Indfrielse af en af ham i Forbindelse med Raa-det dersteds paa Byens Vegne udstedt Obligation, havde Byfogden i Helsingør frikjendt Borgmestren. Landstinget stadfæstede Underrettens Dom, eftersom Borgmestren ikke kunde være pligtig at modtage Søgsmålet ene, og det kjendte ham «for Anfordringen saavidt fri, indtil hans andre Medbrødre, som Obligationen udgivet have, og lov-ligen vorde stævnedede og Dom paasøges, paa det enhver af Interessenterne i denne Gjæld kan vide at svare og Regres at bekomme».

Nr. 39. Den 14de December 1681. (*Indførsel*). Underrettsdommen, hvorved indstævnte var dømt til at betale, stadfæstet, og Landsdommerne love at gjøre Dombaveren, der begjærede Ridemænd udmeldte, Indførsel, naar han melder sig med Landstingsdommen og de behørige Breve.

Nr. 40. Den 14de December 1681. (*Indførsel*). Kreditor fremlægger en Højesteretsdom, hvorved Debitor var tilpligtet at indfrie sine 2de Obligationer, og begjærer Udmeldelse af Ridemænd. Landsdommerne love at foretage Indførsel, naar de med denne Tilfindelse og de behørige Breve besøges.

Nr. 41. Den 14de December 1681. (*Indstævntes Udeblivelse, Exekution*). Eftersom indstævnte hverken til Landstinget eller Hjemtinget havde ladet møde, stadfæ-

stede Landstinget Underrettens Dom, hvorved indstævnte var dømt til at betale den paaklagede Fordring. Domhaveren begjærer Udmeldelse til Indførsel og Udlæg, hvorefter Landstinget udmelder 2de ærlige Mænd, som sammen med Herredsfogden skulde gjøre Domhaveren Udlæg i Domfældtes Løsøre for Fordringen 48 Rdl. 4 β og Processens Bekostning 5 Rdl.

Nr. 41. Den 14de December 1861. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte tilpligtet at betale Kapitalen med Rente og billig Omkostning inden 14 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse eller lide Nam og Vurdering i hans havende Bo og Midler.

Nr. 42. Den 14de December 1681. (*Procesomkostninger*). Det indstævnte Dødsbo tilpligtet at betale Processens Omkostning 8 Rdl. «pro qvota lige med anden Gjæld».

Nr. 43. Den 18de Januar 1682. (*Renter*). En Herredstingsdom, hvorved indstævnte var tilpligtet at indfri sin skadesløse Obligation inden 15 Dage, stadfæstet, forsaavidt Kapitalen og den anvendte Bekostning angik. Men med Hensyn til Renten fandt Landstinget ikke, at man kunde paalægge den indstævnte Debitrix at betale denne, eftersom hendes skadesløse Underskrivelse var uden Datum.

Nr. 44. Den 18de Januar 1682. (*Kontrastævning*). Et Tog af 16 Nævninger var indstævnet til Stadfæstelse. Paa den dømtes Vegne blev der produceret Kontrastævning til Togets Underkjendelse.

Nr. 45. Den 18de Januar 1682. (*Appel, Udlæg*). Da Byfogden i Roeskilde Peiter Schrøder havde nægtet at exekvere en af ham selv afsagt Dom, indstævnedes Domhaveren ham for Landstinget til Betaling af den Fordring, som Dommen havde paalagt domfældte, Raadmand Nicolai Nielsen i Roeskilde at betale. Men Landstinget frifandt Byfogden for Citantens Paastand, eftersom han den Gang havde haft Ret til at vægre sig ved at gjøre Udlæg, fordi

domfældte havde forevist Landstingsstævning, og det agtede for Ret, at Citanten maatte tage Skade for Hjemgjæld, eftersom han ikke før enten ved Kontrastævning eller paa anden Maade Nicolai Nielsens til Prolongation, som det syntes, udtagne Stævning havde forekommet. Derimod ansaaes det for billigt, at Byfogden nu gjorde Udlæg efter den paagjældende Obligation og hans derpaa funderede Dom.

Nr. 46. Den 18de Januar 1682. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Borgmester og Raad i Slagelse tilpligtedes at efterkomme en Højesteretsdom, hvorved det var paalagt dem at fortsætte og afslutte en af dem paa-begyndt Skifteforretning, inden 14 Dage efter Landstingsdommens lovlige Forkyndelse, saafremt de ikke vilde stande til Rette derfor og straffes, som det sig bør.

Nr. 47. Den 18de Januar 1682. (*Exekution*). Underrettsdommen stadfæstet, og paa Citantens Begjæring om Udmeldelse af Ridemænd love begge Landsdommerne at ville gjøre ham fornøjeligt Udlæg.

Nr. 48. Den 22de Februar 1682. (*Procedure*). Efter indstævntes Begjæring indrømmedes der ham en Frist af 14 Dage til at levere sit Indlæg og det øvrige, han kunde have at fremlægge i Sægen, til Landsdommer Parsberg i Kjøbenhavn. Sagen optoges.

Nr. 48. Den 22de Marts 1682. (*Indførsel, Rente*). De af Citanten foreslaaede to Mænd udmeldtes til at gjøre Indførsel efter Dommen, hvorved indstævnte blev paalagt at indfrie det indtalte Revers. Rente blev ikke tilkjendt Kreditor, da Reverset hverken led paa Rente eller skadesløs Betaling.

Nr. 49. Den 22de Marts 1682. (*Opsigelse*). Antaget, at Opsigelsen fra Kreditors Side af en Obligation til Betaling maatte tabe sin Virkning derved, at Kreditor uden Forbehold vedblev at modtage Renter af Obligationen ud over den Tid, da Obligationen efter Opsigelsen skulde have været indfriet.

Nr. 50. Den 7de Juni 1682. (*Procesomkostninger*).
Et Tog af 16 Mænd, som havde bestemt, at en afdød skulde begraves i hedensk Jord, fordi han havde begaaet Selvmord, blev underkjendt af Landstinget, der fandt, at der ikke forelaa tilstrækkelige Data til at antage et Selvmord, hvorefter det paalagdes de 16 Mænd at betale Processens Omkostninger ved Landstinget med 5 Rdl.

Nr. 51. Den 5te Juli 1682. (*Res judicata*). Ved Herredstingsdomme af 7de September 1678 og 1ste Maj 1580 var det antaget, at der paa hvilede Skovrider Simon Michelsen en Forpligtelse til aarlig at udrede til Københavns Magistrat som Afgift af nogle Jorder, han havde i Brug, 4 Rdl. og en Fjerding Smør. Skifteforvalteren i Simon Michelsens Dødsbo vilde imidlertid ikke anerkjende denne Forpligtelse og kjendte Magistraten uberettiget til at oppebære de efter Dødsfaldet forfaldne Afgifter. Denne Skifteforvalterens Kjendelse var nu indanket for Landstinget, som fandt, at ovennævnte Herredstingsdomme maatte lægges til Grund for Afgjørelsen af denne Sag, efterdi den første var af den Alder, at den var upaaankelig, og den anden funderede sig paa denne, hvorfor Magistraten kjendtes berettiget til hos Dødsboet at oppebære de forfaldne Afgifter.

Nr. 52. Den 9de August 1682. (*Kontrastævning*). Indstævnte producerer Kontrastævning til den paaankede Doms Konfirmation.

Nr. 53. Den 9de August 1682. (*Indførsel*). Landsdommer Andreas von Engberg erklærer sig villig til, naar Domhaveren begjærer det, sammen med Claus Sehested til Bjergbygaard at gjøre Ridemandsindførsel.

Nr. 54. Den 9de August 1682. (*Indførsel, Pant*). Kreditor, som alt tidligere havde faaet Indførsel til Brugelighed i det pantsatte Gods, men som ikke derved var bleven dækket, begjærer efter Stævning til Debitor Ud-meldelse af Ridemænd, som kunde gjøre ham Indførsel

til Ejendom i bemeldte Gods. Begge Landsdommerne erklærede at ville foretage slig Indførsel tilligemed rigtig Likvidation mellem Parterne.

Nr. 55. Den 13de December 1682. (*Indførsel, Pant til Brugelighed*). Debitor indstævnes til at høre Ridemænd udmeldte. Kreditor møder, fremlægger Panteforskrivningen og begjærer Indførsel til Brugelighed. Ridemænd udmeldes.

Nr. 56. Den 13de December 1682. (*Faderens Ansvar for Sønnens Gjæld*). Hvorvel Landstinget erkjendte, at Sønnen i Almindelighed ikke ved Gjæld kunde forpligte Faderen, tilfandt det dog en Fader at indfrie den af hans afdøde Søn udgivne Forskrivning, men dette Resultat støttedes paa, at Sønnen, som døde i Forældrenes Hus i en Alder af hen ved 29 Aar, i lang Tid havde været i Fællig med Forældrene og forestaaet en Del af deres Handel og Vandel, hvortil kom, at Faderen ved Dødsfaldet havde overtaget alle Sønnens Midler uregistrerede, saa at Kreditorerne ikke i disse kunde søge deres Betaling.

Nr. 57. Den 31te Januar 1683. (*Dommerens Stilling til jus*). Indstævnte forelagt inden 3 Uger at skaffe og levere til Landsdommer Parsberg den kongelige Forordning om, hvad der skal gives for Furage.

Nr. 58. Den 16de Maj 1683. (*Privilegier, Stævning*). Da Byfogden i Helsingør og en Kjøbmand sammesteds vare indstævnedes for Landstinget med 8 Dages Varsel, medens Helsingørs Indbyggere ifølge Privilegium skulde have 14 Dages Kald og Varsel, kunde Sagen ikke foretages.

Nr. 59. Den 19de August 1683. (*Hævd*). Eftersøm det ved Tingsvidne var oplyst, at Ejerne af Frydendal Hovedgaard i over 46 Aar upaaanket havde benyttet de saakaldte Rørskovs Enge, uden at nogen Prætention til Tinge eller uden Tinge paa dem var gjort, fandt Landstinget, at

disse Enge ikke nu kunde frakjendes Besidderen af Frydendal.

Nr. 60. Den 29de August 1683. (*Præskription*). Iblandt andre Indsigelser fremsatte Debitor ogsaa mod Forskrivningen *exceptio præscriptionis*, idet Forskrivningen var dateret den 30te Maj 1660. Men Landstinget tog ikke Hensyn til denne Indsigelse, eftersom Kongen ved aabent Brev, dateret Kjøbenhavn den 16de Oktober 1683, havde tilladt, at bemeldte Forskrivning i al Rettergang skulde være lige saa gyldig, som om den var paataalt inden 20 Aar efter dens Udstedelse. (Dømmen i nærværende Sag blev afsagt den 22de November 1683).

Nr. 61. Den 26de September 1683. (*Terminus executionis*). En Fæster, som uden billig Aarsag, lovlig Opsigelse eller Lovens Fyldestgjørelse var flyttet fra Fæstet, tilpligtet inden 8 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse at indfinde sig dér igjen samt at betale Processens Bekostning med 5 Rdl.

Nr. 62. Den 24de Oktober 1683. (*Udeblivelse*). Da Citanten ikke mødte, tilpligtedes han at udrede til indstævnte Udgifterne ved Rejsen til Landstinget med 2 Rdl.

Nr. 63. Den 21de November 1683. (*Appel*). En Indførsel, som var foretagen efter en Dom, der efter Indførselns Foretagelse blev kjendt ugyldig af Landstinget, annulleret.

Nr. 64. Den 22de November 1683. (*Ed, Dommens Affattelse*). Eftersom Hans Poulsen ej fremlægger Christian Kohls Bevis paa disse 6 Rdl., og Christian Kohl dog befindes at være til Næstved Raadstue indstævnet enten at vedgaa eller fragaa Gjælden, hvor Kohl ej har villet møde, men nu først her til Landstinget skriftlig ved sin Ed fragaaer, at han ej har faaet Penge til Laans af Hans Poulsen, ej heller er hannem noget skyldig, da frikjendes Christian Kohl for disse 6 Rdl., og den indstævnte Raadstuedom ej at komme Christian Kohl til Hinder eller

Skade. (Til Oplysning om Domsaffattelsen i denne Periode er nærværende Dom meddelt in extenso).

Nr. 65. Den 27de Februar 1684. (*Stadfæstelsesdom*). Eftersom Byfogdens Dom var af den Alder, at den ikke kunde stævnes eller paakjendes, stadfæstedes den.

Nr. 66. Den 2den April 1684. (*Afvisning*). Eftersom Citanten ikke havde produceret de Dokumenter, der vare fornødne til, at Sagens Beskaffenhed kunde ses, paa lagdes det ham paa egen Bekostning at indkalde Sagen igjen til første eller andet Landsting og dér fremlægge de paagjældende Dokumenter, for at endelig Dom kunde blive afsagt mellem Parterne.

Nr. 67. Den 23de Juli 1684. (*Fremlæggelse af nye Dokumenter under Appellen, Likvidation*). Landstinget erkjendte, at Byfogden i Helsingør efter de Dokumenter, der havde været fremlagte for ham, ikke kunde have afgjort den foreliggende Regnskabssag paa anden Maade end som sket var. Hans Dom stadfæstedes imidlertid ikke, eftersom Appellanten for Landstinget producerede de Dokumenter han burde have fremlagt for Underretten, hvorimod det paa lagdes Byfogden sammen med 2de upartiske Mænd at tage Parternes Mellemværende for sig og forrette rigtig Likvidation samt afgive deres Forretning til næste Landsting til Sagens endelige Paakjendelse. Appellanten tilpligtedes at erlægge herfor til Byfogden 4 Rdl. og til hver af Mændene 2 Rdl.

Nr. 68. Den 20de August 1684. (*Procesomkostninger*). Da Herredsfogden uden gyldig Grund havde nægtet nogle Vidners Førelse, paa lagdes det ham at godtgjøre Appellanten Sagens Omkostninger med 5 Rdl. samt paa egen Bekostning at foretage den paagjældende Vidneførelse.

Nr. 69. Den 17de September 1684. (*Terminus executionis, Tvangsklausul, Procesomkostninger*). En Underretsdom, hvorved Debitor var tilpligtet at indfri den paa klagede Gjældsfordring, stadfæstet, hvorpaa Landstinget

paalagde Appellanten at betale efter Underrettsdommen samt udrede for ibragt Bekostning til Modparten 5 Rdl. samt til Underdommeren 1 Rdl., alt inden 8 Dage efter Landstingsdommens Forkyndelse, hvis han ikke vil lide Nam.

Nr. 70 Den 17de September 1684. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte tilpligtet at betale Fordringen skadesløst tilligemed 5 Rdl. i Omkostninger inden 15 Dage under Trudsel om Nam.

Nr. 71. Den 15de Oktober 1684. (*Forholdet mellem dansk og fremmed Ret, Tvangsklausul, Procesomkostninger*). En Underdommer havde konfiskeret en i Rette lagt skadesløs Gjældsfor skrivning, fordi den var skreven paa ustempet Papir. Landstinget annullerede imidlertid Dommen, efterdi Forskrivningen var udstedt i Hamborg, hvor intet stemplet Papir brugtes, og det dømte indstævnte til at indfri Forskrivningen skadesløst eller lide Nam samt paalagde Underdommeren at udrede til Kreditor for den ibragte Bekostning 5 Rdl. (Kreditor var hjemmehørende i Hamborg og Debitor i Danmark).

Nr. 72. Den 12te November 1684. (*Stævning, Procedure*). Efterdi sagsøgte først var stævnet den 10de November, optoges Sagen til næste Landsting den 17de December og det paalagdes Citanten inden den Tid at levere Landsdommeren i Kjøbenhavn alle de til Sagens Oplysning hørende Dokumenter.

Nr. 73. Den 28de Januar 1685. (*Præklusion*). Kreditor efter et Haandskrift søger Debtors Arvinger til Fordringens Indfrielse. Da det imidlertid befandtes, at Forskriften i Lovens 5—14—29 om Forkyndelsen til Tinge rettelig var jagttaget af Arvingerne, og Kreditor ikke havde meldt sig med sin Fordring inden den foreskrevne Tid, frifandtes Arvingerne for Kreditors Tiltale.

Nr. 74. Den 26de August 1685. (*Stadfæstelsesdom, Likvidationsmænd*). Eftersom den indstævnedes Dom var af den Alder, at den ikke kunde frafaldes, og Herreds-

fogden havde givet Parterne «Anledning» til at nævne Mænd til at gjøre Likvidation, hvad ikke var sket, forelagde Landstinget indstævnte inden 8 Dage efter denne Afskeds Forevisning at tage udi Kjøbenhavn, hvor den Arv, hvoraf Sagen rejste sig, var falden, en fornuftig og upartisk Mand, som sammen med den paa Citantens Side nævnte kunde foretage Likvidation og derefter tilstille Landsdommeren paa hans Bopæl den endelige Forretning inden 3 Uger efter denne Doms Dato, for at der til det først kommende Landsting kunde falde endelig Dom.

Nr. 75. Den 26de August 1685. (*Tingsvidne, Granskning*). Da det ved Tingsvidne var oplyst, at ingen andre end Assessor Christian Simonsens Bønder have brugt eller udøvet nogen Ret over en Eng, kaldet Ulfsmose paa Kamstrup Mark, fandtes Sættefogden ej at have haft nogen Grund til at henvise Ejendommen til Granskning, hvorfor hans Henfindelsesdom kjendtes ugyldig, og det paalagdes ham ved Dom at afgjøre efter de fremlagte Bevisligheder, hvem Engen tilhørte.

Nr. 76. Den 10de Marts 1686. (*Kontrasegemaal*). Eftersom det var en Kontra-Citation, og Hovedcitanten og hans Fuldmægtig havde indciteret Sagen til endelig Paa-kjendelse, og de derhos begge personlig vare til Vedermaal, kunde en Indsigelse om, at Kontrastævningen var forkyndt med urigtigt Varsel, ikke tages til Følge.

Nr. 77. Den 26de Maj 1686. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte tilpligtet at betale Fordringen inden 15 Dage under Lovens Exekution.

Nr. 78. Den 28de Juli 1686. (*Tingsvidne, terminus executionis*). En Birkefoged, der havde nægtet at fremme en lovlig tilstævnet Vidneførsel, tilpligtet paa egen Bekostning at indstævne Vidnerne og de andre interesserede til Birketinget inden 14 Dage efter Landstingsdommens lovlige Forkyndelse og dér Vidnerne paa egen Bekostning at føre.

Nr. 79. Den 28de Juli 1686. (*Kontrasøgsmaal*). En Regimentskvartérmester tilpligtet at betale efter sin Afregning til Oberst Rabe 159 Rdl. 74 β , men «saafremt han noget efter Paastaaende derimod hos Oberst Rabe kan have at fordre, giver Lovens 5te Bog 14de Kapitel 7de Artikel Anledning om, hvorledes søges bør og kan».

Nr. 80. Den 28de Juli 1686. (*Privilegier*). Antaget, at forskellige Friheder og Privilegier, der vare givne Besidderen af en fast Ejendom og hans Hustru, saa længe Gaarden var i deres Eje, in casu Retten til at fordre af de omboende Bønder, at de skulde holde Gaardens Marker indhegnede og vedligeholde Hegnene, ikke kunde udøves af den, til hvem Ejendommen var pantsat, og som havde taget den til brugeligt Pant.

Nr. 81. Den 25de August 1686. (*Arrest*). Antaget, at Spørgsmaalet om «Straf» i Anledning af en uberettiget Arrestforretning for paaført Forurettelse og Skades Lidelse ikke kunde paakjendes ved Landstinget, «da som denne Post til Hjemtinget ikke er agerit, langt mindre paakjendt».

Nr. 82. Den 25de August 1686. (*Tiende, Hævd*). En Dom, hvorved Korsør Bymænd frifandtes for at svare Korn-tiende til Kongen, Kirken og Præsten, blandt andet grundet paa Lovens 5—5—1 smh. med 5—5—2, da den nævnte Tiende ikke var dem afkrævet i «44, 50 ja 60 Aar».

Nr. 83. Den 8de December 1686. (*Kautiøn*). En Indsigelse om, at der ikke burde gives Kreditor Dom over Forloveren ved Landstinget, førend Dommen var falden i den ved Højesteret mod Hoveddebitor henstaaende Sag, forkastet, og Forloveren dømt til at indfrie Forløftningsbrevet.

Nr. 84. Den 26de Januar 1687. (*Udlæg, Terminus executionis*). Da en Byfoged havde nægtet at exekvere en af ham selv afsagt Dom, og domfældte derefter afgik ved Døden, hvorefter Domhaveren af Boet kun fik et ufuld-

stændigt Udlæg, bleve Byfogdens Enke og Arvinger tilpligtede inden 15 Dage at betale ham hans Fordring og Processens Omkostning med 5 Rdl. imod at beholde det udlagte.

Nr. 85. Den 26de Januar 1687. (*Oversyn, Dommens Affattelse*). En Underretsdøm, der grundede sig paa et Oversyn af 8 Mænd, stadfæstet. Men Landstinget fandt dog ikke, at der, forsaavidt Citanten skulde forblive i de Tanker, at han var forurettet ved de 8 Mænds Syn og Afsigt og den derpaa grundede Dom, kunde nægtes ham, at 16 andre Mænd bleve opkrævede. Imidlertid vilde dog Processens Omkostninger ved Landstinget være at erlægge af ham med 6 Rdl., inden en saadan Opkrævelse kunde finde Sted.

Nr. 86. Den 25de Maj 1687. (*Stadfæstelsesdom*). En Skifteforretning stadfæstet, da den var af den Alder, at den ikke uden Oprejsning ved Landstinget kunde paa-kjendes, og Bevilling hertil ikke var præsteret.

Nr. 87. Den 6te Juli 1687. (*Likvidationsmænd*). En Sag om Gjæld paa Grund af sin Vidtløftighed henvist til Likvidationsmænd.

Nr. 88. Den 6te Juli 1687. (*Udeblivelse*). Citanten, som udeblev, tilpligtet at betale Omkostningerne ved Modpartens forgæves Rejse til Landstinget med 4 Rdl.

Nr. 89. Den 6te Juli 1687. (*Tingsvidne*). Antaget, at det ikke under Paaskud af, at de vare villige, kunde forbydes Citantens Moder og Læredreng at aflægge Vidnesbyrd i en Sag, hvor flere Vidner havdes, men Dommeren burde af deres Udsagn kun tage saa meget, som han efter Sagens og Vidnernes Beskaffenhed tjenligt eragter.

Nr. 90. Den 30te November 1687. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). En Mand, der havde paataget sig at inddrive nogle Fordringer, der tilligemed en Del Løsøre vare udlagte en uden Riget boende i Arv, tilpligtet inden 15 Dage under Exekution efter Loven at indbetale til Ar-

vingen det alt indkasserede, hvorimod der med Hensyn til en endnu henstaaende Fordring blev paalagt ham inden 3 Uger at skaffe Rigtighed enten ved Betaling, Udlæg eller Fremlæggelse af Bevislighed for, at intet var at faa hos Debitor.

Nr. 91. Den 25de Januar 1688. (*Afvisning*). En Sag, hvori Landstinget den 25de August 1687 havde afsagt Dom, var atter indbragt under Fremlæggelse af nye Breve og Dokumenter. Uagtet nu Landstinget paa Grund af disse fandt, at den engang afsagte Dom i visse Poster noget kunde været limiteret og restringeret, afviste det dog Sagen og remitterede den til Paakjendelse ved Højesteret.

Nr. 92. Den 7de Marts 1688. (*Skjønsmænd*). Antaget, at fire Skjønsmænd, der ikke havde villet afhjemle deres Forretning, ikke kunde dømmes efter Lovens 1—13—7, «eftersom Herredsfogden ikke befindes at have forelagt disse fire Mænd at svare paa, hvis dennem blev tilspurgt».

Nr. 93. Den 7de Marts 1688. (*1—5—14*). Underretsdømmen stadfæstet, ved hvilken indstævnte var tilpligtet at indfrie sin skadesløse Obligation, hvorefter Landstinget lover Domhaveren Exekution «for Kapitalen 1000 Rdl., item Rente deraf 262 Rdl. saa og al billig anvendte Bekostning og videre Interesse, indtil Betalingen følger».

Nr. 94. Den 18de April 1688. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Dommen, hvorved indstævnte tilpligtes at indfrie sin Obligation, mangler Exekutionsfrist, men er forsynet med Tvangsklausul (Nams Lidelse).

Nr. 95. Den 18de April 1688. (*Hævd*). En Ejendomsbesidder tilkjendt Fiskeriretten i en Aa i Henhold til Lovens 5—5—2, da han beviste at have udøvet denne Ret i 28 Aar.

Nr. 96. Den 8de August 1688. (*Myndighed, Vornedskab*). Antaget, at en Jomfru, hvem det ved kongelig Resolution var tilladt at være sin egen Værge, dog at en

beskikket Lavværgе skulde give sit Raad og Samtykke til, at noget af hendes Gods solgtes, ikke kunde udstede Frihedsbrev til nogen af sine vornede.

Nr. 97. Den 19de September 1688. (*Pant*). Antaget, at en indtraadt Skiftebehandling ikke kunde opholde Pant-haveren i en fast Ejendom i at træde til Pantet efter Lovens 5—7—8. Vedkommende Panthaver, der ved Byfogdens afvigende Mening om dette Forhold var bleven forsinket i sin Retsnydelse, blev af Landstinget kjendt berettiget til strax at tiltræde Pantet og lade det bortsælge ved offentlig Auktion.

Nr. 98. Den 31te Oktober 1688. (*Pant*). En Pant-haver, hvem der ved Forskrivelsen var indrømmet Ret til i Tilfælde af, at Debitor skulde vise sig forsømmelig med Betalingen, at lade Pantet sælge ved offentlig Auktion. var af Underretten kjendt berettiget til at søge Fyldestgjørelse paa denne Maade. Men Landstinget fandt det dog at være billigt, at Pantet «*efter Processens lovlige Form og Maade hannem først ved gode Mænd efter Loven overdrages, hvorefter han sig videre efter Forskrivelsen kan forholde*».

Nr. 99. Den 10de April 1689. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte tilpligtet at udlevere Citanten den omtvistede Gjenstand inden 8 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse eller lide Nam efter Loven for 25 Rdl.

Nr. 100. Den 15de Maj 1689. (*Udlæg*). En Udlægsforretning kjendt ugyldig, efterdi Vederparten og Rettens Middel ikke havde taget Hensyn til en med Tilbud om Kautions ledsaget Erklæring fra domfældte om at ville appellere.

Nr. 101. Den 26de Juni 1689. (*Tinglæsning af Skjøder og Pantebreve*). Ved Anderskov Herredstings Dom af 13de April 1689 var Retten til Hvilebjerg Vænge tilkjendt Borgmester Jens Ebbesen i Henhold til et af Oberstlieutenant Hieronymus von Grabou til ham den 16de Decem-

ber 1682 udstedt Skjøde, som alene var læst ved det nævnte Ting den 20de Juli 1683. Denne Dom indstævnes imidlertid for Landstinget af Axel Lauritzen, der formener sig berettiget til samme Hvilebjerg Vænge som Del af en større Ejendom, der var ham solgt af General Arenstorph paa dennes Søn, Christian Arenstorphs Vegne. Bemeldte Ejendom var ved Pantebrev, udstedt paa Viborg Snapsting den 14de Marts 1683 og læst ved Sjællandsfars Landsting den 27de Juli 1683, 4de Ting efter Udstedelsen, pantsat til General Arenstorph af Oberstlieutenant Grabou og den 12te Juli 1688 udlagt til Sønnen Chr. A. Landstinget afsagde da den Dom, at da «Loven pag. 739 den 28de Artikel melder, at Skjøder bør til næste eller andet Landsting læses, efterat de ere udgivne, som med Jens Ebbesens Skjøde ikke sket er, hvorved Panttageren Hr. Fridrich von Arenstorph kunde have taget sig vare, at disse Vænge og Skov vare frie for dette Pant», saa vides ikke Borgmester Jens Ebbesens Skjøde saa gyldigt at kunne anses, at det kan hindre Axel Lauritzen paa hans tilkjøbte Grund og Ejendom, hvorfor Herredsfogdens Dom underkendes.

Nr. 102. Den 31te Juli 1689. (*Likvidationsmænd*). En Sag om Afregning, hvor Debitor dels gjorde gjældende, at han ikke ene var pligtig at svare til alle Kreditors Krav, og dels, at de leverede Varer vare altfor ringe i Forhold til den satte Pris, efter Skyldnerens Paastand henvist til Likvidationsmænd.

Nr. 103. Den 31te Juli 1689. (*Vidnestævning, Terminus executionis*). En Vidnesag, som af Tønne Poulsen var anlagt ved Tudse Herredsting til Oplysning om en Person ved Navn Jens Nielsen, der af Ladefogden paa Sorø m. fl. var bortført fra sit Arbejde hos Husbonden, ved hvilken Lejlighed en af Universitetets Bønder blev saaret, var efter Paastand afvist af Herredsfogden, fordi nævnte Jens Nielsen ikke udi Kaldsedlen var navngiven. Landstinget kjendte imidlertid Herredsfogdens Afvisnings-

dom magtesløs at være; efterdi Loven ikke melder, at den forurettede skal stævnes i saadanne Sager, og paalagde Herredsfogden og Sorø Fuldmægtig paa egen Bekostning inden 3die Ting, som holdes for Tudse Herred, at indstævne samtlige Vidner.

Nr. 104. Den 11te September 1689. (*Pant*). Antaget, at en indtraadt Skiftebehandling ikke kunde hindre Pantekreditor i strax at tage den pantsatte faste Ejendom til brugeligt Pant.

Nr. 105. Den 15de Januar 1690. (*Procedure*). En indanket Sag optagen og indstævnte forelagt inden den 3die Februar at sende sit Svar og de Breve, han havde til Sagens Oplysning, til Landsdommeren.

Nr. 106. Den 15de Januar 1690. (*Procedure*). En i en Regnskabssag ved Helsingør Byting afsagt Dom var indanket for Landstinget. Paa Grund af, at Regnskaberne vare meget viddløftige og derhos affattede i det engelske Sprog, begjærede Parterne ved Landstinget Sagen henvist til 4 uvillige Mænd, som kunde gennemgaa Regnskaberne og oversætte dem paa dansk, hvorefter Citantens Fuldmægtig lod den udtagne Stævning paaskrive, at den var gjældende til næste Landsting, hvis Parterne ikke for de uvillige Mænd kom til Forlig. Landstinget udmeldte 4 Mænd og paalagde disse nøje at tage sig af Sagen, samt afgive deres Forretning til næste Landsting, hvis Forlig ikke opnaaedes.

Nr. 107. Den 19de Februar 1690. (*Procedure*). I en Sag, som var optagen til dette Landsting, fremlægger indstævntes Fuldmægtig adskillige Dokumenter, som han formentede vare Sagen til Oplysning. Citanten protesterede ved sin Fuldmægtig imod, at der tillagdes det fremlagte Betydning, eftersom Sagen var ageret paa sidste Landsting og derfra til det nærværende optagen uden nogen Forelæggelse til videre at fremlægge. Han haabede derfor at indstævntes nye Dokumenter ikke bleve modtagne og

ventede Dom. Men forsaavidt det behagede Landsdommeren at modtage det af indstævnte fremlagte, begjærede han, at der maatte meddeles ham Kopi deraf, og at Sagen maatte blive optagen til næste Landsting, for at han kunde give Svar. Landsdommeren optog Sagen til næste Landsting og forelagde Parterne inden den Tid at fremlægge, hvad Breve de de videre kunde have til Sagens Oplysning.

Nr. 108. Den 26de Marts 1690. (*Procedure*). Parterne begjærede Sagen optagen til næste Landsting, for at de Sager, som imellem dem til Hjemtinget vare gjorte anhängige, tillige kunde foretages og indstævnes, hvad Landsdommeren bevilgede.

Nr. 109. Den 30te April 1690. (*Procedure*). Indstævnte i den foregaaende Sag, Magdalene, Jochum Ernstis Enke, indanker til Underkjendelse ved Landstinget to mellem hende og Citanten i bemeldte Sag, Hr. Peder Thomassen, ved Faxe Herredsting afsagde Domme, den ene i Forbindelse med den efter samme skete Indførsel i hendes Bo. I sidstnævnte Appelsag var imidlertid ikke Dommen, hvorefter Udlæget var sket, fremlagt for Landstinget, saa at dette ikke kunde erfare Sagens sande Beskaffenhed eller se, hvem af Parterne der var sket Uret i denne Sag, som dog erfares mest at trykke Enken. Landstinget tilpligtede da Peder Thomassen og hans Fuldmægtig, som vare tilstede, da Udlæget blev gjort, samt Herredsfogden, der havde foretaget Indførslen, samtlige at indlevere den indstævnede Dom paa Landstinget til den 4de Juni. De alt indleverede Breve og Dokumenter skulde imidlertid forblive hos Retten, og Herredsfogden idømtes en Mulkt af 4 Rdl., fordi han var udebleven med Dommen og ikke havde afgivet Erklæring i Sagen.

Nr. 110. Den 13de August 1690. (*Terminus executionis*). Exekutionsterminen i en Sag om Udredelse af

Tiende efter Kapitelstaxt sat til 15 Dage. (Der angives ikke, fra hvilket Tidspunkt disse 15 Dage skulde regnes).

Nr. 111. Den 10de September 1690. (*Udeblivelse*). Da Appellicanten hverken havde indsendt Stævningen eller givet Møde, blev han tilpligtet at betale til indstævnte 5 Rdl. og til Herredsfogden 1 Rdl.

Nr. 112. Den 25de Februar 1691. (*Varetægtsfængsel*). En Underrettsdom, hvorved Pigen Margrethe Hartvigsdatter var dømt fra Livet for Barnefødsel i Dølgemaal, blev af Landstinget kjendt magtesløs at være, eftersom det ikke fandt, at denne Forbrydelse var bevist. Men med Hensyn til det begaaede Lejermaal remitterede Landstinget Sagen til vedkommende verdslige og gejstlige Øvrigheds Forgødtbefindende under Henvisning til, at Pigen havde siddet over 21 Uger arresteret.

Nr. 113. Den 6te Maj 1691. (*Dommens Affattelse, D. L. 2—23—79*). Da Skamstrup Kirke ikke havde nogen Beholdning at betale af, var dens Patron, Oberst Johan Rantzow af Birkefogden under Henvisning til D. L. 2—23—79 bleven frikjendt for at betale 30 Rdl., som til Kirkens Reparation vare laante af ham hos Svallerup Kirke. Landstinget stadfæstede Underrettens Dom, men eragtede dog for Ret, at naar det herefter kunde bevises og findes, at Skamstrup Kirke kunde samle sig Midler, burde den betale Svallerup Kirke efter Loven.

Nr. 114. Den 6te Maj 1691. (*Indførsel*). Da Landsdommer von Engberg var afgaaet ved Døden efter at have gjort Udlæg efter en Landstingsdom, men forinden Udlæget var givet beskrevet, og Dokumenterne vare beroende hos ham, begjærede Domhaveren ny Indførsel, hvilken Landsdommer Hans Ehm lovede forsvarlig at foretage, naar de fornødne Breve fremlagdes.

Nr. 115. Den 6te Maj 1691. (*Processomkostninger*). Processens Omkostning ophævet, da den syntes at være forvoldt af begge Parter.

Nr. 116. Den 6te Maj 1691. (*Sandemænd*). Da der til Landstinget klagedes over, at de i en Sag angaaende Jord og Markeskjel ved Tybjerg Herredsting udmeldte Sandemænd ikke havde røgtet deres Hverv forsvarligt, og Landstinget erklærede ikke om Aastedernes Beskaffenhed at være kundbart samt heller ikke af de producerede Dokumenter at kunne faa tilstrækkelig Oplysning, henviste det Parterne til at anholde Kongen om, at fire gode Mænd maatte udmeldes, som kunde begive sig til Aastederne og der granske og besigtige paa Sandemændenes Forretning; om de dertil igjen burde at komme og om paa hvilken Maade de burde foretage Forretningen. (Citanten havde andraget paa, at Landstinget vilde udnævne Ridemænd paa Sandemændenes Tog).

Nr. 117. Den 26de August 1691. (*Interlokutorie*). Eftersom Sagen behøvede bedre Oplysning af Tingbogen, forelagdes Tingskriveren at skaffe samme Tingbog tilstede til førstkommende Landsting.

Nr. 118. Den 7de Oktober 1691. (*Stævning*). En Bytingsdom, erhvervet overfor et Dødsbo, annulleret, efterdi ikke alle Arvingerne havde faaet lovligt Kald og Varsel.

Nr. 119. Den 4de November 1691. (*Tingsvidne*). Et Tingsvidne kjendt magtesløst at være overfor en Person, som der ikke var givet lovligt Kald og Varsel, men iøvrigt opretholdtes det.

Nr. 120. Den 4de November 1691. (*Stadfæstelse*). En Underrettsdom stadfæstet, da Fristen efter D. L. 1—6—12 var oversiddet.

Nr. 121. Den 4de November 1691. (*Appel*). Antaget, at Landstinget i en indanket Sag ikke kunde tage andet under Paakjendelse, end hvad der var paadømt ved Underretten.

Nr. 122. Den 27de Januar 1692. (*Udeblivelse*). Citanten, som ikke var mødt, tilpligtet at betale indstævnte «Processens Omkostning» med 5 Rdl.

Nr. 123. Den 2den Marts 1692. (*Processomkostninger*). Appelcitanten paalagt at udrede i Processens Omkostning til indstævnte 6 Rdl. og til Herredsfogden for alt for haard Beskyldning 2 Rdl.

Nr. 124. Den 2den Marts 1692. (*Ed*). I en Sag om ulovlig Jagt vare de ved Hjemtinget førte Vidner ikke tilstrækkelig udførlige eller overensstemmende, ligesom de heller ikke af Dommeren vare blevne examinerede, som ske burde. Landstinget paalagde da de sigtede at fralægge sig Beskyldningen ved Ed. De anklagede bleve separerede og aflagde Eden.

Nr. 125. Den 6te April 1692. (*Procedure*). Indstævnte i en indanket Sag begjærede, at Sagen maatte opstaa til næste Landsting, eftersom han ikke nu havde de Bevisligheder ved Haanden, som behøvedes. Citanten protesterede herimod. Landsdommeren optog Sagen til næste Landsting.

Nr. 126. Den 6e April 1692. (*Appel, Hjemvisning*). Eftersom befindes, at Herredsfogden haver grundet sin Dom paa trygge og lovfaste Vidner, og med kongelig Skjøde og Landmaalingens Protokoller er bevist, at den omtvistede Faxe Hestehave er Gisselfelds frie Ejendom, kjendes Herredsfogdens Dom ved Magt at stande. Hvad derimod angaaer Appellantens Paastaaende om det af Modparten begaaede Skovhug og Jordbrud, kunde Landstinget ikke derom dømme, eftersom Herredsfogden aldeles ikke mentionerer det i sin Dom, hvorfor det blev ham paalagt paa egen Bekostning samme Sag at forfriske og endelig deri at dømme.

Nr. 127. Den 11te Maj 1692. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Et Udlæg kjendt ugyldigt og Byfogden tilpligtet at restituere til Rekvisitus det udlagte samt betale Processens Bekostning med 7 Rdl., alt inden 2 Maaneder under Rettens videre Befordring.

Nr. 128. Den 11te Maj 1692. (*Skifte*). En Skifteforvalter tilpligtet paa egen Bekostning at omgjøre et Skifte, efterdi han under Behandlingen havde tilsidesat D. L. 3—17—4, 5—2—85 og 5—14—32.

Nr. 129. Den 11te Maj 1692. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte tilpligtet at indfrie sin Obligation samt erlægge Processens Omkostninger inden 15 Dage under Rettens videre Befordring.

Nr. 130. Den 30te Novemaer 1692. (*Terminus executionis*). Exekutionsterminen i en Gjældssag sat til 15 Dage efter Dommens Udfærdigelse.

Nr. 131. Den 30te November 1692. (*Terminus executionis*). De indstævnte tilpligtedes at tilkaste nogle Grøfter strax efter denne Doms Publikation, hvorimod der ikke, — hvad der iøvrigt er hyppigt — findes nogen Exekutionsfrist med Hensyn til de akcessoriske Punkter, nemlig Procesomkostninger og Mulkt for unødigt Stævnamaal, som vare paalagte de indstævnte.

Nr. 132. Den 30. Novbr. 1692. (*Arv, D. L. 1—13—21 og 22*), Da der under Appellen af en Skifteforretning tvistedes om, hvorvidt den Arving, paa hvis Død Citanten støttede en Paastand paa noget ham formentlig tilkommende Arvegods, var død eller ej, bestemte Landstinget, at det paagjældende Gods skulde stilles in seqvestro under Skifteforvalterens Tilsyn, indtil Citanten havde skaffet Bevis for, om Arvingen var død eller ikke, hvilket burde være sket 3 Maaneder efter denne Doms Publikation, og naar saadant Bevis var skaffet, skulde med Arven omgaaes efter Loven. — En anden af Citantens Paastande gik ud paa Betaling af 38 Rdl. 1 $\frac{1}{4}$ 8 β , som han formente resterede af en ham som gift med Arveladerens Datter tilkommende Arv, hvilken Paastand blev taget til Følge, uagtet det ved Tingsvidne var oplyst, at Citanten havde givet Arveladeren kravesløs for bemeldte sin Hustrus Arv, men til dette Tingsvidne blev intet Hensyn taget, eftersom det blev op-

lyst, at Vidnerne imod Lovens 1—13—21 og 22 vare førte 8 à 10 Aar, efter at bemeldte Yttring var falden.

Nr. 133. Den 22de Februar 1693. (*Lovens 1—14—1 og 1—13—21*). Citantens Paastand om Udlevering af en Del Korn, Klæde, Løn og andet, som indstævnte, da han i Aaret 1692 bortviste ham af sin Tjeneste, skal have forholdt ham, hvilket Citanten alt anslaaer til 54 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$ 6 β , som han vil bevise med en Del Vidner, blev ikke taget til Følge, eftersom Sagen af Citanten «ikke befindes efter Lovens 1—14—1 og samme Bogs 13—21 i Tide at være forfulgt». Ligeledes antog Landstinget, at Lovens 1—13—21 maatte være til Hinder for, at indstævnte kunde føre Vidner om, hvad andre Personer havde udtalt om Citantens Forhold i hans Tjeneste, efterdi han ikke strax havde ført disse.

Nr. 134. Den 22de Februar 1693. (*Appel, Afvisning*). En indanket Sag afvist, da Appelfristen var oversiddet.

Nr. 135. Den 29de Marts 1693. (*Procedure*). I en Sag, der drejede sig om, hvorvidt en Karl lovlig havde forladt sin Tjeneste, resolverede Landsdommeren, at Karlen og Husbonden skulde til Sagens videre Examinering møde til næste Landsting, hvor da endelig Dom skulde blive afsagt.

Nr. 136. Den 29de Marts 1693. (*Kontrastævning, Procedure*). En Dom fra Bistrup Birketing var indanket til Underkjendelse. Indstævnte i Appelsagen producerer Kontrastævning til Underrettsdommens videre Paakjendelse, idet han formener, at Appellanten af Birkefogden burde været idømt Voldsbøder. Sagen optoges, og det blev forelagt Parterne inden den 6te April at sende deres Breve til Landsdommeren i Kjøbenhavn.

Nr. 137. Den 29de Marts 1693. (*Procedure*). Universitetets Fuldmægtig Tønne Poulsen indanker en Dom angaaende Afplejning, hvorved Herredsfogden i Tudse Herred havde givet Peder Andersen i Trønninge Medhold

overfor Universitetets Bonde Jens Lauritzen. Landsdommerne examinerede Jens Lauritzen om Sagen. Tønne Poulsen begjærede Sagen optagen til næste Landsting, om da nogen nærmere Oplysning kunde findes. Landsdommerne udmeldte imidlertid fire uvillige og landkyndige Mænd, som skulde befare Aastederne og derefter afgive deres Forretning til næste Landsting. De alt indleverede Breve og Dokumenter bleve tilbageleverede Parterne til videre Eftersyn.

Nr. 138. Den 29de Marts 1693. (*Procedure*). Citanten fremlægger Stævning til Bytingsdommens Underkjendelse. Landsdommeren spørger indstævntes Fuldmægtig, om han havde noget til dette Stævnamaal at svare, hvorpaa denne fremlagde nogle Dokumenter, men intet Indlæg. Det blev ham da forelagt at fremlægge et saadant den næste Dag.

Nr. 139. Den 19de Juli 1693. (*Stævning*). En Sag afvist, da Stævningen til Landstinget ikke af de vedkommende efter Loven var paaskreven lovligten at være forkyndt, og indstævnte ved Fuldmægtig om dens Forkyndelse protesterer.

Nr. 140. Den 19de Juli 1693. (*Kriminalproces*). En Dom, hvorved Kirsten Pedersdatter var dømt fra Livet for Barnefødsel i Dølgemaal, var indanket for Landstinget. Tiltalte vedstod sin til Hjemtinget gjorte Bekjendelse og bad om en naadig Dom.

Nr. 141. Den 23de August 1693. (*Skifte*). Ved Appellen af en Skifteforretning bleve Magistraten og Skifteforvalteren i Kjøge, som ikke havde optaget Registreringen i Skiftebrevet, tilpligtede paa egen Bekostning at udfærdige et nyt Skiftebrev, hvori dette var gjort, samt paalagte Processens Omkostninger med 10 Rdl.

Nr. 142. Den 4de Oktober 1693. (*Sandemænd, Kriminalproces*). Otte Sandemænds Tog og Afsigt i en Drabs-sag var indstævnet til Paakjendelse ved Landstinget. De

otte Mænd mødte personlig og vedstode deres Forretning, som Landstinget fandt forrettet efter Loven. Men da den sigtede vedblev at paastaa sin Uskyldighed, blev det bestemt, at Sagsøgeren og Dommeren, inden Dom afsagdes, skulde forfare med Flid denne Sags nærmere Beskaffenhed, saavidt muligt var, samt at der af Sagsøgeren, som var sigtedes Øvrighed, skulde beskikkes en Fuldmægtig til at føre Sagen for den anklagede.

Nr. 143. Den 4de Oktober 1693. (*Stævning*). Da Amtmanden og Amtskriveren ikke vare af Underdommeren lovlig indstævned i en Sag, ved hvilken man efter Amtskriverens Foregivende søgte at fravinde Kongen en af hans Bønder, blev Sagen af Landstinget hjemvist til ny Behandling ved Underretten og Rettelse af Fejlen.

Nr. 144. Den 4de Oktober 1693. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). De idømte Omkostninger at udrede inden 14 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Nam efter Loven.

Nr. 145. Den 22de November 1693. (*Søgsmaal til Indførsel*). Et Søgsmaal til Erhvervelse af Indførselsdom og Betalings Erlangelse afvist, da Fristen til at exekvere (Fdg. af 17de Maj 1690) var oversiddet, og Kreditor henvist til at fornye Hjemtingsdommen.

Nr. 146. Den 17de Januar 1694. (*Haandpant*). En Mand, der havde forstrakt en anden med Penge og Varer mod at faa overleveret en Del Gods til haandfaaet Pant, kjendt berettiget til efter lovlig Omgang at nyde sin Betaling i Pantet. Skulde dette imidlertid ikke kunne tilstrække, tilpligtedes Debitor at betale den resterende Del af Gjælden under Rettens Exekution.

Nr. 147. Den 17de Januar 1694. (*D. L. 1—9—14*). Antaget, at en Person i Henhold til Lovens 1—9—14 kunde gaa i Rette for sin Svigermoder.

Nr. 148. Den 11te April 1694. (*Hjemmel*). Indstævnte for at have slaaet tvende Bønder dømt efter Lo-

vens 6—7—8, men da det af Akterne fremgik, at han tillige havde befalet 3 andre Personer at slaa Bønderne, saa at han saaledes gik disse Personer i Hjemmels Sted, vidstes han ikke imod Lovens 1—11—4 at kunne undgaa at bøde 6 Lod Sølv for hver af disse for den efter hans Befaling forøvede Gjerning.

Nr. 149. Den 15de August 1694. (*Terminus executionis*). En Byfoged, der havde nægtet at gjøre et begjært Udlæg, blev tilpligtet strax efter Landstingsdommens lovlige Forkyndelse at foretage et saadant.

Nr. 150. Den 15de August 1694. (*Terminus executionis*). En Formynder paalagt strax efter Dommens Forkyndelse at aflægge Regnskab.

Nr. 151. Den 3die Oktober 1694. (*Kriminalproces*). I en Misgjerningssag blev der efter Paastand indrømmet Ridefogden, der førte Sagen mod anklagede, Anstand til næste Landsting for at fremskaffe nærmere Oplysninger.

Nr. 152. Den 9de Januar 1695. (*Værneting*). Antaget, at en Sag mod Kjøbenhavns Magistrat, fordi denne havde ladet grave en Grøft mellem Valdby Mark og Kjøbenhavns Vesterfælled, hvilken Grøft var Valdby Mænds Græsning og Fægang til Hinder, maatte i Henhold til D. L. 1—2—18 anlægges ved Ballerup Birketing, eftersom Valdby Mark ligger under denne Ret.

Nr. 153. Den 9de Januar 1695. (*Kriminalproces*). En for Tyveri overbevist Persons Udsagn om, at en anden bestemt navngiven Person var meddelagtig i Tyveriet, ikke tillagt nogen Betydning mod denne sidstes Benægtelse, da intet andet Vidnesbyrd havdes.

Nr. 154. Den 9de Januar 1695. (*Stævning*). En Sag angaaende nogle Bønders Grund og Ejendom afvist, da Herlighedsejerne ikke vare stævnedede.

Nr. 155. Den 14de Februar 1695. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte tilpligtet at udrede den

omspurgte Tiende og Processens Omkostninger 10 Rdl. 3 $\frac{1}{4}$ strax ved denne Doms Forkyndelse under Rettens videre Befordring.

Nr. 156. Den 20de Februar 1695. (*Skadesersiatning*, 1--14—1). En paa Erstatning for en Skade, der skulde være tilføjet i Sommeren 1694, nedlagt Paastand ikke taget til Følge, eftersom slig Skade ikke lovlig var bevist, ej heller taxeret og langt mindre, som sket burde være, i lovlig Tid forfulgt.

Nr. 157. Den 3die April 1695. (*Kriminalproces*). I en indanket Sag om Brandstiftelse bleve de for Hjemtinget førte Vidner fremstillede for Landstinget og vedstode deres tidligere aflagte Forklaring. Den tiltalte fremstilledes ligeledes og vedstod sin Tilstaaelse.

Nr. 158. Den 18de December 1695. (*Arrest*). For en ulovlig personlig Arrest blev Arrestimpetranten paalagt at betale for tilføjet Spot og Anholdelse i 7 Dage 20 Rdl. (herunder indbefattet Processens Omkostninger ved Landsstinget).

Nr. 159. Den 29de Januar 1696. (*Procesomkostninger*). Eftersom der i en Sag, bestaaende af flere Poster, tabtes og vandtes paa begge Sider, bleve Processens Omkostninger ophævede.

Nr. 160. Den 11te Marts 1696. (*Kriminalproces*). En for Tyveri dømt Persons Hustru, nægtede ikke, at hun havde været vidende om de paagjældende af hendes Mand begaaede Tyverier. Men eftersom hun paastod, at hun stadig havde raadet ham fra at stjæle, og der ikke mod denne Paastands Rigtighed var fremført noget Bevis, kjendte Landstinget hende fri at være.

Nr. 161. Den 11te Marts 1696. (*Ærefornærmelser*). Injurianten paalagt til Holbæk Byting at give den fornærmede en Æreserklæring.

Nr. 162. Den 22de April 1696. (*Procedure*). Efter at Sagen var ageret for Landstinget, foreholdt Landsdom-

meren Parterne at sende til hans Bopæl i Kjøbenhavn inden den 13de Maj alt, hvad de havde til Sagens Oplysning.

Nr. 163. Den 22de April 1696. (*D. L. 3—19—1*). Antaget, at Bonden Jep Pedersen paa Grund af Lovens 3—19—1 ikke kunde tilpligtes at svare til den Skade, der var foraarsaget ved, at hans Folk uden hans Befaling havde tøjret tvende Køer paa Naboens Mark.

Nr. 164. Den 22de April 1696. (*Processomkostninger*). Da der tabtes og vandtes paa begge Sider, ophævedes Processens Omkostninger.

Nr. 165. Den 15de Juli 1696. (*Interlokutorium, Skifte*). Under Appellen af en Skifteforretning, som var afsluttet den 8de og 9de Januar 1696, begjærede Appellanten, at Landstinget skulde udmelde 8 uvillige Mænd af en anden By og Herred til at omvurdere Boet, da han ansaa sig for brøstholden ved den under bemeldte Skifteforretning foretagne Vurdering. Landstinget fandt imidlertid ingen Anledning til at efterkomme denne Appellantens Begjæring, eftersom han havde overværet den første Vurdering og Registreringen og hverken da eller senere havde protesteret i ringeste Maader eller begjært andre Mænd udmeldte før nu efter saa lang Tids Forløb, ligesom det ogsaa af Akterne og Skifteforretningen fremgik, at han ikke, uagtet han var advaret derom, havde mødt senere under Skiftebehandlingen.

Nr. 166. Den 15de Juli 1696. (*Terminus executionis, Processomkostninger*). Ved Roskilde Bytings Dom var Søren Rasmussen tilpligtet at betale i Erstatning til Rasmus Jensen i Hveding for en Kjortel, hans Hustru havde laant af Jensen, hvilken Kjortel imidlertid var bortkommen, 10 Rdl. tilligemed Processens Omkostninger 3 Rdl. Rasmus Jensen var imidlertid ikke tilfreds med den ham tilkjendte Erstatning, og indankede Sagen til Landstinget for ved Vidner at oplyse, at Kjortlen var mere værd. Landstinget

stadfæstede Byfogdens Dom og tilpligtede Søren Rasmussen at udrede det ham ved Underretten idømte strax, men paalagde derimod Rasmus Jensen at erstatte Søren Rasmussen Processens Omkostninger ved Landstinget med 12 Rdl., eftersom han ingen Vidner for Landstinget havde ført og overhovedet ikke havde produceret noget Bevis til anden Oplysning af Sagen.

Nr. 167. Den 15de Juli 1696. (*Terminus executionis*). Indstævnte tilpligtet at betale de paalagtede 23 Rdl. ved Dommens Forkyndelse.

Nr. 168. Den 15de Juli 1696. (*Ed*). Under Appellen af en af Magistraten i Næstved foretagen Skifteforretning paastod den afdødes Stiffader paa sin Hustrues Vegne Godtgjørelse for 96 Rdl. 2 β , som Hustruen havde betalt paa sin afdøde Søns Vegne, hvilken Godtgjørelse Magistraten ikke havde villet indrømme hende. Af Sagens Omstændigheder fremgik, at der var en vis Sandsynlighed for, at hun havde Ret til at forlange bemeldte Beløb godtgjort, men det var ikke fuldkommen bevist, dels at hun havde betalt efter Sønnens Begjæring, og dels at det var af egne og ikke af Sønnens Midler, at hun havde betalt. Efter Paastand af den afdødes Enke paalagde da Landstinget Moderen at bekræfte oven anførte Punkter ved sin korporlige Ed efter lovligt Stævnamaal til rette Værneting. Aflagdes saadan Ed, skulde Appellanten paa sin Hustrues Vegne nyde Betaling i Boet for de fordrede 96 Rdl. 2 β .

Nr. 169. Den 20de Januar 1697. (*Interlokutorie, Skifte*). Eftersom den 8de og 15de Post i en indstævnet Skifteforretning ikke af Skifteforvalteren endelig var paa-kjendt, paalagde Landstinget Skifteforvalteren strax at tage bemeldte Poster for sig efter lovlig Advarsel til vedkommende og paa Grundlag af de for Landstinget paaberaabte Bevisligheder kjende saaledes, at Sagens Akter kunde blive tilstillede Landsdommeren i Kjøbenhavn inden den 12te

Februar, for at endelig Dom kunde faldé til næste Lands-
ting den 3die Marts.

Nr. 170. Den 3die Marts 1697. (*Procedure*). Citanten indstævner Underrettsdommen til Underkjendelse. Modparten producerer Kontrastævning til Dommens Konfirmation.

Nr. 171. Den 3die Marts 1697. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte tilpligtet at udrede nogle efter Lovens 6—7—8 idømte Bøder samt Processens Omkostninger ved Hjemtinget inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Rettens videre Befordring.

Nr. 172. Den 14de April 1697. (*Indførsel*). Den ene Landsdommer paatager sig at gjøre Indførsel, naar han besøges med de behørige Dokumenter.

Nr. 173. Den 2den Juni 1697. (*Pant, L. 5—3—18*). Antaget, at en produceret Panteforskrivning, der var udstedt, efter at Debitor var underkastet Forfølgning og Dom, ikke kunde have Gyldighed som Pantebrev, men kun kunde være at anse for et purt Bevis og Haandskrift, der maatte konkurrere i Boet sammen med de andre simple Kreditorer.

Nr. 174. Den 14de Juli 1697. (*Procedure*). Under Appellen af en Sag angaaende nogle Markjorder, som Appellanten havde kjøbt ved offentlig Auktion som fri Ejendom, medens de i Virkeligheden befandtes bortfæstede for Fæsterens og hans Hustrus Livstid, paalagde Landsdommeren Appellanten at møde personlig til næste Landsting for Sagens bedre Oplysnings Skyld og at medtage Auktionsattesten in originali.

Nr. 175. Den 14de Juli 1697. (*Skifte*). Da ikke alle vedkommende havde faaet lovlig Advarsel om Skiftes Holdelse efter afdøde Lars Pedersen Morsing, paalagde Landstinget Magistraten i Helsingør, der havde forrettet Skiftet, at samle Dødsboet til den Stand, det i Dødsejeblikket var i, og derefter forrette et nyt lovlig Skifte.

Nr. 176. Den 14de Juli 1697. (*Processomkostninger*). Processens Omkostninger ophævede og ikke paalagte Appellanten, eftersom det ej bevistes, at han havde været vidende om, at hans Grund til at appellere var bortfalden før Appellen.

Nr. 177. Den 14de Juli 1697. (*Procedure*). Paa Landstinget den 14de Juli 1697 blev det forelagt Parterne at sende deres Bevisligheder inden 14 Dage til Landsdommeren i Kjøbenhavn. Dette var ikke efterkommet, hvorfor det atter blev forelagt dem paa Landstinget i August at sende deres Bevisligheder inden den 11te September til Landsdommeren Hans Ehm i Kjøbenhavn, særlig blev der givet Citanten Forelæggelse til inden den nævnte Tid at fremlægge for Dommeren Original-Skjødet over Draxholm, da dette var uomgængeligt fornødent til Sagens Oplysning.

Nr. 178. Den 6te Oktober 1697. (*Interlokutorium*). Sagen opsat efter Appellantens Begjæring, da han ikke havde fornødne Bevisligheder ved Haanden.

Nr. 179. Den 6te Oktober 1697. (*Oprensning*). Oprensningsbevilling produceres for to Skifteforretninger af 31te Oktober 1694 og 11te Marts 1695. Ved Landsdommernes Kjendelse blev Producenten tilpligtet i Overensstemmelse med Bevillingen at stille Modparten nøjagtig Kaution for Processens Omkostninger.

Nr. 180. Den 6te Oktober 1697. (*Interlokutorie, Likvidationsmænd*). Da Herredsfogden og de af ham udnævnte Likvidationsmænd ikke fuldkommen havde gennemset Akterne i den foreliggende Regnskabssag, udmeldte Landstinget to nye Mænd, som det blev paalagt at indsende deres Likvidation til næste Landsting.

Nr. 181. Den 6te Oktober 1697. (*Udsættelse*). Indstævnte begjærer Sagen udsat til næste Landsting, da han agter at udtage Kontrastævning til Sagens yderligere Oplysning. Udsættelsen bevilges.

Nr. 182. Den 6te Oktober 1697. (*Ærefornærmelser, terminus cæcutionis*). Injurianten paalagt strax efter denne Doms lovlige Forkyndelse at give den fornærmede en Æreserklæring inden Antvorskovs Herreds Ting.

Nr. 183. Den 17de Januar 1698. (*Indførsel*). Landsdommer Ehm paatager sig at gjøre Udlæg og Indførsel efter en kgl. Kommissions Kjendelse af 27de Februar 1697, naar ham denne Udmeldelse og de behørigte Dokumenter forevises. (En saadan Udmeldelse foretages efter en skriftlig Begjæring, Stævning behøves ikke).

Nr. 184. Den 17de Januar 1698. (*Indførsel*). Udmeldelse til Indførsel efter kgl. Hofretsdom af 11te November 1691, fornyet ved Hofretten den 7de Januar 1697.

Nr. 185. Den 2den Marts 1698. (*Procedure*). Da ingen Dom i Sagen var æsket eller forlangt, men kun et Tingsvidne, og Herredsfogden alligevel havde dømt, annulleredes hans Dom.

Nr. 186. Den 2den Marts 1698. (*Res judicata, Processomkostninger*). En Forretning af 8 Mænd angaaende Grændseskjellet mellem Kommissarius Hans Dreyers Ejendom og Mogenstrup Mølle underkjenndtes af Landstinget, da den gik i en anden Retning end en om samme Spørgsmaal i 1668 optagen, upaaanket Forretning af Sandemænd, der endnu maatte staa ved Magt. Parternes Mellemværende afgjordes i Overensstemmelse med Forretningen af 1668, og Processens Omkostninger ophævedes, da der vandtes og tabtes paa begge Sider.

Nr. 187. Den 13de April 1698. (*Afvisning*). En Sag partielt afvist for de Posters Vedkommende, som ikke vare medtagne i Stævningen.

Nr. 188. Den 13de April 1698. (*Procedure*). Paa Landstinget den 13de April 1698 blev det forelagt indstævnte at sende sine Dokumenter og Bevisligheder inden 14 Dage til Landsdommeren i Kjøbenhavn. Da han imidlertid ikke havde gjort dette, men begjærede yderligere Ud-

sættelse, resolverer Landsdommeren paa Tinget den 11te Maj 1698, at der ikke imod Modpartens Protest kunde gives ham en saadan, hvorfor Sagen optoges til endelig Dom.

Nr. 189. Den 11te Maj 1698. (*Skifte*). I et Bo, hvor Gjælden oversteg Aktiverne, protesterede Boets Hovedkreditor imod, at dets Midler bortsolgte ved Auktion, uden at der blev givet ham Forsikring for, at han ikke led Skade ved Auktionen. Landstinget bestemte imidlertid, at Auktionen skulde holdes, eftersom de fleste Arvinger begjærede det, dog saaledes, at Auktionsprovenuet, indtil endelig Afgjørelse fandt Sted, deponeredes paa forsvarlig Maade, at Kreditorerne ikke skulde lide Skade.

Nr. 190. Den 11te Maj 1698. (*Likvidationsmænd*). Landstinget udnævner de af Parterne ønskede Mænd til Likvidationsmænd.

Nr. 191. Den 22de Juni 1698. (*Skifte*). Antaget, at en af en afdød udstedt Obligation, udstedt for Børnenes Mødrenearv, ikke kunde søges indtalt ved den ordinaire Underret, men at Spørgsmaalet om dens Indfrielse henhørte under Skifteforvalterens Paakjendelse, da Boet endnu stod under Behandling.

Nr. 192. Den 22de Juni 1698. (*Skifte*). Efterdi Arvingerne ikke efter Lovens 5—2—4 vare tilkjendegivne, naar Skiftet skulde holdes, ej heller efter bemeldte Bogs 14—29 nogen Tillysning til Landstinget eller andre Retter. som nogen Overret have, var forkyndt, blev Skiftet annulleret.

Nr. 193. Den 22de Juni 1698. (*Indførsel, Skiftrættens Kompetence*). Udmeldelse til Indførsel efter en Skifteforretning, foretagen af Kommissarier og sluttet den 20de November 1697, ved hvilken det var paalagt Kautionisterne for en af Boets Fordringer at indfrie denne med efterstaaende Rente.

Nr. 194. Den 22de Juni 1698. (*Ed*). Da intet andet Bevis havdes, blev det paalagt den indstævnte Enke

at fri sig med Benægtelsesed. Med Hensyn til den 1ste Post i Sagen, Betalingen af 100 Rdl., aflagde hun Ed paa, at hun aldrig havde modtaget Pengene, men hvad den 2den Post, Betalingen af 20 Rdl., angik, da svor hun paa, at hun vel havde begjært Pengene til Laans, men at hun ikke kunde erindre, om hun havde modtaget dem, ligesom hun ikke vidste, om nogen paa hendes Vegne havde annammet disse. For begge de paaklagde Fordringer blev hun frifunden.

Nr. 195. Den 3die August 1698. (*Procedure*). Sagen optoges, og det forelagdes indstævnte, Kræmmer Christen Petersen i Skjelskør, der efter Stævnamaalet hverken var mødt til Hjemtinget eller Landstinget, at møde til næste Landsting og dér til Sagens Oplysning fremlægge sin Kladde- og Hovedbog samt besvare de Spørgsmaal, der angaaende Sagen maatte blive rettede til ham.

Nr. 196. Den 3die August 1698. (*Procedure*). Til Støtte for sin Fordring fremlagde Citanten den første Tægtedag en Bog, hvor alle de paaskrevne Blade vare forseglede under ét, hvorfor Bogen blev ham tilbageleveret med Paalæg om at fremlægge den paa næste Landsting i aabnet Stand. Da dette Paalæg ikke da var efterkommet, frifandtes indstævnte.

Nr. 197. Den 14de September 1698. (*Fæstensgave*). Af en indstævnet Skifteforretning fremgik det, at Skifteforvalteren havde frakjendt Enken Fæstensgave, eftersom hun ikke havde bevist, hvori denne Fæstensgave bestod. For Landstinget fremlagde hun imidlertid en Attest af 12te September 1698 fra hendes Moder og Sødskende, hvorefter hendes afdøde Mand ved deres Forlovelse gav hende en Sølvske med tilhørende Guldkjæde samt 3 Guldringe og nogle rede Penge i Guldmønt. Guldmønterne vare imidlertid ikke i Boet ved Registreringen, hvorfor Landstinget frakjendte Enken Retten til at nyde dem, medens det under Paaberaabelse af Lovens 5—2—25 til-

lod hende at udtage de andre Gjenstande, som alle havde været tilstede under Registreringen, eller og at gjøre Paa-stand i Boet paa deres Vurderingssum 102 Rdl. 3 Ɔ.

Nr. 198. Samme Sag. (*Enkens Overtagelse af Boets Løsere, hendes Forhold til Kreditorerne*). Under Skifteforretningens Appel beklagede Enken, der havde overtaget Boets Varer og Løsere, sig over, at hun ved Arrest var bleven tvunget til med rede Penge at fyldestgjøre en Del Kreditorer, der ikke havde villet modtaget Udlæg in natura, men fordret deres Tilgodehavende betalt kontant. Landstinget eragtede da for billigt, at hun beholdt Udlæget, som hun havde modtaget, og betalte Kreditorerne med rede Penge, «efterdi Udlæget til Kreditorerne bestaaer i Varer og Løsere, som Enken har til sig taget og til Auktion ladet opbyde og en Del deraf forhandlet».

Nr. 199. Den 26de Oktober 1698. (*Procedure*). En ved Tryggevælde Herredsting afsagt Dom, hvorved Sognepræst Lauritz Scharfing til Roholte Menighed var tilpligtet at betale Hendrik Lorentzen en paaklaget Fordring m. m., var af den domfældte indstævnet til Underkjendelse. Lorentzens Fuldmægtig, Peder Nielsen, spørger Scharfing, om han fragik nogen af de Missiver, som han havde tilskrevet Lorentzen, og som fandtes indførte i Hjemtingsakten, hvortil S. svarer, at han efter saa lang Tids Forløb ikke kunde erindre Missivernes Indhold. Eftersom Peder Nielsen havde tilbudt sig at fremlægge disse Missiver for Retten, tilpligtede Landstinget ham ved en Interlokutoriekjendelse at producere samme Breve in originali til næste Landsting samt at fremlægge sin Mandats Hovedbog, hvorpaa han navnlig havde støttet den omtvistede Fordring.

Nr. 200. Den 26de Oktober 1698. (*Procedure*). Efter Parternes Begjæring blev Sagen optagen, og det blev forelagt dem at indsende deres yderligere Breve og Bevisligheder til Landstinget. Denne saavel som tvende senere Forelæggelser af samme Art efterkom Parterne

imidlertid ikke, ligesom de ej heller siden Sagens Optagelse gav Møde paa Landstinget, skjøndt der ved Forelæggelserne ogsaa var givet dem Paalæg herom. Sagen blev derfor afgjort efter de før Optagelsen producerede Dokumenter, og indstævnte frikjendtes for den paaklagede Fordring.

Nr. 201. Den 16de November 1698. (*Procedure*). Paa dette Landsting blev givet Magistraten i Næstvod Forelæggelse til at fremlægge sine formentlige Bevisligheder paa næste Landsting. Denne Forelæggelse var ikke efterkommen, hvorfor det den 7de December 1698 én Gang for alle blev forelagt Magistraten at indlevere sine Beviser til Landstinget den 19de Januar 1699.

Nr. 202. Den 7de December 1698. (*Mortifikation*). I en indanket Injuriesag indgik Parterne Forlig for Landstinget. Efter Forligets Afslutning afsagde Landstinget uden Paastand fra Parternes Side den «Dom», at alt det, som var passeret mellem Parterne i denne Sag, enten Beskikkelser, Tingsvidner, Domme eller andet, skulde være dødt og magtesløst, hvorhos Processens Bekostning ophævedes paa begge Sider.

Nr. 203. Den 7de December 1698. (*Dommerens Habilitet*). Herredsfogden i Baarse Herred, Jens Madsen, havde paa Lars Nielsen i Udby's Vegne mødt paa Skiftet efter afdøde Jacob Nielsen og paastaaet Lars Nielsen kjendt berettiget til at nyde Arv efter den afdøde. Til Oplysning om Lars Nielsens Arveret blev da efter lovlig Omgang ved Baarse Herredsting optaget et Tingsvidne, som nu af Boet var indstævnet til Underkjendelse, idet Boet forment at Herredsfogden ikke kunde være baade Lars Nielsens Fuldmægtig og Dommer i Vidnesagen. Landstinget eragtede da, at Arvingernes befuldmægtigede, saafremt han forment, at Jens Madsen ikke kunde udstede Tingsvidne i denne Sag, havde at søge Stiftsbefalingsmanden, Hr. Otto Krabbe, om Ordre til en Sættedommers

Beskikkelse, som sligt udi denne Sag kunde forrette, samt at Tingsvidnet, da intet kraftigt til dets Svækkelse fremlagdes skulde staa ved Magt til Vidnernes videre Examen.

Nr. 204. Den 7de December 1698. (*Hjemmelsansvar*).

Da Sælgerinden ikke i Skjødet havde omtalt, at der paa hvilede den solgte, i Roskilde By beliggende Ejendom, Jordskyld, og hun havde tilskjødet Kjøberen den «til evindeligt Ejendom og fri for hver Mands Tiltale, som derpaa i nogen optænkelig Maade noget kunde have at fordre eller paatale med Rette», og da Kjøberen ved Landstingets Dom af 19de Januar 1697 var dømt til af bemeldte Ejendom at svare Magistraten i Kjøbenhavn en aarlig Jordskyld af 10 $\frac{1}{4}$ 2 β , tilpligtedes hun efter Modpartens Paa-stand til enten at fri ham for den aarlige Jordskyld eller og at betale ham en Kapital, hvis aarlige Rente beløb sig til 10 $\frac{1}{4}$ 2 β , hvilken Kapital Landstinget ansatte til 50 Slettedalere.

Nr. 205. Den 1ste Marts 1699. (*Kriminalproces*).

Byfogden i Slingerup, Hans Nielsen Øllgaard, havde i For-ening med 8 Doms mænd dømt Fisker Ole Nielsen for Tyveri af Svin. Denne Dom var indstævnet til Konfir-mation ved Landstinget, hvor Fangen paastod, at det ved Interlokutoriekjendelse af Slingerup Byting var forment ham at føre de Vidner, som han havde paaberaabt sig til sin Befrielse. Landsdommeren resolverede da, at den anklagede maatte føre sine Vidner paa de vedkommende Steder, dog saaledes at Tingsvidnet kunde foreligge paa næste Landsting den 12te April. Paa Grund af hans Sagførers Død fremlagde imidlertid Ole Nielsen intet den Dag, og Modparten førte da Vidner paa Landstinget den 24de Maj 1699. Af disses Vidnesbyrd, der synes ufuld-stændig refereret i Justitsprotokollen, fremgik det, at Ole Nielsen i sin Tid havde solgt til Jakob Snedker 2 hvide Svin, medens der mellem Landsdommerne var Dissens

om, hvorvidt et tilstrækkelig Bevis var ført for, at det just var de 2 Svin, som vare bragte tilveje under Sagen, og som de bestjaalne havde tilhjemlet sig hos Snedkeren. Landsdommer Tage Thott ansaa et saadant Bevis for ført og dømte i Overensstemmelse hermed, hvorimod den anden Dommer Hans v. Ehm afgav følgende Votum: «Eftersom det ikke af de paa Amtsforvalterens Side førte Vidner kan fornemmes, at de tvende Svin, som Christen Jensen og Anders Hansen sig hos Jacob Snedker have tilhjemlet, ere de samme som Ole Fisker bemeldte Snedker har solgt, og Poul Rasmussen, som kjørte tvende Svin for Ole Nielsen til Snedkeren, ikke i alle Maader i sit Udsigende er enstemmig, tilmed aldrig bevises, at Fangen Ole Fisker for nogen Ret haver tilstanden, at være de tvende Svin, som for Retten ere komne, som han til Snedkeren skulle have solgt, efterdi det er saa længe siden Svinene have været fra ham, ligeledes at Lidkjøbsmændene, som om lys Dag var tilstede, da Svinene bleve solgte, ikke heller nogen Oplysning herudi gjøre, saa kan jeg ikke understaa mig, fordi Fangen, som desforuden haver lidet saa hart et Fængsel henimod 24 Uger, som ikke kan sigtes som en Tyv, men som den, der brøster Hjemmel, der dog, om ret skulde være og Processen lovlig dreven, Amtsforvalteren snarere burdet søge Snedkeren, som havde Svinene, og Snedkeren sin Mand, at fælde ham efter Irettesættelse for denne Sag, som ikke importerer 5 Rdl., men ham finder fri og angerløs».

Nr. 206. Den 1ste Marts 1699. (*Procedure, Ed, Procesomkostninger*). Ved Bjeverskov Herredstings Dom af 18de August 1698 var Peder Eylersens Efterleverske fri-funden for et mod hende af Ridefoged Niels Lauritzens Arvinger anlagt Søgmaal til Betaling af 100 Rdl., som Citanterne paastod, at hendes afdøde Mand havde laant af Niels Foged. Paa den første Tægtedag for Landstinget mødte den indstævnte Enke ved Fuldmægtig, men efter

Paastand af Fogdens Arvinger forelagde Landstinget hende at møde personlig og afgive Forklaring i Sagen. Paa næste Landsting mødte hun og forklarede, «at hun ikke er videndes hendes salig Mand disse omtvistede 100 Rdl. af salig Niels Ladefoged haver laant og bekommet, langt mindre at hun eller bemeldte hendes salig Mand dennem nogen Tid er og skal være skyldig, tilmed og af deres forfattede Registrering over bemeldte Ladefogeds Midler af den 20de Marts 1691 under hans egen Haand ikke fornemmes, at Peder Eylersen derudi tillige med de andre Debitorer er indført, langt mindre at med afgangne Peder Eylersens Haand eller i andre Maader bevises, bemeldte 100 Rdl. af afgangne Niels Ladefoged hannem skulle være forstrakte», hvilken hele Forklaring hun bekræftede ved sin Ed. Landstinget frifandt hende, og Processens Omkostninger ophævedes paa begge Sider.

Nr. 207. Den 12te April 1699. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Vejle Bymænd tilpligtede at betale Justitsraad Adeler paa Draxholm den omtvistede Kongetiende inden 15 Dage efter Dommens lovlige Forkyndelse under Rettens videre Befordring.

Nr. 208. Den 24de Maj 1699. (*Stadfæstelse, Res judicata*). En ved Tryggevælde Herredsting den 18de April 1699 afsagt Dom, hvorved Tokkerup Bymænd vare tilpligtede at lukke Gjærderne mellem deres Vænger og Alslevsgaards Enemærker, stadfæstet af Landstinget, da den støttede sig til to upaaankede Domme af Thurebyholms Birketing den 27 Juli 1695 og Faxe Herredsting den 30te Juli s. A., hvorved Bymændene vare paalagte bemeldte Forpligtelse.

Nr. 209. Den 24de Maj 1699. (*Likvidationsmænd*). I en indanket Sag om Krummerup Møllens Indtægter paalagde Landstinget Herredsfogden i Flakkebjerg Herred, Bertel Christophersen, paa første Tingdag efter denne Doms lovlige Forkyndelse at udnævne fire Likvidations-

mænd, hvoraf Parterne vilde have at gjøre Forslag om de to.

Nr. 210. Den 16de August 1699. (*Hævd, Alders Tid*). Eftersom det bevistes, at der i 70 Aar ikke havde været nogen Aflukkelse ved Grøft eller Gjærde mellem de paagjældende Marklodder, men at de i den Tid havde været fælles Overdrev for Landsgrav, Bjergby og Hejninge Byer, blev de to førstnævnte Byers Mænd tilpligtede at fylde den af dem mellem Lodderne opkastede Grøft.

Nr. 211. Den 16de August 1699. (*Stævning*). En Sag om, hvorvidt Sognepræsten i Helsinge og Drosselbjerg, Frederik Kønning, havde været berettiget til at bortfæste en Gaard til Bonden Hans Christensen, var afvist af Herredsfogden. Landstinget stadfæstede denne Afvisningsdom, efterdi de nævnte Personer vare stævnedes ved ét Stævnemaal til hver især Dom at lide.

Nr. 212. Den 4de Oktober 1699. (*Mindreaarig*). En mindreaarig, der hos adskillige af Hds. Majestæts Bønder i Stevns Herred af de kongelige Kontributioners Penge havde oppebaaret i Alt 46 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$ 3 β , var bleven søgt til at tilbagebetale disse Penge, men havde fremsat Umyndighedsindsigelse. Denne Indsigelse blev imidlertid ikke taget til Følge af Landstinget, efterdi Kravet «ikke herrører fra nogen Revers eller anden Forskrivning, men af rede og oppebaarne Penge hos Bønderne.»

Nr. 213. Den 4de Oktober 1699. (*Procedure*). Da Parterne ved to gjentagne Forelæggelser vare paalagte at indlevere deres Bevisligheder, Retten til Oplysning, og intet var fremlagt, henviste Landstinget Sagen til nyt lovligt Stævnemaal.

Nr. 214. Den 15de November 1699. (*Stævning*). Sagen afvist, da der ikke var leveret indstævnte Kopi af Stævningen.

Nr. 215. Den 15de November 1699. (*Depositum*). En Mand, der af en Enke havde modtaget i Forvaring to

Kister, fulde af Varer, men som ikke havde forhindret Enkens Halvbroder i at aabne Kisterne og udtage Varerne, blev, eftersom han ikke havde gjemt Varerne som sit eget Gods, i Henhold til Lovens 5—8—14 tilpligtet at svare Enken til disse efter hendes Specifikation, dateret Kjøge den 3die April 1699, eller og at erstatte den Værdi, 106 Rdl. 5 $\frac{1}{2}$ 8 β , hun havde anslaaet dem til.

Nr. 216. Den 7de Februar 1700. (*Appel, Auktionsforvalterens Ansvar*). Appellanten havde paa Auktion kjøbt en Gaard med Inventarium og nogle dér værende Varer. Da han søgtes til Betaling af Auktionsbeløbet, paastod han ved Landstinget deri afkortet Værdien af en Bryggerkjedel og en Brændevinspande, som efter Auktionsskjødets Formelding var solgt ham tillige med Gaarden, men som han erklærede ikke at have modtaget. Denne Paastand tog Landstinget imidlertid ikke til Følge, eftersom den ikke til Hjemtinget var paastævnet, men tilpligtede ham at betale det omspurgte Beløb strax ved Dommens Forkyndelse og henviste ham til at søge sin Regres hos Auktionsforvalterne.

Nr. 217. Den 7de Februar 1700. (*Pant*). «Efterdi denne Hans Høigs Forskrivning til Willem Staal udi Lybæk, udi tydske Sprog udgiven, dateret den 19de November 1697, for afkjøbte Varer, hvorpaa efter ergangne Hjemtingsdom af den 6te November næstleden med Processens Omkostning 3 Rdl. resterer ubetalt 161 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 12 β , ej melder om noget Specialpant udi Hans Høigs Gaard eller andet, men at han udi Almindelighed pantsætter sine redeste og rigtigste Midler, paa hvad Ort og Sted de ere at antræfle, saa meget dertil er fornødent, ej heller findes efter Loven og Forordningerne saaledes indrettet, som en skadesløs Panteobligation er og bør være», saa fandt Landstinget ikke, at den ommeldte Forskrivning kunde nyde Præference fremfor en af Hans Høig til Christen Pedersen udstødt og den 28de August 1699 tinglæst

Obligation med Pant i hans faste Ejendom i Skjelskør. Begge Forskrivninger vare tinglæste i urette Tid, førstnævnte ved Skjelskør Byting den 14de August 1699.

Nr. 218. Den 31te Marts 1700. (*Afvisning, Kumulation*). «Eftersom udi denne tagne Stævning befindes at være indbegrebet trende Domme, nemlig en Birketingsdom af 17de Januar 1699, en Provstedom af den 9de Marts 1699 og en Flakkebjerg Herredstingsdom af den 21de September 1699, som alle til Paakjendelse heraf Retten paa-staaes, da efterdi det hverken efter Loven eller kongelig Forordning er anstændigt, saa mange Domme under ét Stævnamaal at indeslutte, ses ikke denne Sag i saa Maade til endelig Dom dennesinde videre at kunne antages».

Nr. 219. Den 26de Maj 1700. (*Interlokutorium, Procedure*). Landsdommeren resolverede: «at som Vig Sognemænd ikke bevise deres Angivende med Degnens Tienderrettighed i Vig Sogn at bestaa i den ringe Del, som de ved Hjemtinget have paaberaabt sig paa at have givet, altsaa bør de samme deres Angivende lovskikket at bevise og ellers, hvis de til deres Forsvar kunne have, og det inden næste Landsting, da videre Dom i Sagen skal gaa.»

Nr. 220. Den 26de Maj 1700. (*Hævd*). Alderstids-hævd antaget at foreligge, blandt andet i Henhold til Ud-sagn af Vidner, der kunde mindes 20, 30 ja 50 Aar tilbage i Tiden.

Nr. 221. Den 26de Maj 1700. (*Tilhjemling, D. L. 6—17—5 & 6, Procesomkostninger*). Paa Tudse Herredsting havde Peder Jensen ved tvende Hjemmelsmænd edelig tilhjemlet sig en sortskimlet Hoppe, som han paastod var ham frastjaalet for fire Aar siden, og som nu var i Thomas Wognsens Besiddelse. Wognsen oplyste ved Tingsvidne fra Bidstrup Birketing, at han havde kjøbt Hoppen paa Sorø Marked, men erklærede, at hvis Peder Jensen for Landstinget vilde aflægge Ed paa, at Hoppen var hans

egen Opfødning og senere var ham frastjaalen, skulde han faa den igjen, hvorpaa Peder Jensen, efter at Eden var oplæst for ham af Lovbogen, aflagde samme. Landstinget kjendte da for Ret, at Thomas Wognsen skulde udlevere Peder Jensen den denne i saa Maader efter Lovens 6—17—5 og 6 tilkommende Hoppe og have tabt sit Værd; Processens Omkostninger paalagdes den tabende Part med 8 Rdl. og Sættedommeren ved Underretten for hans ufor-svarlige Kjendelse i Sagen med 4 Rdl.

Nr. 222. Den 26de Maj 1700. (*Procedure, Ed*). Under Appellen af en ved Frydendal Birketing afsagt Dom, hvorved Christen Pedersen var idømt Lejermaalsbøder, tilbyder han at væрге sig med sin Ed, at han ikke er det besovede Kvindfolks Barnefader eller haver haft med hende paa ulovlig og letfærdig Maade at bestille. Landstinget modtog ikke Eden, efterdi dette Kvindfolk ej imod Christen Pedersens nu erbudne Benægtelsesed i denne Sag er stævnet, hvorimod Christen Pedersen bør hende og vedkommende til første Landsting lovlig indstævne, hans Benægtelsesed at paahøre.

Nr. 223. Den 21de Juli 1700. (*Afvisning*). Sagen afvist, da den indstævnede Skifteforretning var af den Alder, at den ikke til nogen Forandring kunde antages.

Nr. 224. Den 20de Oktober 1700. (*Procedure, Udeblivelse*). Indstævnte begjærede Udsættelse til næste Landsting, da han paa Grund af Krigsforholdene*) ikke havde kunnet faa sine Breve og Beviisligheder fra Kjøbenhavn. Udsættelsen bevilgedes, og det blev forelagt Parterne at møde personlig paa Landstinget den 8de December, men paa dette udeblev Appelcitanten, hvorfor det atter blev forelagt Parterne at møde paa det næste Landsting den 19de Januar 1701 udi egen Person under vedbørlig Straf,

---

*) Paa Grund af Krigen blev intet Landsting holdt imellem den 21de Juli og 20de Oktober.

og Citanten blev tilpligtet for sin Udeblivelse at erlægge til Indstævnte 4 Rdl.

Nr. 225. Den 20de Oktober 1700. (*Ed*). En i Helsingør hjemmehørende Enke var af en Matros søgt til at udlevere et Beløb af 65 Rdl. i svenske Caroliner, som efter Sagsøgerens Forklaring vare i en Læderpung givne hendes nu afdøde Mand i Forvaring. Baade for Hjemtinget og for Landstinget tilbød Enken at beedige, at Citanten var hende ganske ubekjendt, at hun ikke var vidende om, at de paagjældende Penge vare deponerede hos hendes Mand, samt at en slig Sum i den Mønt, indlagt i en Læderpung, ikke efter hendes Mands Død var bleven funden i Boet. Landstinget eragtede da for Ret, at Enken for Byfogden i Helsingør i Overværelse af tvende Mænd samt Vederparten og hans Fuldmægtig burde aflægge den tilbudte Ed, samt at Parterne skulde indsende, hvad der saaledes blev forrettet, beskrevet til næste Landsting.

Nr. 226. Den 20de Oktober 1700. (*Kriminalproces*). For natligt Indbrud var en Kvindespersion af Underretten dømt til Galgen, hvilken Dom var grundet paa hendes egen Bekjendelse. For Landstinget tilbagekaldte hun sin for Underretten gjorte Tilstaaelse og paastod, at hun havde udtaget de stjaalne Varer om Dagen og af Trang for Føde. Da der ikke forelaa andet til Oplysning i Sagen end hendes egen Bekjendelse, fandt Landstinget, at man ikke kunde forkaste hendes partielle Tilbagekaldelse og dømte hende til at miste sin Hud, hvilken Strafs Exekution, da hun foregav at være frugtsommelig, skulde udsættes, til hun var forløst.

Nr. 227. Den 23de Februar 1701. (*Udeblivelse*). Da indstævnte ikke var mødt, blev Sagen afgjort «efter de af Citanten fremlagte Bevisligheder».

Nr. 228. Den 23de Februar 1701. (*Vexel, Arrest*).

En Arrest, foretagen paa Grundlag af en Vexel, kjendt ugyldig, blandt andet fordi Vexlen ikke var protesteret.

Nr. 229. Den 1ste Juni 1701*). (*Stadfæstelse af Forlig*). Efter at Sagen var ageret, indgik Parterne Forlig for Landstinget, som derefter uden Paastand ved Dom kjendte Forliget ved Magt. (Saadanne Stadfæstelser ere meget hyppige).

Nr. 230. Den 31te August 1701. (*Procedure*). Landsdommeren paalægger Parterne at sende ham inden fire Uger de Bevisligheder, de agte fornødne. Det alt fremlagte blev dem tilbageleveret med Undtagelse af Indlægene og Stævningen.

Nr. 231. Den 19de Oktober 1701. (*Rente, Procesomkostninger*). Da en «Seddel» for afkjøbte Varer ikke lød paa Rente eller skadesløs Betaling, underkjendte Landstinget Hjemtingsdommen og frifandt Debitor for at betale den paastaaede Rente samt paalagde Kreditor og Underdommeren Processens Omkostning med 4 Rdl. hver.

Nr. 232. Den 19de Oktober 1701. (*Stævning, Procedure, Procesomkostninger*). I en Sag angaaende Kallundborg Ladegaard og sammes Gods var Ejendommens Forvalter Christen Damsberg indstævnet paa Besidderens Vegne, og Kald og Varsel givet ham paa bemeldte Gaard uden Hensyn til, at han, som tillige var Vice-Borgmester i Kallundborg, boede i denne By og holdt Dug og Disk dér. Underretten havde derfor afvist Sagen, og Landstinget billigede dette, «efterdi Lovens 1ste Bogs 4de Kapitels 8de Artikel melder, at fjorten Dages Varsel skal gives den, som boer eller opholder sig uden Herredet, Birket eller Byen og i Provincien. Da Underretten ikke havde paadømt Sagens Realitet, kunde Landstinget heller ikke foretage noget i denne Henseende, men da Sagen

---

*) Mellem 23de Februar og 1ste Juni holdtes intet Landsting, fordi Højesteret saa længe var opsat.

vedrørte den kongelige Konsumption og saaledes snarest mulig burde bringes til Endskab, blev det paalagt Herredsfogden Søren Madsen «efter lovligt Stævnamaal, om paaankes, Sagen strax at foretage og derudi saa betimelig kjende, at, om videre paaskades, til næste holdende Lands-ting den 16de Januar 1702 Sagen kan indkomme; imid- lertid beroer den mellem Parterne prætenderede Omkost- ning». (Afsagt den 7de December 1701).

Nr. 233. Den 19de Oktober 1701. (*Hævd*). Efterdi det ved et af Faxe Herredsting den 12te Marts 1671 ud- stedt og usvækket Tingsvidne bevistes, at Kongens Bønder i Herløv Sogn langt over 20 Aar have haft Fællede og Græsgang i det saa kaldte brændte Overdrev, uforment og upaaanket i alle Maader, og Lovens 5—5—2 forklarer, at man saavel paa Brug som paa Ejendom kan fange Hævd, bleve Rytterbønderne i Herløv kjendte berettigede til at nyde Græs og Vand til deres Kvæg og Bæster udi be- meldte Overdrev.

Nr. 234. Den 7de December 1701. (*Afvisning, Pro- cesomkostninger, Kumulation, Prokurator*). En Vidnesag (Major Casper Bartholin contra Niels Brock) var af Her- redsfogden i Løve Herred, Jørgen Romander, afvist fire Gange, nemlig den 9de og 30te Juni, den 18de August og 8de September 1701. Disse fire Afvisningsdomme vare ved fire Stævnamaal indstævnedes for Landstinget, der den 7de December 1701 afsagde fire Domme, hvorved Her- redsfogdens Afvisninger underkjendtes og han tilpligtedes at betale Casper Bartholin Processens Omkostninger ved Landstinget. Den anden og den tredie af disse Domme meddeles her in extenso.

a) Efterdi af Stævnamaalet til Hjemtinget, udstedt den 30te Juni næstleden, ikke fornemmes, at tvende Sager udi samme Stævnamaal havde været begrebne, efterdi Varselet ej melder om andet, end om hvis Misligheder, som af Bidstrupgaards Forpagtningskontrakt, imellem Major Bar-

tholin og Niels Brock oprettet, dependerede, og derefter Tingsvidne at erhverve, saa sees ikke Herredsfogden at kunne være beføjet Sagen anden Gang til Separation og nyt Stævnamaal at henvise, hvorfor Herredsfogden for sligt sit Forhold tilfindes at betale til Major Bartholin til denne Proces's Omkostning 3 Rdl.

b) Efterdi Herredsfogden tredie Gang haver afvist Major Bartholins ved sin Fuldmægtig til Niels Brock givne Kald og Varsel, formedelst Fuldmægtigen og Prokurator Hans Fuglede ikke havde skriftlig Fuldmagt fra Major Bartholin med sig at fremvise, enddog han begjærede otte Dages Dilation samme at producere, han og fremstillede Ridefogden Hans Nielsen, som og, formedelst han ikke havde stævnet i Sagen, blev ligeledes afvist, foruden at Fuglede er en forordnet Prokurator og saaledes noksom autoriseret Godtfolks Sager med behørige Dokumenter i Hænderne at drive; thi eragtes sligt Herredsfogdens Forhold at være uforsvarligt og ulovskikket, hvorfor han tilkjendes at svare og betale Major Bartholin denne tilførte Proces's Omkostning med 6 Rdl.

Nr. 235. Den 7de December 1701. (*Kriminalproces*). Et Sandemændstog i en Drabssag var indstævnet for Landstinget. Ridefogden begjærede Udsættelse til Sagens yderligere Oplysning, hvilket Retten bevilgede. Under Udsættelsen forhørtes Fangen yderligere.

Nr. 236. Den 7de December 1701. (*Procesomkostninger*). Sagens Omkostninger ophævedes, da Parterne paa begge Sider sig derudi have bragt.

Nr. 237. Den 18de Januar 1702. (*Udeblivelse*). Saa som Citanten hverken efter Indstævning eller efter Vedtagelse havde mødt siden den første Tægtedag, paakjendte Landstinget Sagen «efter de udi Retten producerede Bevisligheder».

Nr. 238. Den 18de Januar 1702. (*Pant*). Antaget, at en af Farver Niels Jensen Voller i Næstved den 5te

September 1689 udstedt og den 9de samme Maaned tinglæst Obligation, hvorved var givet Pant i Debtors Farveri og alt det rørlige Gods, han i Eje havde, ikke kunde anfægte en af Debitor senere stiftet Panterrettighed i nogle Farveriredskaber, der ikke havde været i hans Bo i Aaret 1689. Raadmand Hendrik Lorentzen blev derfor som Kreditor efter den sidst udstedte Obligation kjendt berettiget til paa Skiftet efter Niels Jensen Voller først at nyde Betaling for sin Fordring, 70 Rdl., i bemeldte Farveriredskaber til Værdi 160 Rdl., medens Restværdien burde tilkomme Kreditor efter Obligationen af 5te September 1689.

Nr. 239. Den 19de Juli 1702. (*Hævd*). Eftersom det med overensstemmende Vidner, der kunne mindes 60 og 70 Aar, bevistes, at Ejerne af tyende nærmere angivne Gaarde i Egerup altid havde lukket Gjerderne om Tranderup Vang, saa kunde Gaardenes nuværende Ejere, Jens Clausen og Søren Rasmussen, ikke befries for, hvad de efter fornævnte gamle Hævd vare pligtige til.

Nr. 240. Den 30te August 1702. (*Udøvelse af Lægevirksomhed*). «Endskjønt Mester Jørgen Conradt, Skarpretter i Roskilde, til sin formenende Ret og Frihed at kurere og betjene enhver, som kunde have hans Hjælp fornøden, beraaber sig paa den Frihed, som paa alle Steder skal være Skarpretteren tilladelig, at antage Patienter og dennem kurere, saa vel som paa en Del Vidnesbyrd, som han for Guds Skyld og nogle for ringe Penge skal have antaget og hjulpen, med videre; saa fremlægge dog Peiter Nicolai og Hans Smit, begge Barberer udi Roskilde, hans kongelige Majestæts allernaadigst givne Konfirmation af den 27de Januar 1700 paa salig og højlovligst Ihukommelse Konning Christiani qvarti af den 12te April 1621 og Kong Christiani qvinti den 7de Februar 1680 Badskjærerne udi Roskilde givne Bevilgning om tvende Badskjærere dér sammesteds at være, saa vel og kongelige allernaadigste Konfirmation paa Badskjærernes

Artikler, af højstbemeldte højlovligst Ihukommelse Christiano quinto Badskjærerne den 29de April 1684 aller-naadigst forundte, dateret den 6te Maj 1702, hvor udi den 8de Artikel forbydes, at ingen maa understaa sig nogen Patient at antage med indvortes eller udvortes Medicin at kurere, uden han først af facultate medica er befunden bekvem dertil; efter slig Beskaffenhed eragtes ikke Mester Jørgen Conradt Skarpretter at være tilladt med Patienters Antagelse eller Kur sig at befatte, men han sig derfra i saa Maade bør entholde under Straf efter høistbemeldte kongelige allernaadigste Artikels Indhold.»

Nr. 241. Den 11te Oktober 1702. (*Sandemænd*). Da det ikke af Akten fremgik, at de 8 Sandemænds Tog efter Lovens 1—16—9 af Mændene var beediget, henvistes det Kronborg Birketing igjen, at de 8 Mænd dér kunde gjøre deres Ed efter Lovens forbemeldte Artikel.

Nr. 242. Den 11te Oktober 1702. (*Kaution, Terminus executionis*). Borgmester Hendrik Pohlmann i Næstved havde som Kautionist for en af hans Broder Gert Pohlmann i Kjøbenhavn udstedt Forskrivning af 11te Juni 1688 godsagt, at, i Fald Broderen med Betalingen fandtes forsømmelig, skulde han svare for Kapital og Rente skadesløst, saa længe Pengene forbleve ubetalte. Bemeldte Forskrivning gik ved lovlig Transport over til Justits- og Kammerraad Hieronymus Klothach paa hans Stedsønners Vegne, og efter lovlig Opsigelse, som af Hoveddebitor blev underskreven, erhverver Transporthaveren Dom over denne ved Kjøbenhavns Byting til Forskrivningens Indfrielse. Denne Dom blev imidlertid af Byfogden i Kjøbenhavn, Frederik Eisenberg, givet Paategning om, at den ikke kunde exekveres, eftersom Gert Pohlmanns Midler vare tagne under Forsegling paa Grund af, at han havde absenteret sig fra Kjøbenhavn. Transporthaveren anlagde derefter Sag mod Kautionisten ved Næstved Byting, der tilpligtede Borgmester Pohlmann at indfrie Fordringen

m. v., hvilken Dom Landstinget stadfæstede, «saasom Gert Pohlmann som Hovedmand er lovlig søgt for Kapital og efterstaaende Rente, og i dets Mangel Dom over hannem erhvervet, Exekution søgt, men formedelst hans Bortgang og hans Bos derover gjorde Forsegling intet haver været at bekomme.» Exekutionsterminen sattes til 15 Dage efter Dommens Afsigelse, og Processens Omkostninger paa-lagdes Kautionisten.

Nr. 243. Den 17de Januar 1703. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte tilpligtet at betale de prætenderede 100 Rdl. ved Dommens Forkyndelse. (Ingen Tvangsklausul).

Nr. 244. Den 17de Januar 1703. (*D. L. 1—13—21 og 22*). I en Sag om Betalingen af en Del resterende Landgilde havde indstævnte, Jens Nielsen, ladet føre Vidner til Oplysning om en mellem ham og Citanten, Christen Clausen, formentlig bestaaende Overenskomst om Restancens Erlæggelse. Dette Tingsvidne blev ikke taget i Betragtning af Landstinget, «eftersom de førte Vidner bero paa Tale og Ord, som mellem Jens Nielsen og Christen Clausen skal være passeret Aar 1700 og 1701, hvor Christen Clausen skal have lovet Jens Nielsen sin Restance, som ham var anslagen i højeste Pris efter forrige Aars Kapitelskjøb, at maatte nyde in natura, Tønde for Tønde, og ej udi rette Tid efter Loven at være førte».

Nr. 245. Den 28de Februar 1703. *D. L. 1—13—21 og 22, Kontrastævning*). Borgmester Marius Vohnsen i Slagelse citerer Byfogden sammesteds, Hans Winholdt, for et Tingsvidne, udstedt den 13de og 20de November 1702, som han paastaaer kasseret. Modparten i Vidnesagen, Corfitz Frost i Skovsø, fremlægger Kontrastævning til Tingsvidnets Konfirmation. Sagen optoges, og Landstinget eragtede for Ret, at bemeldte Tingsvidne ikke burde komme Borgmesteren til Præjuditz, blandt andet fordi det vedrørte «en Søgning for Ord efter saa lang Tids Forløb, som ej

efter Loven strax er paatalt eller paafulgt». Tingsvidnet var optaget til Oplysning om et Løfte, som Frost paastod var ham givet af Borgmesteren den 6te Marts 1702 om Bortfæstning af et Hus i Skovsø.

Nr. 246. Den 28de Februar 1703. (*Vorned, Oprejsning, Procesomkostninger*). En af Somme Herredsting den 19de Oktober 1691 afsagt Dom, hvorved Bonden Peder Pofvelsen var dømt til at pleje Vornedrettighed til Madame Elisabeth Dalhuus, var indstævnet for Landstinget, hvor Regimentsskriver Johan Hacksen paa Bondens Vegne producerede kongelig Oprejsningsbevilling, der tilholdt Bonden at stille Modparten Kaution for den paaløbende Omkostning i Sagen, saafremt han tabte denne. Landstinget underkendte Herredstingsdommen i Henhold til tvende af Appellanten under Appellen fremlagte Aktstykker, nemlig Kong Frederik den 3dies Privilegium af 10de August 1658, hvorefter alle de, der tjente under Kjøbenhavns Belejring som Soldater, for sig og Arvinger fritoges for Vornedskab, og et af Henning Qvitzou den 6te Marts 1661 til Appellantens Fader udstedt Pas, hvorefter han havde tjent som Soldat under Kjøbenhavns Belejring. Dommen indeholder intet om Processens Omkostninger, noget, som i denne Periode ikke er sjældent.

Nr. 247. Den 28de Februar 1703. (*Lavhævd*). «Uanset Enken Birgitte, salig Jens Jensens, fremlægger adskillige gamle Skjøder og Adkomster paa hendes iboende Gaard i Gjødstrup, som er af den 23de Februar 1587 til Knud Christophersen, item af den 3die Marts 1636 til Jørgen Knudsen og af den 20de November 1651 til Jens Jensen af Hans Andersen udgivet . . . . og derefter vil formene at være hendes og Arvingers rette tilkjøbte Ejendomsjord og saaledes ingen Tiltale af Gisselfeld Herskab undergivet videre, end hvad Herligheden vedkommer, ... saa bevises dog med kongeligt Skjøde af den 7de Januar 1671 til den afg. Oberstlieutenant Rumohr saa

vel som efterfølgende Skjøder . . . . at denne omtvistede Gaard derudi uden Forskjel er bortskjødet med andet Gaardens Bøndergods, hvilke Skjøder udi Enkens Mand, afg. Jens Jensens Betjening ere læste og det sidste af ham paaskreven, og efterdi Lovens 5—5—5 byder, at ingen bør nyde Lavhævd paa nogen Ejendom, uden han klarligen beviser, at han haver lovlig Adkomst derpaa ved Arv, Mageskifte, Kjøb, Gave eller 20 Aars Hævd uden nogens Paaanke og saaledes bekommer den uden Kære af alle dem, som derudi kunde have noget at sige, og det ikke befindes, at Jens Jensen siden højstbemeldte kongelige Skjøde af Aaret 1671 haver gjort ringeste Anfordring derom, foruden at Landgilden udi de gamle Skjøder af Gaarden kommer overens med det, som udi det kongelige Skjøde findes indført, ... Thi eragtes ikke udi allerunderdanigste Henseende til højstbemeldte kongelige Skjøde at kunne frakjende Gisselfeld Herskab denne omrørte Gaard og Ejendom, men den lige med andet tilkjøbt Bøndergods at burde følge Gaarden.»

Nr. 248. Den 23de Maj 1703. (*D. L. 1—5—14, skadesløs Betaling*). Da Forpagter Niels Sebbesen paa Rønebæksholm ved den mellem ham og Ejeren, Niels Mundt, om bemeldte Ejendom indgaaede Forpagtningskontrakt havde forpligtet sig til aarlig at erlægge i Forpagtningsafgift 800 Rdl. i Kroner, skadesløst og uden Skade, og han ikke havde betalt i rette Tid, blev han, som ikke ansaa sig forpligtet til at svare nogen Rente, tilpligtet at betale den paaklagede Afgift med Rente og Lagie 1 Procent samt den foraarsagede Omkostning, til Hjemtingsdommen var tagen beskrevet, i Alt 1060 Rdl., foruden Processens Omkostning ved Landstinget 8 Rdl.

Nr. 249. Den 15de August 1703. (*Skifte*). Da Enker, der var søgt til Indfrielse af en af hendes afdøde Mand ndstedt Obligation, gjorde gjældende, at «saasom hendes salig Mands Stervbo stod under Forsegling af den kgl.

Hofret i Kjøbenhavn, og hun sig ej med Boen kan befatte, førend hun efter hans kgl. Majestæts allernaadigste Forordning faaer Underretning om Boens Indgjæld og Udgjæld, at hun sig derefter med Arvs- og Gjælds Vedgaaelse eller Fragaalelse kan vide at rette, saa erklærede Landstinget sig ude af Stand til at fælde Dom, hvad Obligationen, som ikke var produceret i Rétten, angik, men henviste Kreditor i saa Maade til bemeldte Hofrets Deputerede og Kommissarier i denne Stervbo sit Krav og Paastande for dennem at fremlægge og derefter at søge sin Betaling, som Lov formaaer.

Nr. 250. Den 28de August 1703. (*Ed, Procedure*). Da Appellanten i sit Indlæg under Eds Tilbud havde fragaaet at have modtaget en Del af de Varer, til hvis Betaling han var dømt af Underretten, forelagde Landstinget ham og Modparten at møde personlig paa næste Lands-ting, for at han, om fornødent eragtedes, kunde aflægge den tilbudte Ed.

Nr. 251. Den 14de November 1703. (*Tingsvidne, Procedure*). Landsdommerne resolverede, at Lars Jensen og Poul Jensen, som af Peder Stub (Appellanten) alene til deres Vidners Udsigende her for Retten indstævnes, og ikke bevises, at de til deres Værneting have vidnet, bør der at møde og vidne, og paa det at Sagen om muligt til næste Landsting kan til Dom afgjøres, bør Parterne paa begge Sider tillige med Herredsfogden, om forlanges, til næstkommende 8de December indgive deres endelige Besværinger, som fornødne eragtes. (Vidnerne vare ikke mødte, og Modparten protesterede imod, at de førtes for Landstinget, inden de havde vidnet for Hjemtinget).

Nr. 252. Den 19de December 1703. (*Skifte*). Ihvor-vel Lovens paaberaabte Artikler forklare, at Provsten iblandt Gøjstligheden Skifte paa Landet bør forestaa, fandt Lands-tinget ikke, at det kunde tilkomme Provsten i Arts Her-red at forrette Skifte efter en under et midlertidigt Ophold

i Kallundborg afdød Studiosus, efterdi denne ikke havde haft sit stedse værende Tilhold dér, hvorimod det maatte paahvile Magistraten at forfatte en lovlig Registrering og Vurdering over hans forefundne Midler og sende samme Forretning til den afdødes konstituerede Øvrighed, Professores ved det kongelige Universitet i Kjøbenhavn. Skulde Professorerne ikke ville paatage sig at fuldbringe Skiftet, paalagdes det Øvrigheden i Kallundborg strax at tage Stervboet til Skifte og Deling og efter Loven bringe det til Endskab.

Nr. 253. Den 20de Februar 1704. (*Procedure*). Sagen optoges, og det paalagdes Parterne at sende deres Bevisligheder til Landsdommeren i Kjøbenhavn inden den 3die Marts.

Nr. 254. Den 2den April 1704. (*Landstingets Kompetence*). En Sag angaaende Udredelse af Pension af Boslunde Sognekald blev ikke antagen til Paakjendelse af Landstinget, da den ikke af dette eragtedes at kunne anses for en pur Gjældssag, men Parterne henvistes til for den gejstlige Ret deres Paastaaende efter Loven at udføre.

Nr. 255. Den 7de Maj 1704. (*Dommer, Procesomkostninger*). En Sættedømmer, der i en Tingsvidnesag havde vægret sig ved at lade nogle faa Ord indføre i Tingbogen, blev for dette sit lovstridige Forhold tilpligtet at bøde til Vor Frelsers Kirke 2 Rdl. og at betale Appellanten Processens foraarsagede Udgift med 10 Rdl.

Nr. 256. Den 7de Maj 1704. (*Skifte, Samfrænder, Procesomkostninger*). «Efterdi den indstævnte Skifteforening, som imellem afgangne Frantz Jensen Skovriders og hans Hustru, Johanne Jørgensdatters efterladte Børn og Arvinger d. 14de Juni 1703 er forfattet, anlangende bemeldte Arvingers Del og Arveparrt efter forbemeldte deres Moder, ikke befindes forhen at være lovlig paatalt, men ikkun som et Instrument, mellem vedkommende og Samfrænder aftalt, nu i Rette lagt, Thi ses ikke efter Loven nu at

være befojet forskrevne Arveforening til Paakjendelse her af Retten at kunne imodtage, førend derom paa vedbørende Steder efter lovlig Stævnamaal er kjendt; imidlertid beroer Processens Omkostning.»

Nr. 257. Den 9de Juli 1704. (*Stadfæstelse*). En Herredstingsdom stadfæstet, da fatalia appellationis vare udløbne, og den saaledes ikke af Landstinget til Forandring kunde antages.

Nr. 258. Den 9de Juli 1704. (*Kumulation*). Tvende af Krogerup Birketing under samme Dato udstedte Tingsvidner, vedrørende samme Sag, vare indankede for Landstinget, der afviste dem, eftersom Indstævningen var sket ved ét Stævnamaal.

Nr. 259. Den 13de August 1704. (*Tilbagesøgning*). En Sættedommer, der havde gjort Udlæg efter Dom hos en Bager, blev af denne søgt til Tilbagebetaling af 1 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$ i Exekutionsomkostninger, som Bageren forment, at han ikke havde været pligtig at erlægge. Uden at gaa ind paa Spørgsmaalet om Rekvisiti Pligt til at erlægge det nævnte Beløb frifandt Landstinget Sættedommeren, da det ved Tingsvidne var blevet oplyst, at Bagerne ved Udlæget godvillig havde betalt bemeldte Exekutionsomkostninger og efter Begjæring havde faaet den ergangne Dom overladt.

Nr. 260. Den 24de September 1704. (*Syn og Skjen*). Da Parterne vare misfornøiede med det paa de 8 Mænds Forretning optagne Oversyn af 16 Mænd, begjærede de, at Landsdommerne, inden Dom faldt i Sagen, selv vilde befare Aastederne og tage det paagjældende Hus i Øjesyn. Landsdommerne gjorde dette, og ved den endelige Dom tilsidesattes de 16 Mænds Forretning.

Nr. 261. Den 5te November 1704. (*Afvisning*). En indstævnet Indførsel afvist, da den var af den Alder, at den i Henhold til Lovens 1—6—12 ikke af Overretten kunde paakjendes.

Nr. 262. Den 5te November 1704. (*Pant*). Da Debitor havde bortsolgt noget Asketræ, han havde pantsat, blev han tilpligtet at betale til Pantekreditor de 4 Rdl., som han havde faaet for det solgte.

Nr. 263 Den 4de Februar 1705. (*Ed*). En Person, der var søgt til at indfrie en af ham udstedt Seddel, hvori han erkjendte at være 120 Rdl. skyldig, paastod, at han havde betalt Pengene under Kreditors Sygdom til dennes Hustru, men at han ikke havde faaet sin Seddel tilbage. Han ventede derfor, enten at Kreditors Hustru kom til at aflægge Ed paa, at Pengene endnu skyldtes, eller at han maatte fri sig ved Ed. Imod denne Debtors Forventning protestede Modparten, der formente, at ingen Ed maatte aflægges mod en pur Forskrivning. Landstinget kjendte for Ret, at Hustruen — eftersom hun ikke godvillig havde villet aflægge Eden, men henstillet til Retten, om den skulde aflægges, og de af hende tidligere førte Vidner ikke vare ensstemmende til Fordringens Vedgaaelse — burde paa Hjemtinget i Debtors Overværelse næste Ting efter denne Doms Bevisning edelig tilstaa, at disse omtvistede Penge hende ej af Debitor ere blevne betalte, og hvis hun det vilde eller kunde, burde Debitor udi hendes og Mands eller deres Fuldmægtiges Nærværelse gjøre sin Ed paa, at disse omtvistede 120 Rdl. af hannem ere betalte med rede Penge.

Nr. 264. Den 4de Februar 1705. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte dømt til at betale de skyldige 100 Dukater 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse.

Nr. 265. Den 4de Februar 1705. (*Hævd, Alders Tid*). Alders Tids Hævd antaget paa Grundlag af Vidneudsagn af Folk, der kunde huske 40 à 50 Aar tilbage i Tiden.

Nr. 266. Den 18de Marts 1705. (*Fallit, Gjæld*). Endskjønt Debitor «fremlægger en Begjæring til Akkord af 20 Procent af den 9de Marts 1702, som en Del bemeldte

Kreditorer sig have ladet benøje med og deres Fordring derfor afstanden og kvitteret, beraabende sig derforuden paa en om Falliter udgangen kgl. Forordning af den 17de Maj 1690, hvorefter han formoder Gerlach Turgilius at skulle være fornøjet med de ommeldte 20 Procent for sin Fordring lige saa vel som de andre Kreditorer efter gjorte Paaskrift», saa eragtede Landstinget dog, at han, da Gerlach Turgilius ikke befindes at have samtykket i Akkorden, og der heller ikke under Sagen fremlægges nogen af Retten forfattet Efterretning om Boets Tilstand, burde indfri sin til Gerlach Turgilius udgivne Obligation.

Nr. 267. Den 13de Maj 1705. (*Stadfæstelse*). En Underrettsdom stadfæstet, da Appellationsfristen var oversiddet.

Nr. 268. Den 8de Juli 1705. (*Procedure*). Indstævnte begjærede Udsættelse med sit Tilsvar til næste Landsting, da han endnu ikke havde kunnet faa Hjemtingsakten beskrevet. Udsættelsen blev bevilget.

Nr. 269. Den 8de Juli 1705. (*Procedure*). Under Appellen af en Afvisningsdom, der var støttet paa formentlige Mangler ved det givne Kald og Varsel, paalagde Landstinget Birkedommeren og de tvende Kaldsmænd til Sagens nærmere Oplysning at møde personlig paa næste Landsting. Paa dette fremlagde Kaldsmændene deres Attest og beedigede samme.

Nr. 270. Den 8de Juli 1705. (*Likvidationsmænd*). Landstinget eragtede, at hver af Parterne efter eget Paa-staaende og Bevilling skulde udnævne to Mænd til Likvidationsmænd.

Nr. 271. Den 8de Juli 1705. (*Pant*). Da Simon Trojel erkjendte at være skyldig til afdøde Tingskriver i Lejre Herred, Lauritz Hulegaard, 50 Rdl., til Sikkerhed for hvilket Beløb han havde pantsat en Obligation, stor 50 Rdl., udgivet til ham af hans Broder, Magister Hans Trojel, og dateret den 11te Juni 1701, og det befandtes,

at Simon Trojel derefter havde ladet sig forsikre i en ny af Hans Trojel til ham udgiven Obligation af 10de September 1704, lydende paa 300 Rdl., og han saaledes havde inddraget den forrige pantsatte Obligations Summa, saa fandt Landstinget, at Tingskriverens Enke havde været berettiget til at lade ovennævnte til Læsning og Protokollation hos hendes Mand indleverede Obligation af 10de September 1704 arrestere, og det kjendte for Ret, at Simon Trojel mod skadesløs Extradition af bemeldte Obligation burde betale Enken de 50 Rdl.

Nr. 272. Den 19de August 1705. (*Procedure*). Citanten fremlagde sine Breve og sit Indlæg, hvilket indstævnte besvarede paa samme Landsting med Indlæg. Citanten begjærede indstævntes Indlæg udlaant og 14 Dages Udsættelse for at besvare det. Bevilget.

Nr. 273. Den 19de August 1705. (*Ærefornærmelser*). Da Assessor Eilers i en Klage til Kongen havde fremført forskjellige Beskyldninger mod Niels Pedersen Brinck, sag søgte denne ham tillige med Klagens øvrige Underskrivere til at undgjælde efter Loven. Landsdommeren kjendte for Ret, at Assessor Eilers som Klagens Forfatter og som den, der havde overbragt den til Kongen, burde efter Lovens pag. 1000, Art. 4, bøde 10 Rdl. til Vor Frelsers Kirke og betale Niels Pedersen Brinck Processens Omkostninger med 16 Rdl., hvorimod ingen Straf idømtes Medunderskriverne af Klagen.

Nr. 274. Den 4de November 1705. (*Forlig*). Medens Sagen var udsat paa Grund af Vidneførsel, indgik Parterne uden Retten et Forlig, som efter Begjæring ratificeredes af Landstinget.

Nr. 275. Den 16de December 1705. (*Kriminalproces*). En mod Fangen Hendrik Jensen afsagt Dom for Omgængelse mod Naturen med Køer var indanket for Landstinget. Angiveren og et Vidne, som begge havde været førte for Hjemtinget, mødte for Landstinget og gjentog

deres en Gang afgivne Forklaring, der for Angiverens Vedkommende gik ud paa, at han havde set Fangen begaa den ommeldte Forbrydelse ved Pintsetid i Aaret 1705. Det andet Vidne vidste ikke noget om Fangens forbryderske Forhold paa nys nævnte Tidspunkt, men havde derimod set ham 5 Aar tidligere have Omgængelse med en rød Ko. Ligeledes forklarede Kapellanen Anders Fog, at han privat havde besøgt Fangen i Fængslet, og at denne da paa derom fremsat Spørgsmaal havde fortalt, hvad Lød de Køer, Misgjerningen var begaaet med, havde haft, samt at Fangen, da Præsten spurgte ham, hvorledes han havde kunnet begaa en saadan Misgjerning, havde svaret: ved Satans Indskydelse. Denne Kapellanens Erklæring blev afgiven under Eds Tilbud, men blev ikke beediget. Hendrik Jensen benægtede paa det bestemteste at have sagt nogetsomhelst saadant til Præsten og fastholdt sin fra første Færd fremsatte Paastand om at være uskyldig. Landstinget ansaa imidlertid tilstrækkeligt Bevis for at være tilveiebragt og dømte den anklagede til Baal og Brand. Exekutionen udsattes, til Kongen havde resolveret i Sagen.

Nr. 276. Den 27de Januar 1706. (*Tingsvidne, D. L. 1—6—11*). Et Tingsvidne, der dannede Grundlaget for en af en Birkefoged i et Friherskab afsagt Dom, var indanket for Landstinget, efterdi Vidnerne ikke for Hjemtinget havde villet svare paa de af Appellanten gjorde Spørgsmaal. Landsdommeren resolverede imidlertid, at Vidnerne ikke kunde inodtages til Examen af Landstinget, eftersom dette ikke kunde paakjende den paa Tingsvidnet funderede Dom (D. L. 1—6—11).

Nr. 277. Den 27de Januar 1706. (*Procedur*). Landsdommerne lode Sagen bero til næste Landsting, for at de inden den Tid selv kunde tage Aastederne i Øjesyn.

Nr. 278. Den 27de Januar 1706. (*Procesomkostninger*). En Sag om Overfald med Hug og Slag blev gjort afhængig

af Ed i Henhold til Lovens 1—14—6 og 7. De af de sigtede, hvem Sagen herefter gik imod, skulde udrede Processens Omkostning.

Nr. 279. Den 27de Januar 1706. (*D. L. 5—1—1 og 2*). En Bonde, hvem der var meddelt Fribrev, havde senere ved Revers forbundet sig til for Livstid at tjene, bygge og bo paa Katstrupgaards Gods. Landstinget kjendte ham pligtig til at efterkomme Reverset.

Nr. 280. Den 5te Maj 1706. (*Ed*). Ved Landstingets Dom af 18de Marts 1705 var Tolderen Jens Carstensen i Helsingør tilpligtet at fralægge sig ved Ed for Hjemtinget den paaklagede Fordring inden en nærmere bestemt Frist. Da han ikke ved Fristens Udløb havde efterkommet Landstingsdommen, sagsøgte Modparten ham ved Helsingør Byting til at aflægge Eden, men da han ikke mødte for Retten, kjendte Byfogden ham pligtig til at betale Fordringen (Landstingsdommens andet Alternativ). Denne Byfogdens Dom indstævnedes Tolderen for Landstinget, hvor han oplyste, at han, medens Sagen for Hjemtinget blev ageret, havde været bortrejst i sin Bestillings Affærer og ikke var kommen tilbage, før Dom i Sagen var gaaet, samt at han derefter ved Beskikkelse til Modparten havde tilbudt at aflægge Eden. Landstinget kjendte for Ret, at Tolderen efter denne Doms lovlige Ankyndelse burde møde paa Helsingør Byting næste Tingdag derefter og i Vederpartens Overværelse aflægge den ham ved Landstingets Dom af 18de Marts 1705 paalagte Ed.

Nr. 281. Den 5te Maj 1706. (*D. L. 1—5—19*). Da Herredsfogden i en Sag om ulovlig Skovhugst ikke havde tiltaget 8 Doms mænd i Henhold til Lovens 1—5—19, annullerede Landstinget hans Dom og erklærede ikke at kunne kjende i Sagen, før bemeldte Lovens Artikel var fyldestgjort.

Nr. 282. Den 30te Juni 1706. (*Procedure*). Citanten, der under Proceduren paaberaabte sig forskellige Bevis-

ligheder, blev af Landsdommerne forelagt at indlevere disse paa næste Landsting.

Nr. 283. Den 30te Juni 1706. (*Udeblivelse*). Citanten, der udeblev med Stævningen, blev tilpligtet at betale Verderparten «Processens Omkostning» med 6 Rd.

Nr. 284. Den 30te Juni 1706. (*Broderlod, Fæstensgave*). Dom, der forudsætter, at Enken ikke kunde oppebære Broderlod, naar hun beholdt sin Fæstengave.

Nr. 285. Den 3die November 1706. (*Tingsvidne*). Ihvorvel Rytterbonden Jørgen Sørensen som Modpart i Hovedsagen var stævnet til det indankede Tingsvidnes Oplagelse, men derimod ikke Regimentsskriveren, Richardt Nielsen, som hans Forsvar, blev Tingsvidnet annulleret, «saasom og slikt Tingsvidne er et i Sagen vedbærligt Dokument.»

Nr. 286. Den 3die November 1706. (*Ridemænd, Syn, Procedure*). Citanten begjærer Ridemænd udmeldte til at møde paa Aastedet og holde Syn over det omtvistede Hus. Modparten protesterede herimod, da han forment, at Sagen var tilstrækkelig oplyst ved de førte Vidner. Landstinget fandt imidlertid, at Citantens Paastand ikke kunde hindres, eftersom Sagen angik Grund og Ejendom. Ridemænd udmeldtes.

Nr. 287. Den 4de Maj 1707. (*Tiende*). Da den indstævnede Husmand ikke bevistes at bruge noget af den Gaards Jord, hvorpaa hans Hus laa, og heller ikke at have anden Jord, til Hartkorn anslagen, men det oplystes, at den Otting Korn, som han efter Vidnernes Udsagn havde saaet, var saaet i hans Have og Indelukke, frikjendtes han for deraf at svare Tiende.

Nr. 288. Den 4de Maj 1707. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte tilfandtes at betale den paa-klagede Gjældsfordring ved denne Doms Anvisning eller at lide Nam efter Loven.

Nr. 289. Den 4de Maj 1707. (*Stadfæstelse*). En Her-

redstingsdom stadfæstet, da den funderede sig paa en Dom af Højesteret.

Nr. 290. Den 4de Maj 1707. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Debitor dømt til at betale Gjælden ved Dommens Forkyndelse.

Nr. 291. Den 8de Juni 1707. Ligeledes.

Nr. 292. Den 8de Juni 1707. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte tilpligtet at indfri sin Obligation. (I denne Dom er ingen Exekutionsfrist og ligesom i de to foregaaende heller ingen Tvangsklausul).

Nr. 293. Den 8de Juni 1707. (*Procedure*). Landstinget forelægger Underdommeren at møde personlig ved næste Landsting til Sagens Oplysning.

Nr. 294. Den 8de Juni 1707. (*D. L. 1—13—27*). Da Vidnecitanten «ikke havde villet efterkomme Lovens 1—13—27», havde Byfogden i Næstved afvist en Vidne-stævning, der var dateret nogle faa Dage før, at Dom faldt i Hovedsagen. Landstinget fandt ingen Anledning til at idømme Byfogden noget, men eragtede for billigt, at Citanten — da Parterne paa begge Sider ønskede de paa-gjældende Vidner førte til Sagens videre Oplysning — ved lovligt Stævnamaal indkaldte Vidnerne til deres edelige Udsigende efter Loven.

Nr. 295. Den 20de Juli 1707. (*Indførsel*). Den ene Landsdommer erklærer sig villig til at gjøre Udlæg efter en Højesteretsdom, eftersom denne bevistes lovlig at være forkyndt.

Nr. 296. Den 20de Juli 1707. (*Procedure, Dommer*). Herredsfogden, hvis Dom af den tabende var indanket til Underkjendelse, mødte paa Landstinget og fremlagde Indlæg. Da han i dette havde tilført adskillige Sagen uvedkommende og hannem uanstændige Expressioner, blev han dømt til at betale til Vor Frelses Kirke 2 Rdl.

Nr. 297. Den 31te August 1707. (*Tilhjæmning, Stævning, D. L. 6—17—13*). Bonden Niels Nielsen havde

indstævnet Nicolai Helt for Birketinget for at han (Citanten) kunde tilhjemle sig en sort Ko, som var ham fra-stjaalen og nu var i Helts Besiddelse. Helt mødte efter Stævnamaalet og medtog Ole Nielsen, som han havde købt Koen af. Under Sagens Agering paa Birketinget vedgik Ole Nielsen at have stjaalet Koen, og Birkedommeren kjendte da Citanten pligtig at tage Tyven til sig i Henhold til Lovens 6—17—13. Denne Birkedommerens Kjendelse indankede Niels Nielsen for Landstinget, hvor han paastod den annulleret, fordi Nicolai Helt ikke havde udtaget Stævning mod ham til Tyvens Imodtagelse. Men Landstinget stadfæstede Birketingets Kjendelse, da den kun var at anse som et Interlokutorium i Sagen.

Nr. 298. Den 16de November 1707. (*D. L. 1—14—5 & 6 & 7, Ed ikke anvendt*). Da Vidnernes enstemmige Vidnesbyrd kun gik ud paa, at indstævntes Hustru havde erklæret, at hendes Mand var de ommeldte Summer, til Beløb i Alt 100 Rdl., skyldig, medens de ikke kunde forklare, at indstævnte i deres Nærværelse havde modtaget bemeldte Penge, ej heller, at han til dem havde tilstaaet at være Pengene skyldig, og intet andet Bevis havdes, blev den indstævnte kun dømt til Betaling af de 39 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 14 β , som han vedgik at være skyldig til Sagsøgeren.

Nr. 299. Den 21de December 1707. (*Res judicata*). Da indstævnte allerede i Aaret 1705 af Landstinget var dømt for den paaklagede Fornærmelse, kunde den paa ny indstævnte Beskyldning ikke tages under Paakjendelse, men sagsøgte frifandtes for Citantens Paatale.

Nr. 300. Den 25de Januar 1708. (*Procedure*). Da Stævningen var paaskreven, fremstillede Appellanten sine til Hjemtinget førte Vidner, som yderligere forhørtes, hvorefter han fremlagde Indlæg og Underretsakt og begjærede Rettens Kjendelse. Modparten begjærede det fremlagte Indlæg til Besvarelse og Anstand til næste Landsting. Landsdommeren indrømmede ham en Anstand af 3 Uger

til at forfatte et endeligt Paastaaende i Sagen og levere Appellanten Kopi deraf samt foreholdt Parterne at møde paa næste Landsting med deres Indlæg og Bevisligheder.

Nr. 301. Den 7de Marts 1708. (*Retsskriver*). Under en Sag for Roskilde Byting veg Retsskriveren sit Sæde for at kunne optræde som Prokurator for Citanten og lod Retsskriverens Funktioner under Sagen besørge af sin Tjener. Landstinget misbilligede Retsskriverens Forhold, men fandt dog ingen Anledning til at idømme ham noget, eftersom det ikke af Akten fremgik, at Modparten for Retten havde fremsat Protest og Besværing derover.

Nr. 302. Den 25de April 1708. (*Udlæg*). Ridefogden Anders Pedersen havde den 12te Januar 1707 gjort Udlæg i Bonden Povel Navers Bæster og Kvæg, hvilket Udlæg af Landstinget blev stillet i Bero, indtil det ved ny Forretning var godtgjort, at Ridefogden ikke paa anden Maade, jfr. Lovens 1—24—23, kunde faa Fyldestgjørelse. Da det ved den derefter den 27de Juli afholdte Exekution viste sig, at Povel Naver kun havde andre Gjenstande til Værdi 10 R 6 S , tog Rekvirenten Ejendomsdom paa Udlæget af 12te Januar 1707, og denne Ejendomsdom indankede Rekviritus for Landstinget, der kjendte for Ret, «at Anders Pedersen bør ved denne Doms Ankyndigelse at tilbyde Povel Naver, om han det den 12te Januar 1707 gjorde Udlæg strax med rede Penge vil indløse, hvis ej, da det at komme til offentlig Auktion paa Navers Skade og Gevinst.»

Nr. 303. Den 6te Maj 1708. (*Indførsel*). Udmeldelse til Indførsel efter en Dom af Kjøbenhavns Borgret af 19de Januar 1708.

Nr. 304. Den 25de Juli 1708. (*Praxis som Retskilde*), Saasom Loven ikke indeholdt noget om, at Overformynderen for sin Umage ved Skiftet burde tillægges noget Vederlag, understod Landstinget sig ikke til at følge Ma-

gistraten i Næstveds Foregivende, saadant at være gammel Praxis, hvor Loven intet omtyder.

Nr. 305. Den 25de Juli 1708. (*Kontrasogsmaal, Kompensation, Terminus executionis, Tvangsklausul, Procesomkostninger*). Ved Underrettens Dom var Povel Naver bleven dømt til at betale Anders Pedersen de paaklagede 44 Rdl. 9 β , uden at der var taget Hensyn til hans Paa-stand om at faa 20 Rdl., som han bevislig havde tilgode hos Pedersen, likviderede. Landstinget kjendte imidlertid for Ret, at Anders Pedersen efter Lovens 5—14—6 burde lade Regnskab imod Regnskab komme til Afregning, og tilpligtede Naver at betale Modparten de resterende 24 Rdl. 9 β inden 3 Uger efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Lovens Tvang. Under Sagen var ikke udtaget Kontrastævning, og Dommen indeholder intet om Processens Omkostninger.

Nr. 306. Den 25de Juli 1708. (*Auktionskonditioner*). Antaget, at Rekvirenten af en frivillig Auktion maatte være berettiget til paa selve Auktionsdagen mundtlig at føje Tillægsbestemmelser til de allerede publicerede Auktionskonditioner.

Nr. 307. Den 7de November 1708. (*Indførsel*). Udmeldelse til Indførsel efter en Højesteretsdom af 17de Marts 1707, forkyndt for domfældte d. 11te April 1708.

Nr. 308, Den 7de November 1708. (*Ed*). I en Sag, anlagt ved Præstø Byting til Indfrielse af et Revers, førte Kreditor tvende Vidner til Støtte for sin Fordring. Debitor forlangte at maatte fri sig ved sin Ed, og efter lang Betænkningstid lod Byfogden ham edelig fragaa den paaklagede Fordring, hvorefter han kjendtes fri for Sagsøgere-rens Tiltale. Denne indankede Sagen for Landstinget, der kjendte for Ret, at den af Debitor aflagde Ed, der hverken i Kontrapartens Nærværelse, ej heller efter lovlig Ankyn-delse var fuldbragt, og som derhos, uagtet Lovens 1—14—3, var aflagt imod Vidnernes tidligere aflagte Ed, ikke kunde

anses for lovsikkert, men maatte være ude af Stand til at præjudicere Kreditor, hvis Paastand derfor toges til Følge.

Nr. 309. Den 7de November 1708. (*Rentes Rente*). Antaget, at Debitor, som i sin udgivne Obligation havde forbundet sig til at svare «skadesløs Rente», ikke kunde være pligtig til at erlægge Rentes Renter.

Nr. 310. Den 19de December 1708. (*Frifindelse med Advarsel*). Da der ikke forelaa tilstrækkeligt Bevis til at dømme den indstævnedede handlende for at have gjort Indgreb i Apothekernes Privilegier, blev der kun givet ham en Advarsel om ingensinde at overtræde de nævnte Privilegier.

Nr. 311. Den 19de December 1708. (*Procedure*). Paa Grund af Byfogdens Trudslar havde Stævningmændene, der havde forkyndt den udtagne Landstingsstævning, ikke turdet paaskrive denne om Forkyndelsen, som de burde efter Loven. Landsdommeren paalagde da efter Citantens Paastand Stævningmændene og Byfogden under Lovens Tvang at møde personlig paa næste Landsting til Sagens Oplysning.

Nr. 312. Den 19de December 1708. (*Procedure*). Yderligere Anstand indrømmet en Part, da han endnu ikke havde faaet noget Svar paa en, Sagen vedrørende, indgiven Ansøgning.

Nr. 313. Den 19de December 1708. (*Kriminalproces*). Om en for Drab anklaget, der efter Gjerningen var undvegen, udtalte Landstinget, at han ved sin Undvigelse havde taget Sagen med sig.

Nr. 314. Den 19de December 1708. (*Ed*). Eftersom Loven ikke tillader Ed at gjøre, saa længe andet Bevis høves kan, kunde den tilbudte Ed ikke modtages.

Nr. 315. Den 30te Januar 1709. (*Oprejsning*). Oprejsningsbevilling produceret for en Dom af 1699.

Nr. 316. Den 5te Juni 1709. (*Sættedommer*). Efterdi ikke nogen Tilladelse til Sættedommerens Betjening i Sagen var indført eller forevist, paalagdes det Byfogden fremtidig ved hver Sag at lade indføre Ordre eller Bevis til den, som for ham dømte eller betjente Retten.

Nr. 317. Den 5te Juni 1709. (*Landstingets Kompetence*). Da Landstinget ansaa det for sandsynligt, at den fra Merløse Herredsting indankede Sag for den indstævnedes Assessor Eilers til en Æressag vilde udfalde, remitterede det den til Højesterets Paakjendelse.

Nr. 318. Den 17de Juli 1709. (*Processomkostninger*). I en Injuriesag idømtes Fornærmeren en Bøde af 2 Rdl. til Vor Frelsers Kirke, og den for Modparten fornærmelige Tale mortificeredes, men Processens Omkostninger ophævedes, da den fornærmede skjønnedes selv at have givet Anledning til Fornærmelserne.

Nr. 319. Den 27de Juli 1709. (*Uskikkelighed for Retten*). Da Citanten i sit Indlæg for Landstinget havde fremført forskjellige ubevislige og nærgaaende Expressioner mod Vederparten, blev han idømt en Bøde af 2 Rdl. og Injurierne mortificeredes.

Nr. 320. Den 28de August 1709. (*Appel af Skifteforretning*). Antaget, at Skifteforvalterne ikke kunde hindre den afdødes Enke fra at appellere de enkelte Poster i Skiftet, efterhaanden som de bleve afsluttede, hvorfor hun maatte være berettiget til at faa beskrevet, hvad der til saadan Appel var fornødent.

Nr. 321. Den 28de August 1709. (*Interlokutorium*). En af indstævnte for Birketetinget fremsat Paastand om Sagens Afvisning paa Grund af, at han var stævnet med for kort Varsel, blev forkastet af Birkefogden, der eragtede, at Sagen skulde have sin Fremgang. Denne Kjendelse indankedes for Landstinget, hvor Birkefogden paastod sig fritaget for at forsegle bemeldte Kjendelse, der efter Fdg. af 17de Maj 1690 kun kunde være at anse som et Inter-

lokutorium. Men Landstinget eragtede, at Birkefogden, saasom han ikke findes at være beføjet til at anse denne hans Kjendelse, som af Vederparten for Retten lovlig er protesteret, som et Interlokutorium, men som en endelig Dom, som til Appellation er indstævnet, strax burde forsegle den af Birkeskriveren udstedte og paa Landstinget producerede Akt.

Nr. 322. Den 2den Oktober 1709. (*Procedure*). I en Sag om Jord og Ejendom paalagdes det Citanten at skaffe til næste Landsting et rigtigt Udtog af Landmaalingsmatrikullen, da et saadant syntes fornødent til Sagens Oplysning.

Nr. 323. Den 6te November 1709. (*Procedure*). Landsdommerne paalagde indstævnte at fremkomme med sit Svar og sine Dokumenter til næste Landsting, da Sagen ellers vilde blive paadømt «efter de allerede indlagte Bevisligheder.»

Nr. 324. Den 6te November 1709. (*Kompensation, Kontrasegmsmaal*). Debitrix efter en pur Obligation fremsatte overfor Transporthaveren, der søgte hende til Betaling, uden hverken for Underretten eller for Landstinget at have udtaget nogen Kontrastævning Paastand paa, at nogle Regnskabskrav, som hun havde paa Cedenten, skulde komme til Afkortning. Men Landstinget tog ikke hendes Paastaaende til Følge, efterdi Lovens 5—14—6 melder, at imod rigtige og pure Haandskrifter bør ej omtvistet Gjæld eller Regnskaber at anses, men Regnskab imod Regnskab bør at komme til Afregning.

Nr. 225. Den 18de December 1709. (*Enkens Ret til Begravelsespenge*). Enkens Paastaaende om at faa til sin Begravelse et lige saa stort Beløb, som der var medgaaet til hendes afdøde Mands Begravelse, nemlig 153 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 14 β , var ikke taget til Følge af Magistraten, der derimod havde tilkjendt hende et Beløb af 100 Rdl. Landstinget stadfæstede denne Magistratens Afgjørelse, efterdi

uden Begravelsesomkostning, som den efterlevende igjen efter Loven bør nyde, ikke expresse nævnes at burde være af lige Summa imod, hvis paa den afdøde er bekostet, men meget mere eragtes saavidt billigen derimod at lignedes.

Nr. 326. Den 18de December 1709. Samme Sag. (*Fæstengave*). Enkens Paastand om forlods at faa som Fæstengave en Del nærmere betegnet Sølv og Guld blev ikke tagen til Følge, eftersom dette Sølv og Guld i Stervboet ikke ved dets Aabning var forefundet, men for Børnenes Arv til Tinge pantsat, førend den salig Mand med Enken gav sig i Ægteskab.

Nr. 327. Den 18de December 1709. (*Stadfæstelse til Indførsel*). Da Assessor Eilers ikke vilde efterkomme Hjemtingsdommen, der havde kjendt ham pligtig at betale 100 Rdl., indstævnedes Dombaverne bemeldte Dom til Konfirmation ved Landstinget, der stadfæstede samme, hvorhos Landsdommer Hans Ehm erklærede sig rede til at gjøre Udlæg, naar han besøgtes med denne Dom og behørig Dokumenter.

Nr. 328. Den 18de December 1709. (*Procedure*). Efter Forelæggelse mødte Herredsfogden med sin Tingprotokol, for at den fremlagte Underrettsdomsakt, om hvis Rigtighed der var rejst Tvivl ved Landstinget, kunde blive konfereret.

Nr. 329. Den 29de Januar 1710. (*Hævd*). Da Vandforholdene ved Gryde Mølle efter Vidnernes Udsagn havde i 30, 40, 50, ja i flere Aaringer været de samme som ved Sagens Anlæg, stadfæstedes de otte Mænds Forretning, hvorefter de ikke kunde anfægtes.

Nr. 330. Den 29de Januar 1710. (*Lovens 1—13—27*). Under Sagens Agering for Birketinget blev fremlagt en Del Attester, som uden videre Paastaaende bleve imodtagne og siden paakjendte. Efter at Birketingsdommen var falden, stævnedes den tabende Part til disse Attesters

Beedigelse, men Birkedommeren afviste Stævnamaalet under Henvisning til Lovens 1—13—27. Landstinget stadfæstede Birkedommerens Afvisning som stemmende med bemeldte Lovens Artikel.

Nr. 331. Den 29de Januar 1710. (*Udeblivelse*). Da Appelcitanten hverken efter Forelæggelse eller Vedtagelse havde givet Møde siden Sagens 1ste Tægtedag, stadfæstede Landstinget Underrettens Dom og tilpligtede ham at erstatte Modparten Landstingsprocessens Omkostning med 12 Rdl.

Nr. 332. Den 12te Marts 1710. (*Procedure*). Citanten begjærede Udsættelse til næste Landsting, da han havde indgivet Ansøgning om Tilladelse til at producere nye Bevisligheder. Modparten protesterede, men Landstinget bevilgede den begjærte Anstand.

Nr. 333. Den 12te Marts 1710. (*Procedure*). Da Citanten ikke havde fremlagt for Landstinget in originali de i Hjemtingsakten indførte Dokumenter, paalagde Landstinget ham efter Modpartens Paastand ved et Interlokutorium at producere paa næste Ting til Rettens og Vederpartens Eftersyn bemeldte Originaldokumenter.

Nr. 334. Den 16de Juli 1710. (*Procedure, Tingsvidne, nye Oplysninger*). Appellanten producerer en Kgl. Bevilning til, at han maatte føre de Vidner, som han kunde have til sin Sags Oplysning, og som ikke tilforn for andre Retter vare afhørte, paa Aastederne i Landsdommernes Overværelse.

Nr. 335. Den 16de Juli 1710. (*Tingsvidne, Angiver*). Da den mod Karen Hansdatter for usømmelig og fornærmelig Adfærd gjorde Beskyldning ikke kunde bevises ved andet end de tvende Angiveres edelige Forklaring, blev hun frifunden for Irettesættelsen.

Nr. 336. Den 16de Juli 1710. (*Kompensation, Kontrasøgsmaal*). Uden Kontrasøgsmaal blev de modstaaende Fordringer likviderede.

Nr. 337. Den 27de August 1710. (*Procedure*). Assessor Eilers, der af Hans Ermandinger var søgt for en Del nærgaaende og ærerørige Ord, fremlagde paa Landstinget ved sin Fuldmægtig Søren Hein en Landemodsstævning af 22de August 1710, ved hvilken Ermandinger tillige med flere indciteres til først holdende Landemode. Han begjærer Anstand i Sagen, til Landemodet er forbi, da Landemodsstævningen hensigter til Oplysning paa Assessor Eilers's Side. Landsdommerne nægtede den begjærede Anstand, da Ermandinger ifølge Stævningen til Landemodet kun var stævnet for Processens Skyld i en anden Sag mellem Assessor Eilers og Anders Julius.

Nr. 338. Den 27de August 1710. (*Stævning mod et Dødsbo*). En Syns- og Taxeringsforretning, som Ejeren af Halkevad Mølle, Rasmus Jørgensen, som tillige var Stedets Skifteforvalter, havde ladet optage efter Mølleforpagterskens Død, var indstævnet til Underkjendelse. Rasmus Jørgensen forment, at det af ham i Stervboet givne Stævnamaal maatte være nok, efterdi Forretningen vedkom Skiftet og Stervboet, som Arvingerne skulde svare til, hvorfor han ikke havde anset det for nødvendigt at stævne hver især af Arvingerne. Men Landstinget annullerede Forretningen, efterdi ingen af Arvingerne havde været tilstede i Boet ved Stævningens Forkyndelse og saaledes ingen af dem havde kunnet være vidende om Synets og Brøstfældighedens Taxering, og det paalagde Rasmus Jørgensen paa Stervboets Bekostning at lade foretage et nyt lovmæssigt Syn.

Nr. 339. Den 27de August 1710. (*Dommerens Stilling til jus*). Da Assessor Eilers var sagsøgt til at udrede af en ham tilhørende Gaard 12 Tdr. Byg i Henhold til en kongelig Fundats, hvorved denne Afgift var paalagt Gaarden, paalagde Landstinget Sagsøgeren at fremlægge bemeldte Fundats paa næste Ting.

Nr. 340. Den 5te November 1710. (*Prokurator*). Prokurator Hans Fuglede, der først havde hjulpet et Stervbo til at erhverve et Tingsvidne og siden i den Sag, til hvis Oplysning Tingsvidnet skulde bruges, havde baade for Hjemtinget og for Landstinget mødt imod Boet, blev for dette sit uforsvarlige Forhold idømt en Bøde af 4 Rdl. til Vor Frelser's Kirke.

Nr. 341. Den 5te November 1710. (*D. L. 5—14—46*). Ved Lejekontrakt af 16de Juni 1708 lejede Holger Pedersen af Peder Bentzen en denne tilhørende Ejendomsgaard i Nyrup med Inventarium o. s. v. Den 19de November s. A. fallerede Pedersen, og i Fallitboet fremlagdes en af ham den 11te December 1706 udstedt Vexel med Protest, stor 2400 Kroner, for hvilken Vexelejeren æskede Udlæg og Betaling blandt andet i de Midler og det Inventarium, som Peder Bentzen ved oven nævnte Lejekontrakt havde bortlejet til Holger Pedersen, og idet Vexelejeren gjorde gjældende, at Kontrakten var oprettet, efter at Holger Pedersen var bleven ude af Stand til at betale sine Kreditorer, forlangte han, at baade Bentzen og Pedersen skulde bekræfte deres Kontrakt ved Ed. Landstinget kjendte for Ret, at da «Lovens 5—14—46 byder, at baade af Kreditoren og Debitoren ved højeste Ed skal bekræftes om hvis Kjøbe- og andre Breve, som kunne være udgivne, at der ingen Bedragelighed er under, saa synes os ikke at kunne frafalde Prokurator Bjørnsens (Vexelejerens Fuldmægtigs) Paastaaende, at jo Peder Bentzen saa vel som Holger Pedersen hver til sit Forum efter lovlig Advarsel bør møde og med Ed stadfæste denne mellem dennem oprettede Lejekontrakt og Inventarium, Peder Bentzen virkelig at tilhøre.»

Nr. 342. Den 28de Januar 1711. (*Procedure*). Landstinget forelagde Sættedommeren, der for Hjemtinget havde paakjendt den indankede Sag, paa næste Landsting at fremlægge den Ordre, i Henhold til hvilken han havde

betjent Retten; ligeledes paalagdes det Tingskriveren at møde til samme Tid med sin Tingbog, for at Dommen kunde blive konfereret.

Nr. 343. Den 28de Januar 1711. (*Procedure*). Efter at Sagen var optagen, eragtede Landstinget, at det ikke kunde afsige endelig Dom, før Appellanten, Etatsraad Adeler til Draxholm, fremlagde til Sagens Oplysning Extract af Landmaalingsprotokollen under Konduktør Hege-lunds Haand, hvilket han tilfandt at gjere paa næste Landsting.

Nr. 344. Den 28de Januar 1711. (*Procedure, Hjemvisning*). Skjønt Sagen paa Grund af Herredsfogdens Forhold burde vises til Hjemtinget igjen, paakjendte Lands-tinget den dog for at forkorte Processen for Parterne. Herredsfogden paalagdes en Bøde af 2 Rdl. til Vor Frel-sers Kirke samt Landstingsprocessens Omkostninger.

Nr. 345. Den 15de April 1711. (*Procedure*). Citanten begjærer Udsættelse til næste Landsting for at føre Vidner, Sagen til Oplysning. Modparten protesterer, men Udsæt-telsen bevilges.

Nr. 346. Den 3die Juni 1711. (*Rente*). Da indstævnte ikke fragik Tid efter anden at have modtaget i Forstræk-ninger af sin afdøde Svigerfader tilsammen 100 Rdl., til-pligtedes han at betale disse, dog uden Rente, eftersom ingen skadesløs Forskrivning fra ham derom fremlægges.

Nr. 347. Den 15de Juli 1711. (*Kriminalproces*). Da Anders Møller, der havde tilforhandlet sig forskjellige stjaalne Gjenstande, ikke efter det foreliggende kunde anses for Tyvs Medvider, dømte Landstinget ham til at have tabt sit Værd og betale den bestjaalne Gjenstandenes Værdi eller tilbagelevere dem in natura.

Nr. 348. Den 5te August 1711. (*Dommerens Habi-litet*). Da Landsdommer Ehm var afgaaet ved Døden, kunde den tilbage værende Landsdommer, Kancelliraad Oluf Bornemann ikke paakjende fire foreliggende Sager,

eftersom de angik ham selv, men han resolverede, at de i samme Sager producerede Stævninger og Akter skulde validere og forblive i Retten, indtil en anden Landsdommer var udnævnt, der kunde foretage dem.

Nr. 349. Den 5te August 1711. Udmeldelse til Indførsel efter en Overadmiralitetsdom af 23de Juli 1711.

Nr. 350. Den 5te August 1711. (*Pant*). Landsdommer Oluf Bornemann tilpligtes at indfrie sine tvende skadesløse Obligationer — der vare sikrede baade ved Underpant i faste Ejendomme og ved haandfaaet Pant — med Rente, indtil Betaling sker, og hvis han inden 15 Dage ej retter for sig, da skal det stande Ritmester Fursman (den berettigede efter Obligationerne) frit for at træde til sine Panter og derefter gjøre sig skadesløst betalt for Kapital og Renter, indtil Betalingen sker, dog at Panterne efter Kancelliraad Bornemanns Begjæring blive solgte ved offentlig Auktion, og hvis Auktionens Summa ej skulde blive tilstrækkelig til fuld Betaling, da skal det stande Hr. Ritmester Fursman frit for at søge sin Betaling udi velbemeldte Hr. Kancelliraad Bornemanns redeste Midler, hvor de findes og antræffes kunne.

Nr. 351. Den 5te August 1611. (*Processomkostninger*). Processens Omkostninger ophævedes, da der tabtes og vandtes paa begge Sider.

Nr. 352. Den 7de Oktober 1711. (*Udlæg, Kompensation, Dommens Affattelse*). Ihvorvel Christian Rasmusen Mørch formener sig ved Byfogden Peder Jørgensens Handling ved Udlæget udi bemeldte Mørchs Bo d. 14de September 1711 at være fornærmet, fordi han ej vilde lade komme til Likvidation det, som Mørch efter ergangne Landstingsdom den 11te Marts 1711 hos Christen Christensen den ældre havde at prætere (om hvilken Doms Appellation her for Landstingsretten er produceret en kongl. allernaadigste Højesteretsstævning), saa ses dog ej, at Byfogdens udi Mørchs Bo gjorte Udlæg at kunne frafaldes,

saasom paa det lovligen er erhvervet Dom. Men som Byfogden Peder Jørgensen udi samme sin Udlægsforretning vel anfører tvende Mænd at have været overværende, men ej befindes, at samme Mænd have underskrevet Forretningen, saa bør Byfogden Peder Jørgensen for saadan sin Forseelse at bøde til Vor Frelsers Kirke 2 Rdl.»

Nr. 353. Den 4de November 1711. (*Kommissarier*). Et i Rette lagt kgl. Kommissorium paalagde Kommissarierne selv at begive sig paa Aastederne og forrette Syn.

Nr. 354. Den 4de November 1711. (*D. L. 5-14-56*). Debitor tilpligtet at indfrie sin Obligation, saasom han «ej noget lovskikket Bevis fremlægger, at han haver indfriet bemeldte sin Obligation, endnu mindre kan melde Tiden, naar det skete, ej heller holdt sig Lovens pag. 856, Art. 56 efterrettelig, som klarligen nok udviser, hvorledes med Obligationers og Haandskrifters Indfrielse skal forholdes, Obligationen og findes ukasseret udi den rette Kreditors Haand».

Nr. 355. Den 9de December 1711. (*Procedure*). Landsdommerne resolverede, at den af indstævnte begjærte Anstand til næste Landsting ikke kunde nægtes, eftersom dette nu holdende Ting er det første, Sagen er indstævnet til.

Nr. 356. Den 9de December 1711. (*Opsigelse, Processomkostninger*). En Obligation, der oprindelig var stilet paa et Aar at betale i 11te Juni Termin 1707 uden Opsigelse, var siden forbleven henstaaende uindfriet i flere Aar ved stiltiende Overenskomst, idet Kreditor vedblev i hver 11te Juni Termin at modtage Renten. I Juni 1711 forlangte han Obligationen indfriet, og Landstinget kjendte ligesom Hjemtingsdommeren Debitor pligtig til Indfrielsen, men hævede Processens Omkostninger, saasom Kreditor imod al lovlig Brug og Praxis ikke havde advaret ham eller opsagt Obligationen til sidstnævnte Termin.

Nr. 357. Den 9de December 1711. (*Pant, Forpagtning, Konkurrence mellem disse to Arter af Retsforhold*). Antaget, at en om Brorupgaard af dens Ejer, Kommanderkapitajn Anders Rosenpalm, indgaaet Forpagtningskontrakt ikke kunde anfægtes ved, at en Panthaver, hvis Panteret var stiftet tidligere end Kontrakten, traadte til sit Pant, efterdi det ikke «nogetsteds af Loven ses, at Hænderne paa den pantsættende saaledes skulde være bundne, saa længe ej nogen Nams- eller Indførselsdom over hannem er gaaet, eller Højesteretsstævning over hannem tagen, at han jo er autoriseret og berettiget til at bortforpagte sin Gaard, til hvem hannem lyster, og paa hvad Konditioner han selv vil, saa længe det ej strider imod Loven og Ærbarhed, og skjønt de panthavende, efter at den pantsættende kan have sluttet nogen Kontrakt, enten ved Indførsel eller Ejendomsdom træde til deres Pant, saa kan dog derved den Kontrakt, som tilforn er oprettet af en fri og ulovforvunden Mand, ej svækkes, men den bliver udi sin fulde Kraft og Valeur og bør lige saa vel af de efterkommende Ejere og Panthavere som af Hovedmanden selv, som den haver indgaaet, udi alle sine Punkter og Klausuler indtil dens Expiration holdes og efterkommes, thi Leje gaaer for Eje, indtil Fardag er ude». — Ligeledes antoges, at en af Forpagteren foretagen Forudbetaling til Ejeren af Forpagtningsafgiften maatte respekteres, eftersom det staaer «en Forpagter frit for at betale af Forpagtningspengene forud saa mange, som han selv lyster og hans Medkontrahent er tilfreds med og vil tage imod, og bør de, som billigt, at komme hannem til Afkortning udi Forpagtningens Afgift, naar han derfor er forsynet med rigtige og lovlige Kvitteringer».

Nr. 358. Den 6te April 1712. (*Likvidationsmænd*). En Forretning af tvende Likvidationsmænd stadfæstet.

Nr. 359. Den 11te Maj 1712. (*Procedure, Udeblivelse*). Da Citanten vel havde anhängiggjort Sagen, men

ikke var mødt siden, erklærede Landstinget, at han burde have tabt Sagen, til han stævnedes lovlig igjen, samt paa-lagde ham at betale Kost og Tæring til indstævnte med 16 Rdl.

Nr. 360. Den 13de Juli 1712. (*Udmeldelse til Indførsel, Stævning*). Dom: «Eftersom de Messieurs Lastropper fra Hamborg ved deres tagne Stævning her for Retten af 1ste Juli 1712 begjære Immission til skadesløs Fornøjelse for en Kapital af 789 Rdl. 4 ¼ Kurant med Rente og paa-gaaende Omkostning hos velbaarne Hr. Oberst Christian Rantzov efter en derom tilforn ergangen Kommissions-Dom af 3die Februar 1712, hvorefter bemeldte Summa af hans afgangne salig Faders Stervbos Midler bør svares, og det befindes af Forkyndelsens Paaskrift paa Stævningen, at han ej lovlig dertil er bleven varslet, thi den melder ikkun at være forkyndt for alle vedkommende uden at navngive Stedet eller Personerne, saa henvises denne Sag til lovformeligere Stævnemaal og Søgning».

Nr. 361. Den 13de Juli 1712. (*Nye Oplysninger*). Dom: «Som Citanten lader fremlægge udi Sagen en Del nye Breve og Dokumenter, hvorved han formener at bevise at have Herligheden til en Kirkebondegaard i Dyrlef, og samme Breve ej tilforn ere blevne producerede og paa-kjendte for Underretten, og det befindes, at Hans kongelige Majestæt og deri skal interessere, saa kan Retten ej kjende derpaa, førend derpaa er gaaet Dom fra Hjemtinget, hvorfor den hermed henvises til ny Paakjendelse for Underretten efter foregaaende lovligt Stævnemaal for alle vedkommende».

Nr. 362. Den 14de September 1712. (*Myndighed til at oprette Testamente*). Et Testamente, der var oprettet af en mindreaarig og medunderskrevet af hans Kurator og tvende andre Personer, opretholdtes, efterdi Lovens pag. 539 Art. 34 melder, at en mindreaarig maa med sin Ku-

rators Samtykke udgive Pant, Skjøde eller anden Forskrivning.

Nr. 363. Den 14de September 1712. (*Processomkostninger*). Da den indankede Skifteforretning tildels forandrede af Landstinget, og dette fandt, at Skifteforvalteren alene havde forvoldt Parterne denne Proces, blev Processens Omkostninger paalagte ham med 24 Rdl.

Nr. 364. Den 12te Oktober 1712. (*Mindreaarig*). En mindreaarig dømtes til at indfrie en af ham udstedt Obligation for et Laan paa 140 Kroner til hans Studeringers Fortsættelse, idet Retten forment, at naar Lovens 5—3—6 tillader Svendbarn, som ej er sine 25 Aar at sælge sin Jord til at betale den Gjæld med, som han til sine Studeringers Fortsættelse kan have gjort, saa maatte det meget mere være ham tilladeligt at disponere over sine rede Midler til slig Gjælds Betaling.

Nr. 365. Den 16de November 1712. (*Processomkostninger*). Processens Omkostninger ophævedes, da Birkefogdens Dom, der var indanket til Annulation, kun i et enkelt Punkt blev frafalden, medens den iøvrigt konfirmeredes.

Nr. 366. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). I alle Gjældssager, paadømte i Aaret 1712, paalægges det at udrede det idømte «inden 15 Dage under Rettens videre Befordring». I andre Sager, hvor en Pengepræstation (*Processomkostninger, Mulkter o. lign.*) skal udredes, benyttes med enkelte mindre væsentlige Undtagelser ligeledes denne Exekutionstermin og Tvangsklausul.

Nr. 367. Den 5te April 1713. (*Forlig, Processomkostninger*). Efter Sagens Agering indgik Parterne Forlig, som Landstinget stadfæstede, da Parterne begjærede det, og Forliget ikke befandtes stridende mod Lovens 3—14—11. Processens Omkostninger ophævedes paa begge Sider.

Nr. 368. Den 31te Maj 1713. (*Procedure*). En 9 Maaneder gammel Dom var indstævnet til Konfirmation.

Modparten forlangte Anstand til næste Landsting for at kunne erhverve Oprejsningsbevilling. Citanten protesterede herimod, da han formente, at Modparten siden Dommens Afsigelse havde haft Tid nok til at søge nævnte Bevilling. Landstinget bevilgede den begjærte Anstand, især fordi det var første Dag, at denne Sag her for Retten forhandlede.

Nr. 369. Den 31te Maj 1713. (*Kriminalproces*). I en Tyverisag antaget, at Gjerningsmændenes Udsigende om, at tvende Personer vare Hælere, ikke kunde anses for gyldigt Bevis imod disses Benægtelse.

Nr. 370. Den 31te Maj 1713. (*Processomkostninger*). Da en Tyverisag ikke var saa klar, som den burde være, for at Straf kunde idømmes den sigtede, bleve Processens Omkostninger ophævede.

Nr. 371. Den 31te Maj 1713. (*Dommer*). Eftersom Herredsfogden havde før Tægtedagen uden at advare Citanten afsagt Dom i Sagen og anteciperet den, idømtes han en Bøde af 6 Rdl. til Vor Frelsers Kirke.

Nr. 372. Den 31te Maj 1713. (*Processomkostninger*). En Regimentsskriver, der havde antaget sig Bonden Peder Andersens Sag, blev, uagtet Sagen vandtes paa dennes Side, paalagt Processens Omkostninger, efterdi han ved at tage sig af en Sag, der var ham uvedkommende, havde forvoldt Modparten stor Vidtleftighed og mange Opsæt- telser.

Nr. 373. Den 31te Maj 1713. (*Stadfæstelse til Indførsel*). Domhaveren indstævner Hjemtingsdommen til Stadfæstelse for at faa Ridemænd udmeldte. Dommen stadfæstes og Ridemænd udmeldes.

Nr. 374. Den 31te Maj 1713. (*Procedure, Ed, Bevis*). Retten afsagde under Sagen følgende Interlokutorium: «at — som ganske ingen Oplysning fandtes i Sagen, enten Monsieur Melvin (Citant ved Underretten og den indstævnte for Landstinget) skulde aarlig have til Salarium

for Skoleforstanderiet og Amternes Forvaltning 300 Rdl. eller 350 Rdl., uden at afgangne Etatsraad Grüners Breve af 12te og 22de Juni 1707 forklare, at han aarligen foruden den forrige tillagte Løn skulde nyde for Amterne 50 Rdl., men melde ikke, hvor meget det forrige Salarium skulde have været, og endskjønt Jacob Jørgensen som Fuldmægtig paa velbaarne Frue Etatsraad Grüners Vegne for Hjemtinget skal have nævnt en Summa af 300 Rdl. for Forstanderlønnen, saa forklarer han dog her for Retten, at han derunder haver forstaaet alt og for begge Dele, eftersom han da var uvidende om foran ommeldte afgangne Etatsraad Grüners Breve, som først her for Retten ere blevne fremlagte — saa blev Monsieur Melvin her af Retten forelagt enten at fremlægge Kontrakt eller andet Bevis til at legitimere, at hannem aarligen 350 Rdl. vare tillagte, saasom han endelig til sin Forsikring derom maa derfor have noget Bevis i Hænde, og hvis imod Forhaabning intet Bevis skulde findes, han da efter Lovens pag. 117, Art. 6 vilde indgive udi Retten sin skriftlige Ed under hans Haand, at hannem de 350 Rdl. skulde tilkomme, paa det Retten kunde have noget at dømme efter, hvilket til næst holdende Landsting d. 16de August 1713 bør efterkommes». (Interlokutoriet afsagdes paa Landstinget den 12te Juli 1713).

Nr. 375. Den 12te Juli 1713. (*Kriminalproces*). Retten eragtede, at Sagen ikke kunde paakjendes, før den for Vold anklagede Fange personlig mødte for Retten, for at det kunde fornemmes, om han noget til sit Forsvar eller sin Befrielse havde at anføre. Sagen udsattes derfor til næste Landsting.

Nr. 376. Den 12te Juli 1713. (*Landstingets Kompetence*). Dom: «Som udi denne Sag fremlægges Skovsessionens Dom af 27de Juni 1713, som derudi efter den kongl. allernaadigste Skovforordning af 21de Januar 1710 tilregner sig at have Overret, ihvorvel udi samme allerhøjeste be-

meldte Forordning ej derom meldes det ringeste, og Sagen bestaaer af Tingsvidner, om de enten skulle rejses eller fældes, som efter Lovens pag. 58 og 59 Art. 20 egenlig henhører til Landstinget, og hvorom samme allernaadigste Forordning ej giver Skovsessionen ringeste Anledning til at kjende paa, da som ej vides, om Skovsessionen desforuden kan være benaadet med andre og større Privilegier, saa understaaer Retten sig ikke at kjende paa Sagen, men henviser den til sin Overdommer».

Nr. 377. Den 12te Juli 1713. (*Skifte, Kjøbstad-jorder*). Da Auktionsforvalterne i Slangeup havde bortsolgt nogle et Dødsbo tilhørende Kjøbstad-jorder til udenbys Mand mod Enkens Protest, bleve de tilpligtede at levere hende Jorderne tilbage, naar hun derfor betalte det samme, som Auktionskjøberen skulde give.

Nr. 378. Den 16de August 1713. (*Procedure, Kon-trasøgsmaal*). Indstævnte fremlægger Kontrastævning og paastaaer Kontrasøgsmaalets Fremgang, uagtet Hovedstævningens Indhold efter hans Formening ikke var lov-mæssigt. Landstinget eragter, at Hovedstævningen ikke er lovlige, og paalægger Appellanten at forsyne sig med en bedre og lovformeligere til næste Landsting, saafremt han vil have, at Sagen skal nyde Fremgang paa hans Side. Imidlertid validerer den tagne Kontrastævning.

Nr. 379. Den 16de August 1713. (*Procedure, Tings-vidne*). Nogle Personer, der ikke efter Indstævning havde villet give Møde for Hjemtinget som Vidner, bleve af Landstinget efter Paastand forelagte at møde paa næste Landsting og forklare, hvorfor de ikke havde villet aflægge deres Vidne for Hjemtinget.

Nr. 380. Den 16de August 1713. (*Lovens 1—13—27*). Da en Herredsfoged, efter at Dom var gaaet, havde nægtet Niels Marop at føre nogle Vidner Sagen til mere Oplysning, uagtet Marop vilde aflægge sin Ed efter Lovens 1—13—27, blev han tilpligtet at forfriske Sagen paa egen

Bekostning og selv indstævne Vidnerne til Hjemtinget, naar Marop havde aflagt den fornødne Ed.

Nr. 381. Den 16de August 1713. (*Processomkostninger*). Da indstævnte, der ved Hjemtinget var dømt for Overtrædelse af Konsumptionsforordningen, før Landstinget erklærede, «at han vilde have rettet for sig efter Hjemtingsdommen, dersom Konsumptionsforpagterne ej videre havde forfulgt Sagen, og deres Fuldmægtig, Børge Mogenssen, ligeledes, at han var tilfreds, at det maatte forblive derved», ophævedes Processens Omkostninger.

Nr. 382. Den 16de August 1713. (*Ed, Procedure, Processomkostninger*). I en Gjældssag havde indstævnte for Hjemtinget i sit Indlæg beediget, at han ikke skyldte det paagjældende Beløb, hvorefter han blev af Underdommeren kjendt fri for Citanternes Tiltale. Disse indstævnede Sagen for Landstinget, hvor de protesterede imod, at der tillagdes den aflagte Ed nogen Betydning, eftersom den ikke var aflagt af Modparten personlig og der ej heller var stævnet til dens Aflæggelse. Landstinget eragtede imidlertid, at Citanterne, da Sagen var mørk og dubiøs, og ingen anden Oplysning end Ed kunde have, burde lade sig nøje med den af indstævnte i hans Indlæg aflagte Ed, eftersom de ikke efter Loven kunde komme ham nærmere, og Fordringen desforuden var gammel og af sære Vilkaar. Birkefogdens Frifindelsesdom stadfæstedes derfor, og Appellanterne paalagdes at udrede i Procesomkostninger til Modparten 10 Rdl. og til Birkefogden for unødigt Stævnamaal 2 Rd.

Nr. 383. Den 16de August 1713. (*D. L. 1—24—10 og 5—3—18, Tinglæsning af Skjøde*). Et af Espen Jensen, der i December 1707 var arresteret for sine Ugjeringer og sat under Forfølgning til Hovedlods Forbrydelse og Arbejde paa Bremerholm for Livstid, under 15de Juli 1710 til Byfogden i Slagelse udstedt Skjøde var under en derom af Kommunitetet som Espen Jensens Herskab,

hvem den forbrudte Boslod vilde tilfalde, anlagt Retssag kjendt gyldigt. Under Appellen gjorde Skjødehaveren gjældende, at Boslodden, der skulde forbrydes, maatte bestemmes efter hvad Misdæderen ejede i det Øieblik, da Sagen mod ham paadømtes, og i denne Henseende refererede han sig til Lovens 1—24—10, hvorhos han tillige bemærkede, at Espen Jensen, da Skjødet udstedtes, maatte anses for fri Mand paa Grund af den i Forfølgelsen mod ham faldne Landstingsdom af 4de Juni 1710. Men Landstinget dømte, at da det af Sagens «Omstændigheder erfares, at bemeldte Espen Jensen siden December Maaned 1707 har for sine Ugjæringer kontinuerlig været under Forfølgning og ej nogen Tid ved Dom frikjendt, saasom den her udi Retten den 4de Juni 1710 faldne Dom ej frikjender ham, men aleneste henviser Sagen at forfølges ved sit rette Værneting, det og af de i Rette lagte Dokumenter befindes, at Sagen ej efter første Landstingsdom har hvilet, men at den strax er forfulgt, saa snart at Landstingsdommen kunde bekommes beskreven, og at der den 26de August 1710 er udstedt Stævning til Vedbygaards Birketing med 6 Ugers Varsel til den 10de Oktober derefter, hvilken Stævning her udi Landstingsretten er læst og protokolleret den 27de August 1710, hvor han er da den 6te Februar dømt til at miste Arv og gaa i Jern paa Bremerholm sin Livstid samt hans Hovedlod til Kommunitetet som hans Husband at være forbrudt, med videre dens Formelding, og samme Dom siden her udi Retten er konfirmeret den 9de September 1711, saa vel som og at det udi den indstævnte Hjemtingsakt indførte (Skjøde) ej efter Lovens pag. 739, Art. 28, befindes at være lovligen tinglyst, saa kan Retten ej skjønne rettere, end at det Skjøde, som af Espen Jensen er udgivet til Byfogden, efter at Sagen mod hannem var begyndt, ikke bør at komme Kommunitetet til nogen Hinder udi dets

Ret i nogen Maade, men Herredsfogdens Dom at være uefterrettelig».

Nr. 384. Den 20de September 1713. (*Retsskriver, Procesomkostninger*). En Del Breve og Dokumenter, der vare indleverede hos Byskriveren i Slagelse til Indlemmelse i Akten, bleve Skriveren frastjaalne, hvorfor han erklærede sig ude af Stand til at skaffe nogen Akt. Landstinget erklærede det for en stor og strafværdig Forseelse ikke bedre at gjemme Parternes Breve og Dokumenter og dømte Byskriveren til paa egen Bekostning at skaffe Parterne hver en Akt samt til at udrede Processens Bekostning.

Nr. 385. Den 18de Oktober 1713. (*Ed*). Da Sagen var saa mørk og tvivlsom, at intet Bevis i den kunde have, billigede Landstinget, at Underdommeren havde tilladt indstævnte at fri sig ved Ed for den fremsatte Paa-stand paa Udlevering af nogle Penge, han skulde have modtaget i Forvaring. Da denne Ed, som blev aflagt i et af indstævnte for Hjemtinget produceret Indlæg, vel sluttede sig til hans Benægtelse, men dog ikke ganske var konform med de af Modparten fremsatte og af Dommeren billigede Kvæstioner, paalagde Landstinget ham paany at indsende sin skriftlige Benægtelsesed til Bytinget, men i den Form, som den hannem af Dommeren forhen var bleven paalagt.

Nr. 386. Den 22de November 1713. (*Værneting*). Da denne Sag hverken angaaer Vold, Hærværk, Ran, Skjældsord eller Gjæld efter Lovens 1—2—19, men alene en Inkquisition om ulovligt Krohold, som Konsumptionsforpagterne maatte være berettigede til at foretage, kunde disse efter Landstingets Formening ikke drages fra deres Værneting, men burde søges ved dette for, hvad de kunde have forset sig med ved Udførelsen af den nævnte Forretning.

Nr. 387. Den 20de December 1713. (*Ed, Hjemvisning*). En mod tvende Personer for Vold anlagt Sag var

af Byfogden henvist til lovligere Bevis. Landstinget fandt imidlertid, at Byfogden burde efter Lovens 1—14—6 og 7 have gjort Sagens Udfald afhængig af Ed, da de alt producerede Bevisligheder havde tilvejebragt en vis Formodning og andre Bevisligheder ikke skjønnedes at kunne erhverves. I Overensstemmelse hermed kjendtes for Ret, at Byfogden paa egen Bekostning burde forfriske Sagen og paalægge de sigtede at fri sig ved deres Benægtelsesed, og, hvis denne Ed ikke blev aflagt, da at tillade den sigtende at gjøre Ed i Henhold til Lovens 1—14—7.

Nr. 388. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). I Aaret 1713 gjælder om Exekutionsfristen og Tvangsklausulen det samme, som foran under Nr. 366 er bemærket i denne Henseende for Aaret 1712.

Nr. 389. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). I Aaret 1714 gjælde de samme Regler om Exekutionstermin og Tvangsklausul som i de to foregaaende Aar.

Nr. 390. Den 24de Januar 1714. (*Res judicata*). En Bytingsdom stadfæstet, da den støttede sig til en usvækket Landstingsdom.

Nr. 391. Den 24de Januar 1714. (*Processomkostninger*). Ihvorvel Landstinget erkjendte, at Lauritz Pedersen som Ophavsmand til Klammeriet burde betale Processens Omkostninger, ophævedes disse dog i Betragtning af den Skade, han selv havde faaet, og den Badskærløn, han havde maattet udgive.

Nr. 392. Den 24de Januar 1714. (*Vexel, dens Præskription*). Antaget, at en Vexel vel paa en 10 Aars Tid kan miste sin Kraft som Vexel, men ikke som Obligation.

Nr. 393. Den 28de Februar 1714. (*Processomkostninger*). I en Arvesag ophævedes Processens Omkostninger, eftersom den tabende Part blev frakjendt sin Kones Arv og saaledes tog ikke ringe Skade.

Nr. 394. Den 30te Maj 1714. (*Indførsel, Ejendomsdom*). Saasom Indførslen ikke var foretaget af Ridemænd,

og ej heller nogen Ejendomsdom til Hjemtinget var gaaet, erklærede Landstinget sig ude af Stand til at give Ejendomsdom.

Nr. 395. Den 11te Juli 1714. (*Kompensation, Lovens 5—14—6, Procesomkostninger*). En af Magister Søren Ljungbye ved Roskilde Domkirke mod Ejeren af Vibygaard, Jesper Axelsen, nedlagt Paastand paa Erlæggelsen af en Del forfalden Tiendeafgift var tagen til Følge af Herredsfogden med Tilsidesættelse af Modpartens Kontrapræentation paa at faa en 14 Aar gammel Regning paa Citanten likvideret. Landstinget stadfæstede Herredsfogdens Dom, da den indtalte Afgift var klar og udisputerlig, hvorimod Axelsens 14 Aar gamle Regning ikke kunde anses at være saaledes skikket, at den efter Lovens 5—14—6 derimod kunde komme til nogen Likvidation, fornemmelig eftersom Søren Ljungbye den i ingen Maader tilstaaer. Axelsen, der havde indanket Sagen, paalagdes at udrede til Modparten for Processens Bekostning 14 Rdl. og til Herredsfogden for unødigt Stævnamaal 2 Rdl.

Nr. 396. Den 22de August 1714. (*Procedure*). Paa Sagens første Tægtedag fremlagde Citantens Prokurator Stævningen og begjærede Anstand til næste Landsting, da Citantens tidligere Fuldmægtig var bleven syg, og han (den nye Fuldmægtig) først nylig havde faaet Dokumenterne, saa meget mere, som han vilde optage et Tingsvidne, Sagen til Oplysning. Modparten protesterede, men Anstanden blev bevilget.

Nr. 397. Den 26de September 1714. (*Udlæg, Pant, Procesomkostninger, Lovens 5—8—12*). Hans Lauritzen Møller havde i Aaret 1712 pantsat som haandfaaet Pant til Cornelius Jacobsen en Del Gods, der tillige med forskjellige andre Gjenstande den 1ste Juli 1710 ved Exekution efter Dom var blevet udlagt til Jens Petersen, som imidlertid efter Aftale med Rekvisitus havde ladet de udlagte Gjenstande forblive henstaaende hos denne, dog saaledes

at de skulde udleveres paa Anfordring. Ved Beskikkelse af 26de August 1712 op sagde Cornelius Jacobsen hos Hans Lauritzen Møller de laante Penge, men denne bad om fire Ugers Dilation, idet han erklærede, at Kreditor, hvis Pengene ikke til den Tid betaltes, skulde være berettiget til uden videre at lade det haandfaaede Pant bortauktionere. I Henhold hertil bortsolgtes det pantsatte Gods ved offentlig Auktion den 9de Maj 1713, 8 Maaneder efter Opsigelsen, hvorefter Udlægshaveren Jens Petersen fremkom med Paastand paa Auktionsprovenuet, idet han støttede sig paa Lovens 5—8—12. Landstinget, for hvem Sagen efter lovlig Omgang blev indanket, kjendte da for Ret, at «som bemeldte udlagte Gods har udi trende Aar været Hans Møller betroet og ej fra Bopælen efter den skete Aftale annammet, og det desforuden af Stævningen til Birketinget befindes, at Jens Pedersen ej derfor har gjort nogen Søgning førend efter Hans Møllers Død, endnu mindre indfunden sig med nogen Protest derimod paa Auktionsstedet, som vel tilforn er blevet publiceret, hvorom dog ej findes noget udi Akten, saa vides ikke, hvad Beskaffenhed det kan have, at han saa længe haver betroet ham samme udlagte Gods, ej heller ses, at han udi sligt Tilfælde kan betjene sig af bemeldte Lovens Artikel (5—8—12), saasom Cornelius Jacobsen ganske og aldeles skal have været uvidende, at bemeldte hannem pantsatte Gods til Jens Pedersen tilforn var blevet udlagt, og i saa Maader haver Jens Pedersen sig selv at tilskrive, at han ej bedre for sit udlagte Gods har vigileret, om han derved tager nogen Skade, hvorfor Cornelius Jacobsen bør aldeles at befries for Jens Pedersens Tiltale i denne Sag. Processens Omkostninger ophæves paa begge Sider, og saaledes stadfæstes Birkedommerens Dom i alle Maader».

Nr. 398. Den 7de November 1714. (*Mindreaarig*). Da Lovens 3—17—35 og 5—3—6 tillade, at «de, som ikke have opnaaet deres 25 Aar og ville bruge Kjøb-

mandsskab, maa med deres Formynders, Kurators og næste Frænders Raad dertil employere deres Arv og Midler, ja og dertil sælge og afhænde deres Jord, og i saa Maade gjøre dem myndige til at gjøre og forrette alt, hvis ved Handelen kan forefalde og deraf flyde», og da Vexelstederens egen Fuldmægtig desforuden tilstaaer, at hans Mandant med sine Forældres Samtykke i nogen Tid skal have drevet Handel og Kjøbmandsskab, førend han kom i med Vexelkreditor, ved «hvem han begyndte at lade forskrive hele Ladninger ef adskillige Varer fra Nord-, Øster- og Vester-Søen, hvoraf disse Vexler skulle rejse sig, saa ses ikke, at samme omtvistede Vexler kunne svækkes, fordi de udi hans umyndige Aar skulle være udgivne, fornemmeligen eftersom han derudi tilstaaer, Valuta derfor at have bekommet».

Nr. 399. Den 19de December 1714. (*Procesomkostninger*). Den tabende Part paalagt at udrede Processens Omkostninger og 2 Rdl. til Underdommeren for unødigt Stævnamaal.

Nr. 400. Den 19de December 1714. (*D. L. 1—14—1*). De i Sagen førte Vidner til Bevis for, at Forpagtningskontraktens Bestemmelser om Brændes Udvisning og Gjerders Vedligeholdelse vare misligholdte, bleve af Landstinget erklærede for ikke at være konforme med D. L. 1—14—1, eftersom de først vare førte 3 Aar efter, at Misligholdelsen skulde have fundet Sted.

Nr. 401. Den 30te Januar 1715. (*Dommerens Habilitet, Procesomkostninger*). Dom: «Ihvorvel Byfogden Ambrosius Nyeborg (i Slagelse) havde gjort bedre, at han som en Svoger af Raadmand Colding havde overladt sit Dommersæde til den af Magistraten anordnede Sætterdommer, saa eragtes dog ikke, at han med sin Afvisningsdom haver forset sig, eftersom den i alle Maader er konform med Lovens pag. 421, Art. 3, og Sagen strax derefter mellem Parterne blev forligt, hvorfor han og for Citanternes Til-

tale i denne Sag aldeles bør fri at være. Processens Omkostning ophæves paa begge Sider».

Nr. 402. Den 3die Juli 1715. (*Kriminalproces*). I en Tyverisag mødte Prokurator Børge Mogensen paa Regimentsskriver Erich Jessens Vegne og i Rette lagde den tagne Stævning og paastod Hjemtingsdommen konfirmeret samt Processens Omkostning med noget tilstrækkeligt. Paa Fangen Svend Jensens Vegne blev derefter af Retten ordineret som Forsvar Prokurator Lauritz Busk, som forklarede Sagen ligeledes mundtlig og begjærede Dom.

Nr. 403. Den 18de September 1715. (*Forholdet mellem ældre og yngre Ret*). Antaget, at et til en Bonde i Aaret 1662 udstedt Frihedsbrev ikke kunde være gyldigt, da det, skjænt udgivet før Lovbogen, i Henhold til D. L. 3—14—8 burde været læst til Tinge og derpaa Tingsvidne taget, hvad ikke var sket.

Nr. 404. Den 18de September 1715. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). I en Gjældssag tilpligtedes Debitor at betale «inden 15 Dage», hvorhos den ene Landsdommer lover i fornødent Fald at gjøre Indførsel. (Naar denne Dom undtages, benyttes i Sager, paadømte i Aaret 1715, Formlen: at betale «inden 15 Dage under Retens videre Befordring» i samme Udstrækning som i Sager fra de nærmest foregaaende Aar, jfr. foran Nr. 366, 388 og 389. Grunden til, at Tvangs klausulen «under Retens videre Befordring» ikke findes i Sagen Nr. 404 ses let).

Nr. 405. Den 6te November 1715. (*Nye Oplysninger*). Landstinget erklærede ikke at kunne tage noget Hensyn til en fremlagt Kvittering, eftersom den ikke er prima instantia for Hjemtinget havde været produceret.

Nr. 406. Den 6te November 1715. (*Pant, Udlæg, Terminus executionis, Auktionsrettens Kompetence*). Da Panteforskrivningerne, hvorved Landsdommer v. Eggers havde givet Pant i Hovedgaarden Basnæs med Tilliggende,

lød paa, at Kapitalerne, naar Renten ikke erlagdes til den vedtagne Tid, skulde være forfaldne til Betaling, og Kreditor berettiget til uden Proces enten at lade Pantet bortforhandle ved offentlig Auktion eller at tage det til brugeligt Pant, og Debitor, Landsdommer v. Eggers, var udebleven med Renten over Forfaldstid, stadfæstede Landstinget Herredsfogdens Dom og tilpligtede Eggers at indfri Forskrivningerne «inden 15 Dage». Gjorde han ikke dette, burde Pantet i Overensstemmelse med Pantebrevens Indhold komme til offentlig Auktion. Denne Dom i Sagen afsagdes den 29de Januar 1716 og paa Landstinget den 12te Februar samme Aar mødte Kammerjunker Bentzons (Domhaverens) Prokurator og i Rette lagde en af ham samme Dag med Posten tilstillet Auktionstillysning paa Basnæs Hovedgaard med Gods og det øvrige derunder liggende, hvorefter Auktionen vilde være at afholde den 4de Marts 1716 i Kjøbenhavn paa Adressekontorat, hvilken Tillysning han begjærede læst, paaskreven og protokolleret. Debitor, Landsdommer Eggers, protesterede i højeste Maade mod denne Tillysning og formodede, at den ikke af Retten blev modtagen, da han havde udtaget Højesteretsstævning i Sagen mellem Kammerjunker Bentzon og ham, hvilken Stævning til Højesteret han fremlagde paa Landstinget og begjærede Rettens Kjendelse. Modparten indlod under Rettens forsvarlige Handling. Retten resolverede: «at som seneste Landsting er bleven imodtagen en gjort Tillysning om Basnæs Gaards og Godsets Auktions Holdelse den 4de Marts førstkommende, beraabende sig det videre til dette nu holdende Landsting at ville bekjendtgjøre, hvilken Tillysning nu og her for Retten fremlægges, hvorimod Hr. Etatsraad og Landsdommer Povel Eggers efter Lovens pag. 186, Art. 54, i højeste Maader protesterer, og til den Ende fremviste en Kongl. allern. Højesteretsstævning af 10de hujus med Paastand, at ingen Auktion sker, før den mellem sig og Hr. Kammerjunker Bentzon indstævnte Sag

er af Højesteret allernaadigst bleven paakjendt, samt at denne nu frembudne Tillysning ej bliver imodtagen, saa understaaer Retten sig ikke at vægre sig at imodtage den i Retten fremlagte Tillysning, men den hermed til Paaskrift og Publikation imodtager. Hvad angaaer den Dispute om Auktionens Holdelse eller ej, da lader Retten det ankomme paa Rettens Middels forsvarlige Handling paa Auktionsstedet». Etatsraad Eggers begjærede Udskrift af det om foran nævnte Lysning paa Landstinget den 12te Februar passerede under Landstingshørerens Haand.

Nr. 407. Den 1ste April 1716. (*D. L. 3—17—14 og 5—5—3*). Under en mellem Naboerne Anders Enevoldsen og Povel Jacobsen, begge af Slangstrup, udbrudt Tvist paastod førstnævnte sig kjendt berettiget til Halvdelen af det Gaards- og Portrum, som laa til Jacobsens Ejendom, idet han blandt andet forment, at Skjødet til Jacobsen — forsaavidt kunde ses af den i Akten indførte Extrakt af Slangstrup Bytings Protokol — ikke hjemlede denne Ret til mere end Halvdelen af det nævnte Rum, hvorhos han beklagede sig over, at Povel Jacobsen ej havde villet levere sine Adkomster fra sig til Eftersyn. Landstinget eragtede, at «som Anders Enevoldsens Skjøde af 23de Februar 1712 ikkun hjemler ham 6 Fag Hus med dets nagelfaste og Gaardsrum saa vel som den halve Kaalhave og ej melder noget om Portrummet, enten helt eller halvt, og Mads Povelsens Vidne udi Tingsvidnet af 6te Juli 1716 forklarer ikkun at have solgt de 6 Fag Hus til Anders Enevoldsen og Gaardsrum derefter, saavidt som Bygningen strækker sig, og halvt Haverum efter Skjødets Formelding, og at det halve Portrum ej hannem haver tilhørt, hvorfor han ikke heller det kunde sælge; Svend Andersen og vidner det samme, at for 13 Aar siden udviste Jens Spillemand sin Stifsøn Povel Jacobsen, hvorvidt han skulde bekomme for sin Arvepart af bemeldte Hus, nemlig fra Hjørnestolpen ved Luden og lige over til

Kirkemuren; Lovens Art. 14, pag. 730, melder og, at naar der tvistes om Jord, da skal dermed omgaaes efter Skjøder og andre lovlige Breve, ere de ej til, da er den nærmere at vinde, der solgte, og hvad Extrakten af Slangerup Bytings Protokol er anbelangende, saa mentionerer den alene om 6 Væggerum Hus næst op til Jens Hansens Stuestolpe paa den nordre Side samt Have, halv Gaardsrum og Portrum og taler ikke egenlig, som foregives, om halve Portrum, og over alt, saa kan det ikke siges at være Povel Jacobsens Kjøbebrev, men alene en Til- og Afstaaelse for Retten paa samme Ejendom, og kan Anders Enevoldsen ej tilvinde sig nogen Grund og Ejendom efter Povel Jacobsens Skjøde, men han faaer lade sig nøje med det hannem tilkommer og hannem af Sælgeren med Kjøbebrev og under aflagte Saligheds Ed er tilstaaet». Landstinget formente derhos, at Povel Jacobsen ikke var «pligtig efter Loven 5—5—3 at føre sine Adkomster tilstede, saasom Kontrapartens Adkomster hverken hjemlede hannem halvt Gaards- eller Portrum».

Nr. 408. Den 8de Juli 1716. (*Tingsvidne*). I Anledning af en mod en Vidneførsel fremsat Exception kjendte Landstinget for Ret, at det ikke — da Exceptionen først var fremsat, efter at det første Vidne var edelig afhørt — kunde nægtes det andet Vidne at udsige sin Sandhed.

Nr. 409. Den 8de Juli 1716. (*D. L. 1—13—16 og 17*). Efterdi Lovens 1—13—17 ej forbyder, at Gjerningsmænd, skjønt de for villige Vidner kunne anses, maa aflægge deres Vidne, og den foregaaende Art. 16 melder, at, naar intet andet Vidne kan have, de skulle vidne, som afved, eragtede Landstinget, at Zander Weibel, der havde protesteret mod at aflægge Vidnesbyrd, ikke kunde befries for at udsige sin Sandhed.

Nr. 410. Den 8de Juli 1716. (*Væxel*). Nogle Vexler ansete for udenrigske Vexler, da de, skjønt udgivne i Næstved, dog vare «trukne af en udenrigs Mand, Johan Jo-

hansen, Wratz's Fuldmægtig, at betales til en udenlandsk Kreditor, hans Principal Wratz i Lybæk, paa en af Indbyggerne her i Riget og af hannem akcepterede». (Jfr. Fdg. 8de April 1713 § 9).

Nr. 411. Den 28de Oktober 1716. (*Sætteskriver, hans Gebyrer*). Dom: «Ihvorvel Lovens Art. 14, pag. 192 og 193, determinerer, hvor meget for en Bytingsdom skal betales, nemlig 1 Rdl. 2 ¼, og den 29de Artikel, pag. 200, forklarer, hverledes den skal anses, som enten fordrer eller tager mere, saa kunne dog bemeldte Artikler ej appliceres paa andre end til de rette dertil forordnede Skrivere og ikke til nogen Sætteskriver, som af høje Øvrighed udi en eller anden Sag kan blive anbefalet Retten at betjene og drages fra sit eget Ting, Hus og Hjem og derover maa gjøre med Rejser og andet en og anden Bekostning foruden hans Sinkelse og Tidsspilde».

Nr. 412. Den 9de December 1716. (*Arrest*). Angaaende en indanket Arrestforretning kjendte Landstinget for Ret: «Om nu endskjønt af Mons. Lyche paa Tøjhus-skriver Jacob Nielsens Vegne er blevet bevist, at Arresten paa Hr. Etatsraad Eggers's Gage lovlig er sket, forkyndt og i rette Tid paataalt efter Loven, saa dog, som Loven ikke allernaadigst befaler, at paa nogens Gage Arrest maa lægges, det og eragtes, at Gage, som nogen af Hans kongelige Majestæt allernaadigst er tillagt, dependerer alene af Hs. kongl. Majestæts Naade, hvad heller Hans Majestæt allernaadigst behager den selv Hr. Etatsraaden at forunde eller nogen af hans Kreditorer og hvem, altsaa kan den gjorte Arrest paa Hr. Etatsraad Eggers's Gage ej for gyldig anses, men i alle Maader hermed frafaldes, og saaledes bifaldes den indstævnte Herredsfoged Bertel Christophersens Dom».

Nr. 413. Den 9de December 1716. (*Arrest*). En indanket Arrest i de Etatsraad Eggers i hans Egenskab af Landsdommer tilkommende Sportler stadfæstedes, «efter-

som Sportlerne ikke kunne konsidereres som Gage, der direkte af Hans kongelige Majestæts Kasse betales, helst samme af vedkommende efter Loven og Forordningerne svares, thi naar samme falde, formenes de at være Hr. Etatsraad Eggers's Midler eller Gods, hvorpaa efter Lovens pag. 138 og 139, Art. 8, kan lægges Arrest».

Nr. 414. Aar 1716. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Som i Aaret 1712, se det foregaaende Nr. 366.

Nr. 415. Den 27de Januar 1717. (*Processomkostninger*). Saasom begge Parter tog Skade ved Dommen, op-hævedes Processens Omkostninger.

Nr. 416. Den 14de April 1717. (*Procedure, Rets-skriver*). En Paastand, der for Landstinget blev gjort over Byskriveren Søren Barchmann i Præstø, fordi han ved et Tingsvidnes Optagelse ved Gisselfeld Birketing havde procederet for den ene af Hovedsagens Parter og siden under Hovedsagens Agering for Præstø Byting havde betjent sit Skriverembede, henvistes af Landstinget til lovlig Søgning, eftersom der ikke ved Præstø Byting var nedlagt Protest imod, at Barchmann fungerede som Skriver under Sagen.

Nr. 417. Den 14de April 1717. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Indstævnte tilpligtet inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse at udlevere de omhandlede to Stude eller tilsvare deres Værdi med 34 Rdl.

Nr. 418. Den 26de Maj 1717. (*Hævd*). Da det bevistes med 9 lovfaste Vidner og en Attest fra den forrige Raadmand i Nykjøbing, Niels Zandersen, at den Byrde og Besværing med den omtvistede Rendestens Oprensning udi 30, 40, 50, 60 og 70 Aar havde ligget paa Sadelmager Nicolai Ziritz's Hus, saa paalagdes det Nicolai Ziritz ogsaa fremtidig at foretage den nævnte Oprenselse.

Nr. 419. Den 18de August 1717. (*Procedure*). Appellanten producerer Stævning, Hjemtingsakt og Indiæg med Bilag, Modparten producerer Kontrastævning, Hjemtingsakt og Indlæg med Bilag.

Nr. 420. Den 18de August 1717. (*D. L. 5—2—61 og 5—4—5, Procesomkostninger*). Afgangne Oberst Trolles 4 Døtre i Roskilde Jomfrukloster kontra hans andre Arvinger.

I denne Sag afsagdes følgende Dom: «Endskjønt afgangne Oberst Trolles til de højædle og velbaarne Jomfruklosterets Patroner udgivne Obligation paa 10,000 Rdl. af 11te Juni 1715 ikkun er stilet som en anden og ordinær Obligation og derfor som en Gjæld udi Stervboet letteligen kunde anses, dersom det ikke var altfor vitterligt, hvilket og Jomfruklosterets Patroner selv maa tilstaa, at samme Kapital til hans 4 Døtres Underholdning der udi var bleven employeret, og som afgangne Oberst Trolle ej haver gjort nogen Disposition, som dog uden kgl. allern. Konfirmation ej kunde være af nogen Kraft eller Valeur, saasom den kgl. allern. Konfirmation paa Jomfruklosterets Statuter af 26de September 1716 først efter hans Død er expederet, hvorledes med hans udi Jomfrueklosteret indgivne 4 Døtres Arv efter hannem skulde forholdes, enten denne Kapital udi deres Arv skulde decourteres eller ikke, saa understaaer Retten sig ikke imod Lovens pag. 702, Art. 61 og pag. 748, Art. 5, det højadelige Jomfruklosters Patroners Paastand at følge, men kjendes for Ret, at disse 10,000 Rdl. udi afg. Oberst Trolles 4 Døtres Arv bør at afkortes, og stadfæstes saa udi denne Post Skifteforretningen. Processens Omkostning ophæves».

Nr. 421. Den 18de August 1717. (*Gavebrev, Lovens 5—2—61 og 5—4—5*). Assessor Diderik Braes til Kokkedal med flere Medarvinger kontra Borgmester Lorents Braes i Kallundborg. I denne Sag, der bestod af 3 Poster, afsagde den sidst udnævnte Landsdommer, Etatsraad v. Eggers, Dom, medens Landsdommer, Kancelliraad Oluf Bornemann afgav et med Hensyn til Post 2 dissentierende Votum. Dommen er for Post 2's Vedkommende saa ly-

dende: «Udi denne Sag forefalde trende Kvæstioner: 1)

---

2) Om det af afg. Diderik Jacobsen Braes og hans Hustru Dorothea Christiansdatter Bruun til deres Søn, Hr. Borgmester Braes udgivne Gavebrev paa Øresø Mølle af 20de April 1702 kan være af nogen Valeur eller Gyldighed efter Loven. — — — — —

Belangende den anden Kvæstion, da befindes, at det forhen ommeldte Gavebrev ikke alene destrueres ved Borgmester Braes's Revers af 21de April 1702, Dagen efter, at Gavebrevet var udgivet, indeholdende, at hans Forældre skulde nyde Indkomsterne af omrørte Mølle, saa længe de leve, saa han i ingen Maader i den Tid med Møllen eller dens Tillæg og Indkomme sig skulde befatte; men endog ved en Beskikkelse fra hans Forældre til de tvende Mænd, som Gavebrevet til Vitterlighed havde underskrevet, med deres Svar af 3die Maj udi samme Aar, hvorledes Gavebrevet skulde forstaaes, at Møllen ikkun var given til deres Søn og ej til hans Hustru og Arvinger, samt ved en Fuldmagt af 27de April 1711, som han af hans afg. Fader havde bekommet, at han skulde antage sig Møllen under Direktion og svare hans Fader Landgilden deraf sin Livstid, hvoraf ses, at Gavebrevets Kraft og Valeur, som ellers er absolut, at Borgmesteren skulde have Møllen til fuldkommen Ejendom og gjøre sig den saa nyttig, som han bedst vidste og kunde, uden nogen Tiltale i alle Maader, meget er bleven svækket; Gavebrevet desforuden og lyder, at Møllen er bleven hannem skænket som Vederlag imod, hvis hans Sødskende til Hjemgave og Bryllupsfærd kunde have bekommet, hvorimod Hr. Assessor Braes ved Ed haver erklæret, at han ej nogen Hjemgave eller deslige skal have faaet, og Monsieur Hans Hornemann i Næstved paa hans Børns Vegne ved Missive, at de med hans afg. Kjæreste udlovede 1,000 Rdl. til Medgift skulle være blevne rent borte, og Udflýningen været i en

konfus Tilstand, Borgmester Braes ej heller med nogen Specifikation eller Opskrift fra hans Forældre efter Lovens Art. 61, pag. 702, beviser, hvad enhver af hans Medarvinger i saa Maader til Ækivalent imod Møllen kan have bekommet, og Lovens Art. 5, pag. 748, expresse forbyder, at Fader ej maa give det ene Barn mere end det andet, men at hver skal nyde Jævnet, thi at Gavebrevet er publiceret til Landstinget, kan ikke, uden naar det i sig selv er lovligt, være Hr. Borgmesteren til nogen Hjælp, saa kan efter disse Omstændigheder den ergangne og udstedte Skifterettens Kjendelse, betræffende dette omtvistede Gavebrev, ikke følges, men hermed frafalder, at den ikke bør komme Arvingerne til nogen Præjudice udi deres Arveret til bemeldte Øresø Mølle». — — — — —

Landsdommer Bornemanns Votum er med Hensyn til Post 2 saa lydende:

«2den Post: Om Gavebrevet af 20de April skal staa ved Magt, hvilket Citanterne agte at destruere med Borgmester Braes's Revers af 21de April 1702, som og med afg. Borgmester og Tolder Braes's til Raadmand Peder Olsen og Niels Pedersen den 3die Maj 1702 gjorde Beskikkelse om, hvorledes Gavebrevet skulde forstaaes, og endelig med Hr. Assessor Braes's uden Rettens Paalægelse gjorde Ed, om ej at have faaet noget af sine Forældre forud, hvilket dog Hornemanns Brev synes at contradicere, naar han siger, at ham er lovet 1,000 Rdl. Udflyning, hvilken Udflyning, som tilstaaes i konfus Orden at være sket, ej bevises eller specificeres, hvor meget har været, hvorfor mig synes, at efterdi de afdøde Folk selv skrive, at Hr. Borgmester Lorentz Braes ej har faaet Vederlag mod sine andre Sødskende, og samme Gavebrev er læst her til Landstinget, hvorom de andre Arvinger vel have været vidende og ej ved Ed kunne fragaa Gavebrevets Videnskab tilforn, (som Medarvingerne have tiet stille til, efter at det var publiceret, og ej før nu protesteret der-

imod, da de afdøde ingen Forklaring derom kunne gjøre om, hvis de andre have bekommet), saa bør Gavebrevet staa ved Magt, medmindre Citanterne kunne gjøre Ed, at de om dets Stedelse og Publikation ej have været vidende, og Borgmester Lorentz Braes at beholde Møllen i sin Livstid, men siden efter hans Død at komme til Deling mellem samtlige Medarvinger efter den Forklaring, som den d. 3die Maj gjorde. Beskikkelses Svar omformelder».

Nr. 422. Den 22de September 1717. (*Kriminalproces*). Defensor mødte tillige med Delinkventerne for Landstinget, hvor han dels agerede deres Sag mundtlig dels fremlagde Indlæg til deres Forsvar, hvorefter han indstillede Sagen under Dom.

Nr. 423. Den 22de September 1717. (*Tingsvidne, Stævning*). Et Tingsvidne annulleret, da det led af «adskillige Vitia, særlig det, at Citanten hverken efter Lovens Art. 9, pag. 12, eller den kgl. allern. Forordning om Ryttergodset af 10de August 1695 dertil er givet lovligt Kald og Varsel, thi som han ikke sorterte i deslige Sager under samme Ting, burde hannem 14 Dages Varsel dertil være meddelt, eller i det mindste efter hans Protest for Tinget nydt de begjærte 8 Dages Opsættelse, saa og at der er ført nærgaaende Vidner paa nogle Personer, som ej dertil have været stævned».

Nr. 424. Den 27de Oktober 1717. Foruden Eggers og Bornemann beklædte paa dette og det følgende Landsting tillige Landsdommer, Kommerce-Assessor Johannes Christensen Retten.

Nr. 425. Den 27de Oktober 1717. (*Arrest, Kaution*). I denne Sag begjærede Citanten en i Landsdommer Bornemanns Sportler gjort Arrest af 25de Juni 1717 stadfæstet. Ved Resolution af 29de Oktober samme Aar forbød imidlertid Kongen, at nogen Arrest paa Bornemanns Landstingssportler af hans Kreditorer maatte gjøres, idet Sport-

lerne skulde være ham forbeholdne til hans Subsistence, hvorfor Landstinget den 3die Marts 1718 kjendte for Ret at ingen Stadfæstelse paa den nævnte Arrest kunde faaes.

Derimod tilfandtes Landsdommer Bornemann at indfrie en af hans Broder udstedt Obligation, for hvilken han havde kautioneret, saasom han «ikke alene som Kautiønist, men endog som Selvskyldner haver underskrevet».

Nr. 426. Den 15de December 1717. (*Værneting, Stævning, D. L. 1—2—19 og 1—4—19*). Tvende Personer, hvoraf den ene hørte under Birkholm Birketing og den anden under Merløse og Tudse Herredsting, havde indgaaet Kautiøn for, hvad en Enke som Brugerske af en Magistraten i Kjøbenhavn tilhørende under Bidstrup Birketing liggende Gaard maatte blive Magistraten skyldig, og vare til Kautiønsforpligtelsens Indfrielse indstævnedes med 14 Dages Varsel ved Bidstrup Birketing, hvor de fremsatte exceptio fori. Birkefogden tog imidlertid intet Hensyn til denne Indsigelse, og Landstinget stadfæstede hans Dom af Hensyn til Lovens 1—2—19 og 1—4—19.

Nr. 427. Den 15de December 1717. (*Borgerligt Ombud*). Antaget, at en Konsumptionsforpagter, der ikke drev nogen borgerlig Næring, i Henhold til Lovens 3—4—11 maatte kunne fordre sig fritagen for borgerligt Ombud som den, der stod i Kongens Tjeneste.

Nr. 428. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). I Aaret 1717 og de nærmest følgende Aar gjælder med Hensyn til Exekutionsfrist og Tvangsklausul samme Regler som i Aaret 1712, se det foregaaende Nr. 366. Den almindelige Bemærkning kan dog gøres, at Landstinget i Perioden fra 1712 undertiden udelader Exekutionsfristen og Tvangsklausulen, endog i Gjældssager, navnlig i det Tilfælde, at Underrettsdommen stadfæstes; men hvor dette ikke finder Sted, er den Regel fast, at Exekutionsterminen sættes til «15 Dage». Tvangsklausulen findes kun, hvor der i Dommen er sat en Exekutionsfrist, og den er da altid

«under Rettens videre Befordring», medmindre der ved selve Dommen loves Indførsel og udmeldes Mænd til at foretage denne, thi i saa Fald træder dette i Stedet for nævnte Klausul.

Nr. 429. Den 6te April 1718. (*Kriminalproces*). Da Herredsfogden havde dømt i Sagen uden Stævnemaal og desforuden havde tilladt de for Tyveri sigtede at «vidne» i deres egen Sag, annulleredes hans Dom, og Sagen hjemvist til ny Behandling.

Nr. 430. Den 6te April 1718. (*Præscription*). Antaget, at et Gjælds-brev fra Aaret 1697 ikke kunde være præskriberet, da Debitor i Mellemtiden ved Missive havde anmodet om Dilation med Gjældens Betaling.

Nr. 431. Den 6te April 1718. (*D. L. 6—14—7*). Antaget, at den i Lovens 6—14—7 omhandlede Straf ikke kunde idømmes af Retten uden efter derom nedlagt Paastand.

Nr. 432. Den 6te April 1718. (*Landsdommer*). Landsdommer Bornemann afgiver dissenterende Votum, medens Landsdommer Eggers afsiger Dommen.

Nr. 433. Den 18de Maj 1718. Ligeledes.

Nr. 434. Den 18de Maj 1718. (*Procedure, D. L. 1—13—27*). Citanten fremlægger som Bilag til sit Indlæg tvende Attester, hvorefter Modparten paastaaer, at Citanten bør efterkomme Lovens 1—13—27, da bemeldte Attester ikke have været fremlagte for Underretten. Han venter derom Rettens Kjendelse. Retten resolverede, at det ved den endelige Doms Afsigelse vil finde sig, om der for Attesterne bør gøres Ed eller ikke.

Nr. 435. Den 18de Maj 1718. (*Stævning, Appel*). Den af indstævnte fremsatte Indsigelse om, at Landstingsstævningen var ham forkyndt efter Udløbet af Birketingsdommens fatalia appellationis, blev ikke tillagt nogen Betydning af Landstinget, der ansaa det for nok, at Stævningen var udtagen inden Udløbet af den nævnte Frist.

Nr. 436. Den 10de August 1718. (*Procedure*). Anstand indrømmet Citanten, paa det «han ikke skulde besværges sig over Rettens Overilelse». (Denne Bemærkning findes hyppigt ved Kjendelser, som bevilge en begjært Anstand).

Nr. 437. Den 10de August 1718. (*Processomkostninger*). Uagtet indstævnte pure tabte Sagen, ophævedes Processens Omkostninger, da Parterne vare saa nær besvogrede.

Nr. 438. Den 21de September 1718. (*Hævd*). Da det med Adkomster, Landmaaling, 8 Mænds Tog og Vidner var bevist, at de omhandlede 25 Agre Jord vare «med Urette» komne fra en under Grevskaftet Holstejnborg liggende Bondegaard, kunde det imod Lovens 5—5—5 ikke komme i Betragtning, at Appellanten paaberaabte sig tyveaarig Hævd paa Agrene.

Nr. 439. Den 14de December 1718. (*D. L. 5—3—10*). Da en Bonde, der var under Forfølgning for Gjæld, havde afhændet en Ko, eragtede Landstinget, at Kjøberen af denne burde efter Lovens 5—3—10 «sit Kjøb tabt at have og enten Koen uskadet tilbage at levere eller og derfor 9 Rdl. at betale».

Nr. 440. Den 14de Decemder 1718. (*Namsdom*). Antaget, at en Namsdom, hvis Exekutionstermin i Henhold til Fdg. af 17de Maj 1690 var forældet, ikke kunde anses som andet end et Bevis for Gjælden.

Nr. 441. Den 25de Januar 1719. (*Processomkostninger*). Den indstævnte Bonde tilpligtedes at betale sin Restance til Citanten, men Processens Omkostninger ophævedes, da Citanten ikke efter Loven 5—14—53 havde taget aarligt Restance-Tingsvidne.

Nr. 442. Den 15de Marts 1719. (*D. L. 1—13—17 og 16*). Landstinget eragtede, at det af Angiverne aflagte Vidnesbyrd, skønt Angivere efter Lovens 1—13—17 vare villige Vidner, i denne Sag maatte tages for gyldigt, ef-

terdi Lovens 1—13—16 melder, at, naar ingen andre Vidner kunne have, de skulle vidne, som afved.

Nr. 443. Den 15de Marts 1719. (*D. L. 1—15—1, Tvangsindsigelse*). Da Kontracitantinden for Skifteretten havde lovet at betale de omspurgte 52 Rdl., hvilket Løfte hun nu paastod at være forceret til, kjendte Landstinget for Ret, at hun — da sligt Løfte var aflagt for en sat Ret og saaledes efter Lovens 1—15—1 og 5—1—1 ikke kunde fragaaes — burde holde sig sit aflagte Løfte efterretteligt og betale de nævnte Penge.

Nr. 444. Den 15de Marts 1719. (*Vexel*). Da det af den paa 200 Rdl. Kurant lydende Vexel fremgik, at Valuta kun var annammet i «halv Sedler og halv Penge», kunde Landstinget ikke tilfinde Vexeldebitor at betale Vexlen i anden Mønt, end han havde annammet, og Vexlens Valuta led paa.

Nr. 445. Den 19de Juli 1719. (*D. L. 1-5-11*). Dom: «Eftersom velædle og velbyrdige Hr. Kancelliraad og Landsdommer Bornemann efter den ergangne Hjemtingsdom uden videre Dom eller Konfirmation her af Retten i Protokollen haver ladet erklære efter Lovens Art. 11, pag. 53, gjørligen at ville rette for sig og til den af sine Kreditorer, som bedst dertil kan være berettiget, den Arv, som hannem efter hans afgangne Morbroder, Hr. Justitsraad Peter Worm, kan tilfalde, overlade, saa kan imod den forhen allegerede Lovens Artikel ingen videre Lovmaal over hannem tilstedes, men det derved sit Forblivende haver».

Nr. 446. Den 30te August 1719. (*Gjæld, Opsigelse*). Da det i Obligationen hed, at Kapitalen skulde opsiges til Udbetaling med $\frac{1}{4}$ Aars Varsel, medens det ikke var bestemt, at Kapitalen skulde være forfalden, naar Renten ikke erlagdes i rette Tid, kjendte Landstinget for Ret, at de indstævnte, der vare udeblevne med Renterne, ikke

at kunde dømmes til at udbetale Kapitalen uden efter lovlig Opsigelse.

Nr. 447. Den 18de Oktober 1719. (*D. L. 1—13—4, fornemme Folk*). Et skriftlig aflagt Vidnesbyrd anset for lovlig aflagt i Henhold til Lovens 1—13—4, eftersom Vidnet var en Lieutenants Enke og derhos af den Alder og Svaghed, at hun ikke selv til Ting kunde møde.

Nr. 448. Den 31te Marts 1720. (*Rettens Fornægtelse*). Da Herredsfogden dels havde hindret Vidnerne i at svare paa de dem forelagte Spørgsmaal, dels ikke havde villet akceptere den frembudne Landstingsstævning og derhos havde grundet sin Dom paa et Tingsvidne, som Vidne-citanten havde frafaldet, erklærede Landstinget ham skyldig i «Rettens Fornægtelse».

Nr. 449. Den 16de Oktober 1720. (*Stævning, Procedure, Skifte*). Ved Underretten Dom var Forpagtersken af Sorø Ladegaard, Madame Brinck dømt til at udrede Tiende til Provsten Morten Lipper i Henhold til den af hendes afdøde Mand indgaaede Forpagtningskontrakt. Denne Dom indankede hun for Landstinget, idet hun forment, at Herredsfogden havde gjort Uret ved ikke at afvise Stævnemaalet, eftersom dette kun var rettet mod hende og ikke tillige mod hendes to myndige Sønner, med hvem hun ikke havde holdt Skifte efter sin Mands Død. Hun paastod derfor Underrettens Dom kjendt ugyldig. I Anledning af denne hendes Paastand udtog Provsten Kontrastævning til Landstinget mod de to Sønner, en Omstændighed, der ikke blev tillagt nogen Betydning i Landstingets Dom (se derimod det dissentierende Votum).

Landsdommer v. Eggers afsagde følgende Dom i denne Sag: « — — — — —

Skjønt Forpagtersken ved Sorø Ladegaard, Madame Brinck, formener ingen Dom over hende at kunne falde, for hendes Sønner dertil vare stævnede, saa haver da Provsten,

Hr. Morten Lipper, med den for Hjemtinget i Rette lagte Extrait af Forpagtningskontraktens 3die Post under Rasmus Kraags Haand bevist, at afgangne Jsrael Brinck har forbundet sig til Provsten som Stedets Sognepræst aarlig 50 Slettedalere gangbar Mønt for Korn- og Kvægtienden af Ladegaarden at betale, hvilken Kontrakt Enken efter hendes Mands Død ej sig frasagt haver eller gjort bevislig, at Skolens Direktion hendes Sønner til Interessenter i Forpagtningen antaget haver, men at hun alene staaer for Forpagtningen og Afgiften deraf saa vel som en vis Summa for Tienden efter Kontrakten svarer, Tienden og af Stedet og den, som det udi Forpagtning haver, bør at ydes, hvorfor den Exception, at Sønnerne som myndige, der ere i uskiftet Bo med Moderen, burde at stævnes, ej kan imodtages, thi de imellem dem selv kunne have skiftet, uden at nogen deraf véd, og om de end som myndige deres Moder Boet til hendes Dødsdag vilde betro, skulde derfor Sognepræsten, saa længe hun sidder ved Forpagtningen, og ingen anden derudi interesserer eller af Skolens Direktører end hun dertil er autoriseret, sin Tiende, hvoraf han skal leve, miste? Saa kjendes for Ret, et Madame Brinck, som med Lavvæрге er stævnet, bør til Provsten, Hr. Morten Lipper, som Sognepræst de stipulerede 50 Rdl. Slettedalere — — — at betale — — — — —».

Landsdommer Bornemanns dissentierende Votum i denne Sag er saa lydende:

«Ihvorvel Kontracitanten, Provsten Hr. Morten Lipper efter sin tagne Kontrastævning formener sig intet hos Sønnerne Johann Diderik Brinck og Svend Lorentz Brinck at have at fordre, saasom de ej udi Forpagtningen ere interesserede, men aleneste hos Moderen, Madame Brinck, som Ladegaardens Avling i Forpagtning uden Sønnernes Fællesskab haver, hvorfor han forhaaber, hun alene efter Kontraktens Indhold at svare, saasom hun med Lavvæрге

lovlig for Underretten er stævnet, saa fornemmes dog, at Provsten efter Citantens udvirkede Hovedstævning haver ved sin tagne Kontrastævning søgt at faa Dom her for Retten over Enkens begge Sønner tillige med, hvorved Provsten selv agnoscerer den Fejl, som af ham ved Hjemtingsstævningen er begaaet med ej vedkommende at indstævne; desuden døde Israel Brinck kort før Høsten, saa Skiftet ei saa hastigt imellem Moderen og Sønnerne kunde blive sluttet, saa understaaer Retten sig ej imod Lovens pag. 29, Art. 1, at fælde Dom over dem, som ej a prima instantia stævnedes ere, helst som det angaaer deres Midler og Formue, men henviser Sagen til nyt Stævnemaal til vedkommende, og imidlertid beroer Sagens Omkostning».

Nr. 450. Den 20de November 1720. (*Kriminalproces, D. L. 1—13—21 og 22*). I en Sag, der var anlagt mod en Person, fordi han havde slaget og bandet sin Fader og sine overordnede, tog Landstinget ikke den nedlagte Paa-stand paa Skærpelse af Underrettens Dom til Følge, men indskrænkede sig til at stadfæste denne, «i Henseende til, at det (Forbrydelsen) for saa lang Tid siden er sket, og at ikke før derpaa er blevet talt og derom vundet før 4 Aar derefter». Indstævnte havde fremsat Frifindelsespaa-stand, som han støttede paa D. L. 1—13—21 og 22, men hertil tog Landstinget intet Hensyn, efterdi disse Lovens Artikler alene handle om Ord og ej tillige om Gjæringer.

Nr. 451. Den 29de Januar 1721. (*Interlokutorium*). En Udmeldelse af 16 Mænd, som var indanket for Landstinget, medens Mændenes Forretning endnu stod under Paakjendelse ved Hjemtinget, blev afvist fra Lands-tinget, da den alene kunde betragtes som et Interloku- torium, der ikke særskilt kunde paaankes.

Nr. 452. Den 29de Januar 1721. (*Udlæg, Auktion*). Det indankede Udlæg stadfæstedes og Rekvirenten kjend- tes berettiget til, saafremt Rekviritus ikke aflagde sin

Gjæld inden 15 Dage, at lade det udlagte ved Auktion gjøre i rede Penge til skadesløs Betaling af Fordringen.

Nr. 453. Den 28de Maj 1721. (*Værneting, Udlæg, dets Tinglæsning, D. L. 1-24-27 og 5-7-7, Dommerens Habilitet*). Dom i Sagen: Claus Gregorius Clausen kontra Raadmand Lars Nielsen Fogh. «Uagtet at den til Svækkelse og Underkjendelse indstævnedes Sættedommers Dom paa-skadiges, først fordi Citanten, ædle Renteskriver Claus Gregorius Clausen, som Kommissionær for Andreas Søfrensen Næskild udi Christianssand, formener sig derved at være fornærmet, at Sættedommeren imod gjorte Exception og Protest har kjendt Næskild med sine lovlige og nøjagtige Brevskaber at lide Dom ved Kragerop Birketings Ret angaaende 100 Hollænderkøer og 3 Jernkakkellovne, endskjønt det hverken paa enten af Siderne var Personernes eller Sagens Værneting, og for det andet ej alene underkjendt tvende Immissionsforretninger, som ved Ride-mænd og efter Landstingsdom paa lovlig Maade vare søgte og forhvervede og alene stod under Højesteret, men endog den paa Krageropgaard af By- og Herredsfoged Ambrosius Nyeborg udstedte Kjendelse til Auktionens Fremgang, som af sine Overdommere burde at fældes, tilsidesat, da han dog som Skriver tillige med Herredsfogden selv Auktionen skal have betjent, og derimod fulgt udi alt Hr. Raadmand Foghs Paastand og hans Forlangende tvertimod de for hannem fremviste lovlige Brevskaber, som hannem ikke vare ubekjendte, og frakjendt Næskild mere end 1011 Rdl. af hans Auktionspenge og retmæssige Fornøjelse. — — — — —. Saa har dog Sættedommeren, efter at han lovlig af Amtmanden dertil var konstitueret, og af Hr. Raadmand Fogh tilforn, nemlig den 4de Febr. 1721, da han fornåm, at der var gjort Immission i 100 Inventariekøer, en Bryggerkjedel og 6 Jernkakkellovne paa Krageropgaard, som hannem tilhørte og ved Auktion skulde forhandles, lovlig var stævnet, hvem efter Adkomster og

Breve fremfor den anden burde at nyde Præferencen, ej anderledes kunnet dømme, fornemmelig eftersom Hr. Raadmand Fogh med en Hjemtingsdom af 16de Maj og den derpaa fulgte Indførsel af 23de Juni, som den 4de Juli derefter paa Kragerop Birketing er læst og publiceret og ved en Landstingsdom den 22de November 1713 konfirmeret, har bevist, at han til disse Køer m. v. var berettiget, hvorved ikke ses, at han enten skal have underkendt de tvende Immissioner, som af Kancelliraad og Landsdommer Bornemann d. 21de Decbr. 1720 og 3die Febr. 1721 udi bemeldte Køer og Løsøre ere forrettede, saasom de ere af den Klausul og Indhold, at alle de, som med lovskikkede ældre og bedre Adkomster, være sig Pant, Domme og Indførsler, kunne bevise sig dertil at være berettigede, skulle have deres Rettighed i alle Maader forbeholden, men alene dømt, at Hr. Raadmand Fogh efter sine Domme og Indførsel . . . . . bør at nyde Præferencen, eller kjendt paa Herredsfogdens Tilfindelse om Auktionens Fremgang, men alene stadfæstet de af Hr. Raadmand Fogh gjorte og lovligen forfulgte to Forbud, hvoraf Herredsfogden det imod Auktionen, endskjønt Foghs Adkomster hannem bleve foreviste, og derfor Kautio blev tilbuden, ej har villet imodtage eller holde sig efterrettelig, formedelst de af Hr. Kancelliraad Bornemann gjorte Immissionsforretninger ej til deres rette Forum vare indstævned, og afg. Jacob Lerche, til hvem Raadmand Fogh det til hannem udlagte Gods efter hans Indførsel havde betroet, selv derpaa Anvisning skulde have gjort; og som Sagen, baade hvad Indførslerne, Auktionen og Forbudet er angaaende, sig paa Krageropsgaard begivet haver, saa kunde den ikke andetsteds end paa Kragerop Birketing efter Lovens Art. 19, pag. 17 og 18, paakjendes, og bortfalder saa af sig selv den Exception og Protest, Prokurator Jørgen Jacobsen derimod gjort haver. — Sagen om Præferencen mellem Parterne har ikke heller tilforn for nogen Ret været

ventileret og derfor endelig først af Underretten maatte paakjendes, førend den for Overretten kunde indkomme; den Ordre, Amtmanden havde givet Herredsfogden at forrette Auktionen, kunde ikke autorisere ham til imod producerede lovlige Adkomster og Beviser, Forbud og Kaution derfor at sælge Raadmand Foghs tilhørende Gods og tinglyste Pant, og endnu mindre Hr. Renteskriver Clausens Kaution for Auktionens Holdelse, som ikke videre sig kunde extendere end at auktionere det Gods, afg. Jacob Lerche selv da var tilhørende; Forbudet kunde vel ikke heller ske uden ved tvende Mænd formedelst de Anstalter, der vare gjorte mod Kragerop Birkefoged, at han fra sine Forretninger var dispenseret, saavidt samme Sag og Auktion vedkom, hvormed og Loven er medholdig. Den af Herredsfogden paaberaabte Lovens Art. 27, pag. 168, kan ej her være applikabel, saasom her var ingen Fællesbo, men et lovligt tinglyst Pant og Forsikring efter Domme og Indførsel. At afg. Lerche selv skal have gjort Anvisning paa det til Raadmand Fogh udlagte Gods, som han til Gaardens Konservation lod hos hannem forblive, kan ikke være Hr. Raadmand Fogh til nogen Skade eller Præjudice, naar han derom var uvidende, og det ikke bevises, at det skete med hans Villie og Samtykke, og udviser Lovens Art. 7, pag. 767 og 768, hvorledes det ene Pant præfereres for det andet. At Sættedommeren har været Auktionsskriver, kunde ikke hindre, at han jo udi Sagen kunde dømme, naar han lovlig dertil var konstitueret». Efter disse Omstændigheder skjønnede Landstinget ikke rettere, «end at Raadmand Lars Fogh, som med ældre Dom og Indførsel, der til Tinge i rette Tid er publiceret og ved Landstinget konfirmeret, har bevist til de ved Auktion imod lovlig Forbud bortsolgte 100 Inventariekeer og 3 Kakkellovne paa Krageropgaard at være berettiget, jo bør derfor nyde Præference og Betaling —

Nr. 454. Den 21de September 1721. (*Ridemænd*).
 Et Oversyn af 16 Mænd var indanket for Landstinget, hvor Appellanten begjærede Ridemænd udmeldte paa Mændenes Forretning. Men Landstinget understod sig ikke at efterkomme Citantens Begjæring, da Loven alene melder, at Ridemænd skulle tages paa Sandemænds Tog og udi Exekutionsforretninger, og ikke paa Grandskninger og Synsmænd, og det henviste Citanten til at søge sin Ret paa lovligere Maade.

Nr. 455. Den 21de September 1721. (*Skifte, D. L. 5—2—90, Forpagter*). Tvistepunktet under Sagen var, om den berettigede til at holde Skifte efter Forpagteren paa Gunderslevholm, Mogens Pedersen, var den kongelige Amtmand eller Ejeren af nævnte Ejendom, Kancelliraad v. der Maase. I den Henseende erklærede Landstinget, at «den algemene Praxis udviser, at Amtmanden holder Skifte efter alle Proprietarierne og Proprietarierne over alle deres Folk, som findes paa deres Gaarde, hvoriblandt Forpagtere som have forpagtet deres Gaarde og bo derpaa, ja nyde Gaardenes Avling imod en vis Penge, ikke kunne eximeres, men de dependere lige saa vel som de andre Folk i slige Tilfælde af Husbonderne eller Proprietarierne, som desforuden maa bære Omsorg for, at de efter deres Kontrakter nyde deres Rettighed, og derfor saa meget desto mere ere bundne til Gaardene eller til dem, som deraf ere Ejere og efter berørte Lovens Artikel (5—2—90) ere deklarerede at være Øvrighed, og er en Proprietarius Husbond over alle sine Folk, saa længe de ere i Tjeneste og hos ham paa hans Gaard; en Forpagter kan jo heller ikke for andet, skjönt han ikke faaer Kost og Løn, anses end for en Domestik, til hvem Gaardens Indkomster og Avling er betroet; afgangne Mogens Pedersen var og bosiddende paa Gunderslevholm, idet han dér havde sine Værelser, og haver det med en Forpagter samme Beskaffenhed som med en Foged, som ikke disputeres, at jo Husbonden

maa holde Skifte efter, skjønt han hos hannem en Del kan have at fordre, — — — — —».

Nr. 456. Den 17de December 1721. (*Kriminalproces*). Da den for Drab tiltalte vel ikke ved de førte Vidner og Sandemændenes Tog kunde konvinceres om Gjerningen, men dog heller ikke kunde siges uden Grund at være mistænkt, blev det ham paalagt for Landstinget at fri sig ved sin Saligheds Ed efter Loven.

Nr. 457. Den 28de Januar 1722. (*Skarpretter*). Under Sagen fremlagdes en Bestalling for Skarpretteren i Kjøbenhavn, der viser, at Hirschholm Amt laa under hans Omraade, da nævnte Amt stedse har ligget under Kjøbenhavns Amts Distrikt, og det ikke, som af Modparten paastaaet, hører under Kronborg Amt.

Nr. 458. Den 8de Juli 1722. (*Dommer*). Da Underdommeren Ambrosius Jensen Nyeborg havde paaskrevet Landstingsstævningen, «at den hos en dansk Byfoged var forkyndt», og han saaledes tvert imod den Respekt, han var Overretten skyldig, ikke havde undset sig ved ligesom at spille og raillere med Landstinget, dømtes han til at betale 2 Rdl. til vor Frelses Kirke.

Nr. 459. Den 8de Juli 1722. (*Procedure*). Yderligere Anstand nægtet en Part, da han, sidste Gang han fik Anstand, havde faaet denne bevilget «en Gang for alle».

Nr. 460. Den 7de April 1723. (*Oprejsning*). Oprejsningsbevilling produceret med Hensyn til en Udlægsforretning af 27de Februar 1720.

Nr. 461. Den 4. Aug. 1723. (*Landstingets Kompetence*). Dom: «Efter Citantens udtagne Stævning paastaaer han enten Ridemænds eller 16 Mænds Udmeldelse til at svække det Syn, som Forvalteren ved Sørup med 8 Mænd haver den 22de Januar 1723 ladet tage, hvorimod ingen efter Stævning eller Lavdags Givelse er mødt, saa efterdi Loven pag. 128, Kap. 17, intet taler om nogen saadan Udmeldelse

at skulle ske ved Landstinget, saa haver Citanten at holde sig Fdg. af 4de Marts 1690, Art. 5 efterrettelig.»

Nr. 462. Den 4de August 1723. (*Musikant, Privilegium som saadan, Procesomkostninger*). Niels Larsen Svane kontra Jens Ben. Dom: «Med det i Hjemtingsakten producerede kongel. allern. Bestallingsbrev af 4de Novbr. 1718 formener Musikanten i Kallundborg Niels Larsen Svarre at bevise det, at han alene er af Hans kgl. Majestæt allernaadigst beskikket til ej alene at være Stadsmusikant i Kallundborg By, men endog udi Kallundborg Amt, dog saa vidt det ikke præjudicerer Musikanten i Slagelse, samt at ingen derudi maa gjøre ham Indpas, hvilket Indpas Musikanten formener sig at være sket af en aftakket Underofficer, boende paa St. Jørgensbjerg ved Kallundborg, ved Navn Jens Ben, som, hvor han vil, skal spille til Brylluper og Værtskaber paa Landet, da dog Citanten Svane er privilegeret og maa udi Krigstider til Hans Majestæts Tjeneste svare en Trompeter til Flaaden; sætter saa i Rette, 1) at den ergangne Herredsfogdens Dom, som tilsidesætter Musikantens allernaadigst meddelte Privilegium, bliver underkjendt, og at Jens Ben efterdags hindres at gjøre Musikanten noget Indpas; 2) at Herredsfogden mulkteres, saa og tillige med Jens Ben at betale Processens Omkostning med 24 Rd. Kontraparten Jens Ben derimod refererer sig til den hannem allernaadigst meddelte Benaadning af 1ste November 1721, som tillader ham at nære sig uden nogen Paatale med sine egne Hænder, saa og til hans til Hans kgl. Majestæt allerunderdanigst indgivne Supplique af 26de Jan. 1723, hvori han begjærer, at Hs. kgl. Majestæt vilde se ham haandhævet ved hans Naadebrev, hvorpaa allernaadigst er resolveret, at det til Amtmandens Examination skulde remitteres, paa det Supplikanten udi sine Friheder kunde vorde haandhævet, og at samme allernaadigste Resolution er efterlevet; — — — — hvorefter paa-staaes Hjemtingsdommens Konfirmation og at Jens Ben

frifindes for Citantens Tiltale, samt Niels Svane tilkjendt Processens Omkostning at betale. Da ihvorvel Musikanten i Kallundborg haver Hs. kgl. Majestæts allern. Bestalling af 4de November 1718, som tillader ham alene at være Musikant i Kallundborg Amt, og at ingen maa gjøre hannem Indpas, saa fornemmes dog, at Jens Ben d. 1ste Novbr. 1721 haver under Hs. Majestæts Segl erholdt sin Afsked paa den Maade, at han sig med sine egne Hænder maatte ernære; den kgl. allern. Paaskrift paa Jens Bens Supplique og siger, at Amtmanden skal se ham haandhævet ved sine Benaadninger, hvilke kongelige Privilegier, Benaadninger og Resolution allerunderdanigst bør efterleves, saa kjendes for Ret, at Jens Ben for sin egen Person maa til fattige Værtskaber paa Landet (hvor Musikanten ikke selv med sine Folk kan komme) bruge sin Viol som det eneste, han har at fortjene sit Brød med. Processens Omkostning ophæves paa begge Sider».

Nr. 463. Den 20de Oktober 1723. (*Ed, D. L. 1—14—6*). Da de som Oversyn udmeldte 16 Mænds Forretning var modsat de tidligere udmeldte 8 Mænds, vægrede Underdommeren sig ved at lade de 16 Mænd bekræfte deres Forretning med Ed, efterdi Lovens 1—14—6 in fine formentlig skulde forbyde Aflæggelsen af saadan Ed. Men Landstinget kjendte Underdommerens Vægning for ubeføjet, da Lovens 1—14—6 som alene handlede om Benægtelsesed ikke kunde være applikabel paa nærværende Forhold.

Nr. 464. Den 20de Oktober 1723. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). De idømte Procesomkostninger at udrede under Rettens videre Befordring. (Ingen Exekutionstermin).

Nr. 465. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). I samme Udstrækning som de foregaaende Aar Formlen «inden 15 Dage under Rettens videre Befordring», se foran Nr. 428, jfr. Nr. 366, bruges ved de i Aaret 1724 (med

Undtagelse af den første og tildels den sidste Retsdag) afsagte Domme Formlen «inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under videre Adfærd efter Loven». Ligesom denne Forandring i Udtrykkene begynder med Landsdommer Christensen, saaledes synes den i det foregaaende omhandlede Stabilitet i Valget af Exekutionstermin og Tvangsklausul at kunne tilskrives Etatsraad P. v. Eggers's Tiltrædelse af Landsdommerens Funktioner.

Nr. 466. Den 19de Januar 1724. (*Politiets Kompetence*). Denne Sag har rejst sig af en Inkquisition, som Herredsfogden i Lejre Herred, Jens Anthoni Holman, med tvende Mænd hos Citanten, der ligger til Bidstrup Birke-ting, om Brændevinsredskab har foretaget, hvorefter den konstituerede Sættedommer ved Lejre Herredsting har dømt, at Citantens Brændevinspande med Hat og Pibe efter Fdg. af 27de Marts 1719 burde være forbrudt til Angiveren, samt at Citanten skulde betale en Mulkt af 10 Rdl. og udrede Processens Omkostninger. Denne Dom indankede domfældte for Landstinget, idet han bl. andet gjorde gjældende, dels at Herredsfogden ikke kunde være kompetent til at inkvirere som foran anført, og dels, at han (Citanten) var draget fra sit Værneting, hvorimod Herredsfogden formente, at Inkquisitionen havde været lovlig, og at Dommen maatte staa ved Magt, eftersom Sagen henherte under Politiets Omraade, og til Støtte for, at Sagen havde denne Karakter, anførte han Forordningerne af 8de April 1684, 4de Juni 1689, 31te Januar 1690, 22de Oktober 1701 og 27de Marts 1719. Men Landstinget fandt ikke disse Lovbud applikable og eragtede, at Sagen ikke var at anse for en Politisag, men derimod efter Fdg. af 27de Marts 1719 for en Konfiskationssag, hvorfor det underkjendte Underrettens Dom og henviste Kontraparten til at søge Citanten ved dennes Værneting.

Nr. 467. Den 19de Januar 1724. (*Skifte, D. L. 5—14—46, Pant*). En af Magistraten og Byfogden i Kjøge

foretagen Skifteforretning var indanket for Landstinget, der fandt forskellige Vitia ved Forretningen, hvorfor det paalagdes nævnte Skifteforvaltere at omgjøre Skiftet paa ny og lovligere Maade. Af Landstingsdommen mærkes:

ad Skifteforretningens Poster 1—2: Skifteforvalterne havde her handlet imod Loven, dels fordi de havde sluttet Skiftet paa en Helligdag, og dels fordi denne Slutning af Boet var foretagen uden Meddelelse til de interesserede, hvilken Meddelelse efter Landstingets Mening burde være sket ved Proklama.

ad Post 3: Skifteforvalterne havde forsømt at tage Enken og Panthaverne paa lovformelig Maade i Ed, hvilket i Overensstemmelse med Lovens 5—14—46 burde være sket, da Arv og Gjæld var fragaaet. Landstinget paalagde Skifteforvalterne at retablere denne deres Forsømmelse, saaledes at den omhandlede Ed for Panthavernes Vedkommende, hvis de, til hvem Obligationerne oprindelig vare udgivne, maatte være døde, aflagdes af dem, der med lovlig Adkomst krævede Fordringerne paa Skiftet.

ad Post 4: Denne Post «angaaer 653 Rdl. 5 $\frac{1}{2}$ 2 β , som Mag. Hanstens og Citantens Panter mindre skulle være udbragte til, end de panthavendes Fordringer sig beløbe, hvilken Summa paastaaes, Skifteforvalterne bør til Stervboets Kasse svare mod Regres, som de bedst vide og kunne, efterdi de have anmasset sig paa egen Haand Panterne at sælge. Efter Lovens pag. 773 og 774, art. 17, burde Skifteforvalterne ladet Panthaverne blive ved deres Pant, siden dette Stervbo er gaaet fra Arv og Gjæld, og om vedkommende da ikke Panterne til deres fulde Betaling kunde have udbragt paa lovlig Maade, saa kunde de om deres øvrige Fordring anmeldt sig hos Skifteforvalterne til deres Betalings Erholdelse efter Boets Tilstand. Imidlertid naar Mag. Hanstens tinglyste Pant udi Møbler regnes fra indbemeldte 653 Rdl. 5 $\frac{1}{2}$ 2 β , — — — saa bliver da den Summa, som paastaaes, at Skifteforvalterne

skulle svare, saa meget mindre, men efterdi man ved Konfrontation med den tinglyste Panteforskrivning og Auktionsattesten om Stervboets bortsolgte Møbler ikke finder, at de af den afdøde til Mag. Hansten pantsatte Møbler udi alt ved Mandens Død ere befundne i Behold, — — — — — saa havde Skifteforvalterne ingen Føje til at godtgjøre Mag. Hansten videre, end hvis som af hans Pant udi Møbler i Stervboet var befunden og hvad det paa Auktion udi Penge var udbragt, og om noget endda maatte restere, da for det øvrige ladet ham konkurrere med andre Stervboets Kreditorer, hvilket endnu af Skifteforvalterne vil observeres. — — — — —

Hvad sig Citanten Hr. Kommerceraad Hellegaards Pant angaaer, som Skifteforvalterne ringere have bortsolgt, end hans Fordring sig bedrager, 163 Rdl., da efterdi de uden Citantens Minde, Videnskab eller Forespørgsel, om han vilde blive ved sit Pant, — — — — — have bortsolgt Pantet tvært imod nævnte Lovens Artikel, saa bør Skifteforvalterne for sligt deres forevede at svare selv til de Beløb, som de af Stevboets redeste Midler have betalt, paa den Kondition, at de derimod nyde samme Præference, som Hr. Kommerceraad Hellegaard ellers burde haft.

— — — — —

Nr. 468. Den 19de Januar 1724. (*D. L. 5—8—14*).
 Dom i Sagen: Jagtjunker Frands Mundt kontra Christen Hansen Brandt. «Det bevises ikke, som Kontracitanten formener, at Citanten, Hr. Jagtjunker Mundt, nogen Tid har erklæret at blive ved Mons. Bojset eller Jacob Lysse, som sig den omtvistede Bøsse skal have bemægtiget, thi skjönt Citanten har ladet denne Jacob Lysse tillige med Mons. Bojset, strax efter at den omtvistede Bøsse hannem var frakommen, stævne til Vidners Førelse, saa følger ikke deraf, at han desformedelst har vedgaaet og antaget dem som Hovedmænd i Sagen; men derimod bevises af Akten, at Kontracitanten, Brandt, samme Tid endog er stævnet,

tanten, Hr. Jagtjunker Mundt, uskadt at levere, og, saafremt han ikke kan, da dens Værdi med Penge at betale efter den Pris, som Hr. Jagtjunker Mundt ved Ed paa lovsikkert Maade kan bekræfte, at Bøssen var værd, da han den mistede, efterdi ingen Taxt, førend den bortkom, derpaa kunde sættes, og saaledes frafaldes den indstævnte Hjemtingsdom. — — — — —.

Nr. 469. Den 5te April 1724. (*Exekutionstermin, Ridemænd*). Landsdommer Bornemann tilpligtes at indfri sin skadesløse Obligation under videre Adfærd efter Loven. Dommen har ingen Exekutionstermin. Kreditor fremsatte Begjæring om Ridemænds Udnævnelse, men Landstinget understod sig ikke til at udmelde saadanne, eftersom Bornemann ikke paa Landet, men i Ringsted er boende og holder Dug og Disk.

Nr. 470. Den 17de Maj 1724. (*Procedure*). Skjønt Modparten protesterede derimod, bevilgede dog Landstinget indstævnte Anstand i Sagen paa dennes 3die Tægtedag, for at han kunde udtage Kontrastævning.

Nr. 471. Den 30te Juni 1724. (*Procesomkostninger*). Da den vindende Part ikke havde villet producere de til Sagens Oplysning nødvendige Dokumenter, før det ved Rettens Interlokutorium blev ham paalagt, ophævedes Processens Omkostninger.

Nr. 472. Den 2den Maj 1725. (*Ridemænds Udmeldelse*). Debitor tilpligtes at indfri sin Panteobligation, men Citanten fik ikke sin Begjæring om Ridemænds Udmeldelse opfyldt af Landstinget, da der ikke derom var stævnet. (Mærk Forskjellen mellem dette Tilfælde og det under Nr. 183 omhandlede, hvor Udmeldelsesbegjæringen fremsættes i Henhold til en tidligere afsagt Dom).

Nr. 473. Den 25de Juli 1725. (*Procedure, Stævning*). Da Ritmester v. der Maase havde anset sig berettiget til den i en Række af Aar af Gisselfeld Herskab oppebaarne Tybjerg Præstetiende, havde han anlagt Sag mod Tiende-

yderne og stævnet Gisselfeld Herskab alene for Processens Skyld. Men Landstinget kjendte denne hans Fremgangsmaade for ulovmæssig og henviste ham til at indstævne Gisselfeld Herskab til Dom.

Nr. 474. Den 22de August 1725. (*Ed, Fdg. af 5te November 1723*). En Sag blev gjort afhængig af Ed for Bytinget i Henhold til Lovens 1—14—6 & 7. Men Landstinget paalagde Byfogden ikke at tillade eller modtage Eden, ferend «begge Parter derudi ere enige eller sig have erklæret, at de ikke denne Dom til Højesteret ville appellere».

Nr. 475. Den 14de November 1725. (*Mænds Opkrævelse*). Den i Lovens 1—16—12 givne Regel om Opkrævelsen af Sandemænd, hvor Herred og Birk mødes, ansaa Landstinget for anvendelig ved Opkrævelsen af Mænd til Taxation af en fælles Græsgang.

Nr. 476. Den 12te December 1725. (*Terminus executionis*). Exekutionsterminen i en Gjældssag sattes til 4 Uger efter Dommens lovlige Forkyndelse.

Nr. 477. Den 6te Marts 1726. (*Procedure, nye Oplysninger*). Paa Landstinget den 4de Septb. 1726 mødte Appellanten og tilbageleverede de ham udlaante Dokumenter med Undtagelse af Modpartens Indlæg, som han havde udlaant, hvorfor han begjærede Udsættelse til næste Landsting, da hau til den Tid haabede at have modtaget Indlægget. Modparten protestede mod Udsættelsen, som derefter af Landstinget blev nægtet. Sagen optoges til Dom, og det paalagdes Appellanten inden 14 Dage at tilstille Landsdommer Christensen nævnte Indlæg, dog uden nogen yderligere Besvarelse eller Dokumenters Fremlæggelse, da intet saadant vilde blive modtaget.

Nr. 478. Den 3die April 1726. (*Oldengjæld*). Landstinget ansaa det for billigt, at sagsøgte fik nogen Moderation i den paaklagede Oldengjæld, eftersom hans Svin ikke vare blevne fede paa Olden.

Nr. 479. Den 3die Juli 1726. (*Dommens Retskraft*). Appellanten frifindes for Modpartens Tiltale i denne Sag.

Nr. 480. Den 4de November 1726. (*Terminus executionis*). Exekutionsterminen i en Gjældssag sat til 4 Uger efter Dommens Forkyndelse. (Dommen af 16de Juli 1727).

Nr. 481. Den 5te Februar 1727. (*Udeblivelse, Procedure*). Da Appellanten ikke efter ofte erholdte Opsættelser og endelig Forelæggelse mødte eller lod fremsende den i den kongelige Oprejsningsbevilling ham paalagte Kaution, blev Sagen hævet paa Landstinget den 11te Juni 1727.

Nr. 482. Den 2den April 1727. (*Vidner, Angivere, Ed*). Skjønt to Vidner udsagde, at der i Bager Jacob Johansens Bageri var befunden to Skæpper malet Malt mere end de 4 Skæpper, hvoraf var betalt Konsumption, lod Landstinget dog Sagens Udfald blive afhængig af den sigtedes Ed, eftersom Vidnernes Udsigende, da de vare Angivere, ikke kunde anses for andet end en Formodning i Sagen.

Nr. 483. Den 11te Juni 1727. (*Terminus executionis*). Exekutionsterminen i en Gjældssag sat til 4 Uger efter Dommens Forkyndelse.

Nr. 484. Den 11te Juni 1727. (*Procedure*). Appellanten fremlægger Stævning og lover at fremkomme med Saggivelsen paa næste Landsting. Modparten mødte ikke. Udsættelsen bevilges.

Nr. 485. Den 11te Juni 1727. (*Ed, Edsdommens Forkyndelse*). Dom: «Som Seigneur Bredal paa Seigneur Folchers Vegne ikke har ladet den ergangne Bytingsdom for Seigneur Peter Schantz lovlig forkynde og derefter æsket Edens Aflæggelse, hvilken Seigneur Schantz ikke benægter at ville gjøre, saa eragtes ikke, at han derfor haver tabt sin Sag og være forhindret den med sin Ed at oplyse. — — — —».

Nr. 486. Den 17de December 1727. (*Dommens Retskraft*). Indstævnte frifindes for Citantens Tiltale i denne Sag.

Nr. 487. Den 21de Januar 1728. (*Procedure*). Appellanten fremlægger den udtagne Stævning og lover at fremkomme med Saggivelsen til næste Landsting. Sagen udsattes. Paa Landstinget den 18de Februar 1728 møder indstævnte i Appelsagen og fremlægger Kontrastævning; Hjemtingsakt med Bilag og Indlæg, hvorefter han indlod Sagen til Dom. Hovedcitanten erklærede, at han endnu ikke havde kunnet fremkomme med sin Saggivelse paa Grund af manglende Dokumenter, hvorfor han begjærede Opsættelse til næste Landsting og Modpartens fremlagte til Besvaring. Med Kontrapartens Samtykke bleve de ønskede Akter leverede til Appellanten, og Sagen udsattes til næste Landsting. Paa dette Landsting, d. 17de Marts 1728, fremkom Appellanten med Kontinuationsstævning og sin Saggivelse.

Nr. 488. Den 18de August 1728. (*Indførsel*). Den ene Landsdommer lover at gjøre Indførsel efter en Højesteretsdom af 1ste April 1716.

Nr. 489. Den 15de September 1728. (*Indførsel til Brugelighed*). Landsdommer Deichmann paatager sig at gjøre Panthaveren Indførsel til Brugelighed.

Nr. 490. Den 10de November 1728. (*Procedure*). Søren Lintrup mødte og fremlagde Stævning, Hjemtingsakt, Indlæg og Stiftamtmandens Ordre til at paatale Sagen, der angik Skjældsord, Trudsler og Undsigelse mod Øvrigheden. Indstævnte mødte ikke, hvorfor der blev givet ham Lavdag til næste Landsting. Paa dette, den 8de December 1728, mødte han ej heller, hvorfor atter Lavdag blev given ham til Landstinget d. 12te Januar 1729. Da han ej heller gav Møde her, afsagde Landstinget følgende Interlokutorium: «Da Retten, imod Forhaabning, ser, at Jakob Pedersen Flensborg ikke er hidbragt, han og ej heller selv

eller ved sin egen antagne Fuldmægtig Lars Rasmussen efter dertil givne Lavdag haver med noget til sit Forsvar indkommet, og Retten fornemmer, at Jakob Pedersen skal være anholden i Arrest, hvorfor i saa vigtig en Sag finder man fornødent, at bemeldte Jakob Pedersen her for Retten fremstilles, inden Dom afsiges, saa tilholdes Hr. Lintrup, som efter Ordre hannem haver aktioneret, til første Lands-ting at foranstalte, at Jakob Pedersen bliver her for Retten præsenteret».

Nr. 491. Den 10de November 1728. (*Kjøb, Salg, Jordskyld, Procesomkostninger, Dommens Affattelse*). Johan Hornemann kontra Jens Elsinger. Dom: «Endskjønt Johan Hornemann ikke haver bevist enten med Kontrakt, Skjøde eller Mageskiftebrev, at hans salig Fader, Wilken Hornemann, med Sivert Gregersen Gad haver mageskiftet sig til de trende Huse, beliggende i Torvestrædet udi Næstved, imod de til Gaden 6 Fag Hus, som nu tilhøre den Gaard, Peter Sivertsen, som var Christoffer Elsingers Formand i Ægteskab, paa offentlig Auktion sig i Aaret 1720 tilforhandlede, ikke desto mindre findes herom afg. Sivert Gads Enkes Tilstaaelse, dat. 28de April 1725, at imellem Wilken Hornemann og hendes afgangne Mand skal være sket et Mageskifte for ungefær 22 Aar siden, og fra den Tid, og saa længe de ejede Peter Sivertsens Gaard, svaret aarlig Jordskyld, som bestyrker Wilken Hornemanns i levende Live ved Hjemtinget gjorde Forklaring, at siden hans til Gad overladte Hus var fri Ejendom, og derimod hæftede Jordskyld paa fornævnte 3 Huse, saa var deres mellemværende Akkord, at Gad skulde paa- tage sig Jordskylden at svare af de Fag Hus, han til Ækvivalent for disse trende Huse bekom. Naar nu Par- ternes fremlagte Beviser nøje betragtes, befindes vel, at den omtvistede Jordskyld ikke vedkommer den Gaard, hvorpaa afgangne Peter Sivertsen den 15de Juni 1720 er meddelt Auktionsskjøde, men samme Jordskyld at hæfte

paa bemeldte 3 Huse for 2 fl $12\frac{1}{3}$ β og den øvrige, 1 fl $5\frac{1}{3}$ β , paa 4 Vaaninger under Sandbjerget, som Maren, afg. Henrich Steenbergs, ere tilhørende, hvilket gjør de 4 fl $1\frac{2}{3}$ β Jordskyld, som udi fornævnte Skjøde findes indført; altsaa sees ikke, at omtvistede Jordskyld kan hæfte paa afg. Peter Sivertsens sig tilforhandlede Gaard efter Sivert Gad, men slig Jordskyld fremdeles at forblive ved de trende Boliger og fire Vaaninger, efterdi ikke nogen Tilladelse fra vedkommende er produceret, at saadan Omvevling med denne Jordskyld maatte ske. Dog efterdi Peter Sivertsen som fuldmyndig haver været fornøjet med Konditionerne, hvori Jordskylden findes anført, og derpaa taget imod Auktionsskjøde den 15de Juni 1720, som endog melder om Jordskyldens Størrelse aarlig, og ikke sligt disputeret, førend den 14de Januar 1723 han derom indgav Memorial til Magistraten, da han paa tredje Aar havde beboet Gaarden, saa eragtes ikke billigt, at han eller hans Eftermand, Hr. Christopher Elsinger, aldeles for Udgift i saa Maade kan befries, da han efter gjorte Tilbud ikke vil være fornøjet, at det mellem Wilken Hornemann og Sivert Gad skete Mageskifte ophæves, men vil forblive ved det paa Gaarden bekomne Skjøde, undtagen saa vidt Jordskylden angaaer, som ham synes at være til Last, da dog man formener, at om det ene aldeles skulde ophæves, saa burde det andet med. Efter slig Sagens Beskaffenhed kjendes hermed for Ret, at Christoffer Elsinger, som efter hans Formand haver kontinueret Processen, bør til Wilken Hornemanns Arvinger betale saa mange Penge, som aarlig kan importere udi Rente 2 fl $12\frac{1}{3}$ β , hvorimod vedkommende meddeler Christopher Elsinger et nyt Auktionsskjøde, dog paa hans egen Bekostning, hvorefter den i forrige Skjøde, dateret 15de Juni 1720 ommeldte Jordskyld paa 4 fl $1\frac{2}{3}$ β udelades; derimod tilfindes Wilken Hornemanns Arvinger selv Jordskylden af de ommeldte 3 Huse aarlig at erlægge med 2 fl $12\frac{1}{3}$ β . Angaaende den øvrige Jord-

skyld, 1 $\frac{1}{2}$ 5 $\frac{1}{3}$ β , som skal svares af 4 Vaaninger under Sandbjerget, nu Maren, afg. Henrich Steenbergs, tilhørende, da efterdi hun under Processen ikke sligt haver disputeret, ej heller her til Retten derfor stævnet, bliver den Post ikke af os paakjendt. For det øvrige frafaldes den indstævnte Hjemtingsdom. Forskrevne fuldbyrdes 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Lovens Tvang. Processens Omkostning ved Hjem- og Landsting ophæves paa begge Sider. Datum Sjællandsfars Landsting den 4de Maj 1729».

Nr. 492. Den 6te April 1729. (*Taxeringsmænd*). Landstinget udmelder 16 Mænd paa den af de ved Birke-tinget udmeldte 8 Mænd foretagne Taxering, eftersom Kontraparten ej efter Indstævningen møder og tager til Gjenmæle mod den fremsatte Begjæring om Udmeldelse.

Nr. 493. Den 4de Maj 1729. (*Taxeringsmænd*). Da Guldsmed Niels Rasmussen Holst følte sig brøstholden ved en af 4 Mænd, der vare udmeldte af Herlufsholms Birke-ting, foretagen Taxation af et Herlufsholm Kloster tilhørende Hus i lille Næstved, og ingen upartiske Mænd kunde faaes i nævnte Jurisdiktion, eftersom alle de, der sorterede under denne, vare Klosterets Bønder eller Tjenere, begjærede han 8 Mænd udmeldte af Landstinget, der efterkom hans Begjæring, da ingen var mødt efter den lovlige Indstævning med nogen Protest eller Indsigelse mod de 8 Mænds Optrævelse.

Nr. 494. Den 1ste Juni 1729. (*Dommer*). Da Byfogden i Roskilde vel havde afsagt Dom inden den i Lovens 1—5—8 foreskrevne Frist, men derimod ikke havde efterkommet sit til Parterne givne Løfte om at afsige Dom inden 14 Dage efter Sagens Inkamination, blev han efter Appellantens om Straf nedlagte Paastand idømt en Mulkt af 4 Rdl. til Roskilde Bys Husarme.

Nr. 495. Den 6te Juli 1729. (*Procedure*). Citanten fremlagde Stævningen og lovede Saggivelse til næste Lands-

ting. Kontraparten reserverede sig sine Exceptioner mod Stævningen, til Citanten gjorde sin Saggivelse. Sagen udsattes til næste Landsting.

Nr. 496. Den 6te Juli 1729. (*D. L. 5—2—60, Procesomkostninger*). I Sagen: Major Stevens og Medarvinger kontra Kammerjunker Heilsperg og Medarvinger, afsagde Landstinget d. 9de November 1729 følgende Dom: «Som ingen Fortegnelse findes over afgangne Madame Pontoppidans Efterladenskaber, og formedelst hendes og Oberstinde Heilspergs Dødsfald Lovens 5—2—60 ej kan fuldbyrdes, saa tillades afg. Madame Pontoppidans Arvinger ved Vidner herom at søge Oplysning, hvorfor Herredsfoged v. Horns Afvisningskjendelse underkjendes. Processens Omkostning ved Hjem- og Landsting betaler Hr. Kammerjunker Heilsperg og Medarvinger til Major Stevens og Medarvinger med 12 Rdl., som Herredsfoged v. Horn forbedrer med 4 Rdl., alt inden 15 Dage under Justitiens Befordring».

Nr. 497. Den 7de September 1729. (*Tiende*). Dom: «Efter Lovens 2—14—10 skulle Degne af Bønderne nyde en Trediedel Tiende mod Sognepræsten, og efter paafølgende Kap. 23, Art. 1, skal af al Bondejord, som saaes, svares Tiende, og efterdi den omtvistede Smedegaards Jord, der bruges af Sognepræsten Christen Gamst, ikke er Præste- eller Annexgaards, men Bondejord, som siden af Akten ses, saa kan den paaberaabte Hævd ikke være at regardere paa imod Lovens Bydende til nogen Befrielse for Degneløn deraf at svare — — — —».

Nr. 498. Den 12te Oktober 1729. (*Procedure*). Dom i Sagen: Forvalter Christoffer Smit kontra Degnen Wilhelm Rafn. «Da Degnen Wilhelm Rafn ej ved Hjemtinget har produceret det fra Forvalter Christoffer Smit til ham skrevne Brev om det Kjøb med Hans Christensen Skomager af 24de December 1728, men det først efter Hovedsagens Indstævning om bemeldte Kjøb her for Retten fremlagt,

saa eragtes billigt, at Forvalter Smit tillades, dog uden noget Ophold, ved Hjemtinget at føre den Oplysning, som han paastaaer at have anlediget ham samme Brev at skrive, hvorfor Herredsfogdens Afvisningsdom tilsidesættes og frafalder. Processens Omkostning ophæves paa begge Sider».

Nr. 499. Den 12te Oktober 1729. (*Erstatningsansvar i Kontraktsforhold*). Dom: «Som ikke er bevist, at Johannes Petersen har forpligtet sig at være ansvarlig til det Gods, som ham af Henrich Arentzberg var leveret til Norge at forsende, saa eragtes ikke, at Petersen for sin Føjelighed at tjene Arentzberg kan være skyldig at svare den Mislighed, som imod hans Villie og Videnskab ved Godsets Forsendelse er forefalden; dog bør Johannes Petersen efter vedkommendes lovlige Indkaldelse paa Helsingørs Byting aflægge sin Ed, at han har fulgt sit Løfte til Arentzberg og bortsendt alt det Gods, som Arentzberg til ham haver leveret, intet undtaget, til den Mand og det Sted i Norge, som Arentzberg haver forlangt af ham ved den sidste mundtlige Begjæring, og derudi brugt al mulig Forsigtighed for at faa samme Gods til sit Sted befordret — — — —».

Nr. 500. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). I de herhen hørende Forhold findes siden Aaret 1724 ingen faste Regler. Exekutionsterminen, hvor en saadan findes, er vel stadig — med de faa, i Texten anførte Undtagelser — i Gjældssager 15 Dage, men Beregningen af disse 15 Dage er varierende. Derimod er en konstant Tvangsklausul ganske opgiven. I Flæng benyttes: «under RettensBefordring», «under Rettens videre Befordring», «under Nam», «under Nam og Exekution»; «under videre Adfærd efter Loven», «saafremt han for Rettens videre Befordring (eller videre Adfærd efter Loven) vil være forskaanet», «saafremt han ikke vil underkaste sig Nam og Exekution efter Loven», «under Justitiens Befordring», «under Justi-

tiens Adfærd», «under Justitiens videre Befordring», «under Justitiens videre Adfærd».

Nr. 501. Den 15de Februar 1730. (*Processomkostninger*). Da den ved Landstinget vindende Parts Sagfører ikke efter Herredsfogdens Interlokutorium havde fremlagt de paaæskede Dokumenter, saa Sagen kunde blive bedre oplyst og hurtigere bragt til Endskab, ophævedes Processens Omkosninger..

Nr. 502. Den 15de Marts 1730. (*D. L. 3—13—31*). Eftersom Raadmand Peder Jensen ikke beviser i rette Tid at have besværet sig for vedkommende over Vangevogterens Forsømmelighed med at bevogte hans og de andre Avlsmænds Sæd, saa Vogteren kunde være tilholdt at gjøre sin Pligt, og Lovens 3—13—31 befaler, at, hvis som til Byens Nytte og Tarv af Almuen anordnes, det kan en eller to Mænd ej kuldkaste, men alle skulle holde Vedtægt, saa kunde han ikke fritages for at betale sit Bidrag til Vangevogterens Løn, skjönt han havde taget andre Folk til at vogte hans Sæd.

Nr. 503. Den 12te Juli 1730. (*Stævning*). Dom i Sagen: Jens Pedersen kontra Hans Jacobsen Fisker. «Vel er Jens Pedersen som Boets Værgе lovlig stævnet den 30te Marts indeværende Aar af Hans Jacobsen Fisker, og om endskjönt bemeldte Jens Pedersen intet ved Varselets Afhjæmlelse derimod haver indvendt, ja ikke noget i Sagen ladet svare førend den 4de Maj næstefter, saa kan dog ikke paa de førte Beskikkelses- og andre Vidner dennesinde regarderes, siden Jens Pedersens Hustru, som prætenderes at have udsagt Hans Jacobsen af Tjenesten, ej tillige lovlig derimod er kaldet. Thi frafaldes den ergangne Birketingsdom, og hjemvises Sagen til ny og lovligere Søgning. Med Processens Bekostning beroer, til Sagen igjen indkommer».

Nr. 504. Den 16de August 1730. (*Ejendomsdom, Ringstedkloster*). I Henhold til Lovens 5—6—2 kjendtes

Krigshospitalet den 17de Januar 1731 ejendomsberettiget til Ringstedkloster med tilhørende Gods.

Nr. 505. Den 17de Januar 1731. (*Pant*). Lands-tinget stadfæstede den foretagne Sekvestration af det pantsatte Løsøre, da Pantedebitor ved at flytte Godset over paa et andet Herskabs Grund, havde givet skjellig Aarsag til Sekvestrationen.

Nr. 506. Den 9de Maj 1731. (*Tingsvidne, Stævning*). Et Tingsvidne annulleret, forsaavidt det kunde være til Præjudice for nogle Mænd, der ej til dets Optagelse vare stævned, men ellers blev det opretholdt.

Nr. 507. Den 11te Juli 1731. (*Afvisning*). En Sag afvist, da Appellationsfristen var oversiddet.

Nr. 508. Den 15de August 1731. (*Mænds Udmeldelse, dennes Affattelse*). «Siden ingen Forretning efter forrige Landstingsudmeldelse, de dato 1ste Juni 1729, af de da udmeldte Mænd skal være sket over Stumpebjerg Marks Græsning, formedelst samme Mark siden den Tid hvert Aar har været besaaet, og nogle af de forhen ud-nævnte Mænd skulle være døde og ellers blevne ubekvemme til at foretage samme Forretning, hvorover nu paastaaes her af Retten 16 andre Mænd, som bemeldte Stumpebjerg Marks Græsning kunne nøje grandske og taxere, da efterdi vedkommende imod disse forlangte 16 nye Mænd lovlig ere stævned, men ingen mødt, noget herimod at indvende, saa udmeldes til Rettens Befordring 16 uvillige Mænd, der ikke udi fornævnte Stumpebjerg Græsgang ere interesserede, navnlig — — — — — (Mændenes Navne) — — — — —, hvilke specificerede Mænd sig paa Aastedet efter Advarsel fra Citanterne have at begive og dér, naar for alle vedkommende Lodsejere og de forhen opkrævede Mænd er bekendtgjort, hvad Dag og Tid disse 16 Mænd Forretningen foretage, at taxere bemeldte Marks Græsning saaledes, som de agte at til-svare, og samme deres Taxt og Forretning næste Tingdag

derefter edelig at afsige inden Hammer, Baarse, Joenshoved annekterede Birketingsret. Datum Sjællandsfars Landsting den 15de August 1731».

Nr. 509. Den 10de Oktober 1731. (*Processomkostninger*). Processens Omkostninger ophævede, da den tabende Part gjørligen havde villet rette for sig.

Nr. 510. Den 9de Januar 1732. (*Procedure*). Dom: «Endskjønt Lieutenant Dyseldorf foregiver, at han paa de Tider, da denne Sag imod hannem blev formeret, var arresteret, og altsaa dermed vil undskylde sig at være ubekjendt, naar Dom i Sagen blev afsagt, siden det hannem ikke blev bekjendtgjort, saa dog, siden han ved Hjemtinget har vedtaget Gjenmæle, som Akten udviser, kan hans Undskyldning om Uvidenhed med Domsafsigelsen ej reflekteres paa — — — —».

Nr. 511. Den 6te Februar 1732. (*Ridemand*). Landstinget udmelder Raadmand Christen Christensen i Holbæk til at gjøre Ridemandsindførsel.

Nr. 512. Den 6te Februar 1732. (*Skifte*). Da Skifteforvalterne i et Dødsbo havde ved Decision henvist en af Boets Kreditorer til at søge sin Betaling ved Arvingernes Værneting, annullerede Landstinget denne Decision, eftersom efter Lovens 5—2—14 ingen kan arve, førend den bortskyldige Gjæld er betalt.

Nr. 513. Den 9de Juli 1732. (*Ærefornærmelser*). Dom: «Det er med trende Vidners edelige Udsigende bevist, at Stadsmusikanteren i Slagelse, Povel Høy, har uden Føje indvæltet sig paa Organisten Casper Guttzou sammesteds og skjældet ham for en Fusker, hvilken usømmelige Karakter bemeldte Povel Høy synes i sin til Landstinget udtagne Kontrastævning endnu at ville have Citanten paa hængt, da han paastaaer Lærebrevets Fremvisning i Retten for at vide, om Casper Guttzou forstaaer den instrumentalske Musik, og om han for Svend er løsladet; da som bemeldte Casper Guttzou har med tvende Organister, Jo-

han Hjob Thiels til Kristianshavns og Jens Pedersen Krock til den tyske St. Petri Kirke i Kjøbenhavn, deres skriftlige og af Kontraparten Høy eller hans Fuldmægtig Sandroe upaaankede Attester, daterede 12te og 13de November 1732, godtgjort, at paa deres Profession udstedes ingen Lærebreve, men den, som har opnaaet tilstrækkelig Videnskab og Dygtighed i den Kunst, er med det samme Mester og passerer for det, han giver sig ud for, saa i Henseende, at ingen hidtil, end ikke Povel Høy selv, har kunnet klage over Casper Guttzou, at han jo er en i sit Metier forfaren Musikus, det og erfares, at Lærebreve gives ikke til nogen Organist, men Videnskaben er den, som gjør Mesteren, kjendes for Ret, at Musikanteren Povel Høy, som har uden Aarsag offentlig udformet Organisten Casper Guttzou, bør paa Slagelse Byting inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse retraktere det usømmelige Ord Fusker og erklære Citanten for en i sit Fag upaaklagelig og forfaren Mand — — — —». Denne Dom er afsagt den 21de Januar 1733.

Nr. 514. Den 17de September 1732. (*Revisionsmænd*). Regnskabssag, hvor der af Underretten havde været udmeldt «Revisionsmænd», hvis Forretning tildels stadfæstedes af Landstinget.

Nr. 515. Den 17de September 1732. (*Exekution*). Abraham Arnt Levy Jøde kontra Kommerceraad Diderik Brommong, Kræmmer Mikael Grøen og Kammerjunker Nikolai Christoph v. Heilsperg. Dom: «Endskjønt Byfogden Gregers Hvid i Helsingør haver fulgt Lovens 1—24—20 med Udlægs Gjærelse efter 3 over Kammerjunker Heilsperg forhvervede Domme, de 2 for Kommerceraad Brommong, de dato 7de Maj 1731, og den tredie for Mikael Grøen af 9de Juli næstefter, saa formener dog Jøden Abraham Arnt Levy sig derved at være betaget den Præference, han efter sin over Kammerjunker v. Heilsperg d. 25de Februar d. A. erhvervede Dom burde været tilkjendt,

først fordi Kommerceraad Diderik Brommong og Kræmmeren Mikael Grøen ikke have i Tide vigileret for deres Ret og søgt Exekution, og dernæst at bemeldte 2 Kreditorer have aldeles desisteret fra denne deres Exekutionsret ved en mellem dem og Debitor gjort Akkord paa Terminer at betale og derefter bekommet nogle Penge udi Afslag paa deres Fordringer efter Paaskrifter paa Originaldommene, ved hvilken deres sluttede Kontrakt Jøden formener, de selv have forandret Naturen af deres Sag og begivet sig den Ret, Loven ellers forunder dem; men da ommeldte 3 Domme ikke havde overstaet fatalia executionis, som efter Fdg. 17de Maj 1690 ere Aar og Dag, inden hvilken Termins Expirering kan og maa gjøres Udlæg i den skyldiges Bo og Midler, altsaa var det endnu tidnok den 20de Marts 1732 tillige med Jøden Abraham Arnt Levy at søge Exekution; dernæst udvise de paa Originaldommene befindende Paaskrifter, at her er ingen Konventionalakkord sket, men alene af Debitor assigneret Betaling udi hans ved Øresunds Toldkammer faldende maanedlige Sportlers halve Del, hvortil ingen anden da fandt sig bedre berettiget, og endskjønt noget er afdraget og afskrevet, saa kan det dog ikke præjudicere disse to Kreditorer i deres yderligere Ret til en lovformelig Immission og Præference ved Rettens Middel at erholde for den øvrige Rest, siden de ere indkomne med deres ældre og endnu Exekutionskraft havende Domme paa samme Tid, som Jøden Abraham Arnt Levy med sin yngre Dom. Saa bliver da efter slig Beskaffenhed den af Byfogden Hvid lovforsvarligen givne Præference til de 2 Kreditorer herved i sit Indhold tillige med den til Konfirmation af Jøden Abraham Arnt Levy indstævnte Udlægsforretning for hans Fordring hos oftbemeldte Kammerjunker Nicolai Christoph v. Heilsperg stadfæstet til Efterlevelse for de i denne Sag inddragne Parter. Processens Omkostning ophæves paa

alle Sider. Datum Sjællandsfars Landsting d. 17de December 1732».

Nr. 516. Den 19. Novbr. 1732. (*Kriminalproces*). Dom: «Det ses af Akten, at den indstævnte Ellen Bendtsdatter haver haft Intention at føde udi Dølgemaal det udi Løsgagtighed avlede Barn, efterdi hun stedse har benægtet, at hun ikke var svanger eller med Barn, men formedelst det ene Vidne, Margrethe Færmands, med hende har haft flittig Opsyn og holdt en Pige at tage Vare paa hende, har Ellen Bendtsdatter ikke hendes onde Forsæt fremmet, men, da hun var i Barnsnød, selv begjært af det andet Vidne, Inger Christensdatter, at kalde fornævnte Mejerske Margrethe Færmand til sig. Samme Inger Christensdatter saa og, at Ellen Bendtsdatter fødte et dødfødt Barn, hvilket hun strax tog fra hende og lagde hen i Kammeret; herforuden er fremlagt de tvende Feltskjørere af Næstved, Johan Edvart og Johan Christian Heberlein, deres Attest af Dato 29de Septb. 1732, at de have synet Barnet og befundet, at det er dødfødt kommen til Verden, saa de ikke kunde synes, at Moderen har haft nogen Del derudi, hvilket kommer overens med de tvende Jordemødres — — — — edelige Udsigende. Efter slig Beskaffenhed kjendes hermed for Ret, at — — — — Lovens 6—6—8 paa hende ej kan være applikabel, siden det ikke kan eragtes, at hun haver født i Dølgemaal, hvorfor Ellen Bendtsdatter i Stedet for tilfindes for hendes Letfærdighed at stande aabenbare Skrifte efter Lovens 6—13—1 og desuden for hendes bestandige, haardnakkede og forargelige Benægtelse af at være frugtsommelig at straffes udi Spindehuset i 4 Aar, saa og at betale denne Proces's Omkostning ved Hjem- og Landsting med 12 Rdl., som fuldbyrdes inden 15 Dage under Lovens Tvang, og saaledes forandres den indstævnte Hjemtingsdom. Datum Sjællandsfars Landsting d. 19de November 1732».

Nr. 517. Den 17de December 1732. (*Bevis*). I denne Sag søger Friederich Jacobsen Hans Pettersen til at indfrie et af sidstnævnte udstedt Kautionsdokument. Da Kautionsdokumentet imidlertid indeholdt, at Kautionisten først kunde være forpligtet til at betale den paagjældende Fordring, naar Boet efter afg. Borgmester Garben var sluttet, erklærede Landstinget, at det havde været Jacobsens Pligt at føre Bevis for, at bemeldte Skifte var bragt til Endelighed.

Nr. 518. Den 17de December 1732. (*Tilbagesøgning*). Da Hans Ostenfelt Kaad forment, at Byskriver og Postmester Brun havde forlangt for meget af ham i Skriversalarium for en Beskrivelse, der var foregaaet for 2½ Aar siden, søgte han Byskriveren til at tilbagebetale det for meget oppebaarne. Men Landstinget frifandt Brun, da den nævnte Prætention først efter saa lang Tids Forløb gjordes uden lovgyldigt Bevis, og Kaad, da Betalingen skete, ikke derimod havde protesteret eller reserveret sig sin Ret, hvad dog i Tide burde være sket.

Nr. 519. Den 21de Januar 1733. (*Stadfastelse*). Et indanket Sandemændstog stadfæstet, da fatalia appellationis vare udløbne.

Nr. 520. Den 21de Januar 1733. (*Vorned, Privilegier, Stævning*). Dom i Sagen: Christen Larsen kontra Frue Mette Reeh. «Den Exception, som Christen Larsen, barnefødt udi Glim, gjør i sin her til Landstinget udtagne Stævning mod Lejregaards Herskab, Frue Mette Reeh, angaaende den Vornedrettighed, han efter sin Formening uden foregaaende lovligt Stævnemaal og uden al Føje er underkastet, ses ikke at kunne være hannem til nogen Behjælpning, thi endskjønt der ej med saa tydelige Expressions meldes udi Stævnemalet ved Hjemtinget, at denne Christen Larsen er indvarslet til at blive overbevist det, at han er en vorned til Lejregaard, saa befindes dog, at Stævningen strax i Begyndelsen nævner ham en Lejre-

gaardsvorned, og naar Stævningen har erindret om de øvrige Christen Larsen tillagte Beskyldningsposter, slutter samme med de Ord: «om hvilket alt Vidner inden Lejre Herredsting skal føres», hvorover ej rettere skjønnes, end at jo Stævnamaalet kan extenderes til den prætenderede Vornedrettighed, som Chisen Larsen selv har indrykket til at se sig befriet for og ved paafulgt Tingsvidne fra Bidstrupgaards Birketing d. 27de Maj samme Aar stævnet at afbevise, saa han og i den Henseende har kontesteret litem med sin Kontrapart og derfor ved sit Forsvar, Prokurator Busk, søgt at maintainere sin formentlige Frihed for Vornedpligt, hvorover den Paastand imod forberørte Stævnamaal henfalder af sig selv. Hvad Hovedsagen i sig selv angaaer, da saa længe Christen Larsen af det producerede Fribrev, dat. 12te Februar 1685, ej kan godtgjøre andet, end at hans Fader Lars Larsen af en vorned er bleven en frikjøbt Mand, saa kan det personelle Beneficium ej strække sig videre end til Faderen selv og ej til Sønnen. — — — — —».

Nr. 521. Den 21de Januar 1733. (*D. L. 1—13—16*). Den Exception, som indstævnte gjorde mod nogle af de i denne Sag førte Vidner, kunde der ikke imod Lovens 1—13—16 i en saa betydelig Sag regarderes paa.

Nr. 522. Den 21de Januar 1733. (*D. L. 1—4—21*). Antaget, at det af Hensyn til Lovens 1—4—21 ikke kunde være nødvendigt at stævne Kontraparten selv ved Tingsvidnes Optagelse, men at Stævnamaal til den, der optraadte som hans Fuldmægtig i Hovedsagen, maatte være nok.

Nr. 523. Den 22de April 1733. (*D. L. 1—13—22*). Dom: «Siden af det førte Vidne, Hans Nielsen Dagerup, sees, at den Oplysning, som Hendrik Pilegaard søger i Sagen, løber ud paa andres Beretning, og Lovens 1—13—22 ikke tillader efter Aars Forløb at føre Vidner paa, hvis nogen af anden Mands Mund hørt haver, saa skjønnes

ej anderledes, end at jo Underdommeren rettelig har fulgt Loven med Vidnernes Afvisning, saa vidt de kunde falde ud paa Ord, som efter Aar og Dags Forløb ere hørte af andens Mund. Datum Sjællandsfars Landsting den 22de April 1733».

Nr. 524. Den 20de Maj 1733. (*Kriminalproces*). Det var under Sagen in confesso, at Maren Hansdatter, i Ægteskab med Povel Andreas Glasius, Natten mellem den 28de og 29de Marts 1733 havde født et Barn, som ej imod hendes Benægtelse bevistes at have været levende efter Fødslen, og at hendes Mand derefter var staaet op og havde lagt Barnet i Skorstenen, hvilket han efter egen Tilstaaelse for Hjemtinget havde gjort i den Hensigt, at Barnet skulde blive borttaget af Kreaturer, saa at han kunde spare Omkostningerne ved Synet over det, en Tilstaaelse, som han dog tilbagekaldte for Landstinget. Konen derimod benægtede stadig at have været vidende om, hvor Manden havde lagt Barnet, og om, hvad hans Hensigt havde været med at bringe det bort. Landstinget kjendte for Ret «at, som begges Omgang med det udi deres Ægteskab avlede Fosters ukristelige Medhandling findes højlig strafbar, idet Barnet derover er aldeles forkommet og sluttelig af Kreaturer i det brøstfældige aabne Kjøkken fortæret eller bortslæbt, samt at de ikke have brugt de beskikkede Midler efter Loven, saa tilfindes de, nemlig Manden Povel Andreas Glasius at arbejde udi Jern paa Bremerholm hans Livstid, og hans Hustru Maren Hansdatter at arbejde udi Spindehuset i 3 Aar, og at have deres Boslod til Herskabet forbrudt, dernæst at betale for deres Varetægt og i Processens Omkostning ved Hjem- og Landsting 26 Rdl., og i Fald deres Midler ikke dertil ere tilstrækkelige, da at udredes efter den kgl. allern. Forordning af 26de September 1732. Saaledes bifaldes den ergangne Hjemtingsdom. Datum Sjællandsfars Landsting d. 20de Maj 1733».

Nr. 525. Den 20de Maj 1733. (*Procesomkostninger, Uskikkelighed for Retten*). Som temere litigans tilpligtedes Appellanten at betale Modparten Processens Omkostning med 12 Rdl. og at betale til Vesterflakkebjerg Herreds fattige 6 Rdl. for sine Modparten «tillagte meget haarde, ærerørige og ej lovligen overbeviste Expressioner af opdigtede Usandfærdigheder, Formastelse, Ubluhed, Malice og Grovheder, som skal være Kontrapartens Naturel, med videre uanstændige passionerede Talemaader udi Indlægene». De fremsatte Injurier mortificeredes.

Nr. 526. Den 25de Juni 1733. (*Procedure*). Ved Hjemtingets Dom var en Lieutenant dømt til at indfri en af ham udstedt Vexel, hvilken Dom Kreditor indankede for Landstinget til Konfirmation og begjærede Ridemænd udmeldte til Indførsel. Vexeldebitor begjærede Anstand til næste Landsting for at kunne udtage Kontrastævning til Underretsdommens Underkjendelse, men Landstinget nægtede denne Anstand, da Modparten protesterede, og Sagen var en pur Vexelsag.

Nr. 527. Den 29de Juli 1733. (*Procedure, dennes Forhold til Dommen, Procesomkostninger, Arrest*). Udskrift af Justitsprotokollen: «Raadmand Christensen wædte og paa Oxens Arvingers Vegne producerede den udtagne Stævning, Hjemtingsakten og et Indlæg af Dags Dato med den derudi paaberaabte Immissionsforretning af 14de Marts sidstleden samt en Landstingsdom af 10de Maj 1730, hvorefter han indlod Sagen til Dom. Axel Ursin mødte og forestillede denne høje Ret, om Raadmand Christensen kunde være beføjet at indstævne en Underretsdom til Svækkelse for en Overret, da han tilforn ikke for Underretten havde stævnet og paaanket Arrestforretningen, saa og tillige, om ikke disse Stævninger under ét burde inkorporeres, siden materia substrata er den samme, hvorfor han præliminariter vil afvarte denne høje Rets Kjendelse. Christensen forhaabede dette at være det rette Sted, hvor

Arrestdommen skal paaankes, og naar den findes mislig, falder Arresten af sig selv, enten saa de høje Herrer behøve at give en eller to Domme — — — — Ursin refererede sig til sit forrige. Retten resolverede, at hvad den første Post angaaer, da skal samme ved endelig Dom i Sagen blive observeret; den anden Post: da forbliver det efter de tvende udtagne Hovedstævninger. — Siden Ursin fornå, at Raadmand Christensens Stævning for gyldig for det første blev antagen og skulde ageres som en separat Sag, saa producerede han sit skriftlige Indlæg af 28de hujus og derefter indlod Sagen til Dom. Christensen refererede sig til sit forrige og begjærede Dom. Hvorpaa Sagen blev til Dom optagen». — Den 26de August 1733 afsagde Landstinget i denne Sag følgende Dom: «Efterdi Hr. Axel Ursin udi hans Rekvisition af 11te Marts d. A. til Byfogden Isak Rommel om Arrest paa en Del Gadehuse ej alene beraaber sig paa det Pant, hannem af velbyrdige Christian v. Arenstorff er givet udi Obligation af 1ste Marts 1732, for Kapital 1,100 Rdl., men endog udi hans Stævning til Arrestens Konfirmation, de dato 17de Marts 1733, saa og udi hans ved Hjemtinget gjorte Irettesættelse paastaaer det samme, paa hvilke Fundamenter Underretten og har grundet sin Dom, da som Hr. Christian v. Arenstorffs Pantsættelse er sket d. 1ste Marts 1732, og den Tid allerede var gaaet Namsdom over bemeldte Hr. v. Arenstorff, som bevises med en i Rette lagt Landstingsdom af 10de Maj 1730, saa kunde Hr. Arenstorff imod Lovens 5—3—18 ikke være autoriseret nogen Pantsættelse at gjøre; desformedelst bliver den af Hr. Axel Ursin erhvervede Arrest af 12te Marts 1733 og den derpaa fulgte Dom af 2den Juni næstefter, saa vidt Arresten angaaer paa en Del Gadehuse, hermed tilsidesat og frafalden. Processens Omkostning ophæves paa alle Sider».

Nr. 528. Den 29de Juli 1733. (*Kompensation*). Kapitajn de Bojset tilpligtedes den 28de Oktober 1733 at be-

tale til Anne Cathrine Tomlou en af ham til hendes afdøde Broder Adrian v. Temming — hvis Arving hun var — udgiven Obligation paa 1,600 Rdl., hvorimod Lands-tinget intet Hensyn tog til en af ham fremsat Paastand om Likvidation af to i Retten fremlagte Obligationer (til samlet Beløb 1,500 Rdl., begge udgivne af nævnte Temming til Oberst Stockmand og af denne transporterede til Bojset), «efterdi Lovens 5—14—7 udtrykkelig melder, at haver Kreditor efter rigtig Haandskrift lovligen søgt sin Skyldner til dets Betaling, og Skyldneren derimod ogsaa ham lige rigtig Handskrift af sin Vederpart, men haver ham ikke lovligen søgt efter den, da bør han, som lovligen søgt er at betale sin Gjæld, som han lovligen er søgt for, og søge sin Vederpart igjen lovligen for sin Betaling, saa og da Kontraparten disse Obligationer imod-siger, og Hr. Kapitajn de Bojset i sit til Frue Tomlou skrevne Brev af 2den Juni 1731, som er yngre end Obligationernes Transport af 30te November 1729, ej melder det ringeste om disse Obligationer, men vel om Kvitteringer til Afdrag paa Kravet, som hverken for Underretten eller her i Retten ere fremlagte, langt mindre den i bemeldte Skrivelse paaberaabte Adrian Temmings Haand, at alt skulde rabateres i Hr. Bojsets Obligations-Summa». Bojset henvistes med sine Obligationer til lovlig Søgning paa vedkommende Steder.

Nr. 529. Den 30te September 1733. (*Arrest*). Dom: «Efter Lovens 1—21—8 er vel tilladt, at naar nogen udenbys Birks- eller Herredsmand efter rigtig Haandskrift, Revers eller Dom er skyldig, som ej til rette Termin er betalt eller efterkommet, da maa hans Person eller Gods, hvor han eller det antræffes, i By, Birk eller Herred arresteres, men da Prokurator Sadolins Prætention til Byfogden i Storehedinge, Hr. Glyckstadt, ikke er af den Beskaffenhed, men herrører af Regning for foregivne skyldige Auktionspenge, hvorfor Byfoged Glyckstadt ej har forpligtet

sig til efter Lovens 1—2—20 at svare eller lide Dom udenfor hans Værneting, saa var Sadolin ingenlunde beføjet at lade Byfoged Glyckstadts Gods udi Præste arretere, hvortil han udi sit lovlige Ærinde kom rejsende.
— — — — —».

Nr. 530. Den 18de November 1733. (*Ejendomsdom*). Den 13de Januar 1734 fik Søkvesthuset Ejendomsdom paa Bøstrup Hovedgaard i Henhold til Lovens 5—6—2.

Nr. 531. Den 23de December 1733. (*Kriminalproces*). Da det ej bevistes, at Tyvens Hustru havde vidst af Mandens Tyveri, før Gjerningen var sket, kunde hun ej straffes som Tyv. Men da hun siden var bleven vidende om Tyveriet og ikke havde aabenbaret det, dømtes hun til at gaa i 3 Aar i Spindehuset.

Nr. 532. Den 23de December 1733. (*Tingsvidne, dets Optagelse*). I denne Sag afsagdes den 14de Juli 1734 en Dom, der begynder saaledes: «Forvalter Niels Lind kontra Ritmester Wiwel. At der ved det af Forvalter Niels Lind paaankede saakaldte Stueforhør af 27de August 1733 skulde i Formaliteten være forset, det kan saa meget mindre paaklages, som det intetsteds i Lov eller Forordninger findes nogensinde forbudt, at den, som det finder nødigt, undersøger sin Sags Tilstand og lader sig informere om, hvad hans Vidner kunne tjene til, førend Sagen kommer i Rette, særdeles naar ingen tages i Ed eller fristes at sige andet, end hvad de siden, naar den paagjældende dertil lovlig bliver stævnet, med en god Samvittighed kunne forklare og edelig stadfæste, og da kan vedkommende baade afhøre og kvæstionere Vidnerne for en offentlig Ret alt, hvis som lovmæssigt kan eragtes i saadant Tilfælde; men at Herredsfogden Jens Andersen Harring siden ved Løve Herredsting har aleneste oplæst dette Forhør og Udsigende for Vidnerne og derpaa taget dem i Ed enhver for sig at stadfæste deres Deposition, derudi

er Formaliteten paa lovlig Rettergangsmaade ikke bleven observeret. — — — — —».

Nr. 533. Den 17de Februar 1734. (*Pant, Forbud*).
 Dom: «Jørgen Røhr kontra Regimentsskriver Lütken. Lieutenant Axel Frigast har til trende sine Kreditorer, nemlig forrige Regimentsskriver Jokum Lütken, boende i Rosted, og Jørgen Røhr af Skjelskør givet sine Møbler og Effekter i Pant for de ham laante Penge, dog med saadan Forskjel, at den til Regimentsskriver Lütken udstedte Obligation af 7de Marts 1730 melder om et Generalpant, og den til Kjøbmand Jørgen Røhr af 5te Januar 1732 specificerer alle de Møbler og Effekter, som pantsættes. Da nu bemeldte Lieutenant Frigast har med Jokum Røhrs Konsens ved offentlig Auktion ladet bortsælge en Del af de pantsatte Møbler, hvorfor Pengene til Indkassering af Byfoged Jens Andersen Harring imodtoges, saa har første Kreditor, Regimentskriver Lütken, deraf ment sig aarsaget at gjøre Beslag paa disse Auktionspenge i den Tanke, at de hannem tilkom, siden de bortsolgte Effekter skulde under hans Pant være indbegrebne; Kvæstionen er da, om bemeldte Regimentsskriver Lütken har haft Føje til dette Forbud, og da ses ikke, at han dertil har haft lovlig Adgang, thi Renterne paasiges ham at være af Debitor rigtig betalte, hvad ikke heller under hele Sagens Drift er blevet nægtet, og da det saaledes er, kunde Lütken ikke angribe Pantet før efter $\frac{1}{4}$ Aars forudgaaende lovlig Opsigelse, hvilket er efterladt. Dernæst, saa har han, da Hovedpantet, nemlig Debtors Gaard og Tilliggende, er specificere anført, ikke ladet sig specificere Debtors øvrige Effekter og Møbler, som var en nødvendig Følge, naar han vilde endog derudi være panteprioriteret fremfor alle andre, i hvilken sidste Henseende Jørgen Røhr er gaaet forsigtigere til Værks, som udi foromrørte sin i Hænde havende Forskrivning har et specificeret tinglyst Pant, hvoraf tildels de nu omtvistede Auktionspenge ere løste,

og altsaa nærmere hertil berettiget end Kontracitanten, som paa Fundament af et Generalhypotek har gjort Forbud og ej kan vide, om de bortsolgte Møbler egentlig høre under hans Pant. Vel findes der i Lieutenant Frigast's til Regimentsskriver Lütken givne Obligation, at Debitor pantsætter ham, foruden sin Ejendomsgaard i Slagelse og en Fiskedam, endogsaa alle sine Møbler og Effekter af hvad Navn nævnes kan, men derhos staaer og anført: «som de nu forefindes eller herefter forbedrede blive», hvilket sidste Ord «forbedrede» rettere hentyder til andre bedre Møbler i de forriges Sted af Debitor at sættes, end at Debtors Bo med andre Effekter foruden de pantsatte at skulle formeres; begge Dele har vel Regimentsskriver Lütken udi Indlæg til Hjemtinget af 28de September 1733 villet fortolke det til. Det første er efter Bogstaven klart, men det sidste ej, og altsaa uvist, om de bortsolgte Møbler ere under Lütkens Pant befattede, især da det ej i Obligationen specificke er forklaret.

Efter slig Beskaffenhed kjendes det af Regimentsskriver Lütken d. 31te Maj 1733 gjorte Forbud uefterretteligt og ikke bør hindre Citanten Jørgen Røhr Oppebørsel af de ham tilkommende omtvistede Auktionspenge. Processens Omkostning for Hjem- og Landsting betaler Regimentsskriver Lütken til Jørgen Røhr med 12 Rdl. inden 15 Dage, alt at efterkommes under Justitiens videre Befordring. — Datum Sjællandsfars Landsting d. 14de Juli 1734».

Nr. 534. Den 17de Marts 1734. (*Tingsvidne, Hustruens Vidnepligt*). Dom i Sagen: Toldkammererer Ziege, Tolder Berth og Stempelforvalter Kreyberg kontra Prokurator Bredal paa Kommissarius Bachmanns Arvingers og egne Vegne: «Det Fundament, Prokurator Bredal har grundet sin Stævning paa til at indkalde tre Fruentimmer, Toldkammererer Zieges, Tolder Berths og Stempelforvalter Kreybergs Hustruer, til Helsingsør Byting at aflægge deres

Vidnesbyrd, er et Byrygte, hvorefter bemeldte Bredal vil have, at de skulle vidne imod sig selv betræffende de Gaver, som disse Fruentimmer's Mænd saaledes særlig kunne have bekommet af forrige svenske Kommissarius og Postmester, Peter Bachmann, kort før han døde, hvorom fornævnte 3 Fruentimmer have vægret sig at aflægge noget Vidne af Aarsag, at, som Bredal melder om Gaver og muligt forestiller sig, at deres Mænd skulde lægge noget fra sig, saa var Sagen lige saa vel mod dem som imod deres Mænd, da det, som gives Manden, er Hustruen lod-tagen udi efter Loven, og det, som Manden mister, gaaer tillige fra Hustruens Lod i saadant Tilfælde, og altsaa mene, at det jo var at vidne imod sig selv, om de skulde følge Prokurator Bredals Paastand og Byfoged Hvids mod deres gjorte Exceptioner uventede Kjendelse, da den, som sigter og saggiver, bør det lovligen bevise, og dette Bevis kan ikke med nogen Rimelighed æskes eller indhentes af en Mands Hustru, hvor ingen søges for Drab eller Vold, men indciteres efter et Byrygte om det, som angaaer Mandens og Hustruens fælles Interesse, hvorimod den sidste ej bør vidne imod den første uden at skulle vidne imod sig selv, hvilket baade er lovstridigt og vilde blive en farlig Konsekvens, om saadant fik Gænge. Altsaa har Prok. Bredal meget ubeføjet og ulovligt rejst denne Sag mod Citantinderne, og Byfoged Hvid lige saa ubilligt, ugrundet og uretvis tildømt dem at bøde deres Faldsmaals Bøder og endvidere at være pligtige til at aflægge Vidne imod deres Mænd, naar de bleve derom fremdeles indvarslede, hvorfor Byfogdens ugrundede Dom frafaldes. —

— — — — — Datum

Sjællandsfars Landsting den 14de Juli 1734.

Nr. 535. Den 12te Maj 1734. (*Tingsvidne, villige Vidner*). I en Sag, der var anlagt mod Povl Isaksen for Mened, blev Anne Sophie Biscops edelige Vidnesbyrd ikke regarderet, da hendes Mand paa den Tid laa i Proces

med Isaksen, og hun saaledes maatte være at anse for et villigt Vidne.

Nr. 536. Den 9de Juni 1734. (*Ejendomsdom*). Den 11te August 1734 kjendtes Staldmester v. der Lycke i Henhold til Lovens 5—6—2 ejendomsberettiget til Svanholm, Kindholm og Overberg Godser, der med Bygninger, Borge, Ladegaarde, Herlighed, Bøndergods m. v. vare taxerede for 19,077 Rdl. 72 β.

Nr. 537. Den 9de Juni 1734. (*Ridemænd*). Under Sagen produceredes en kongelig Befaling til Landsdommerne om ikke at udmelde Ridemænd til Indførsel i Herlufsholms Gods, hvorfor Landstinget vægrede sig ved at efterkomme Kreditors Begjæring i saa Henseende.

Nr. 538. Den 14de Juli 1734. (*Kriminalproces, Benægtelsesed*). En kriminel Sags Udfald gjort afhængig af Benægtelsesed.

Nr. 539. Den 8de September 1734. (*Værneting, Tingsvidne, Procedure*). Af den under 12te Januar 1735 i denne Sag afsagte Dom hidsættes: "Christian Carl Borthig i Rørvig paa hans Hustrus Vegne kontra Forvalter Niels Lind. Efter Lovens 1—13—2 er ingen pligtig at vidne andetsteds end til sit Værneting efter lovlig givet Kald og Varsel; da nu Citantinden Madame Borthig er i Ægteskab med Præsten i Rørby, Christian Carl Borthig, saa staaer hun under samme Ret som hendes Husbond og kan i Anledning af Loven samt hidtil bekjendt lovlig Rettergangsmaade ikke være andet end Provsteretten, (og til) didhen at henskyde sig til at vidne haver Madame Borthig Medhold af den allegerede Lovens Artikel. Herimod foregiver Niels Lind, at Sagen er verdslig, og følgelig, at det, som derudi skulde omvidnes, henhører under verdslig Ret, hvilket anses ganske lovstridigt, saasom et Vidnes forum competens ikke dependerer af Sagen, men af Vidnets egen Person, hvor den sorterer under, og den daglige Erfarenhed lærer, at naar et Vidne udenfor sit rette Værneting

ved anden Jurisdiktion afhøres, skeer det enten godvilligt af Vidnet selv eller efter kongl. Dispensation, hvilken sidste var unødig, hvis et Vidnes Forum dependede af Sagen, det skulde vidne udi. Lige saa ugrundet er og den af Lind gjorte Exception angaaende den til Madame Borthig ved Underretten erholdte Forelæggelse, som han, under Titel af Kjendelse, mener at have overstaaet sine fatalia appellationis og ej uden kongelig Oprejsning at kunne svækkes, hvoraf skulde følge, at den paa Forelæggelsen grundede og her til Overretten paaankede Hjemtingsdom burde ved Magt kjendes. Men da en Forelæggelse aldrig kan eller bør staa i Parallel med nogen Dom, saa kan den ikke heller med mindste Føje siges at have sin fatalia appellationis, thi hvad Form en Forelæggelse end udstedes i, kan den dog i det højeste ej passere for videre eller mere end et Interlokutorium. — — — — —.

Nr. 540. Den 6te Oktober 1734. (*Tingsvidne, D. L. 1—13—16*). Antaget, at en Sag om Slagsmaal ikke kunde henregnes til de i Lovens 1—13—16 omhandlede Sager, og at derfor i saadan Sag Husbonden ej kunde være pligtig at vidne imod sin Hustru.

Nr. 541. Den 13de April 1735. (*Tingsvidne, D. L. 1—13—4*). I den i nærværende Sag under 7de September 1735 afsagte Dom antoges det, at en med Sognepræsten i Boslunde gift Kvinde maatte henregnes til de «for-nemme Folk», der efter Lovens 1—13—4 kunde sende deres skriftlige edelige Erklæring i Stedet for at give personligt Møde, ligesom ogsaa Dommen udtaler, at Spørgs-maalet om, hvorvidt et saadant skriftligt aflagt Vidnesbyrd i formel Henseende var konformt med Loven, henhørte under Vidnedommerens Kjendelse, hvorimod Hovedsagens Dommer havde at afgjøre Spørgsmaalet om dets Be-viskraft.

Nr. 542. Den 13de April 1735. (*Kontrastævning*). I den under 7de Septb. 1735 i denne Sag afsagte Dom hed-

der det: «Den af Citanten ved Fuldmægtig udi Indlæg af 4de Juni sidstleden gjorte Exception mod denne Rets udtagne Kontrastævnings Forkyndelse, formedelst det ej 8 Dage er sket, kan ej bifaldes, siden Sagen efter Citantens Hovedstævning da allerede var anhängiggjort, efterdi Loven ingensteds befaler, hvad Tid en Kontrastævning skal forkyndes. Ellers er det bekjendt, at Kontrastævninger ved Højesteret ej forkyndes uden nogle faa Dage, førend Sagen vorder ageret».

Nr. 543. Den 8de Juni 1735. (*Mænds Opkrævelse, Sædvane*). Citat af Dommen i denne Sag: «Den Protest, som Forvalter Rodsted udi Indlæg af 7de Juni 1735 gjør mod de af Assendrop Bymænd her af Retten intenderende 16 Mænds Opkrævelse paa Skovmarkens Fællesgræsning — — — — — med Formening, at ej nogen Anledning af Loven ses, hvorefter deslige Mænd fra Landstingsretten kunne opkræves eller udmeldes, kan han ikke bifaldes udi, efterdi Lovens 1—17 expresse allernaadigst befaler, at naar nogen beklager sig blandt andet over Græsning i Fæled, da maa uvillige Mænd opkræves, og lige saa lidt som Lovgiveren har sat Tal paa, hvor mange dertil bør opkræves, da dog Forvalter Rodsted ved Hjemtinget har ladet opkræve 8 Mænd, hvorfor ingen Lov findes, saa lidt kan man nægte at befordre dem, som beklage sig at være fornærmede, deres Ret her af Retten at nyde, thi skulde Rodsteds Principium have Fremgang, vilde det blive en skadelig Konsekvens for hele Landet — — — — — hvorfor og udi allerunderdanigst Anledning af den allegerede Lovens Artikel samt den ældgamle Metode, (der) her i Landet har været brugelig, vi ikke med Føje kunde have nægtet de Assendrop Mænd de forlangte 16 Mænd udmeldte. — — — — —».

Nr. 544. Den 7de September 1735. (*Procedure*). Citanten fremlægger Stævning, men gjør ingen Saggivelse. Modparten fremlægger Kontrastævning og Indlæg med Bi-

lag. Retten forelægger Citanten at fremkomme paa næste Landsting med alt, hvad han vilde fremlægge i Sagen, og paa Landstinget d. 12te Oktober producerer Citanten Kontinuationsstævning og Indlæg af 11te Oktober med Bilag samt begjærer Anstand til næste Landsting. Modparten producerede Kontra-Kontinuationsstævning og Indlæg med Bilag af 12te Oktober samt protesterer mod yderligere Anstand, hvorhos han begjærer Dom. Retten resolverede, at — skjønt Citanten paa forrige Landsting blev forelagt at fremkomme til dette Landsting med det, han kunde have at fremlægge, saafremt han ikke vilde se Sagen optagen til Dom — saa maatte den begjærte Anstand dog indrømmes, da han havde fremlagt Kontinuationsstævning, og Modparten derimod havde produceret Kontra-Kontinuationsstævning med tilhørende Dokumenter og Irettesættelse, hvilket Citanten ansaa det for nødvendig at faa Kommunikation af.

Nr. 545. Den 16de Maj 1736. (*Hjemvisning, Stævning*). Denne Sag hjemvistes til lovligere Behandling, bl. andet fordi Underdommeren ved Stævnamaalets Afhjemling ikke havde observeret at lade Kaldsmændene forklare efter Lovens 1—4—3, om de talte personligen med indstævnte, hans Folk eller andre, som vare tilstede.

Nr. 546. Den 25de Juli 1736. (*Udlæg, Erstatning*). Da Rekvisitus paastod, at noget af det Gods, hvori der var gjort Exekution, og som var forblevet henstaaende hos ham efter Exekutionen, var bortkommet, tilpligtede Landstinget ham at svare Rekvirenten til det udlagte Gods, saaledes at han, saafremt det ikke in natura kunde præsteres, skulde tilsvare med rede Penge den Værdi, som det bortkomne Gods efter Rekvirentens edelige Erklæring havde i Exekutionsejeblikket.

Nr. 547. Den 19de September 1736. (*Kriminalproces*). Tiltalte i en Mordsag tilpligtes at fri sig med Benægtelsesed efter Lovens 1—14—6.

Nr. 548. Den 13de Februar 1737. (*Processomkostninger*). Den vindende Part blev ikke tillagt Processens Omkostning, da han ikke — uagtet han maatte kunne indse, at han ikke vilde kunne opnaa mere end en Dom — havde villet modtage det af Modparten gjorte Tilbud, og lige saa lidt kunde Omkostningerne tillægges den tabende Part, eftersom nævnte Tilbud først var gjort, efter at Sagen var inkamineret, hvorfor Processens Omkostninger ophævedes paa begge Sider.

Nr. 549. Den 13de Februar 1737. Ligeledes.

Nr. 550. Den 10de Juli 1737. (*Processomkostninger*). Processens Omkostninger ophævedes, da Parterne havde været lige sindede om at føre en uefterrettelig Procedure.

Nr. 551. Den 9de Oktober 1737. (*Hjemvisning, nye Oplysninger, Procedure*). Eftersom et af begge Parter til deres Sags Tarv paaberaabt Revers ej havde været til Undersøgelse og Paakjendelse ved Hjemtinget, understod Landstinget sig ikke til a prima instantia at tage samme Revers under Examination, men paa Grund af dets Betydning som den fornemste Grundvold for de fra begge Sider fremsatte Prætentioner hjemvistes Sagen til sit behørlige Forum til nærmere Undersøgelse og Paakjendelse. Under Proceduren for Landstinget havde begge Parter paastaaet nævnte Revers lagt til Grund for Paadømmelsen.

Nr. 552. Den 5te Februar 1738. (*Appel til Stadfæstelse, Afvisning*). Dom: «Endskjønt Kammerjunker Nicolai Christopher Heilsparg (indstævnt) hverken ved denne Overretsstævnings Forkyndelse eller siden efter given skriftlig Forelæggelse haver gjort nogen Indsigelse mod den til Konfirmation indstævnede Underretsdom af 27de September 1734, ej heller imod den derpaa gjorte Indførsels- samt Exekutionsforretning, dateret 1ste Oktober samme Aar, saa dog i Henseende at denne til Konfirmation indstævnede Dom er over 3 Aar gammel og ej ved Stævne- maal før den 9de Januar 1738 bleven forfulgt til Konfir-

mations Erholdelse, understaaer denne Overret sig ikke, da Fdgg. af 20de Februar 1717 og 31te Marts 1719 ej tillade Oprejsning paa Dommen efter 3 Aars Forløb, samme Dom af 27de September 1734 og paafølgte Exekutionsforretning af næst paafølgende 1ste Oktober at stadfæste, men hermed afviser uden nogen Paakjendelse til anden lovligere Omgang. — Datum Sjællandsfars Landsting d. 9de April 1738.

Nr. 553. Den 5te Marts 1738. (*Tingsvidne*). Da Citantinden vilde bringe Assessor Wosemose til at vidne paa det, som tilsidst maatte gravere ham selv, skjønnede Retten ikke anderledes, end at hendes Paastand var ulovformelig, efterdi ingen bør vidne sig Sag paa.

Nr. 554. Den 9de April 1738. (*Tingsvidne*). Et Tingsvidne kjendt uefterretteligt, da de tidligere førte Vidner, hvis Udsigende ved samme skulde svækkes, ikke være stævnedede.

Nr. 555. Den 9de Juli 1738. (*Kriminalproces, Stævning*). Byfoged Holm som Aktor kontra Christen Jørgensen. Dom: «Som de 8 Doms mænd, der i denne Sag med Birkefogden have afsagt Dom, ej i Landstingsstævningen ere lovligen indkaldte, deres Dom at forsvare, altsaa understaaer denne Ret sig ikke formedelst slig Mangel udi Formaliteten finaliter dennesinde udi Sagen at dømme, men henviser til nyt Stævnamaal paa Aktor, Byfoged Holms egen Bekostning, som denne Forseelse alene er at tilskrive. Datum Sjællandsfars Landsting d. 9de Juli 1738».

Nr. 556. Den 9de Juli 1738. (*Kriminalproces*). Søren Seidelin som Aktor kontra Svend Pedersen m. fl. Dom: «Det ses af Hjemtingsakten klarlig, at de indstævntes ordinerede Forsvar Lars Busk ej er mødt og noget i denne Sag svaret, ikke heller, at de afhørte Vidner ere tagne udi Ed. Begge Dele billig af Dommeren burde været observerede, førend han en Finaldom afsagde, men da det

ej er sket, saa hjemvises denne Sag paa Birkedommerens egen Bekostning. — Datum Sjællandsfars Landsting den 9de Juli 1738».

Nr. 557. Den 22de Oktober 1738. (*Procedure*). Paa dette Landsting møder Citanten og fremlægger Stævningen samt lover Saggivelse til næste Landsting. Paa dette d. 19de November 1738 fremkommer han med sin Saggivelse. Indstævnte mødte ikke, hvorfor der blev givet ham Lavdag og Forelæggelse til Landstinget d. 17de December 1738. Paa dette mødte ingen af Parterne, hvorfor Retten lod Sagen bero til næste Landsting. Da Parterne ej heller gave Møde paa dette, blev Sagen hævet.

Nr. 558. Den 18de Februar 1739. (*Procedure*). Dom i Sagen: Hans Hendrich Ermandinger kontra Magdalene Niels Laursens. «De her udi Sagen omtvistede Attester ere saa ulovskikkede, at endskjønt der end efter Lovens 1—13—4 med dennem var omgaaet, kunde de dog vel ikke i Skifteretten været for gyldige antagne; saa meget mindre burde de, efter at de for Skifteretten den 12te Juni 1738 vare kjendte ulovskikkede, ved Taarnby Birke-ting til Beedigelse været antagne, endog førend Skifte- decisionen nogensinde var deklareret til Appel, thi da Mons. Ermandinger protesterede mod Attesternes Beedigelse og beraabte sig paa en Skiftedecision, som han ej da producerede, burde Birkedommeren givet Anstand i Sagen og tillige tilholdt Ermandinger sit Foregivende at bevise, førend Attesternes Beedigelse var tilladt. Efter slige Sagens Omstændigheder underkjendes det her indstævnedes Taarnby Birketings Tingsvidne. — — — — — — — — — —. Datum Sjællandsfars Landsting den 10de Juni 1739».

Nr. 559. Den 16de September 1739. (*Kjøb og Salg, Leje*). Ved Kjøbekontrakt af 30te Juli 1736 overdrog Christen Nielsens Enke til Anders Lindvig et hende tilhørende Hus i Stege, men reserverede sig Nydelsen af

visse Værelser og andet i Huset, saa længe hun levede. Da hun derefter indlod sig i Ægteskab med Byfoged von Ham, paastod denne sig berettiget til at bortleje bemeldte Værelser og oppebære Lejesummen samt til overhovedet derover at udøve en fri og fuldkommen Dispositionsret. Anders Lindvig protesterede herimod, idet han gjorde gjældende, at han ved Kontraktens Afslutning særlig havde haft for Øje, at Værelserne skulde benyttes af en enlig Enke, og at Forholdet blev væsenlig forandret, naar en hel Familie eller endog ganske fremmede Folk skulde benytte de nævnte Værelser. Ved sin d. 18de Novbr. 1739 afsagte Dom kjendte Landstinget Byfoged Ham berettiget til at benytte Værelserne for sig og Familie, saa længe hans Hustru levede, dog saaledes, at Fremlaan og Fremleje ikke kunde finde Sted uden Lindvigs Samtykke.

Nr. 560. Den 16de September 1739. (*Processomkostninger*). Processens Omkostninger ophævedes, da den tabende Part havde villet rette for sig i Mindelighed, medens Modparten havde vedblevet med sin Paastand om Dom.

Nr. 561. Den 7de September 1740. (*Procedure, D. L. 1—5—8*). Efter at Sagen var udprocederet paa Landstinget d. 22de Marts 1741, spurgte Landsdommeren Parterne, om de havde noget at erindre imod, at Domsafsigelsen, da Sagen var meget vidtløftig, udsattes til Landstinget i Maj Maaned. Da Parterne erklærede ikke at have noget at erindre mod denne Opsættelse, optoges Sagen til Dom.

Nr. 562. Den 20de September 1741. (*Retentionsret*). En Slagter i Helsingør, der under sin Debtors Fraværelse havde bemægtiget sig noget denne tilhørende Gods i den Hensigt at udøve Retentionsret over det for en Fordring, blev af Landstinget tilpligtet at udlevere bemeldte Gods og udrede 4 Rdl. til de fattige i Helsingør, 4 Rdl. til Justitskassen samt Pocesens Omkostninger for Hjem- og Landsting med 16 Rdl.

Nr. 563. Den 22de November 1741. (*Pant, Udlæg, Auktion*). Dom i Sagen: Hans Mikkelsen Thim kontra Hans Wiwild: «Hans Mikkelsen Thim har ved Hovedstævning i denne Sag paaanket en af Birkefoged Christen Jespersen den 2den September 1741 fuldført Udlægsforretning efter en af Citanten usvækket Namsdom i en Citanten tilhørende Mølle og Møllehus, Næstved Vejermølle kaldet, hvorefter Thim paastaaer af Landstingsretten at vorde udmeldt fire forstandige Møllebyggere, som upartisk maatte omvurdere samme Mølle, Hus og Ejendom, imod de forhen brugte tvende Mænd, hvis Vurdering, som af ukyndige Bønder forrettet, han formener at være ulovlig. Men foruden at Loven ej nogensteds tillader den pantsættende, men vel den panthavende, at opkræve flere Vurderingsmænd paa et Pant, som en Gang ved tvende af Retten udmeldte Mænd er vurderet, saa er det klart, naar Kreditor har ladet slaa Pantet til offentlig Auktion, hvilket her er sket, kan Debitor ikke have Aarsag at klage sig brøsthølden, enten Vurderingen er lovlig eller ulovlig, hvilket sidste han desforuden ikke skjellig har bevist; over alt er det for Underretten og ikke ved Landstinget, at saadanne Mænd af vedkommende skulle udmeldes, hvorfor bemeldte Citantens Paastand, hvilken han og i sin Rekvisition af 18de December 1741 paa visse Konditioner har erklæret at ville frafalde og i sit Indlæg af 20de December næst efter ved nærmere Forklaring har indskrænket, ej kan finde Bifald. Dernæst har Citanten ved Kontinuationsstævning paaskadiget den af Birkedommeren forrettede Auktion af 25de og 26de Oktober 1741 paa ommeldte Mølle, formedelst den er bortsolgt for 720 Rdl. og altsaa 140 Rdl. under Vurderingen tvert imod Auktionsforordningen og uden mindste Reflektion paa den foreviste Landstingsstævning. I hvad der nu paa Dommerens Side kan være at sige anl. Auktionens Lovlighed, saa vel derudi, at Konditionerne betimelig og paa behørigt Sted ere

publicerede, som og, at Auktionsforordningen ej synes aldeles applikabel paa denne casu, saa kan det dog ikke undskyldes, at han, da Landstingsstævningen, som paa-ankede den foregaaende Indførselsforretning, blev forevist paa Auktionsstedet, desuagtet kontinuerede med Auktionsforretningen imod gjørende Protest og tilslog Hans Wiwild Møllen, da han dog burde udsat samme, indtil han saa, hvad Udfald Sagen kunde faa ved Landstinget, siden det er klart, at i Fald Indførslen var bleven underkjenndt, maatte Auktionen ogsaa af sig selv bortfalde. Efter saadanne Omstændigheder kjendes for Ret: den forrettede og indstævnedes Indførselsforretning bør i alt ved Magt at stande, men saafremt Sagsøgeren Hans Wiwild ej med Vurderingen finder sig fornøjet, forbeholdes ham hans Ret efter Loven enten at lade Pantet ved uvillige Mænd omvurdere og deri søge sin Betaling efter Loven eller det ved ny Auktion at bortsælge, hvorfor og den foretagne og paaskadigede Auktion af 25de og 26de Oktober 1741 hermed tilsidesættes. Processens Omkostning ophæves paa begge Sider. Datum Sjællandsfars Landsting d. 18de April 1742». Paa Sagens 3die Tægtedag havde Hans Wiwild produceret Kontrastævning i Sagen.

Nr. 564. Den 21de Februar 1742. (*Udlæg, D. L. 5—3—18, Transport af Gjælds-brev*). Dom i Sagen: Iver Laursen Huid kontra Christian Christensen paa Magister Snedorphs Vegne. «Efter Lovens 5—3—18 maa ingen, som nogen Namsdom eller Indførselsdom er overgaaet, med videre Artiklens Indhold, forflytte, afhænde eller pantsætte eller opbyde sit Gods, førend han haver rettet for sig og den tilfredsstillet, som Forfølgning eller Dom over hannem lovlig forhvervet haver; da nu Magister Snedorph ved sin antagne Prokurator, Kommerceraad Christensen, godtgjør ved de i Rette lagte Dokumenter, at Gjødert Christophersen er for sin til bemeldte Mag. Snedorph skyldige Gjæld 1,000 Rdl. Kapital samt ubetalte Renter d.

10de Oktober 1740 ved Kjøbenhavns Byting overgaaet Namsdom og paafølgende 8de December har maattet taale Indførsel i det Kreditor pantsatte Hus til Dommens Fyldestgjørelse, men af dette d. 20de Januar 1741 ved offentlig Auktion bortsolgte Udlæg for 801 Rdl. og af de derefter ligeledes ved offentlig Auktion bortsolgte Debtors Effekter ej har kunnet erholdes skadesløs Betaling, da den endelige Rest endnu til 269 Rdl. skal beløbe sig, saa er det tydeligt, at Gjødert Christophersen ikke har ifølge højstbemeldte Lovens Artikel rettet for sig og stillet sin Kreditor tilfreds, der havde Namsdom over ham, forinden at han til Iver Huid den 20de December 1740 (12 Dage efter at Indførsel udi hans til Mag. Snedorph pantsatte Hus i Kjøbenhavn var sket, og altsaa under Forfølgningen) transporterede den sig af Knud Hansen i Holbek den 30te Maj 1740 givne Panteobligation paa 95 Rdl. Kurant; følgelig var (han) ej myndig at gjøre saadan Transport og hans Midlers Overladelse til andre, thi hvad Citanten Iver Huid imod den allegerede Lovens Artikel indvender og anderledes vil forstaa, er uden Grund. Det eneste, han kunde til noget Skin af Ret sige, søm han og udi sit Indlæg her til Retten af 18de April sidstleden synes at intendere til, er, at Mag. Snedorph burde først bevist, til hvad Summa hans Udlæg baade i Huspantet og i Debtors Løsøre ved Auktion var opløbet til, førend han kunde tilholde sig Knud Hansens udstedte Panteobligation og den Iver Huid herpaa af Gjødert Christophersen givne Transport, for at (det kunde) vides, om hans Skyldner endnu med noget stod til Rest, men det har Mag. Snedorph med Justitsraad Waleurs (som Auktionsdirektørs) Kvittering af 24de Januar 1741 angaaende Auktionssalarium af Kjøbesummen paa Huset og tillige med Attest af 16de Februar 1742 angaaende det bortsolgte Løsøre bevist. Saaledes da af begge Dele klart, at Gjødert Christophersens Debet ikke nær har kunnet blive bestridt, derudover Kreditor, Mag.

Snedorph, i Anledning af den ved Kjøbenhavns Byting erhvervede Namsdom fandt sig beføjet til at søge sin Betaling for det manglende i Debtors andre Midler, deraf denne omtvistede Obligation er opdaget og gjort løvlig Immission udi, hvorfor kjendes for Ret, at Mag. Snedorph bør være til Præference berettiget udi de 95 Rdl. Kapital med paaløbende Rente. — — — — —
 — — — — —. Datum Sjællandsfars Landsting den 28de Juli 1742».

Nr. 565. Den 23de Maj 1742. (*Procedure, Landstingets Kompetence*). Citanten møder, fremlægger Stævning og lover Saggivelse til næste Landsting. Paa Landstinget d. 27de Juni begjærer Citanten Udsættelse, da han endnu ikke havde kunnet faa Hjemtingsakten beskrevet, hvad han, om forlanges, vil bevise. Mr. Lerager mødte paa den indstævnedes Provst Reenbergs Vegne og producerede Kontrastævning, Hjemtingsakt og 2 Bilag, hvorefter han for at befordre Sagens Endskab refererede sig til sin Demonstration over Sagen i Hjemtingsakten og nedlagde Paa-stand samt begjærede Dom. Sagen opsattes efter Citantens Forlangende. Paa Landstinget d. 25de Juli fremkom Citanten med sin Saggivelse og refererede sig til sit fremlagte Indlæg af samme Dato samt gjentog sin i dette Indlæg fremsatte Anmodning til Retten om at tilpligte Modparten at udleverè den i Indlægget omhandlede Skifteprotokol. Indstævnte begjærede Udsættelse til næste Landsting, hvad Retten bevilgede. Paa dette, d. 22. Aug., producerede indstævnte Indlæg og indlod Sagen, hvorpaa Citanten begjærede Udsættelse til næste Landsting, til hvilken Tid Sagen opsattes. Paa Landstinget d. 19. September mødte Citanten og begjærede Rettens Kjendelse for, at Modparten skulde udlevere den ovennævnte for Citantens Bevisførelse nødvendige Skifteprotokol. Retten resolverede, at «den ikke kunde tilpligte Provst Reenberg her at producere Herreds-Skifteprotokollen, allerhelst det henhører under den gejstlige Jurisdiktion».

enten vilde føre Sag imod, eller som man vilde sige eller lade sige noget præjudicerligt om.

Nr. 569. Den 15de Juli 1744. (*Procesomkostninger*). I en mod Anders Christensen rejst Sag for unaturlig Omgang med en gift Kvinde blev han frifunden, men paalagt Sagens Omkostninger og Udgifterne ved hans Varetægtsfængsel, da han selv ved sin ubetænksomme Tale havde givet Anledning til Sagens Anlæg.

Nr. 570. Den 20de Januar 1745. (*Procedure, Retskriverens Habilitet, Exekution, Fogdens Kompetence, D. L. 1—5—11 og 5—14—6*). Landstingshører Hans Knudsen Selling kontra Herredsfoged Jens Clausen, Prokurator Andreas Lowsøn og Søren Seidelin. Citanten, Landstingshører Selling, producerer Stævning og Indlæg med de deri paaberaabte fem Dokumenter. De indstævnte mødte ikke efter Paaraab, hvorfor blev givet dem Lavdag til næste Landsting, til hvilken Tid det blev forelagt dem at give Møde. Paa Landstinget den 17de Februar 1745 fremlagde Citanten Forelæggelsen med Forkyndelsespaaskrift og paa-stod Dom. Prokurator Seidelin paa indstævntes Vegne begjærede Anstand til næste Landsting samt Akt og Indlæg m. v. udlaant og lover; Kontrastævning til samme Tid. Sagen opsattes. Selling protesterede imod, at Dokumenterne in originali bleve udlaante til Modparten, der for Betaling kunde forskaffe sig Kopi af dem. Seidelin indstiller til Retten, at Originaldokumenterne maatte blive ham udlaante. Selling vedblev med sin Protest og formente, at de fornødne Kopier maatte Seidelin forskaffe sig hos Vice - Landstingshører. Seidelin gjorde gjældende, at han ikke hos Vice - Landstingshører kunde faa Kopi af det fremlagte, eftersom nævnte Hører var hans Søn. Retten fandt ikke, at Citanten kunde paalægges at udlaane sine Originaldokumenter, af hvilke Seidelin, forsaavidt Underretsakten angik, maatte forskaffe sig Kopi hos vedkommende Tingskriver. Kopi af Indlægget med tilhørende Bi-

lage maatte han derimod rekvirere hos Vice-Landstingshørereren, hos hvem ogsaa Kontrastævningen kunde begjæres. Den 14de April 1745 optoges Sagen, og paa Landstinget den 12te Maj s. A. afsagdes følgende Dom:

«Den her indstævnte Exekutionsforretning af 12te November 1744 er af Jens Clausen, Herredsfoged i Ringsted-Tybjerg Herred, foretagen efter Prokurator Søren Seidelins Begjæring i Landstingshører Hans Knudsen Søllings Bo og Effekter for den Summa 152 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 10 β , som bemeldte Landstingshører Sølling efter en usvækket Ringsted-Tybjerg Herredstings Dom af 27de November 1743 med paaløbende Rente og skadesløse Omkostninger til Exekutionens Dato var Prokurator Andreas Lowsøn skyldig, Denne Forretning har Landstingshører Sølling indstævnet til Underkjendelse af denne Aarsag, at Herredsfogden fortfarede med Exekutionen, uagtet Landstingshørereren erklærede at have den 10de December 1743 indstævnet Prokurator Lowsøn til Borgretten til at likvidere Dommen med hans imod Lowsøn havende Præentioner, og at samme Sag den 17de September 1744 til Doms var optagen, samt at Herredsfogden og Prokurator Seidelin, uden at anse den af Landstingshørereren anbudne Kautioen fra hans Søn, Søren Sølling, og uden at Seidelin fremviste nogen Fuldmagt, tvang ham til at deponere de søgende 152 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 10 β . Men da Prokurator Lowsøns Præention rejser sig af Landstingshører Søllings til ham den 11te December 1734 udgivne Forskrivning paa 100 Rdl. og grunder sig tillige paa den derpaa erhvervede usvækkede Namsdom, saa ses ikke, hvorledes Herredsfogden uden at forse sig mod Lovens 1—24—17 kunde vægre sig for paa Kreditors Begjæring derefter at gjøre Udlæg, allerhelst da Lovens 5—14—6 byder, at omtvistet Gjæld ei bør anses imod rigtige og pure Haandskrifter, thi, endskjendt der den 19de November 1744 er falden Dom ved Borgretten, hvorved Prokurator Lowsøn er tilpligtet at betale til Landstings-

hører Sølling 107 Rdl. 3 § 11 β, saa er dog sligt sket, efter at Exekutionsforretningen var gaaet for sig, saa at Søllings Prætention til Lowsøn ej alene den Gang var kun at anse som en omtvistet Gjæld, men endog ikke endnu, saa længe Prokurator Lowsøn har sin Appellationsret paa Borgretsdommen sig forbeholden, har forandret sin Natur, og om sligt end aldrig var, burde der dog efter Borgretsdommen ske Udlæg paa den skyldiges Bopæl, men samme Dom kunde aldrig komme udi Likvidation paa Exekutionsstedet, efterdi det dér ikke er Fogdens Sag eller staaer i hans Magt at kjende paa Parternes Prætentioner til hverandre, men aleneste at gjøre den søgende Udlæg. Og altsaa kan Landstingshører Sølling ikke efter Lovens 1—5—11 siges gjørligen at have rettet for sig enten ved den paaberaabte Likvidation eller den anbudne Kaution, siden intet uden rede Penge eller Effekter kan fyldestgjøre en usvækket Namsdom efter Loven. Prok. Søren Seidelin, som anses at have Fuldmagt nok ved det, at han paa Exekutionsstedet har haft Originalobligationen i Hænde, besværer sig derimod over, at Herredsfogden i Stedet for at fuldføre Exekutionen i Debtors Gods har imodtaget den deponerede Summa paa de Vilkaar, at den skulde forblive i Rettens Middels Hænder indtil endelig Likvidation imellem Parterne. Ligesom det nu ikke var Fogdens Sag, naar Exekution af ham blev begjæret, at likvidere mellem Parterne, saa agtes det ikke heller lovligt, at han i Stedet for at gjøre Udlæg har gjort Arrest og suspenderet Exekutionen, indtil en anden denne Fordring uvedkommende Sag blev afgjort, thi lige saa lidet som Fogden maa vægre Udlæg efter en usvækket Namsdom, lige saa lidet maa han udsætte samme, hvilket sidste ikke mindre strider imod Loven end det første. Thi kjendes for Ret, at Herredsfoged Jens Clausen bør paa Anfordring af Prok. Søren Seidelin paa Prok. Andreas Lowsøns Vegne fuldføre den af ham den 12te Novb. 1744 foretagne Udlægsforret-

ning, hvilken i saa vidt bør ved Magt stande, og gjøre Prok. Seidelin efter den usvækkede Namsdom af 27de November 1743 udi Landstingshører Søllings Bo og Effekter i Mangel af mindelig Betaling Udlæg og Exekution for Kapital, Renter og Omkostninger efter Loven. Processens Omkostning betaler Landstingshører Hans Knudsen Sølling til Prok. Andreas Lowsøn med 12 Rdl. inden 15 Dage under videre Adfærd efter Loven».

Nr. 571. Den 20de Januar 1745. (*Arvs og Gjælds Fragaalse*). En af en Enke i rette Tid efter Fdg. 19de August 1735 foretagen Arvs og Gjælds Fragaalse blev af Landstinget kjendt gyldig, uagtet det var oplyst, at Enken forinden havde skaltet og valt med Boet efter eget Godtbefindende, idet Landstinget formentø, at denne Enkens Adfærd ikke kunde influere paa hendes Ret til at fragaa Arv og Gjæld, men i Henseende til sine Virkninger alene maatte være at bedømme efter Lovens 5—2—88.

Nr. 572. Den 13de Oktober 1745. (*Barnefødsel i Dølgemaal*). Jens Buck som Aktor kontra Anne Pedersdatter. Dom: «At Anne Pedersdatter ved hendes udi Hor avlede uægte Barns fødsel ikke har brugt de ordenlige beskikkede Midler, det er noksom godtgjort, men da hun ikke er overtydet at have haft Forsæt at føde udi Dølgemaal, men at Fødslen hende uformodenlig skal være paa-kommen, hvilket hendes Sigende saa meget mere bestyrkes, at hun haver lavet noget Børnetøj til, som Akten oplyser, (saa) efter slig Sagens Beskaffenhed bør hun for hendes Forseelse at arbejde udi Spindehuset paa Kristianshavn et halvt Aar — — — — —». Som almindeligt i kriminelle Sager afsagdes denne Dom paa Inkaminationsdagen.

Nr. 573. Den 10de November 1745. (*Procedure*). Citanten mødte, fremlagde Stævning m. v. og begjærede Dom. Indstævnte udeblev, hvorfor blev givet ham Forelæggelse til Landstinget den 8de December s. A. Paa

denne Tingdag paastod Citanten Sagen paadømt uden Ophold. Indstævnte mødte og fremviste Kontrastævning til næste Landsting, til hvilken Tid han begjærede Sagen opsat. Citanten protesterede mod Opsættelsen, da Sagen var en ren og pur Obligationssag, og formodede, at den ifølge Lovens 5—7—8 blev til Dom befordret. Modparten fastholdt sin Begjæring om Anstand, da Kreditor havde taget Pantet i Possession. Retten bevilgede den begjærte Opsættelse.

Nr. 574. Aar 1746. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Siden Aaret 1743, se det foregaaende Nr. 566, er ingen Forandring foregaaet i de herhen hørende Regler. En enkelt Gang bruges i en i 1746 afsagt Dom 'Tvangsklausulen «under Justitiens videre Behandling».

Nr. 575. Den 8de Juni 1746. (*D. L. 1—13—22*). Ved Dommen i denne Sag antoges, at Vidnedommeren havde været uberettiget til at afvise Vidnet under Paabe-raabelse af Lovens 1—13—22, eftersom der til dets Førelse var stævnet inden «et Aar» efter, at de paagjældende Ord vare faldne, og det ikke kunde komme i Betragtning, at selve Vidneførslen faldt efter den nævnte Frist.

Nr. 576. Den 13de Juli 1746. (*Fdg. 17de Mai 1690, D. L. 1—13—16, Tingsvidne, Hjemvisning, Procesomkostninger*). Dom i Sagen: Hans Pedersen kontra Monsieur Høffner. «Vel befaler den kgl. allern. Forordning af 17de Maj 1690, at Interlokutoriedomme, førend Dom i Hovedsagen er falden, ej for Overretten maa indstævnes, men det forstaaes ikke om Vidners Førelse, som en Part nægtes til sin Sags Oplysning og Afbevisning, Loven forbyder ej heller, at villige Vidner, saasom Fader, Moder, Søster Broder og andre Paarørende jo maa føres og afhøres, men hvorvidt derpaa ved endelig Dom i Sagen bør eller kan paa saadanne Vidner regarderes, det bliver da at observere, og som Herredsfogden, Raadmand Hartman, de af Citanten for Retten anpræsenterede Vidner, som vare hans

Broder og hans Kvinde, ej har villet tillade deres Vidnesbyrd at udsige enten med eller uden Ed, saa tilfindes bemeldte Raadmand Hartman denne paaankede Post paa sin egen Bekostning at forfriske og de tvende ommeldte Vidners Udsigende at afhøre enten med eller uden Ed, som de godvillig forhen for Retten have tilbudt dem, og derefter, naar begge Parter Sagen have udageret, kjende og dømme lovforsvarlig. Udi Processens Omkostning betaler Høffner til Hans Pedersen 12 Rdl., som alt fuldbyrdes inden 15 Dage under Justitiens videre Befordring. Datum Sjællandsfars Landsting den 17de August 1746».

Nr. 577. Den 26de Oktober 1746. (*Tingsvidne, Faldsmaalsbøder*). Da Vidnet ikke var udeblevet af Modvillighed, men af Mangel paa Oplysning om Lovens rette Forstaaelse, fritoges det for de ved Hjemtinget idømte Faldsmaalsbøder.

Nr. 578. Den 21de December 1746. (*D. L. 1—24—27, Procesomkostninger*). Dom i Sagen: Oluf Maar kontra Borgmester Niels Rasmussen med flere. «Ved Næstved Byting er Hieronymus Gercken junior d. 28de November sidstleden tilfunden til Borgmester Niels Rasmussen skadesløs at betale 200 Rdl. efter en Vexelobligation, dat. 30te Septb. 1746. Denne Dom paastaaer Citanten Oluf Maar hjemvist til lovligere Omgang, fordi at han som Hieronymus Gerckens Medinteressent intet skal have vidst af bemeldte Obligation eller af noget derimod bekommet Valuta at sige, ej heller skal være stævnet under Sagen at prima instantia til Doms Lidelse, men skal være ganske uvidende baade om denne Handel og Sag, indtil Dømmen ved Underretten var falden, imellem Borgmester Rasmussen og Gercken. Som nu Hoveddebitor, Hieronymus Gercken junior, ved Underretten selv personlig efter Indstævning haver mødt og tilstaaet Kravets Rigtighed, og Oluf Maar ej har iagttaget Lovens Bydende udi dens 1—24—27 med at tinglyse hvad han have indført i Fællig,

saa kan ej noget regarderes paa Oluf Maars her gjorte Indsigelser; thi vorder den indankede Bytingsdom af 28de November 1746 hermed konfirmeret og tilfindes Oluf Maar at betale til Byfogden, Raadmand Rist, som haver mødt ved Indlæg for at forsvare sin Dom, udi Kost og Tæring 2 Rdl., og det inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Justitiens videre Befordring. Datum Sjællandsfars Landsting d. 19de April 1747».

Nr. 579. Den 17de Maj 1747. (*Procedure*). I denne Sag blev blandt andet af Retten udtalt, at ingen Dommer havde Føje til at paalægge en Part at fremføre andre eller flere Slags Beviser paa sin Fordrings Rigtighed, end han (Parten) selv vil eller agter for nødvendigt.

Nr. 580. Den 19de Juli 1747. (*D. L. 1—13—4, fornemme Folk*). Af den i Sagen d. 13de Marts 1748 afsagte Dom hidsættes: «Da Morten Hartmann baade er Raadmand i Roskilde og ikke er overbevist anderledes at søge Ting, end naar han som Dommer eller Skriver Retten beklæder, saa skjønnes ikke rettere, end at han jo i Henseende til Roskilde Byting er at anse for de fornemme Folk, som udi Lovens 1—13—4 ere fritagne fra personlig at møde og aflægge deres Vidne og svare paa Spørgsmaal for Retten, thi i Fald Loven ved de Ord «fornemme Folk» ingen andre havde ment end Adelen og de, som udi Rangene ere, saa er der ingen Tvivl paa, at den jo udtrykkelig ingen andre havde ment, men da slig Ordenes Forstaaelse ikke af Loven kan udtrages, saa maa man billig slutte, at der og er andre Personer, som derunder kunne forstaaes, og i saa Fald ses ikke, at nogen i en Kjøbstad kan være nærmere til at anses for fornemme Folk end Øvrigheden og Magistratspersonerne sammesteds».

Nr. 581. Den 15de November 1747. (*Oprejsningsbevilling, Afvisning*). Da den kgl. Oprejsningsbevilling af 3die Marts 1747 bød, at Sagens Indstævning og derefter følgende Oprejsning for Landstinget skulde ske med størst

mulig Hurtighed, hvis Bevillingen skulde staa ved Magt, og vedkommende alligevel havde ladet hengaa 7 Maaneder, inden han udtog Appelstævning, blev Sagen afvist.

Nr. 582. Den 15de November 1747. (*Alders Tid, Hævd, D. L. 5—5—2, Matrikul, Procesomkostninger*).
 Dom i Sagen: Overauditor Paasche kontra Birkeskriver Nissen: «Imod den ved Løve Herreds Ret d. 1ste Juni 1747 afsagte Dom, i hvis Følge Kommunitetets Bonde, Niels Pedersen Juel udi Dalby, skal tilhøre den 21de Vang i Dalby, Halsevang Bredskifte kaldet, som forhen er brugt af Bødstrupgaards Bonde, Jens Hansen i Dalby, indvender Citanten Overauditor Paasche, 1) at denne Ager af Alders Tid skal have ligget til hans Bondes Gaard, hvilket han godtgjør med de i Sagen førte Vidners Udsigende, 2) formener, at Landmaalingen ej kan anses for noget Bevis, og at derfor ikke denne Ager, endskjønt den derudi anføres at tilhøre Kommunitetsbonden Niels Pedersen Juel udi Dalby, kan vindes fra hans Bonde, Jens Hansen, helst siden han 3) beviser med et Tingsvidne, erhvervet ved Løve Herreds Ting den 15de Juni 1747, at hans Bonde, Hans Jensen, ej haver 2 af de Agre, som hans Jord er bleven tilmaalt ved Landmaalingen, og 4) formener han, at hvis endog Kommunitetsbonden skulde tilhøre den omtvistede 21de Ager — — — —, den dog ikke kunde udfindes, førend den hele Aas ved Landmaalingskonduktøren blev opmaalt og enhver Bonde i Byen tildelt sin Anpart efter Landmaalingsforretningen af Aasen med videre. Men end hvad end Kommunitetets Fuldmægtig, Birkeskriver Nissen, herimod indvender, og hvor meget han end be-
 raaber sig paa Udskriften af Landmaalingsmatrikullen, at den nu omtvistede Ager — — — — tilhører Kommunitetsbonden Niels Pedersen i Dalby, saa kan dog ikke hans Paastand billiges, thi Bødstrupgaards Bonde haver Hævd paa Brugen, som efter Lovens 5—5—2 gjælder, indtil Adkomst fremvises, Matrikullen kan i ingen Maader regnes

for Adkomst og det er alene derefter, at Kommunitetsbonden Niels Pedersen Juel vil vinde denne omtvistede Ager, uagtet at den efter de førte Vidners Udsigende af Alders Tid haver været brugt af Bødstrupgaardsbonden. I saa Maader haver Overauditor Paasche været lovlig beføjet udi sin gjorte Paa-stand, saa som det er meget rimeligt, at det enten kan være en Skrivefejl udi Matrikulen eller og, at Bondens Ager kunde findes paa en anden Bondes Part paa Bredskifte, naar Jorden ved Landmaalingskonduktøren bliver opmaalt paa den hele Aas.

Efter saadan Sagens Beskaffenhed kjendes hermed for Ret, at den indstævnte Herredstingsdom bør være uefterrettelig, hvorimod Overauditor Paasche paa Jens Hansens Vegne i Dalby frifindes for Birkeskriver Nissens Tiltale. Processens Omkostning ophæves. Datum Sjællandsfars Landsting d. 13de Marts 1748».

Nr. 583. Den 19de Juni 1748. (*Dommens Affattelse*). Dommen i denne Sag lyder in extenso saaledes: «Da Christen Hansens tyranniske og ukristelige Forhold imod hans Hustru, Cathrine Pedersdatter, hannem skjælligen er overbevist, altsaa kjendes for Ret, at Christen Hansen ifølge Lovens 6—5—7 bør at arbejde i nærmeste Fæstning sin Livstid. Datum Sjællandsfars Landsting d. 19. Juni 1748».

Nr. 584. Den 6te September 1748. (*Dommer, Rets-skriver, Fdg. af 7de Febr. 1738*). Dom i Sagen: Aktor Jørgen Jakobsen Friis kontra Birkedommer Stouager: «Det kan ikke ses af den kgl. Forordning af 7de Februar 1738 om Pantebøger, at det tilkommer en Underdommer at have Inspektion med Skriverens Kopi-Panteprotokol, meget mere dens 4de Artikel tydelig siger, hvis Sag det er, og hvem Vedkommende dertil skal kommittere og befuldmægtige, men her er ikke Bevis, at Stouager af nogen dertil har været befuldmægtiget. Derimod viser Loven pag. 81, Art. 4, ganske tydelig, at Pantebreve, som læses til Tinge, skulle baade af Dommeren og Skriveren paategnes, og, efter at de ere læste og af dennem paaskrevne, (hvilket er det,

Stouager har gjort), da skulle de Ord for Ord i en Bog afskrives og indføres, hvilket altsaa er alene Skriverens og ikke Dommerens Sag og Ansvar. Det, som Forordningen i 9de Artikel melder om falske og urigtige Attester, at baade Dommeren og Skriveren skulle straffes, er ikke her casus, thi det angaaer Attester, som rekvireres af Pantebøgerne og af vedkommende Dommere skulle verificeres, hvilket her ikke er sket, men Dommeren alene har paategnet, at Skjøder og Panteobligationer ere læste til Tinge og protokollerede, hvilke i Justits- eller Tingprotokollen deraf summarisk Indhold indført, hvilket er det, som bør paategnes, og som han har paategnet. Thi frifindes Birke-dommer Stouager for denne Sag i alle Maader. Processens Omkostning ophæves. Saaledes tildels forandres og tildels stadfæstes den indstævnte Sættedommers Dom. Datum Sjællandsfars Landsting, Onsdagen den 22de Januar 1749».

Nr. 585. Den 22de Januar 1749. (*Dommerens Habilitet*). Antaget, at den Omstændighed, at en Obligation for Børnemidler var stilet til Magistraten i Roskilde, ikke kunde gjøre Byfogden sammesteds inhabil til at exekvere en Dom, hvorved Debitor var tilpligtet at indfrie nævnte Obligation, thi vel var Byfogden at anse for en Magistratsperson, men hans Inhabilitet af denne Grund vilde medføre den uantagelige Følge, at Magistratspersoner, derunder Byfogder, overhovedet ikke kunde udføre nogen judiciel Handlinger i Processer, der rejse sig af Børnemidler i deres Jurisdiktion.

Nr. 586. Den 11te Marts 1749. (*Dommer, Arrest, Interlokutorier, Fdg. af 17de Maj 1690*). Dom i Sagen: Universitetets Ridefoged Peder Sørensen kontra Herredsfoged Eskild Bruun. «Den Rettens Behandling, for hvilken Peder Sørensen har indstævnet Herredsfoged Bruun her til Landstinget, bestaaer derudi, at da bemeldte Ridefoged Sørensens Fuldmægtig den 30te Januar 1749 mødte

ved Flakkebjerg Herredsting og fremlagde en Kaldseddel til et Forbuds Stadfæstelse hos Universitetsbonden Niels Rasmussen i Højbjerg samt begjærede Forbudsmændene tage i Ed, tilspurgte Herredsfogden først Niels Møller, om han havde tilkjendegivet Rettens Betjente og Kongens Foged noget om denne Arrestforretnings Behandling, og da denne svarede, at han var uvidende om, hvad hans Principal havde gjort, men forment dog derhos, at et Forbud ifølge Lovens 1—21—22 kunde gøres ved tvende Mænd, interlokverede Herredsfogden strax uden at tillade noget videre i Sagen af foretages eller høre mere derom, at Sørensen og Fuldmægtig havde forbigaaet 1—21—1, hvorfor Arresten, som Dommeren var uvidende om, skulde være som ugjort, død og magtesløs, og Sagen henvises til ny og lovligere Omgang. Til saadan sin Adfærd at forsvare har Herredsfoged Bruun ikke ved noget Indlæg, men blot ved tvende Paategninger paa Stævning og Forelæggelse aleneste anført dette, at intet af hannem i denne Sag var begjært beskrevet eller udstedt, men af Skrивeren alene, og at slige Interlokutorialkjendelser ifølge Fdg. af 17de Maj 1690 ikke bør gives beskrevne, før Dom i Hovedsagen gangen er. Men saadan en Undskyldning er kun en ugrundet Udflugt, thi der kan ikke være nogen mere endelig Dom til end Herredsfogdens Interlokutorium i denne Sag, efterdi, naar en Arrest kjendes død, magtesløs og som ugjort i en Sag, som ikke handler om andet end just om den selv samme Arrest, saa er den hele Hovedsag derved saaledes paadømt, at den samme Dommer ikke kan paadømme Sagen anden Gang, førend hans første Dom ved Overretten er gjort til intet, hvorfor det og langt fra ikke er den anførte allernaadigste Forordnings Mening, at slige Interlokutorier jo maa indstævnes strax, efterdi Parternes Ret ved dennem virkelig tvinges og spildes, da det ellers stod enhver Dommer frit for, naar han lystede, at hindre en Part at faa endelig Dom i en Sag ved at

forelægge ham umulige eller lovstridige Vilkaar, som han i Forvejen skulde opfylde, og derhos betage Parten al Lejlighed til at faa saadan Kjendelse forandret ved at nægte ham dens Beskrivelse. Efterdi det da herimod er klart, at Herredsfoged Bruun tvert imod Loven har dømt i saa godt som uhørt Sag og derved overilet Peder Sørensen og spildt ham Retten i denne Sag, altsaa kendes for Ret, at Herredsfoged Bruuns lovstridige og ugrundede Interlokutoriekjendelse af 30te Januar 1749 frafalder, og bør Herredsfoged Eskild Bruun ifølge Lovens 1—5—9 paa egen Bekostning forfriske Sagen, stande Peder Sørensen til Rette for hvis Skade, han ved denne af Herredsfogden begangne voldsomme Rettens Tvang lidt haver, have 60 Lod Sølv forbrudt og betale Peder Sørensen denne Indstævnings Bekostning med 8 Rdl. Datum Sjællandsfars Landsting, Onsdagen den 21de Maj 1749».

Nr. 587. Den 25de Juni 1749. (*Kriminalproces*). I en Tyverisag paalagdes det tiltalte at fri sig ved Benægtelsesed.

Nr. 588. Den 24de September 1749. (*Forholdet mellem ældre og nyere Ret*). Dom i Sagen: Rasmus Mikkelsen kontra Johan Saabye: «Vel haver Hans kgl. Majestæt ved allernaadigst Reskript til Landsdommerne af 16de Januar 1750 befalet, at de ved Tryggevælde Rytterdistrikt afsigende Domme ikke længere kunne indstævnes direkte for Højesteret, samt at Birkeretten herefter skal cessere, samt at de ved Stevns og Faxe Herreders Ting afsagte Domme, naar nogen dem vilde paaanke, skulle for Landstinget til nærmere Paakjendelse indstævnes, men da den til Forandring indstævnte Dom ved Tryggevælde Birkeret er afsagt nogle Maaneder, førend den kongl. allern. Resolution indløb, og ingen anden Resolution er falden paa Landsdommernes herom gjorte allerunderdanigste Forespørgsel, saa afvises denne Sag, og forbeholdes Rasmus Mikkelsen sin

formentlige Ret at indtale for Højesteret. Datum Sjællandsfars Landsting den 18de Februar 1750.

Nr. 589. Den 19de November 1749. (*Granskning*). Antaget, at det maatte komme an paa Dommeren i Hovedsagen, hvorvidt en foretagen Granskningsforretning kunde gjælde eller ej.

Nr. 590. Den 7de Oktober 1750. (*Laugsvæsen, Ligbærere*). Dom i Sagen: Andréas Borre som Oldermann for det store Liglaug kontra Peder Jensen Lund som Oldermann for det lille Liglaug. «Disputen mellem det store og lille Liglaug rejser sig deraf, at det store Liglaug haver baaret til Graven afgangne Bryggersvend Peder Nielsen, hvorved det lille Liglaug formener, at det store Liglaug haver gjort Indgreb i dets Laugsrettighed, siden Tjenestefolk hos Borgerkabet ej nævnes udi de det store Liglaug den 9de April 1734 allernaadigst forundte Liglaugsartikler allernaadigst er bevilget at vedblive og fremdeles at bortbære deres egne døde samt de uformuende og af den maadelige Borgerstand. Derimod formener det store Liglaugs Oldermann, at Lauget er berettiget til at bortbære alle de Lig, som ville lade sig bortbære, naar det ej tog mindre derfor end 8 til 10 Rigsdaler efter den ringeste Taxt udi Artiklerne, hvor disse Ord findes: «de øvrige af Borgerstand samt Hørere ved Skolen, som ville lade sig bortbære af dette Kompagni, betale efter deres Evne og Vilkaar samt Vejens Længde 8 à 10 Rdl.». Men hvad end det store Ligkompagnis Interessenter indvende imod det lille Ligkompagni, saa skjønnes dog ikke, at det er berettiget til at bortbære de uformuende og de af den maadelige Borgerstand. At nu en Bryggersvend ej kan regnes højere end til den maadelige Borgerstand, det er en Sandhed, som ikke kan imodsiges, desforuden nævne ikke de allern. konfirmerede Artikler for det store Ligkompagni andre Slags Tjenestefolk end Fuldmægtige hos de kongelige Betjente; det er ej heller at vente, at de

fornemste Indvaanere udi Helsingør ville lade sig tvinge til at bortbære og følge en Tjenestekarls eller Piges Lig for 8 à 10 Rdl., hvilket de i det lille Ligkompagni værende Interessenter dog ere pligtige at gjøre for 6 Rdl. og mindre. Efter saadanne Omstændigheder konfirmeres hermed den indstævnte Politidom — — — —, dog saaledes, at det store Ligkompagni alene bør betale de 6 Rdl., som det lille Ligkompagni burde have for at bortbære til Jorden det omtvistede Lig. Processens Omkostning før Hjem- og Landstinget ophæves, og de 6 Rdl. bør betales til Oldermænden for det lille Ligkompagni inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Justitiens videre Befordring. Datum Sjællandsfars Landsting den 10de Marts 1751».

Nr. 591. Den 11te November 1750. (*Procedure*). Paa de 2 første Tægtedage havde Parterne givet Møde, men udebleve begge paa Landstinget den 13de Január 1751. Retten udsatte Sagen.

Nr. 592. Den 9de December 1750. (*Arrest*). Siden Lovens 1—21—19 ikke var bleven iagttagen, kunde den til Konfirmation indankede Arrest ej stadfæstes.

Nr. 593. Anno 1750. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). I alle i Aaret 1750 paadømte civile Sager, hvor ifølge Dommen en Pengepræstation (Gjæld, Procesomkostninger, Mulkter eller andet) skal udredes, bruges Exekutionsterminen «inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse» og med en enkelt Undtagelse Tvangsklausulen «under Justitiens videre Befordring». I det berørte Undtagelsestilfælde benyttes Udtrykkene «under Rettens videre Befordring».

Nr. 594. Aar 1751. (*Terminus exekutionis, Tvangsklausul*). Med Undtagelse af en enkelt Sag, hvor der for Udredelsen af de idømte Procesomkostninger ikke var sat nogen Frist eller Tvangsklausul, bruges ved de i Aaret 1751 paadømte civile Sager, hvor en Pengepræstation efter

Dommen skal udredes, Formlen: «inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Justitiens videre Befordring».

Nr. 595. Aar 1752. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Ved de i dette Aar paadømte civile Sager er den for de to foregaaende Aar gjældende Hovedregel undtagelsesfri.

Nr. 596. Den 14de Marts 1753. (*Oprejsning, Appel*). Sagen afvistes, da fatalia appellationis vare udløbne. Vel producerede Citanten en kongelig Oprejsningsbevilling af 4de Maj 1753, men da denne befalede, at Sagen «derefter» paa det snarreste skulde indstævnes, ansaa Landstinget det for tydeligt, at denne Sag ikke kunde paaankes før den 4de Maj 1753, og at derfor den under 15de Februar s. A. udtagne Stævning tillige med det øvrige i Sagen foretagne ikke kunde være af nogen Kraft og Gyldighed.

Nr. 597. Den 15de August 1753. (*Kriminalproces*). Da Byfogden havde været Anledning til, at Sagen to Gange var bleven hjemvist fra Landstinget, blev han tilpligtet at betale af egne Midler Delinkventernes Underholdning samt Varetægtspengene fra den 11te April og til denne Doms Dato (15de Aug. 1753) og til Aktor og Defensor i Kost og Tæring 2 Rdl.

Nr. 598. Den 10de Oktober 1753. (*Fdg. af 17de Maj 1690, Exekutionskraftens Forældelse*). Dom i Sagen: Arnold Bentzer kontra Mikael Passau. «Til Skjelsker Byting haver Prokurator Martin paa Arnold Bentzers Vegne fra Lybæk den 25de Juni 1753 indstævnet til Fornyelse en ved Sjællandsfars Landsting den 7de Juni 1751 afsagt Dom, i hvis Følge Mikael Passau til Bentzer skulde betale 381 Rdl. 4 $\frac{1}{2}$ 10 β med videre, og derhos paastaet, at denne Dom skulde fornyes til Exekutionskraft. Denne Stævning afviser Byfoged Langsmith af 11te September 1753 til Overrettens Fornyelse i Anledning af den kongel. allern. Fdg. af 17de Maj 1690, hvilken Kjendelse af Prokurator Martin ved Stævning af 20de Septb. 1753 paa-

ankes, og ved Indlæg af 10de Oktober paastaaer (han), at Underrettsdommen aldeles bør underkjendes, samt, at den bør hjemvises til Fornylse paa Dommerens egen Bekostning med videre. Men da den kgl. Forordning af 17de Maj 1690 udtrykkelig byder, at naar nogen Dom til Hjemting forhverves, skal den inden Aar og Dag af Rettens Betjentere udi den skyldiges Bo og Midler exekveres og derefter Udlæg gjøres, og hvis Kreditor dermed længere skulde henhvile, da Dom paany at erhverves, førend noget Udlæg maa ske, med dette Tillæg: «hvilket og skal ske med de til Overretterne konfirmerede Namsdomme, som og maa paa samme Maade uexekverede henligge, «saa skjønnes ikke, at Byfogdens Afvisningskjendelse kan billiges, siden Forordningen byder, at paa slige forældede Domme skal tages en ny Dom, hvilken først maa tages ved Underretten. Efter saadanne Omstændigheder hjemvises hermed denne Sag paa Dommerens egen Bekostning, som derudi efter lovlig Omgang endeligen haver at kjende og dømme. Datum Sjællandsfars Landsting den 6te Februar 1754».

Nr. 599. Den 7de November 1753. (*Procedure, D. L. 1—4—5*). Citanten fremlægger Stævningen og lover Saggivelse til næste Landsting. Paa dette den 12te December fremstod Citanten og begjærede Opsættelse til følgende Landsting. Paa indstævntes Vegne mødte Generalfiskal Smith, der erklærede, at han, forinden han producerede sin udtagne Kontrastævning, vilde indstille til Retten, om ikke Sagen, som af Citanten ved Stævning af 13de Oktober var bleven anlagt, men som ikke paa lovlig Maade var bleven forfulgt, ifølge Lovens 1—4—5 burde være kraftesløs og afvises. Citantens Fuldmægtig haabede, at den begjærte Anstand blev bevilget, siden hans Mandant, Raadmand Winding, paa Grund af Embedsforretninger (Møde i et Dødsbo) havde været forhindret fra paa denne Sagens Tægtedag at gjøre sin Demonstration og

Paastand. Generalfiskal Smith kunde ikke finde, at denne Undskyldning i Lov og Rettergang kunde have Stød, thi da Raadmand Winding ikke var eneste Magistratsperson i Næstved, saa kunde vel hans Fraværelse paa denne Dag fra Raadmand Hansteens Dødsbo ikke foraarsage nogen Ulejlighed. Citantens Fuldmægtig bad da Landsdommerne at tage i Betragtning, at Hovedstævningen ikke var produceret før sidste Landsting, følgelig var der nu kun gaaet 5 Uger. Generalfiskal Smith erindrede om, at Stævningen paa næste Landsting, til hvilket Saggivelse var lovet, vilde være 9 Uger gammel. Citantens Fuldmægtig svarede, at hans Mandants Saggivelse skulde blive indleveret til Landstingsskriveren, inden de 6 Uger vare expirerede, om Retten ikke skulde blive holdt forinden. Generalfiskal Smith forment, at intet Indlæg kunde modtages uden i Retten, og da intet Landsting formodenligt blev holdt før til næste Aar, saa vedblev han sin Protest og vilde afvente Rettens Kjendelse. Retten resolverede, at da de 6 Uger ikke vare forløbne, siden Stævningen kom i Rette, havde Generalfiskal Smith for tidlig gjort sin Exception, og da Raadmand Winding havde tilkjendegivet sit lovlige Forfald, vilde Sagen være at udsætte til det følgende Landsting. Derefter producerede Generalfiskal Smith sin Kontrastævning og erklærede at ville oppebie Modpartens Saggivelse.

Nr. 600. Den 7de November 1753. (*Ridemænd*). Birkedommer Brøgaard for Lodsejerne i Baarup kontra Stestrup og Bukkerup Sognemænd med flere. Udmeldelse. «Siden ingen af Parterne her ved Landstingsretten haver gjort nogen Indsigelse mod Birkedommer Brøgaards Stævnamaal eller Paastand udi Indlæg af 9de April sidstleden, hvorudi han begjærer Ridemænd udmeldte til en Grandsknings- og Taxationsforretnings Eftersyn og Forandring, som Stestrup og Bukkerup Mænd og Beboere ved 16 Mænd af 27de September 1753 ved Merløse og Tudse Herreders Ret skulle have afhjemlet over en fælles

Vang og Græsgang til de i Stævnamaalet navngivne otte Bønderbyer, altsaa bevilgede Landstingsretten den begjærte Ridemandsforretning paa Aastederne at tage sin Begyndelse først kommende 27de Juni, og paatager jeg Justitsraad samt Landsdommer Morten Munthe mig at gjøre denne Ridemandsforretning, naar mig Breve og Dokumenter vorde tilstillede. Men denne Udmeldelse maa i Forvejen lovlig forkyndes for vedkommende, men i Særdeleshed for de 16 Synsmænd, hvorefter skal vorde skjønnet og eragtet hvad billigt kan være. Datum Sjællandsfars Landsting, Onsdagen den 15de Maj 1754».

Nr. 601. Den 13de Marts 1754. (*Kriminalproces*). Da Defensor, der havde indstævnet Underretsdommen til Forandring, ikke gav Møde for Landstinget og ej heller lod Delinkventinden møde, hvad det dog havde været hans Pligt at sørge for, blev det paalagt ham af egne Midler at udrede Varetægts- og Underholdningspenge for Delinkventinden fra Sagens Inkamination (13de Marts) til dens Paadømmelse (10de April).

Nr. 602. Den 13de Marts 1754. (*Kriminalproces*). I en indanket Lejermaalssag kom blandt andet under Paa-kjendelse et af Underdommeren afsagt Interlokutorium om, hvem der var den berettigede til at optræde som Aktor i Sagen. Landstinget eragtede, at den efter Loven burde være Aktor, hvem Rettighederne til Sigt og Sagefald tilkom, hvorfor det underkjendte Interlokutoriet, saa det i ingen Maader kunde være vedkommende Parter hinderligt i deres formentlige Ret og deres Tiltale til hinanden, forsaavidt denne Kvæstion angik. Iøvrigt stadfæstedes Underretsdommen for Straffens Vedkommende.

Nr. 603. Den 20de November 1754. (*Stævning*). Dom i Sagen: Oberstlieutenant Johan Ludvig v. Lautzau og Frue Hoffes kontra Prokurator Josva Heering. «Citanterne paaanke en Interlokutoriækjendelse af 29de Oktober 1754, som inden Stevns og Faxe Herreders Ret af Her-

redsfogden Frantz Ulsted er bleven afsagt imellem Prokurator Josva Heering fra Bragnæs i Norge og dennem angaaende Vidners Førelse i en Sag, som svæver mellem disse Parter om Odelsret til Buskerudgaard i Norge, og det fordi, at bemeldte Herredsfoged udi hans Interlokutoriekjendelse haver billiget, at det Stævnamaal, som Prok. Heering den 25de Juli 1754 haver udstedt til Citanterne paa et Møde ved Vemmetofte Birketing (hvilket ikke skal være til) to Maaneder efter Stævnamaalets Forkyndelse for at høre Vidner, skulde være gyldigt, samt tilstedt Vidnets Førelse og udstedt Forelæggelse til Vidnet, uagtet at der hverken i Stævnamaalet skal nævnes nogen vis Dag eller Ting, og de indstævnte ej heller skulle være givne saa langt Kald og Varsel, som udenrigs Mand bør have; desforuden beskyldes bemeldte Herredsfoged Ulsted som Fuldmægtig af Prokurator Heering baade selv at have skrevet et nyt Stævnamaal paa Hovedstævningen og tillige berammet en vis Tingdag til Stævnamaalets Imodtagelse, hvilket efter Hovedstævnamaalet skal være forældet med videre. Thi paastaaer Citanternes Fuldmægtig, Forvalter Lorentzen, ved Indlæg af 13de December sidstleden, at det paaankede Tingsvidne bør kjendes aldes uefterretteligt, samt Prokurator Heering og Herredsfoged Ulsted en for begge at betale Citanterne de foraarsagede Omkostninger skadesløst. Herimod haver saavel Prokurator Heerings Forsvar, Højesteretsadvokat Fursmann, som Herredsfoged Ulsted ved Indlæg af 19de November og 11te Januar sidstleden gjort deres Indsigelser og forment, 1) at Forvalter Lorentzen var inkompetent som Prokurator at paatale denne Sag, siden han ej dertil af Øvrigheden var autoriseret, 2) at det er imod den allern. Fdg. af 17de Maj 1690, at Interlokutorier bør indstævnes til Svækkelse ved Overretten, førend Dom i Hovedsagen er bleven afsagt, 3) at det baade efter den danske og norske Lov var nok, at Oberstlieutenant Lautzau og hans Frues Søster havde faaet 2

Maaneders Kald og Varsel, siden begge Hovedparterne boede i ét Land sammen, og de vare stævnedes til den Ret, hvorunder det første Vidne, Konferentsraad Lyerne sorterede, 4) at den af Herredsfogden paa Hovedstævne-maalet tegnede Tid og Sted, hvor Retten skulde holdes, var ikke ulovligt, men en almindelig Praxis i Landet, hvorfor de paastaa, at den af Lorentzen her til Overretten udtagne Stævning bør afvises, samt han eller den, som legitime møder paa Oberstlieutenant Lautzaus og Fruesøsters Vegne, bør tilstrækkeligen anses med Mulkt samt at betale Omkostningerne baade til Prokurator Heering og Herredsfogden. — Naar nu denne Sags Beskaffenhed rettelig betragtes, da skjønnes ikke, at Forvalter Lorentzen paa Citanternes Vegne med nogen Slags Feje burde paaanke det af Herredsfoged Ulsted den 29de Oktober 1754 givne Interlokutorium, siden Oberstlieutenant Lautzau paa egne og hans Fruesøsters Vegne ved Skrivelse af 6te September 1754 havde beskikket ham til at møde den Dag og Sted, hvor Tingsvidnesagen skulde foretages og dér at fremføre de af Oberstlieutenanten fremsatte Exceptioner, og bemeldte Lorentzen, som mødte ved Retten den første Tingdag, da Stævne-maalet kom frem, samt vidste Landets Skik og Tingstedet, item Tiden, naar Retten plejer at holdes, og meget vel kunde fatte samt læse sig til baade af den danske og norske Lov, at ved Aar og Dags Kald og Varsel ej forstaaes andre end udenrigs og under en fremmed Regering boende Folk; thi kunne Forvalter Lorentzens paa hans Principalers Vegne gjorde Indsigelser imod dette af Dommeren efter hans Pligt rettede Stævne-maal, saa vidt Tiden og Stedet, naar og hvor Retten skulde holdes, angaaer, i ingen Maader anses lovgyldige, især udi en Tingsvidnesag, som ingen utilladelige Ophold bør lide, efterdi et Vidne snart kunde henkaldes, vedkommende til uforvindelig Skade. Desforuden ses ikke, at Citanterne have tabt noget ved den afsagte Interlokutoriekjendelse, men

derimod havde Herredsfogden visselig forløbet sig imod Lovens 1—5—9, om han havde afvist Stævnamaalet efter Forvalter Lorentzens Paastand helst til Aar og Dags Varsel. Foruden dette er den af Forvalter Lorentzen saailfærdig udtagne Landstingsstævning stridende mod den allern. Fdg. af 17de Maj 1690, som forbyder, at ingen Interlokutorier maa gives særlig beskrevne, langt mindre for nogen Overdommer indstævnes, førend Dom i Hovedsagen gangen er eller Vidnerne vare blevne førte. Efter saadanne Sagens Omstændigheder afvises hermed dette Stævnamaal. Processens Omkostning ophæves. — Datum Sjællandsfars Landsting d. 23de April 1755».

Nr. 604. Aar 1754. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Med Hensyn til Sager, paadømte i dette Aar, gjælder med nogle faa Undtagelser Hovedreglen fra Aar 1750.

Nr. 605. Den 22de Januar 1755. (*Ed*). Da de fremlagte Dokumenter og Breve ikke vare tilstrækkelige til at danne et fuldstændigt Bevis, men de dog gav en stærk Formodning om Rigtigheden af det fremførte, blev Sagens Udfald gjort afhængig af Ed.

Nr. 606. Aar 1755. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Den i de nærmest foregaaende Aar opstillede Hovedregel er undtagelsesfri ved de i Aaret 1755 afsagte civile Domme, hvorefter en Pengepræstation skal udredes.

Nr. 607. Den 8de December 1756. (*Pant, Arrest, Konkurrence mellem disse to Arter Retsforhold*). Dom i Sagen: Johan Conrad Kirsting kontra Byfoged Langsmith. «Kvæstionen i denne Sag er, om den af Johan Conrad Kirsting til Slagelse Byting den 14de Juni 1756 til Publikation fremsendte Panteobligation af Frederik Ameling den 12te Juni samme Aar paa Kapital 600 Rdl. kan, siden den ej blev tinglyst førend den 28de Juni 1756, præfereres for den af Byfoged Langsmith den 18de Juni samme Aar hos bemeldte Ameling paa Henrik Zurlinden

Wachmanns og Herredsfoged Calsens Vegne begjærte og samme Dag fuldførte Arrest udi det i bemeldte Panteobligation anførte Gods, Huse og Løsøre, eller ej. Aarsagen, hvorfor bemeldte Panteobligation ej bemeldte 14de Juni af Retten blev antagen til Publikation, rejser sig af en kgl. allern. Befaling af 10de September 1734, hvorudi Byfogderne udtrykkelig forbydes ingen Panteforskrivning, Skjøde etc. at maatte tinglyse eller Auktioner at foretage, førend Borgmesters og Raads Attest for hannem fremvises, at den pantsættende og sælgende alt, hvis han til Kirker, Skoler, fattige, umyndiges Penge samt Skatter og andet, som han til Kongen og Byen kunde være skyldig, havde klareret. Da nu denne Panteobligation ej samme Tid, ja ikke en Gang førend den 22de Juni 1756, var forsynet med den udi højstbemeldte kgl. Befaling æskede Attest, saa var Byfoged og Raadmand Mørck ikke lovligen beføjet til at antage ovenmeldte Panteobligation til Publikation den 14de Juni ved Slagelse Byting, og da Byfoged Langsmith, som sagt er, den 18de Juni 1756 forlangte Arrest paa sine Principalers Vegne udi bemeldte Amelings Effekter, Gaarde m. v., saa kunde og burde ikke Byfoged og Raadmand Mørck nægte ham tilbørlig Assistance efter Lovens 1—21; i saa Maader faaer Kirsting at tilskrive sin egen Forseelse, at han ej haver iagttaget sin Ret og forsynet sig med den befalede Attest, da han lod frembyde sin Panteobligation til Publikation, thi, førend den er bleven lovligen tinglyst, kan den ingen Præference have for en lovlig forfulgt Arrest. Efter saadanne Sagens Omstændigheder konfirmeres herved den indstævnte Bytingsdom af 18de Oktober 1756 med denne Forandring, at Johan Conrad Kirsting bør betale til Byfoged Langsmith paa sine Principalers Vegne udi Processens Omkostning for Hjem- og Landstinget 16 Rdl., og det inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Justitiens

videre Befordring. — Datum Sjællandsfars Landsting den 22de Juni 1757».

Nr. 608. Aar 1756. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Med Undtagelse af en enkelt Dom, der bruger som Tvangsklausul «under Justitiens videre Tvang», bruges ved alle i Aaret 1756 afsagte civile Domme, hvorefter en Pengepræstation skal udredes, Tvangsklausulen «under Justitiens videre Befordring» og Exekutionsterminen «inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse».

Nr. 609. Den 12te Januar 1757. (*Tingsvidne*). Da Vidnecitantindens Mand og Værge havde været med til at forkynde for vedkommende Vidner en af Vidnedommeren udstedt Forelæggelse til dem om at møde under Faldsmaalsstraf, afviste nævnte Dommer Vidnesagen efter Modpartens Paastand. Men Landstinget kjendte hans Adfærd for ulovformelig og annullerede Afvisningsdommen samt paalagde ham at udrede i Kost og Tæring til Vidnecitantinden 8 Rdl. samt 2 Rdl. i Mulkt til Sognets fattige og ligesaa meget i Mulkt til Justitskassen.

Nr. 610. Den 12te Januar 1757. (*Processomkostninger*). Underrettsdommen tilsidesattes, og Processens Omkostninger paalagdes den tabende Part og Underdommeren in solidum.

Nr. 611. Den 24de August 1757. (*Kriminalproces*). Da Landstingsstævningen ikke var bleven forkyndt for de i Sagen tiltagne Meddomsmænd, og derhos de bestjaalne ikke i Overenssømmelse med Fdg. af 21de Maj 1751 § 5 havde for Retten vedkjendt sig Kosterne og aflagt Ed, at disse vare dem frakomne mod deres Villie, hjemvistes Sagen til ny og lovligere Behandling.

Nr. 612. Den 22de September 1757. (*Stævning*). Ved Dommen (af 23de November 1757) i denne Sag udtaltes blandt andet, at 14 Dages Varsel efter D. L. 1—4—8 kun var at give den, der uden Byen eller Herredet var boende.

Nr. 613. Aar 1757. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Den i det foregaaende, se Nr. 593, opstillede Hovedregel er for de i dette Aar paadømte civile Sager undtagelsesfri.

Nr. 614. Den 25de Januar 1758. (*Procedure*). Indstævnte fremsatte paa Sagens første og tredie Tægtedag den samme Exception mod Stævnemaalet og paastod det afvist, om hvilken Afvisningspaastand han begjærede Rettens Kjendelse, for at han kunde vide, hvorledes han skulde tage sine Kontramessieurs, og for at Sagen ikke skulde blive vidtløftigere end nødvendigt. Retten eragtede begge Gange, at Paakjendelsen af den fremsatte Exception vilde ske ved den endelige Dom i Sagen. Derefter producerede indstævnte paa Sagens fjerde Tægtedag, den 24de Maj 1758, Kontrastævning. Sagen udsattes. Den 19de Juli 1758 blev Sagen hævet efter Parternes Paastand, da Forlig var indgaaet.

Nr. 615. Den 14de Maj 1758. (*Pant, Udlæg*). Dom i Sagen: Anders Nielsen kontra Niels Sørensen med flere. «Det, som har givet Anledning til denne Sags Indstævning her for Overretten, er, fordi Debitor Niels Sørensen, da Citanten med den ved Ringsted Byting over ham den 14de November 1757 forhvervede Namsdom for 8 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ (1 Aars Afgift til Ringsted latinske Skole) haver den 13de Januar sidstleden søgt at faa bemeldte Dom exekveret i Niels Sørensens Bo og Effekter til Skolens skadesløs Betaling, saa ses det af den foranstaltede Indførselsforretning, at Debitor Niels Sørensen haver anmeldt, at alt hans Indhave, Bo og Effekter var med første Prioritets Ret den 30te Juni 1757 pantsat til Sognepræst Guldberg, hvilken Panteobligation ogsaa udi Ringsted Bys Panteprotokol fandtes, som Forretningen udviser, at være tinglyst den 16de Januar 1758, hvorfor Christen Jacobsen, som paa Byfoged Friis's Vegne var mødt for at gjøre den forlangte Exekution, ej vilde gjøre noget Udlæg efter Dommen, men

reserverede begge Parter Lovlige Ret at indtale og udgjøre, hvem af dem i dette Tilfælde skulde beholde Præference. I den Anledning have da de Herrer Direktører resolveret Sagens Indstævning her for Overretten for at faa Underretsdømmen igjen sat i Exekutionskraft. Da nu Guldberg ej efter Indstævning har villet møde og svare i Sagen, ligesom han ej heller ved Indførselsforretningen har meldt sig med sin Fordring efter ovenmeldte Panteobligation, og ingen Kvæstion er bleven mellem Anders Nielsen paa den latinske Skoles Vegne og Guldberg om nogen Præferencerettighed, saa skjønnes ikke, at Christen Jacobsen paa Byfoged Friis's Vegne har været beføjet til at nægte Anders Nielsen Exekutionsforretningens Fremgang til Skolens Sikkerhed, allerhelst ingen af Parternes Ret derved kunde være dem betagen, naar samme var bleven dem reserveret paa lovlige Maade at udgjøre imellem sig, hvilken Christen Jacobsen ogsaa uden at have gjort Indførsel haver gjort. Efter saadanne Sagens Omstændigheder kjendes hermed for Ret, at den ergangne Bytingsdom af 14de November 1757 bør ved Magt at stande. — — — — — Saaledes konfirmeres den indstævnte Bytingsdom. Datum Sjællandsfars Landsting den 16de August 1758».

Nr. 616. Den 19de Juli 1758. (*Tingsvidne, D. L. 1—13—16, Procesomkostninger*). Dom i Sagen: Søren Christensen Ørsted kontra Kirurg Petersen. «Ved Kjøge Bys Politiret er Citanten den 12te Juni sidstleden tilfunden at betale sine Faldsmaalsbøder efter Fdg. af 3die Marts 1741, fordi han ej efter Stævnemaal og Rettens Kjendelse har villet vidne udi en hans Hustru Else Larsdatter paa gjældende Sag angaaende ulovlige eller Kirurg Petersen til Fornærmelse sig paatagne Kure ved syge. Vel fritager ikke Lovens 1—13—16 og end mindre den kgl. allern. Fdg. af 3die Marts 1741 ingen for at vidne, men Loven forklarer alene, hvilke Personer for villige Vidner skulle anses, nemlig Husbond, Hustru, Børn etc., medmindre

ingen andre Vidner kunne have, thi da skulle de vidne, som afvéd. Altsaa tilfindes Søren Christensen Ørsted ved sit Værneting at gjøre sin sandfærdige Forklaring, hvad han om sin Hustrus Forhold til Sagens Oplysning kan være vidende, hvorefter Dommeren bør judicere og kjende, om Citanten sin gjorte Forklaring og Udsigende edelig for Retten bør bekræfte, da det siden vil ankomme paa vedkommende Dommer, som i Hovedsagen skal kjende, hvorvidt paa dette Vidne kan eller bør regarderes. Imidlertid kan Citanten Ørsted ej anses for et modvillig udeblivende Vidne efter allerhøjstbemeldte Forordning, siden han haver mødt for Retten og givet sin Aarsag tilkjende, hvorfor han forment ej at burde vidne i denne Sag. Altsaa ses heraf, at det alene har været en Mangel paa Oplysning om Lovens rette Forstaaelse og ej af Modvillighed. Thi befries Søren Christensen Ørsted for de ved Politiretten idømte Faldsmaalsbøder, og bør derfor det ved Rettens Middel af 16de Juni 1758 af hans Bo udtagne Boskab hannem strax og uskadt at tilbageleveres. Denne Processes Omkostning ophæves paa begge Sider. Datum Sjællandsfars Landsting den 15de November 1758».

Nr. 617. Den 11te April 1759. (*Kriminalproces, Fdg. af 28de Oktober 1702*). Aktor Folman kontra den undvegne Niels Frøyerup med flere. Dom: «Med de ved Sorø By- og Birketingsret i Juni 1758 førte Vidners Udsigende er tydelig oplyst, at Niels Frøyerup kort før sin Undvigelse haver ladet bortføre fra Sorø liden Ladegaard Sengeklæder, Kobber, Tin og Linned samt Kvæg og Bæster, Dragkister, Sølv og andet Boskab, ja nogle af Vidnerne forklare, at Frøyerup, den Dag han gjorde Fallit, lod neddrive Heste og Kvæg paa den saa kaldede Hjortenes Mark, hvorfra han om Nattetider lod samme bortføre, item, at han i Brændegaarden udi et Hul, hvori var Vand, havde nedsænket en Del Kobber, item udi Fiskeparken i Brændegaarden nedsænket den store Brændevinskjedel, om

hvilket alt en Del af Vidnerne forklare, at ej noget kom tilbage eller Stervboen til Nytte. At nu slig Omgang er ej alene imod Lovens 5—14—54, men endog imod den kgl. allern. Fdg. af 28de Oktober 1702, det kan vel ingen nægte, og som Øvrigheden efter højstbemeldte Forordnings første Artikel er pligtig, saa snart nogen befindes af Kongens Riger og Lande hemmeligen for Gjæld at undvige, ved Rettens Middel strax at lade registrere alt, hvad i Boet findes, saa kan ei heller Øvrigheden formenes at lade den, som i et bedrageligt Forsæt strax eller i det ringeste 6 Uger før sin Undvigelse bortfører af sit Bo, men i Særdeleshed af det lovligen pantsatte Gods, for at bedrage Godtfolk og sig selv bedre Kredit paa andre Steder at forskaffe, at overbevise en saadan Bedrager om sin skammelige Forseelse og derefter at hente Dom over hannem i Følge af Forordningens fjerde Artikel. Thi frafaldes herved den indstævnte By- og Birketingsdom af 14de December 1750 og kjendes derimod for Ret, at den indstævnte og undvigte Niels Frøyerup bør som en Bedrager ifølge Fdg. 28de Oktober 1702, Art. 4, at bøde sine 3 $\frac{1}{2}$, men om og naar han antræffes, da at straffes med Arbejde udi Jern i Citadellet Frederikshavn sin Livstid. Datum Sjællandsfars Landsting den 6te Juni 1759».

Nr. 618. Den 6te Juni 1759. (*Forbud, Værneting*).
 Dom i Sagen: Niels Borup kontra Major Grevenkop. «Denne Sag rejser sig af et Forbud, som Citanten Niels Borup i Rungsted Kro den 20de September 1758 haver ladet gjøre hos Major West paa Tybjerggaard paa en Del Kartuner, som efter en Højesteretsdom skulde til Major Grevenkop af Major West udleveres, for hvilke Citanten Borup til sin Sikkerhed for en hos Major Grevenkop formentlig tilgodehavende Summa 3,399 Rdl. vilde se sig i Tide prækaveret, og hvilke endnu paa Fabriken i Næstved vare beliggende under Major West's Forvaring. Dette Forbud haver Citanten strax forfulgt først ved Tybjerg

Ting, hvor samme blev afvist at forfølges ved sit rette Forum, derpaa haver Borup strax udstyret Kontinuations-Forbud og ved tvende Mænd anlagt Sag ved Næstved Byting for at faa Forbudets Formalitet paakjendt. Da Byfogden Niels Vinding Dorph paa følgende Fundamenter haver holdt for, at Næstved Byting ej heller var det kompetente Forum, hvor Forbudet kunde paakjendes, nemlig først, at Forbudets Formalitet skulde paakjendes ved den Ret, hvor det var gjort; for det andet, at Mændene, som havde gjort Forbudet, ej sorterede under Næstved Byting, og altsaa hverken de eller deres Forretning dér at kunne paakjendes; for det tredie, fordi at Kartunerne ej vare res sitæ eller faste Ejendomme, at Parterne derfor skulde sortere under den Ret, hvor de vare beliggende, med andre flere anførte Argumenter, som ere af samme Beskaffenhed og derfor kjendte for Ret, at (Sagen skulde afvises), saa har (Borup) den her for Retten ved Stævning af 17de Maj sidstleden til Forandring og Hjemvisning ladet indstævne. Naar nu de af Byfoged Vinding Dorph anførte rationes decidendi overvejes med Sagens rette Kvæstion, da er det vel vist, at i Henseende til Major West's Person, for hvem Forbudet er forkyndt, kunde Næstved Byting vel synes at være inkompetent, men da Forbudet var gjort paa Kartunen, som Major West til Dato paa sin Fabrik i Næstved havde i sin Forvaring, saa var det Forbud aleneste forkyndt for ham som den, udi hvis Forvaring det laa udi Næstved. Desuden er aldrig nogen Exception indkommen fra Major West, at dette Forbuds Formalitet maatte ved Næstved Byting paakjendes; da det nu staaer enhver frit for godvillig at svare til hvad Ting, de varsles til, uden at det skal være deres Værneting, og disse tvende Mænd, som have forrettet Forbudet, have udi denne Sag selv godvilligen indfundet sig og afhjemlet deres Forbuds Rigtighed, saa henfalder og denne af Byfogden anførte Raison, i hvorfor han ej kunde paakjende

det indstævnte Forbud, men burde da ligeledes have kjendt paa den af dem gjorte Forretning; skjønt Kartunerne ej vare saadanne faste Ejendomme, som Byfogden forment at kunne have Sted til forum res sitæ, saa er det dog en Sandhed, at disse Kartuner maatte have absolut et Sted, hvor de befandtes paa, og under Sagen er det bevist, at da Forbudet skete, befandtes de virkelig paa Næstved Fabrik, og altsaa kunde Næstved Byting og intet andet anses for forum res sitæ. Altsaa efter saadan Sagens Beskaffenhed skjønnes ikke rettere, end at Byfogden Vinding Dorph jo urettelig haver afvist denne Sag fra Næstved Byting — — — — —. Datum Sjællandsfars Landsting den 5te September 1759».

Nr. 619. Den 3die Oktober 1759. (*Tingsvidne*). Forvalter Christian Hvid af Tersløsegaard havde ved Stævnemaal af 17de Maj 1759 til Sorø Byting indstævnet Villum Villumsen til at høre Vidner og Bevisligheder om, hvad Penge han underhaanden havde taget af Mogens Hansen i Slaglille, Mads Mogensen i Fulby, Christen Mathiesen i Pedersborg og andre, og derefter ved Kontinuationsstævning til den paafølgende 28de Juni, indvarslet disse Mænd til at gjøre deres edelige Deposition om det samme hos og med dem selv passerede. Da Hvid rettede sin 2den Kvæstion til Mogens Hansen, eragtede Byfogden paa dertil given Foranledning, at han ikke kunde tillade Deponenten at svare paa samme, og denne Byfogdens Kjendelse indankede Hvid for Landstinget, der bifaldt Byfogdens Decision, da det er «i sig selv aldeles stridende mod Loven at aflægge edelig Vidne om noget sig selv paagjældende, og følgelig maatte disse Personer efter Indstævning ikke aflægge Ed. At aflægge Deposition uden Ed, som endelig tilsidst af Hvid er tilstaaet, var efter Loven ej at regardere. — — — — —».

Nr. 620. Den 5te December 1759. (*Likvidationsmænd*). Indankning af en Skifteforretning, hvoraf det fremgik. at

Skifteforvalteren havde henvist Boets Regnskab til tvende Likvidationsmænd.

Nr. 621. Aar 1759. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Den for de nærmest foregaaende Aar opstillede Hovedregel gjælder ogsaa ved civile Domme, afsagte i dette Aar. Dog bruger en enkelt Dom Exekutionsterminen «inden 15 Dage» i Stedet for «inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse».

Nr. 622. Aar 1760. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Den opstillede Hovedregel fraviges derimod ikke i noget Tilfælde ved civile Domme, som ere afsagte i dette Aar, og hvorefter en Pengepræstation skal udredes.

Nr. 623. Den 29de August 1760. (*Tingsvidne, Angiver*). Et aflagt Vidnesbyrd i denne om ulovlig Jagt handlende Sag blev ikke tillagt nogen Betydning, da Vidnet var den anklagedes aabenbare Fjende og Avindsmand samt »desforuden hans Angiver.«

Nr. 624. Den 21de Januar 1761. (*Kriminalproces, Tingsvidne*). Aktor, Herredsskriver Grandjean kontra Anna Cathrine Jensdatter. Dom: «Anna Cathrine Jensdatter er ved Holbæk Byting den 8de December 1760 tilfunden for sin Løstgighed at arbejde 6 Aar i Spindehuset, hvilken Dom den i Sagen anordnede Aktor, Herredsskriver Grandjean her for Overretten til Konfirmation haver indstævnet. Herimod haver Defensor, Birkedommer Hjort, forestillet, at de over hende førte Vidner ere uefterrettelige, da de selv ere de, som have udført hende i et ondt Rygte og været hendes Anklagere, og derfor haver han paastaet, at den ergangne Hjemtingsdom bør tilsidesættes, med videre. Naar altsaa Sagen efter sin rette Beskaffenhed overvejes, saa skjønnes ikke, at noget paa de førte Vidner kan være at reflektere, da, foruden at de selv have ved deres Eftertale forvoldet den Forargelse, som af dette Rygte er given, viser ogsaa det forholdne Forhør, at det ene af Vidnerne, nemlig Gert Pedersen, er en Person uden noget ordenligt

Opholdssted. Thi kjendes hermed for Ret, at Anna Cathrine Jensdatter bør for videre Tiltale i denne Sag fri at være. Datum Sjællandsfars Landsting, d. 18. Febr. 1761».

Nr. 625. Den 15de April 1761. (*Procedure, Procesomkostninger*). Udskrift af Justitsprotokollen paa Sagens første Tægtedag: «Mr. Buchalff for hans Hr. Fader mødte og producerede Stævning, Indlæg og Akten og et Brev Litra A, derefter indlod (han) Sagen til Dom. Hr. Anthon Klinge mødte og refererede sig til sin Paategning paa Stævningen, og da hans Sag paa hans Side var retfærdig og billig, og det var at befrygte, at Mr. Klinge i Tiden ikke kunde faa nogen Regres for de Bekostninger, han ved Sagen maatte anvende, indstillede han ydmygst til denne Ret, om ikke Amtsforvalter Buchalff bør stille Kaution for alle de af denne Sag dependerende Omkostninger, og i manglende Fald paastod Mr. Klinge Sagen afvist. Mr. Jacob Buchalff forundrede sig (over) den urimelige Konzept, Mr. Klinge havde fattet om Kaution i denne Sag, som paa hans Faders Side synes at være altfor klar, men paastod paa hans Faders Vegne, at Sagen efter det udstyrede Stævnamaal blev anhängiggjort og efter det indgivne Indlæg med vedføjede Dokumenter til Dom optagen. Ikke desto mindre skulde Mr. Buchalffs Fader være lige saa beredvillig til at stille Mr. Klinge nøjagtig Kaution, imod at Mr. Klinge for, hvad af Sagen maatte dependere, igjen paa sin Side stillede Buchalffs Fader lignende nøjagtig Kaution, og i saa Fald reserverede Buchalff sig sin Ret og begjærede Sagen, som tilforn, optagen til Dom. Mr. Klinge refererede sig til sit forrige og begjærede Rettens præliminære Kjendelse. Hr. Landsdommer Hofman voterede ikke i denne Sag, siden Mr. Klinge, den ene Part, stod i hans Tjeneste som Fuldmægtig ved Amtstuen. Retten antog Sagen uden at paalægge nogen af Parterne Kaution i denne omtvistede Gjældssag. Derefter Mr. Klinge begjærede Anstand til næste Landsting, som Retten bevilgede».

Nr. 626. Den 13de Maj 1761. (*Procesomkostninger*). I en Slagsmaalssag ophævedes Processens Omkostninger, da Parterne vare lige strafskyldige.

Nr. 627. Den 7de Oktober 1761. (*D. L. 5—3—16, Skifte*). Kammerherre Berregaard paa nogle af hans Bønders Vegne kontra Jens Jensens Enke og Skifteforvalteren Hr. Konferensraad Løwenørn. Dom: «Hr. Kammerherre Berregaard paaanker en af Hr. Konferensraad Løwenørn den 15de Januar 1759 afsagt Skiftedecision i afgangne Jens Jensens Dødsbo, hvorved han tilfinder Enken at beholde den efterladte Gaard og den afdødes Arvinger at lade sig nøje med den paa Gaarden satte Vurdering. Men naar tages i Betragtning, at Enken ejede Gaarden, da Jens Jensen gik ned til hende, saa skjønnes ikke, at hans Arvinger kunne i deres Paastand at lade Gaarden ved Auktion bortsælge have større og bedre Ret, end Jens Jensen i levende Live haft haver, da Lovens 5—3—16 forbyder Husbond af sælge sin Hustrus Jord; thi kjendes for Ret, at den ergangne Skiftedecision bør ved Magt at stande. Processens Omkostning ophæves. Datum Sjællandsfars Landsting den 10de Februar 1762».

Nr. 628. Den 11te November 1761. (*Gjæld, Pant, Procesomkostninger, Tvangsklausul*). Kapitajn Kyrentz kontra Niels Pedersen Sadelmager. Dom: «At Niels Pedersen Sadelmager i Korsør skylder til Kapitajn Kyrentz 100 Rdl. det er med den i Retten fremlagte Obligation af 11te Juni 1752 noksom bevist, og med den fremlagte Opsigelse af 23de August 1760 er det godtgjort, at samme Kapital i rette Tid og lovligen er opsagt. At Pantet og Huset siden er blevet solgt, kan ikke frigjøre Debitor at indfrie sin Obligation, saa længe den ikke enten er udsløttet af Pantebogen, eller med Kreditors Paategning og Tilstaaelse godtgjort, at hannem er sket Vederlag derfor, saa meget mindre, da det aldrig er bevist, at nogen Kjøber var til, som havde stillet Forsikring for sit Kjøb

eller engageret sig om at indfri Obligationen, som derefter kunde søges. At Kreditor ikke til bestemt Tid har paa lovlig Maade søgt sin Fordring betalt, skjønnes ikke at kunne frikjende Debitor, naar Kreditor derefter søger sin Betaling, efter Dom at udbetale samme eller derfor at lide Nam og Exekution. Thi kjendes hermed for Ret, at Niels Pedersen Sadelmager bør at indfri sin den 11te Juni 1752 udgivne Panteobligation med skadesløs Rente fra 11te Juni 1760, indtil Betaling skeer, tillige med Opsigelsens og Processens Omkostninger skadesløst efter Forskrivningens Indhold under Nam og Exekution til Betaling af Pantet eller Debtors Effekter. Hvad Sagens Indstævning her for Retten angaaer, da som den afsagte Dom ej er grundet paa nogen Paastand fra Debtors Side, saa kan han ej heller tilfindes for Omkostningerne at svare; thi bør Byfoged og Raadmand Andersen uden Regres til Debitor at betale denne Indstævnings Bekostning til Kapitajn Kyrents med 10 Rdl. og til Landstingshusets Reparation 3 Rdl., alt at efterkommes og fuldføres inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse. Datum Sjællandsfars Landsting den 10de Februar 1762».

Nr. 629. Aar 1761. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Ved to Domme findes for Udredelsen af Procesomkostninger og Mulkt ingen Tvangsklausul, ellers gjælder for de i Aaret 1761 paadømte civile Sager den for de nærmest foregaaende Aar opstillede Hovedregel.

Nr. 630. Aar 1762. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Den for de foregaaende Aar opstillede Hovedregel gjælder ogsaa for de i dette Aar paadømte Sager, dog med Undtagelse af 4 Domme, der paalægge Udredelsen af Penge. I den ene af disse findes ingen Tvangsklausul, de to andre bruge som Tvangsklausul: «under Rettens Tvang» og «under Exekutionstvang efter Loven», den fjerde er den under Nr. 628 staaende Dom.

Nr. 631. Den 6te Oktober 1762. (*Værneting, Tingsvidne, Dommer*). Byfoged Holm paa Peder Pedersens

Vegne kontra Sgr. Klocher, Forvalter paa Kastrup, og Birkedommer Ravn. Dom: «Citanten Byfoged Holm paa Bondekarlen Peder Pedersens Vegne i Palmevængehuset ved Fuglebjerg har ved Stævning her til Retten paaanket, hvorledes han udi en Sag, anlagt imod Forvalter Klocher ved Førsløv Birketings Ret, formener sig af Birkedommer Ravn at være dejusteret, idet bemeldte Birkedommer tvært imod sin egen Behandling sidstl. 9de August skal have decideret og frifundet Jeremias Klocher, Forvalterens Broder, for at vidne ved Førsløv Birketings Ret og henvist Holm og Principal til Hirschholm Birketing for dér at føre og tage hans Vidnesbyrd. Hvilken Stævning Forvalter Klocher haver beegnet med Kontrastævning, hvorved han paaanker Birkedommer Ravns stridige og kontradiktoriske Interlokutorier og adskillige, som lovstridige af denne Ret ansete, og sig frifunden for Byfoged Holms over ham gjorte Paastand, men Byfoged Holm for sin illegale Procedure og ubeføjede Appellation med Mulkt anset. Naar nu det under Sagen passerede overvejes, findes samme af denne Beskaffenhed, at da Jeremias Klocher, som opholdt sig hos sin Broder, Forvalter Klocher paa Kastrup, til den 14de Juni, som Vidne ved Førsløv Birketing var stævnet og til Tægtedagen virkelig var mødt, ventilerede Prokuratorerne adskillige Disputer imellem sig, dog ikke imod Stævnemaalet, men imod Sagens Antagelse, siden Forvalter Klochers Prokurator Carlsen forment sig ved en Attest fra Kirurgen i Næstved at bevise, at Forvalter Klocher for de gjorte Beskyldninger var angerløs, med mere, hvilke Ventilationer Dommeren optog til Paa-kjendelse i 14 Dage til den 28de Juni uden at afhøre de indstævnte og tilstedeværende Vidner; da han afsiger saadan Kjendelse, at Sagen burde have sin Fremgang, og hvad Vidner der kunde antages, skulde ved Parternes Ventilation vorde deciderede. Imidlertid rejser Vidnet Jeremias Klocher til sit Hjem paa Hirschholm inden Tægte-

dagen den 28de Juni; da de indstævnte Vidner bleve afhørte, og Jeremias Klocher ej mødte, blev af Byfoged Holm paastaaet, at Jeremias Klocher, som ved Stævningens Forkyndelse logerede paa Kastrup, skulde forelægges under Faldsmaal, som og af Dommeren blev til 8de Dagen den 5te Juli forelagt; den 5te Juli mødte Forelæggelsesvidnerne, som forklarede, at Jeremias Klocher ej ved Forkyndelsen var tilstede, men var allerede rejst til Hirschholm, hvor han havde obtineret en Tjeneste, men derimod blev af Carlsen tilbudt hans skriftlige edelige Attest; hvorefter Birkedommeren decidede, at siden Jeremias Klocher hverken første Tægtedag, han var ved Retten, eller for Stævningsmændene efter Lovens pag. 22, Art. 27, haver angivet, hvor hans Værneting var, han da efter Lovens pag. 105, Art. 6, bør selv her for Retten at møde og sin Attest selv oplæse, hvorefter Carlsen udi Tingsvidneakten, pag. 100, tilbyder, at uagtet Jeremias Klocher ej var pligtig at møde for denne Ret, vilde han dog formaa ham, om Holm vilde tilstaa ham noget for sin Rejse, Umage og Omkostninger, som Holm ej vilde modtage, men vedblev sin Paastand, at Jeremias Klocher videre under Faldsmaal skulde forelægges, som til nærmere Paakjendelse til den 9de August af Dommeren blev optagen, og derudi bemeldte Dato afsagt saadan Kjendelse: at siden det af Forelæggelsesmændenes edelige Forklaring erfares, at det indstævnte Vidne Jeremias Klocher ikke paa Kastrupgaard haver været at antræffe og havde Opholdssted andetsteds langt fra, ej heller af Citanten bevist at have haft Opholdssted paa Kastrup, saa frifindes han for personlig at aflægge sit Vidnesbyrd, saa meget mindre, som det af Sagens Procedure erfares, at han tillige som Sagvolder tiltales og altsaa ikke kan vidne om samme, og reserveres Citanten sin Ret hannem ved sit rette Forum at søge. — Da nu den af Byfoged Holm allegerede Lovens Art. 22, pag. 27, ikke kan gravere Jeremias Klocher in hoc passu, siden han aldrig har sorteret

under Førsløv Birketing eller holdt Dug og Disk, siden han ikke var stævnet uden som Vidne, han desuden endog til rette Tægtedag haver godvillig sisteret sig, men ej bleven fremkaldt enten til at vidne eller til at gjøre sin Forklaring om sit rette Forum, men tvert imod Lovens pag. 104, Art. 2, udtrykkeligen fritager alle og enhver fra at vidne uden ved sit rette Forum imod sin Villie og tillader det kun, naar de det selv ville, saa skjønnes ikke, at Jeremias Klocher, fordi han den bestemte Tægtedag godvillig sisterede sig, var pligtig at opholde sig, da han ej blev afhørt, 14 Dage for at møde fremdeles; og som Dommeren ved første Forelæggelse var bleven vidende om hans Opholdssted, havde han kunnet henvise Sagsøgeren dér at lade ham indstævne for at aflægge sit Vidnesbyrd, i Stedet for, at han den 29de Juni og 5te Juli er vedbleven at forelægge ham, og derimod den 9de August tvert imod de forhen afsagte Decisioner igjen fritaget ham paa Fundament, at han selv var Sagvolder, som dog ej er under Sagen blevet godtgjort. — Efter saadanne Sagens Omstændigheder kjendes hermed for Ret, at de afsagte Eragtninger bør som uretvis og ulovskikkede at frafalde, og bør Birkedommer Ravn at betale pro meliori informatione 2 Rdl., ligeledes til Sognets fattige 2 Rdl. saa vel som til Justitskassen, item til Landstingshuset 4 Rdl. samt udi Kost og Tæring til Byfoged Holm 8 Rdl., alt at efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Justitiens videre Befordring, hvorhos Byfoged Holm forbeholdes sin Ret til det fornævnte Vidnes edelige Forklaring paa lovlig Maade at søge. Datum Sjællandsfars Landsting den 20de Juli 1763».

Nr. 632. Den 26de Januar 1763. (*Tingsvidne, Rettens Fornægtelse, voldsom Tvang*). Forvalter Hetting paa Faardrup Bymænds Vegne kontra Mr. Qvistgaard. Dom: «Birkedommer Dinnesen har her til Overretten paaanket et til Flakkebjerg Herredsting forhvervet Tingsvidne, be-

gyndt den 2den September og sluttet den 23de ejusdem 1762 mellem Mr. Morten Qvistgaard og Faardrup Bymænd, hvorved han indstævner Herredsfogden, nu afgangne Christian Calsen, for Rettens Fornægtelse og voldsom Tvang, som han formedelst adskillige Interlokutorier beskylder ham for at have begaaet, og derfor paastaaer Tingsvidnet aldeles underkjendt. Til at bestyrke denne sin Paastand anfører han dels, at Gjerdrup Gaards Bonde, Stephan Hansen i Faardrup, ikke maatte føres til Vidne, da han med de andre skal have været Gjerningsmand, dels, at en Attest, som han har fremlagt om Lyngbygaards Gjerders Brøstfældighed, ej i Retten er bleven imodtagen, dels og, at han har fremsat nogle Kontrakvæstioner til Vidnerne, hvorpaa Dommeren har nægtet ham at faa Svar. Naar nu alt det, som Parterne mod hinanden med deres vidtløftige Protokollationer have moveret, tages i Betragtning, saa synes det ikke, at Dommeren har været ubeføjet til at bruge den Forsigtighed, som han har vist. Thi i Henseende til Stephan Hansens aflagte Vidnesbyrd, da var det farligt at afslaa Vidnet paa de ubeviste gjorte Beskyldninger, men det var altid sikrest at forhøre Vidnet, da det maatte ankomme paa Dommerens Skjønsomhed ved Doms Afsigelse, hvad paa hans aflagte Vidnesbyrd var at reflektere; og i Henseende til den producerede Attest og de fremsatte Kontrakvæstioner, da maatte Birke-dommer Dinnesen vel vide, at han havde gjort bedst i at have derfor i Forvejen udstyret lovligt Stævnemaal, da han havde haft Ret til at paastaa sin Attest og andre Dokumenter at blive imodtagne samt at fremsætte Kvæstioner for de Poster, som han havde stævnet for, og naar Dommeren da havde nægtet ham Retten, kunde han have klaget over dens Fornægtelse og voldsom Tvang. Efter saadanne Sagens Omstændigheder kjendes hermed for Ret, at Dommeren eller hans efterladte Arvinger bør før al Tiltale og Ansvar i denne Sag fri at være, og at denne Tingsvidnesag

afvises her fra Retten, at Hovedsagen efter begge Parters gjorte Paastand kan ubehindret have sin lovlige Fremgang, og bør Birkedommer Dinnesen paa Faardrup Bymænds Vegne betale til Mr. Qvistgaard denne forvoldte Proces's Omkostning med 10 Rdl. og til Landstingshusets Reparation 3 Rdl., hvilket bør udredes og efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Justitiens videre Befordring. Datum Sjællandsfars Landsting, Onsdagen den 19de Oktober 1763».

Nr. 633. Aar 1763. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Med Undtagelse af 3 Domme, hvor der bruges som Tvangsklausul: «under Justitiens videre Tvang», gjælder Hovedreglen fra de nærmest foregaaende Aar ogsaa med Hensyn til de i Aaret 1763 afsagte civile Domme, der paalægge Udredelsen af en Pengepræstation.

Nr. 634. Aar 1764. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). For Domme fra dette Aar er derimod den fremsatte Regel undtagelsesfri.

Nr. 635. Den 15de Februar 1764. (*Skifte*). Citanten Byfoged Friis i Ringsted kontra Jens Juul og Andreas Leist paa egne og Højesteretsprokurator Bruuns Vegne. Dom: «Citanten, Byfoged Friis i Ringsted, har efter udtagen Stævning, dateret 19de Januar 1764, den følgende 11te April produceret sit Indlæg med derudi benævnte og paaberaabende Hjemtingsakt og Dokumenter, saa og videre fremkommet med Indlæg af 16de Maj hujus anni og de derudi allegerede Beviser, hvorhos han paaanker den hos ham foretagne Arrestforretning og paafulgte Dom, med Paastand, at samme vorde i alle Maader som ulovlige underkjendte, Prokurator Bruun og Sættedommeren mulkterede, samt Erstatning for Tort og Kreditspilde, saa og Processens Omkosninger, med videre. Herimod er fra Højesteretsprokurator Bruun ved Kontrastævning af 14de Marts 1764 fremkommet hans under 10de April hujus anni underskrevne Indlæg samt de derved ommeldte Doku-

menter, hvor udi han ligeledes gjør sin Irettesættelse og paastaaer, at den indstævnte Bytingsdom i alt vorder konfirmeret og ved Magt kjendt, dog med nogen Limitation, samt alle Omkostninger skadesløst, item Byfogden for sine Forseelser anset, og saaledes er Sagen indladt under Dom; følgelig bliver samme at overveje, og da befindes, at denne Sag har saadan Oprindelse: en Enke efter forhen afgangne Diderik Jelling, navnlig Anna Borck, som boede hos Madame Abel i Ringsted, døde den 27de Januar 1762 om Eftermiddagen Kl. 4, hvilket Dødsfald blev Byfogden strax tilkjendegivet, som derefter havde Forseglingssforretning den næst følgende Dag den 28de dito; ved samme Dags Forretning blev af et Chatol i Dødsboet udtaget en Panteobligation, udgiven af Hattemager Magnus Sumbeck, paa Kapital 200 Rdl.; den følgende 2den Marts, som er 35 Dage efter Dødsfaldet, har Byfogden aabnet det forseglede Stervbo og holdt Registrerings- og Vurderingsforretning samt da til sig taget bemeldte Obligation, samme Obligation har han ufortøvet opsagt og fra Debitor indkasseret den 11te Juni 1762 med et Aars til den Tid forfaldne Renter, i alt 210 Rdl., derpaa har Byfogden ladet henhvile med dette Stervbo og dets Behandling, ladet dets Effekter og Løsøre henstaa uden at se samme auktioneret til Sikkerhed og Bedste for Arvingerne, indtil derom paa Arvingernes Vegne af Prokurator Bruun skete Paamindeelse, da der den 23de August 1763, som var ungefær 1½ Aar efter Boens Aabning, blev holdt videre Samling og den næst følgende 29de dito blev holdt Auktion over Boens Effekter, og er det ikke at udfinde, at Byfogden imidlertid har advaret Arvingerne eller givet dem dette Dødsfald tilkjende, da han dog efter Aktens Udvisende var af Madame Abild og Organist Morst bleven strax underrettet om og tilkjendegivet, hvem Arvingerne vare. Altsaa har Byfoged Friis ved dette ommeldte Stervbo ved sit Foretagende forset og formastet sig imod Lovens 5--2, i

Særdeleshed mod 1ste, 3die og 6te Artikel, Loven og ellers intetsteds tillader en Skifteforvalter at oppebære eller indkassere Stervboets Kapitaler, allermindst, hvor som her med de oppebaarne 200 Rdl., ingen Nødvendighed var, da der forefandtes tilstrækkeligt Pant. Det eneste, som kan tilstaaes Byfogden, hvori han som Skifteforvalter ej har handlet uforsvarlig, er, at han ikke har villet overlevere Stervboens Masse, (medmindre Arvingerne legitimerede sig, hvad) af dem siden her for Landstinget er sket ved de producerede Arve-Tingsvidner, med hvilke de ere beviste at være alle myndige. Men derimod kan siges: havde Byfogden i rette Tid advaret Arvingerne om Dødsfaldet, havde de og betids bevist deres Arveret. — Thi kjendes for Ret, at den af Sættedommer Juul skete Arrestforretning bør ved Magt at stande, og bør Byfoged Friis til Arvingernes Fuldmægtig, Prokurator Bruun, at overlevere dette Stervbos fulde Masse, iberegnet Renter af de imodtagne 210 Rdl. indtil Betaling skeer, med alt dets vedkommende uden videre med dette Stervbo sig at befatte, imod at Prokurator Bruun lovlig foreviser for Byfogden de 2 erhvervede og her ved Landstingsretten producerede Arve-Tingsvidner. Processens Omkostning for By- og Landstinget betaler Byfogden med 30 Rdl. samt til Landstingshuset efter den kongelige Plakat af 25de Februar 1763 at betale 4 Rdl., saa bør og Byfoged Friis for sit lovstridige og utilbørlige Forhold med dette Stervbos Behandling at bøde til Justitskassen 10 Rdl. og endvidere efter højstbemeldte Plakat til Landstingshuset 1 Rdl. 4 $\frac{1}{2}$, alt at udredes og efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Justitiens videre Befordring. Datum Sjællandsfars Landsting den 18de Juli 1764».

Nr. 636. Aar 1765. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Med Undtagelse af 3 Tilfælde, hvor der for Udredelsen af en Pengepræstation ikke sattes nogen Tvangs-

klausul, gjælder ved Domme fra dette Aar Hovedreglen fra de nærmest foregaaende Aar, se det foregaaende Nr. 593.

Nr. 637. Den 4de September 1765. (*Villige Vidner, D. L. 3—16—2*). Dom i Sagen: Sognepræst Ebbesen kontra Christen Mogensen og Hustru Marie Cathrine Wiibye. «Af de udi denne Sag efter Indstævning til Landstinget den 4de September 1765 producerede Dokumenter og Bevisligheder udviser det ved Ramsø og Tune Herredsting erhvervede Tingsvidne, sluttet den 15de Juni 1764, at to som Vidner afhørte Personer, nemlig Studiosi Lars Giedde og Jørgen Ebbesen, have edelig vundet og forklaret, at Marie Cathrine Wiibye har bandet sin Moder, Præsten Hr. Ebbesens Hustru, haanlig foragtet Moderen og hendes Stedfaders Formaninger, løbet af deres Hus uden deres Villie og Samtykke, men disse Vidner, hvoraf det ene er i Tjeneste hos Marie Cathrine Wiibys Stedfader, og den anden hendes Halvbroder, ere dog ikke saa lovgyltige at anse, at bemeldte Marie Cathrine Wiibye med deres Paasigende kan være overbevist det, hun har forbrudt sig til, nemlig at straffes efter Lovens 6—5—1 & 2. Herimod har Marie Cathrine Wiibye og hendes Mand Christen Mogensen ej heller bevist at have rettet sig efter Lovens 3—16—1 og 4. Thi kjendes for Ret: at med Marie Cathrine Wiibyes tilfaldne og udi Hr. Ebbesens Bo indestaaende Arv og Gave bør forholdes efter Lovens 3—16—2. Processens Omkostning paa begge Sider ophæves Saaledes forandres den indstævnte og paaankede Birketingsdom af 22de Februar 1765. — Datum Sjællandsfars Landsting den 25de Juni 1766».

Nr. 638. Den 16de April 1766. (*Kumulation*). Sagen afvist, da det befandtes, at ved samme Stævnamaal var indanket to Domme, der vel vare afsagte samme Dag ved samme Ting mellem de samme Parter, men som dog vare fældede i to Sager, der vare af forskjellig Beskaffenhed og behandlede hver for sig ved Hjemtinget.

Nr. 639. Den 25de Juni 1766. (*Tingsvidne*). Da Vidnedommeren havde paalagt Vidnet at aflægge Forklaring under Faldsmaals Straf, uagtet det var klart, at Vidnet ved at forklare vilde komme til at aflægge Vidnesbyrd om sin egen Gjerning, annullerede Landstinget den afsagte Faldsmaalskjendelse.

Nr. 640. Den 20de August 1766. (*Procedure*). Under Sagens Drift interlokverede Landstinget, at det ikke mod Citantens Protest kunde paalægges ham at udlaane de producerede Dokumenter in originali til Modparten, men denne burde nøjes med behørig Gjenpart.

Nr. 641. Aar 1766. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Ved Domme af dette Aar gjælder med to mindre Undtagelser Hovedreglen, se Nr. 593.

Nr. 642. Den 15de April 1767. (*D. L. 1—5—6, Gjæld*). I denne Sag søgtes Jens Andersen Westrup til at indfri en, som det paastodes, af ham udstedt Seddel paa 500 Rdl. Han døde imidlertid under Processens Gang, og hans Enke og Arvinger frifandtes for Fordringen. Som Motivering for dette Resultat anfører den under 7de Oktober 1767 afsagte Dom, «at Jens Andersen Westrup er bortdød under Processen, inden det kunde staa til ham, efter gjørende Tilbud og Lovens Bydende, 5—1—6 og Fdg. af 5te November 1723 at opfylde og sig med sin egen Ed derfor at befri, saa vel som og, at det Navn «Jens Anders», som findes paa Sedlen, der lyder paa de 500 Rdl., aldeles ikke ligner eller kommer overens med Jens Westrups Navn paa de producerede 5 Breve, samt at Fordringen ikke med lovgyldige Vidnesbyrd findes bestyrket».

Nr. 643. Den 10de Juni 1767. (*Mindreaarig*). Da den omtvistede Obligation var udstedt af en mindreaarig uden hans Kurators Samtykke, kjendtes den for uforbindende i alle Maader.

Nr. 644. Aar 1767. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Med Undtagelse af to den 13de Maj og 4de November 1767 afsagte Domme, hvor ingen Tvangsklausul findes, gjælder for Domme fra dette Aar den ved Aar 1750 opstillede Hovedregel.

Nr. 645. Den 20de April 1768. (*Processomkostninger*). Da det af Citanten til Støtte for hans Paastand producerede Dokument (Tyendeakkord) ikke var skrevet paa behørig stemplet Papir, kunde det ikke tages i Betragtning. Da imidlertid indstævnte ikke havde taget nogen Kontrastævning eller efter Forelæggelse og given Anstand gjort nogen Paastand, hævedes Processens Omkostninger.

Nr. 646. Den 25de Maj 1768. (*Procedure, Kontrastøgsmaal*). Paa Landstinget den 20de Juli 1768 mødte indstævntes Prokurator og fremlagde Kontrastævning. Citanten fremlagde Indlæg, hvorved han frafaldt Sagen. Retten spurgte indstævntes Sagfører, om han havde nogen Bemyndigelse til at hæve Sagen efter det af Modparten fremlagte Indlæg. Han svarede, at han efter sin Ordre maatte vedblive Sagen efter den udtagne Kontrastævning, og begjærede Anstand til næste Landsting, hvad Retten bevilgede.

Nr. 647. Den 17de August 1768. (*D. L. 1—5—11, Terminus executionis, Tvangsklausul*). Dom i Sagen: Birkedommer Hytter kontra Niels Plum med flere. «Efter den her fra Retten udtagne Stævning haver Citanten ved den producerede Hjemtingsakt bevist at have den 14de Oktober 1767 indstævnet Niels Plum for Ringsted og Tybjerg Herredsting til at udlevere Citanten den over ham ved bemeldte Herredsting den 21de August 1765 afsagte Dom med paategnet Kvittering, samme at være i alle Maader efterkommet, alt efter det af Niels Plum til Citanten udstedte og i Retten producerede Bevis af 16de Februar 1767, og da Plum ikke mødte for Retten, blev ham givet Lavdag at møde den 28de Oktober 1767,

hvor Niels Plum lod producere i Retten den forstævnte Dom, dog ej med Paategning (om) at være indfriet, og altsaa ej af Citanten blev imodtaget, som deklarerede ej at svare mere i Sagen, men overlod samme til Dommernes lovlige Behandling, hvorefter Retten haver ladet Sagen henstaa fra den 4de November 1767, uden (at) nogen af Parterne haver mødt for Retten eller begjært Anstand, til den 6te April sidstleden, da Niels Plum mødte selv i Retten og uden noget Bevis i Henseende til hans Udeblivelse og uden nogen Kontrastævning til Citanten producerer 2 Breve, skrevne fra Birkedommer Hytter til Borgmester Thorup og Byfoged Sveistrup, hvorudi Hytter melder dem, at ham den 20de Marts d. A. af en uvedkommende var bleven sendt den forstævnte Dom med Paategning af Niels Plum at være indfriet, og endvidere, at han ikke paa Forlangende kunde melde, hvad hans Omkostninger havde været i Sagen, ligesom og Niels Plum bemeldte Tægtedag i Retten tilbyder sig at ville betale Stævnamaalets Bekostning og Rettens Gebyr, hvilket Retten haver ladet Hytter bekendtgjøre, som derpaa haver svaret, at han forlængst havde overladt Sagen i Rettens Behandling. — Hvorpaa endelig den 1ste Juni sidstleden er falden saadan Dom, at, som Niels Plum haver villet gjørlig rette for sig, saa bør han for Citantens Tiltale fri at være, som for unødig Trætte efter Fdg. af 25de December 1735 betaler 1 Rdl. til Justitskassen.

Naar nu denne Sag tages i Betragtning, saa skjønnes ikke, at Niels Plum haver villet gjørlig rette for sig, siden han efter sit udstedte Bevis af 16de Februar 1767 ikke haver villet udlevere den forstævnte Dom med vedbørlig Paategning førend den 20de Marts 1768, som er over 13 Maaneder, og han først tilbyder at ville betale Stævnamaalets Bekostning med Rettens Gebyr uden at melde noget om Citantens andre hafte Udgifter med Rejser og deslige samt ulovligt Ophold i Sagen, hvorudi Dommeren

trolig haver assisteret ham. Thi frafaldes den ergangne Dom og derimod kjendes for Ret, at den indstævnte Niels Plum bør for sin brugte lovstridige Adfærd og Ophold i Sagen betale til Citanten i Processens Omkostning 12 Rdl. og til Landstingshuset ifølge Plakat 4 Rdl. Saa bør og Borgmester og Herredsfoged Niels Thorup for den af ham i Sagen skete Ophold og Adfærd betale til Justitskassen 5 Rdl. til Landstingshuset ifølge Plakat af 25de Februar 1763 fem Mark. I Henseende til den af Citanten over By- og Herredsskriver Siersted gjorte Paastand reserveres ham sin formentlige Ret paa lovlig Maade a prima instantia Siersted at søge og tiltale. Datum Sjællandsfars Landsting den 22de November 1768».

Nr. 648. Aar 1768. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Med Undtagelse af 2 Domme af 27de Januar og 21de December 1768, hvor der ikke findes nogen Tvangsklausul, gjælder for Domme fra dette Aar Hovedreglen fra de nærmest foregaaende Aar, se Nr. 593.

Nr. 649. Aar 1769. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Ved civile Domme fra dette Aar, der paalægge Udredelsen af en Pengepræstation, er derimod den opstillede Hovedregel undtagelsesfri.

Nr. 650. Den 8de September 1769. (*Vexel, Interessenskab, Bevis*). Dom i Sagen: Simon Schiøtz i Helsingør kontra Konferensraad Iselin & Co. med flere. «Simon Schiøtz af Helsingør ved Prokurator Bles har efter Stævning til Landstinget den 13de September 1769 ligesom og Richard Svanvick efter Stævning til 10de Januar d. A. begge paaanket den over dem conjunctim med James Symes ved Helsingør Byting den 3die Juli 1769 afsagte Dom. Den i Sagen producerede Bytingsdom med vedhæftede Tingsvidne, Arrestforretning og øvrige Dokumenter udviser, at Hr. Konferensraad Iselin & Co. har efter Stævnemaal til Helsingør Byting den 9de Jannur 1769 indstævnet Symes & Co. Schiøtz & Svanvick for at faa betalt en Vexel,

stor 487 Rdl., og den derfor gjorde Arrest at faa konfirmeret. Ved den paa Konferensraad Iselins Vegne gjorde Paastand, vide Akten pag. 23, paastaaes og navngives Vexlens Debitorer med «Messieurs Symes & Co.»; Vexlen med sin Translation, vedhæftet Arrestforretningen, findes underskreven den 12te September 1768: «akcepteret, James Symes & Co.»; af Arrestforretningerne af 26de og 28de December 1768 viser den første, at der er sket Arrest paa en Del udi Svanvicks iboende Gaard udi hans Fraværelse til ermeldte Vexels Betaling; den sidste af 28de December udviser vel og, at Simon Schiøtz har erklæret, at for den Fordring af 487 Rdl., som Iselin med paa-gaaende Omkostninger fordrer ifølge indgiven Vexel, vilde han anwise Varer; om samme kunde tilstrække, vidste han ikke; men derefter findes i samme Arrestforretning tilført: «Simon Schiøtz deklarerede, at han ikke fandt sig beføjet at fremvise disse ommeldte arresterede Varer, men for at undgaa den Tort, som sigtede til hans Person ved Arrests Paalæggelse, viste sig herudi villig og iøvrigt reserverede sig sin Ret i Fremtiden til vedkommende, hvilket han ved Forretningens Slutning igjentager og i Tiden nærmere skulde explicere sig»; Hjemtingsakten udviser og, at Simon Schiøtz bestandig har imod sagt at have været udi Kompagni med James Symes som Debitor i den fordrende Vexel; det befindes og ikke, at Svanvick nogensinde har tilstaaet at have Del udi denne fordrende Vexels Debet, men meget mere samme imod sagt; ej heller er af alt det passerede at udfinde, at Konferensraad Iselin dennem saadant i nogen Maade har overbevist, thi om end disse sag-givne Personer kunne have staaet i et eller andet Kompagni eller Fællighed med hinanden, er det dermed ikke bevist, at de alle tre have haft Del eller været lige skyldige udi denne Vexel, saa meget mindre som ingen uden Symes har efter Lovens 5—14—11 med sit Navn underskrevet Vexlen og samme antaget, og som Lovens 1—14—5

byder, at den, der Sag giver, bør det lovligen at bevise, altsaa kjendes for Ret, at Simon Schiøtz og Svanvick bør for Konferensraad Iselins Tiltale betræffende denne omtvistede Vexel fri at være; derimod tilfindes James Symes som den, der berørte Vexel har antaget og akcepteret, til Konferensraad Iselin at betale med Kapital 487 Rdl. samt lovlig Rente fra Vexlens Forfaldsdato, indtil Betaling skeer, saa vel som denne foraarsagede Proces's Omkostninger med 20 Rdl. og til Landstingshuset efter den kgl. Plakat 4 Rdl., alt at efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Justitiens videre Befordring. Datum Sjællandsfars Landsting den 9de Mai 1770».

Nr. 651. Aar 1770. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Som i Aaret 1769, se det foreg. Nr. 649.

Nr. 652. Den 11te Juli 1770. (*Ridemænd*). Udmeldelse til Indførsel af Ridemænd efter Højesteretsdom af 29de Marts 1770.

Nr. 653. Den 3die Oktober 1770. (*Kaution, indstævntes Udeblivelse, Procesomkostninger*). I denne Sag (Herredfoged Otto Grum af Stege kontra Berner med flere) afsagde Landstinget den 21de August 1771 følgende Dom: «Efter Stævninger til Landstinget af 3die Oktober 1770 og 20de Februar 1771 paaanker Herredsfoged Otto Grum af Stege paa Møen en over ham paa Stege Byting af Byfogden Mogens Jørgensen den 28de August 1770 afsagt Dom, fordi han ved samme er tilfunden til Madame Berner i Stubbekjøbing at betale efter en foregiven Kaution for Søren Müller den Summa 200 Rdl. med Renter. Derefter har han produceret den ergangne Bytingsdom med vedhørende Akt og hoshæftede Udskrift med 2 Indlæg, og sluttelig paastaaer han Frifindelsesdom med videre. Herimod er ej noget enten efter Indstævning, Forelæggelse eller Anstand for Landstingsretten fremkommet fra nogen af de indstævnte og Sagen paagjældende; thi bliver efter

den producerede Bytingsakts Udvisende at paaskjønne, om det kan anses som en forbindtlig Kaution, hvorefter Grum til Berners Enke skulde betale de 200 Rdl., at han har udgivet under sin Haand disse Ord: «Dersom Mad. Berner vil betro Kjøberen af hendes Gaard, Mr. Müller, de 200 Rdl., hun af Kjøbesummen har tilgode, paa 2den Prioritet i Gaarden, indtil han samme efter lovlig Opsigelse kan betale, saa forsikrer jeg herved at give min Kaution tillige paa Obligationen, ifald hun ikke er fornøjet med Pantet. Stege den 17de Juni 1764. O. Grum». Naar af Grum ikke tillige er given hans Kaution paa Müllers Obligation, ej heller ham er tilkjendegivet, om Madame Berner var fornøjet med Pantet eller ej, hvilket efter Aktens Udvisende befindes ej at være sket, og Grum følgelig uvidende, at han som Kautionist var forpligtet, eller saadant af ham forlangtes, altsaa kjendes for Ret, at Herredsfoged Grum for Madame Berners Tiltale udi denne Sag frifindes, og Processens Omkostninger mellem Parterne paa begge Sider ophæves. Saaledes forandres og frafaldes den paa-ankede Bytingsdom».

Nr. 654. Den 5te December 1770. (*Forholdet mellem verdslig og gejstlig Ret*). En af en gejstlig Person fremsat Indsigelse mod at aflægge Vidnesbyrd ved Herredstinget blev ikke tagen til Følge af Landstinget, eftersom det ikke var nogen gejstlig Sag, han var stævnet til at vidne udi.

Nr. 655. Den 23de Januar 1771. (*Processomkostninger*). Appellanten, som pure tabte Sagen, blev befriet for Processens Omkostning, da der ikke var taget til Gjenmæle i Sagen.

Nr. 656. Den 22de Maj 1771. (*Værneting*). I en mod Kantor Giessing ved Domkirken i Roskilde anlagt Sag, der drejede sig om, hvorvidt han havde været berettiget til at lade Taarnborg Sogns Kongetiende — der var ham tillagt for Embedstid, og som han havde bortfor-

pagtet — stille til Anktion til ny Bortforpagtning paa Grund af den ene Forpagters Død, antog Landstinget, at Flakkebjerg Herredsting i Henhold til D. L. 1—2—18 maatte anses for rette Værneting, da nævnte Tiende laa derunder.

Nr. 657. Den 24de Juli 1771. (*Appel*). Antaget ved Dommen i denne Sag, at det maatte være nok at udtage Appelstævning inden Udløbet af fatalia appellationis, og at det ikke kunde fordres, at Landstingsstævningen skulde være forkyndt inden nævnte Frist.

Nr. 658. Den 25de September 1771. (*Procedure*). Efter at Sagen gjennem gjentagne Anstande var naaet til den 12te August 1772, begjærede indstævnte Udsættelse til næste Landsting for at fremskaffe flere Bevisligheder. Modparten protesterede, men Retten bevilgede den begjærte Anstand, idet den dog paalagde indstævnte, saa snart det var ham muligt, at bringe Sagen til Endskab.

Nr. 659. Den 23de Oktober 1771. (*Undsigelse*). Da Bodil Hansdatter med ensstemmende Vidner var overbevist om at have truet og udsagt at ville gjøre Ulykke, medens derimod kun ét Vidne forklarede, at hun med en Kniv havde sigtet efter Hovedet paa et af sine smaa Drengbørn, kjendte Landstinget for Ret, at hun skulde hensættes i Tugthuset paa Kristianshavn og forblive dér, indtil hun stillede Borgen for sig.

Nr. 660. Aar 1771. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). For Domme fra dette Aar gjælder Reglen fra Aar 1750.

Nr. 661. Den 15de April 1772. (*Procesomkostninger*). Da den vindende Part ikke ved Kontrastævning eller paa anden Maade havde taget til Gjenmæle, og han saaledes ingen Omkostning havde haft, kunde der ikke tillægges ham noget i Procesomkostninger.

Nr. 662. Den 9de September 1772. (*Procedure*). Citanten møder og fremlægger Stævning, Indlæg m. v.

samt indlader Sagen. Indstævnte mødte ej efter Paaraab, hvorfor blev givet ham Forelæggelse til næste Landsting. Da ingen af Parterne da mødte, udsatte Retten Sagen til næste Ting.

Nr. 663. Aar 1772. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Som forrige Aar.

Nr. 664. Aar 1773. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). En enkelt Dom (af 7de April 1773) bruger Tvangsklausulen «under Justitiens Befordring». Ellers som i det foregaaende Aar.

Nr. 665. Den 2den Juni 1773. (*Ridemandssindførsel*). Ved Landstingets Dom af 5te Maj 1773 var Major Schumacher tilpligtet at betale en Gjæld paa 2,125 Rdl. med Renter, Omkostninger m. v. til Byfoged Gram inden 15 Dage efter Dommens lovlige Forkyndelse under Justitiens videre Befordring. Paa Landstinget den 2den Juni 1773 fremlægger Gram en behørig forkyndt Stævning til Schumacher til at høre Ridemænd udmeldte til ovennævnte Namsdoms Exekution og begjærer saadanne udmeldte. Landsdommer Morgenstjerne paatager sig da, naar nævnte Landstingsdom, denne Udmeldelse og de øvrige fornødne Breve og Dokumenter blive ham tilstillede, saa snart de 15 Dage efter Landstingsdommens Forkyndelse ere udløbne, at forrette den rekvirerede Immission.

Nr. 666. Den 6te Oktober 1773. (*Indførsel ved Ridemand*). Indstævnte blev ved den under 23de Februar 1774 afsagte Dom tilpligtet at indfri de paaklagede Fordringer, og Landsdommer Braband lover efter Citantens under Proceduren fremsatte Begjæring at ville som Ride-mand gjøre Exekution, saa snart samme paafordres og de behørigte Dokumenter produceres.

Nr. 667. Den 6te Oktober 1773. (*Procedure, Tingsvidne*). Paa Sagens 6te Tægtedag fik Citanten Anstand for at udtage Kontinuationsstævning. Paa den 7de Tægtedag, den 25de Maj 1774, fremlagde han denne og frem-

stillede 2 Vidner, der vare villige til at afgive edelig Forklaring i Sagen. Landstinget modtog ikke Vidnerne, da deres Førelse var nægtet ved Underretten, men forbeholdt Citanten hans Ret mod Underdommeren, hvis denne ulovligt skulde have nægtet Vidnernes Førelse.

Nr. 668. Den 3die Nevember 1773. (*Kriminalproces, Anklagere*). I denne mod Birkedommer Hytter for utilberlig Embedsførelse anlagte kriminelle Sag, blev der ved Dommen (af 23de Marts 1774) ikke taget noget Hensyn til de mange aflagte Vidnesbyrd, dels fordi en Del af Vidnerne vare Anklagere og dels fordi de øvrige Vidneudsagn efter deres Indhold ikke kunde fælde Birkedommeren.

Nr. 669. Den 8de November 1773. (*Kontrakt, D. L. 5—1—1 & 2*). Birkedommer Broegaard og Interessenter af Roskilde kontra Peder Brønnicke med flere ibidem. Dom: «Birkedommer Lorentz Broegaard som Konsumptionsforpagter i Roeskilde har paa egne og Interessenters Vegne ved Stævning til Landstinget af 8de December sidstleden indstævnet og paaanket den mellem dem og Peder Brønnicke, Søren Brønnicke og Erich Leerbeck, alle af Roskilde, inden ermeldte Roskilde Byting af Byfogden, Raadmand Gjerlew den 30te September næst forhen afsagt Dom, fordi de først ere ved samme Dom til-dømte at efterkomme en Aftale og Forening, som af disse samtlige skal være indgaaet angaaende Roskilde Bys Konsumption ved Bortforpagtningen den 12te August 1772, som de formene at være urettelig, og derfor efter producerede Dokumenter samt Indlæg paastaa den ergangne Bytingsdom som ugrundet underkjendt og forandret m. v. Herimod have de sidste ved Kontrastævning til Landstinget den 23de Februar indeværende Aar taget til Gjemme, ligeledes produceret Dokumenter og Indlæg, hvorved de paastaa Bytingsdommen konfirmeret, skjærpet og yderligere paakjendt med Mulkt og Omkostninger. Naar da den paa begge Sider i Rette komne Hjemtingsdomsakt

tillige med derhos hæftede og følgende Tingsvidne gennemgaaes og overvejes, befindes det med de førte Vidners edelige Vidnesbyrd og det videre i Sagen passerede noksom tilstrækkelig oplyst og bevist, at Peder Kornerup paa egne og Medinteressenters Vegne, der i Særdeleshed udfindes at være Birkedommer Broegaard og Anders Borch, haver saaledes gjort Parti med et andet Parti, nemlig Peder Brønniche, Søren Brønniche og Erich Leerbech, og lovet disse sidste, at saafremt de entholdt sig fra at gjøre Overbud paa Roskilde Bys Konsumption ved den paa det kongelige Rentekammer holdte Auktion, og de første erholdt Konsumptionsforpagtningen, vilde de tilstaa dem en ringere Afgift af deres forbrugende Sæd til Øl og Brændevin end den kgl. Taxt. — — — Som nu de første blev højstbydende, og endskønt de formedelst senere Foranstaltning fandt sig i at tillægge aarlig Afgift 145 Rdl., saa er det uimodsigelig tydeligt og klart, at disse begge Partier ej alene mod al Lov og Ærbarhed, men endog imod den Troskab, enhver redelig Undersaat er sin Konge pligtig, har til deres egen utilbørlige og uanstændige Fordel forenet sig til at defraudere de kongelige Intrader, hvilket saa meget mere bestyrkes af den ene Interessent, Anders Borchs Promemoria, vide Akten pag. 49—51, hvorved han blandt andet melder: «om det havde kommet til Strid, havde det gaaet virkelig til 7,000 Rdl., der ses at beløbe til 1,150 Rdl. aarlig i de 3 Forpagtningsaar over det for Konsumption antagne»; følgelig kan denne omtvistede Akkord, Løfte, Forening eller Kontrakt, i hvad det end skulde kaldes, ingenlunde være til nogen Forbindelse efter Lovens 5—1—1 & 2, men meget mere tilfalde at anses som en lastværdig Kollusion. Altsaa kjendes for Ret, at den mellem — — — — (Parternes Navne) — — — — omtvistede saa kaldte Akkord bør paa begge Sider som ulovlig aldeles uefterrettelig at være, hvorfor og Processens Omkostning ophæves. Og som begge Parters

Forhold i denne Sag findes lige strafværdig, saa tilfindes saavel Birkedommer Broegaard og hans Medinteressenter som Peder Brønne med de øvrige indstævnte, hvis Part for sig, at erlægge udi Mulkt til Roskilde Bys fattige 30 Rdl. og lige saa meget til Justitskassen samt til Landstingshuset efter den kongelige Plakat 10 Rdl., alt at efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Justitiens videre Befordring. Datum Sjællandsfars Landsting, Ondagen den 25de Maj 1774».

Nr. 670. Den 24de Januar 1774. (*Procesomkostninger*). Skjønt Appellanten pure tabte Sagen, paalagde dog den under 24de August 1774 afsagte Dom ham ikke at udrede Procesomkostninger, efterdi Modparten ej havde mødt og taget til Gjenmæle under Processen.

Nr. 671. Den 23de Marts 1774. (*Tingsvidne*). Den over et Vidne afsagte Faldsmaalsskjendelse blev annulleret af Landstinget, da Vidnet ikke havde været stævnet til sit Værneting og saaledes ikke var pligtig at møde.

Nr. 672. Den 24de August 1774. (*Procedure*). Antaget, at Regimentschefen ikke kunde være inkompetent til at møde i en mod en Ritmester ved Regimentet anlagt Gjældssag og excipere mod Rettens Kompetence. Sagen var anlagt ved Kallundborg Byting, og Ritmesteren var fraværende ved Sagens Anlæg.

Nr. 673. Den 11te Januar 1775. (*Indførsel, Executionsterminens Betydning*). Kvæstionen i denne Sag var, om Byfoged Niels Juel i Korsør havde handlet lovligt og retteligt ved at nægte Birkedommer Sveistrup af Frederikssund den af ham rekvirerede Udlægs- og Indførselsforretning efter den under 5te December 1774 over Kjøbmand Samuelson afsagte Dom, fordi samme Indførselsforretning blev forlangt, førend de 15 Dage efter Dommens Afsigelse vare forløbne. Ved sin Dom af 7de Februar 1776 besvarede Landstinget dette Spørgsmaal benægtende, da det maatte staa i en Debtors Magt og Frihed at re-

nuncere paa det Lovens Beneficium, som er for ham alene, og det befandtes, at Samuelen havde saavel samtykket som og paastaaet Indførselsforretningen at foretages paa den af Sveistrup æskede Tid og Sted.

Nr. 674. Den 19de Juli 1775. (*Procedure*). Citanten møder den første Tægtedag og fremlægger Stævningen samt begjærer Anstand til næste Landsting. Paa dette udeblev begge Parter, hvorfor Retten udsatte Sagen til det følgende Ting.

Nr. 675. Den 13de September 1775. (*Fogdens Competence*). Af den i Sagen under 7de August 1776 afsagte Dom hidsættes: «Det skjønnes saaledes ikke, at Birke-dommer Lottrup, som Foged, ved en Exekutionsforretning var berettiget til nogen Kjendelse at afsige til Bestemmelse af de ergangne Dømmes rette Forstaaelse, men formenes derimod, at han rettelig i de aftvungne Eragninger har udladt sig, hvor vidt han fandt det forsvarligt at gaa i den rekvirerede Indførsel og Exekution, og iøvrigt forbeholdt de stridende Parter deres formentlige Ret paa lovlig Maade».

Nr. 676. Den 8de November 1775. (*Procedure*). Citanten mødte og producerede Stævning samt begjærede Anstand til næste Landsting. Bevilget. Den 6te December 1775 lod Citanten møde og forlangte paa Grund af Svaghed Anstand til følgende Landsting, hvad Retten bevilgede. Paa dette den 3die Januar 1776 gjorde Citanten sin Saggivelse og indlod Sagen. Indstævnte mødte ej efter Paaraab, hvorfor blev givet ham Forelæggelse til næste Ret. Den 7de Februar mødte Citanten og producerede Forelæggelsen samt indlod Sagen. Indstævnte mødte ikke. Retten lod Sagen bero til næste Ting. Den 6te Marts 1776 mødte Citanten og paastod Dom. Retten lod Sagen en Gang for alle opstaa til næste Ting. Paa dette den 3die April udeblev begge Parterne, hvorfor Retten optog Sagen til Dom.

Nr. 677. Den 6te December 1775. (*Ridemænd*). To Mænd udmeldtes til at gjøre Ridemandsindførsel. (Dette er usædvanligt, da det i en meget lang Periode har været Tilfældet, at Ridemandsindførsel udførtes af en eller flere af Landsdommerne).

Nr. 678. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Ved Domme fra Aarene 1774—1775 gjælder Reglen fra det foregaaende Aar undtagelsesfri.

Nr. 679. Den 7de Februar 1776. (*Kriminalproces, Stævning*). Denne mod Delinkventen Lars Jacobsen for Mishandling af hans Fader anlagte Sag hjemvistes, da Landstingsstævningen ikke var bleven forkyndt for Underdommeren og de af ham tiltagne Meddomsmænd.

Nr. 680. Den 7de Februar 1776. (*Appel til Stadfæstelse, Dommens Forkyndelse*). En Underretsdom var indanket til Konfirmation og til Ridemænds Udmeldelse. Indstævnte producerede Kontrastævning og paastod Sagen hjemvist og sig tillagt Sagens Omkosninger, da Hjemtingsdommen ikke var bleven ham forkyndt inden Indstævningen til Landstinget. Men Retten tog ikke indstævntes Paastand til Følge, eftersom Underretsdommen ikke havde nogen Exekutionskraft, før Konfirmation og Ridemænds Udmeldelse af Landstingsretten var paafulgt, og Forkyndelsen saaledes ej kunde være af nogen Betydning.

Nr. 681. Den 2den Oktober 1776. (*Procedure*). Citanten møder og fremlægger Stævning, Akt og Indlæg samt indlader Sagen. Indstævnte mødte ikke efter Paaraab, hvorfor blev givet ham Lavdag og Forelæggelse til næste Landsting, hvilken Forelæggelse Citanten tog beskrevet til Forkyndelse for indstævnte. Sagen udsattes til 6te November. Paa Landstinget i November mødte Citanten, producerede den forkyndte Forelæggelse og indlod Sagen. Indstævnte mødte ikke, Sagen udsattes til næste Ret. Paa December-Landstinget mødte ingen af Parterne efter Paaraab. Retten lod Sagen bero til næste Ting. Da Parterne

ej heller gav Møde paa dette, den 22de Januar 1777, blev Sagen optagen til Dom.

Nr. 682. Aar 1776. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). For Domme fra dette Aar som i det foregaaende Aar.

Nr. 683. Aar 1777. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). En den 17de September 1777 afsagt Dom i en Gjældssag mangler Tvangsklausul, men har den sædvanlige Exekutionstermin. Ellers gjælder ved de i dette Aar afsagte Domme Hovedreglen, se det foreg. ved Aar 1750.

Nr. 684. Den 22de Januar 1777. (*Procedure*). Citanten mødte, producerede Stævning og begjærede Ride-mænd udmeldte til at foretage den i Stævningen ommeldte Vurdering. Indstævnte producerede sit Exceptionsindlæg og begjærede Rettens Kjendelse. Citanten refererede sig til sit forrige og begjærede Anstand samt Kopi af det fremlagte, hvad Retten bevilgede. Paa Landstinget den 19de Februar 1777 mødte Citanten og begjærede Anstand for at udtage Kontinuationsstævning, hvad Retten bevilgede, siden indstævnte ikke var mødt. Paa Landstinget i Marts producerede Citanten Kontinuationsstævningen m. v. og indlod Sagen. Indstævnte gav ikke Møde, hvorfor blev udstedt Forelæggelse til ham til næste Ting. Citanten tog Forelæggelsen beskreven, og der blev derpaa givet ham Paalæg om at forkynde den for indstævnte. Den 23de April producerede Citanten Forelæggelsen, og indstævnte fremlagde Indlæg m. m. Citanten begjærede Anstand og Kopi af det fremlagte, hvad Retten bevilgede. Sagen udsattes. Citanten mødte paa Landstinget den 21de Maj og indlod Sagen. Indstævnte mødte ej efter Paaraab. Retten lod Sagen én Gang for alle opstaa til næste Ting. Paa Landstinget den 25de Juni 1777 paastod Citanten Dom. Indstævnte mødte ikke. Retten optog Sagen.

Nr. 685. Den 20de August 1777. (*Procedure*). Citanten fremlagde Stævning m. v. og indlod Sagen. Ind-

stævnte mødte ej efter Paaraab. Sædvanlig Forelæggelse gaves ham. Den 17de September producerede Citanten Forelæggelsen og indlod Sagen. Indstævnte mødte ej efter Paaraab. Retten lod Sagen bero. Paa Landstinget i Oktober mødte ingen af Parterne. Retten lod Sagen en Gang for alle bero til næste Ting. Paa Landstinget i November udeblev atter begge Parter. Retten lod Sagen igjen bero. Den 10de December 1777 udeblev atter Parterne. Retten lod Sagen én Gang for alle opstaa til næste Ting. Den 7de Januar 1778 optoges Sagen, da heller ingen af Parterne mødte.

Nr. 686. Den 15de Oktober 1777. (*Procedure*). Paa Landstinget den 11te Februar 1778 mødte Citanten atter og producerede den udstedte Forelæggelse samt indlod Sagen med Tilkjendegivende, at det ikke havde været muligt at forkynde Forelæggelsen paa Grund af Forbud i Anledning af Kvægsygdommen paa Tære. Indstævnte mødte ej efter Paaraab. Retten lod Sagen bero, indtil den producerede eller en anden Forelæggelse kunde vorde forkyndt for de indstævnte Gaardmænd, eftersom Sagen ikke forinden kunde optages til Dom.

Nr. 687. Den 11te Marts 1778. (*Procedure*). Aktor, Forvalter Abel kontra Jøden Susmann Abraham. Aktor mødte, producerede Stævning og begjærede Anstand til næste Landsting, hvad Retten bevilgede. Den 8de April gav Aktor Møde, producerede Indlæg m. v. og indlod Sagen. Susmann Abraham mødte ej efter Paaraab, hvorfor Retten gav ham Lavdag. Den 6te Maj 1778 producerede Aktor Forelæggelsen og indlod Sagen. Defensor mødte og begjærede Anstand samt Kopi af det fremlagte, hvad Retten bevilgede. Den 3die Juni 1778 mødte Defensor og producerede kgl. Oprensning, Stiftamtmandens Konstitution, Kontrastævning og Indlæg samt indlod Sagen. Aktor begjærede Kopi af Defensors Indlæg, da denne ikke havde villet overlade ham sit Indlæg til Gjennemlæsning, hvor-

hos han begjærede Anstand til næste Ting, hvad Retten bevilgede. Den 8de Juli producerede Aktor Indlæg og indlod Sagen. Defensor fremviste Stiftsbefalingsmandens Resolution, hvorefter Susmann Abraham indtil Sagens endelige Uddrag har Tilladelse til at være paa fri Fod, samt Overpræsidentens Pas, der tillod Susmann at rejse til Ringsted og videre, hvilke Dokumenter Defensor derefter begjærede tilbageleverede til Afbetjening for Susmann. Endelig modsagde Defensor, hvad Aktor urettelig i sit Indlæg kunde have anbragt, og indlod derefter i Henhold til sit forrige. Aktor begjærede, at de af Defensor fremviste Dokumenter maatte produceres til Aktens Inddragelse. Defensor var overbevist om, at de høje Herrer Landsdommere ikke provocerede ham til at producere de foreviste Dokumenter. Aktor vedblev sin Begjæring. Retten fandt ikke at kunne paalægge Defensor anderledes at producere sine Dokumenter, end han til sin Sags Tarv eragtede. Sagen optoges. (Sagen angik Hasardspil og var indanket fra Politiret).

Nr. 688. Den 11te Marts 1778. (*Arv, Testament*).
 Dom i Sagen Forvalter Frede paa Beldringe kontra Eggers til Dyrehovedgaard og Byfoged Hansen af Skjelskør. «Af de fra Parterne: Forvalter Hans Christian Frede paa Beldringegaard, som Mandatarius for nogle Arvinger efter ved Døden afgangne Paul Hein, paa den ene og Christian Eggers, Proprietær til Dyrehovedgaard, samt Byfoged Andreas Hansen af Skjelskør, dels paa egne og dels paa samtlige øvrige Medarvingers Vegne efter bemeldte afgangne Paul Heins Hustru Anne Marie Basballe, paa den anden Side, efter Hoved- og Kontrastævninger udi Landstingsretten fremkomne Dokumenter ses denne Sags Kvæstion alene at bestaa deri, om sidst afdøde Paul Heins Arvinger kunne og bør anses som alene Arvinger til Heins efterladte Midler og Formue, eller om Heins forhen afdøde Hustru Anne Marie Basballes Arvinger skulle og bør tage

lige Del med Mandens Arvinger eller derfra udelukkes. For Mandens Arvinger paastaes, at de bør anses som eneste Arvinger og Hustruens Arvinger at skulle udelukkes, bestyrkende deres Paastand med disse udi det mellem Hein og Hustru oprettede og under 26de August 1757 allernaadigst konfirmerede Testamente anførte Ord: «hvilken af os ved Døden først bortkaldes, da skal den efterlevende beholde vort Gods og Bo frit og ubehindret til Arv og Ejendom og fra den afdødes Arvinger i alle Maader utiltalt». Disse Ord ville Arvingerne efter Manden som den sidst efterlevende have forstaaet og forklaret derhen, at begge disse Ægtefolks ved Testamentets Forfatning tilhørende Bo skulde være taget fra den først afdødes Arvinger og givet til den længstlevendes Arvinger alene. Derimod paa Hustruens Arvingers Side paastaes Rettighed til Mandens efterladte Bo og til derudi at tage lige Del og være lige delagtig med Mandens Arvinger, formenende, at disse Testators Ord: «den efterlevende beholde vort Gods og Bo frit og ubehindret til Arv og Ejendom og fra den afdødes Arvinger i alle Maader utiltalt» ikke bør forstaaes eller udtydes videre eller anderledes, end at den sidstlevende skulde beholde hele Boet, saa længe den levede, frit og ubehindret fra den først afdødes Arvinger i alle Maader utiltalt. Da som det af benævnte Ægtefolk oprettede og af Kongen konfirmerede Testamente ikke indbefatter eller tilholder, at enten den enes eller den andens Arvinger skulle udelukkes fra eller miste Arv, ej heller at Mandens eller Hustruens Arvinger alene skulle arve den sidst efterlevende, hvilket og ikke at have været Testators Mening eller Villie bestyrkes med de to Vitterlighedsmands Vidnesbyrd (vide Skifteakten pag. 866, 868 og 875), saa bør Arvedelingen at tages i den paa Loven, de kongelige Anordninger og den naturlige Ret mest grundede og bedst overensstemmende Forstaaelse; altsaa kendes for Ret, at Paul Heins efterladte Midler og Formue

bør komme til lige Deling mellem hans og forhen afdøde Hustru Anne Marie Basballes efterlevende Arvinger paa begge Sider, og saaledes konfirmeres den paaankede Skiftebehandling. Den af Parterne paastaede Omkostning for Landstinget saa vel som Rente ophæves og bortfalder. Iøvrigt befindes det til Sagen for Landstingsretten anordnede Stempelpapir virkelig at være forbrugt. Datum Sjællandsfars Landsting, Onsdagen den 4de November 1778».

Nr. 689. Aar 1778. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). En Dom af 28de April 1778 bruger Tvangsklausulen: «under Justitiens Befordring», ellers gjælder ved Domsafsigelsen i dette Aar den opstillede Hovedregel fra Aar 1750.

Nr. 690. Aar 1779. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). En den 21de Juli 1779 afsagt Dom har Tvangsklausulen: «under Justitiens Befordring», ellers ved Domme, afsagte i dette Aar, Hovedreglen fra Aar 1750.

Nr. 691. Den 21de Juli 1779. (*Ridemænd*). Ved Dommen i denne Sag (af 17de Maj 1780) udnævntes 3 Ridemænd til sammen med Herredsfogden i Løve Herred og 4 kyndige og uvillige Mænd at fraskille og derefter indpæle fra Ørslev og Solberg Præstekalds Ejendom den omtvistede Lund.

Nr. 692. Den 24de Novbr. 1779. (*D. L. 1—6—11, med senere Bestemmelser, Landstingets Competence*). Dom i Sagen: Værtshusmand Hammer i Asminderød kontra Kapellanen Hr. Ussing. «Citanten Christian Hammer, Kromand i Asminderød, paaanker ved udtagen Landstingsrets-Stævning af 19de Oktober f. A. en af Birkedommer Johan Friederich Lottrup ved Kronborg Rytterdistrikts Birketings Ret den 8de September forhen afsagt Birketingsdom med videre hans formentlige urigtige Eragtninger, Kjendelser og øvrige Rettens Eragtninger i Sagen. Paa Hovedstævningen har Dommeren ved Paategning i Kraft af Lovens 1—6—11, de kgl. Reskripter af 19de Januar

1686 og 4de November 1690 samt Fdg. af 4de Juni 1723 og 10de April 1750 exciperet mod Sagens Paakjendelse ved Landstingsretten. Denne Exception indstævnte Hr. Ussing ligeledes har igjentaaget baade ved udtagen Kontrastævning af 27de Maj d. A. som ved hans i Retten fremlagte Indlæg af paafølgende 19de Juli, hvor han ydermere paastaaer, foruden Sagens Afvisning, at Hammer betaler Søgsmaalets Omkostning med 30 Rdl. samt Mulkt til Justitskassen m. v. Citanten har ved sin Fuldmægtig, Prokurator Schau, udi Indlæg af 17de Maj sidstl. forment, at Landstinget egenlig er den Ret, hvor vedkommende skal stande Appellanten til Rette og lide Dom efter Fortjeneste, og det paa den Grund, at Kronborg Rytterdistrikts Domme ikkun staa immediate under Højesteret, forsaavidt Sagerne vedrøre Hans Majestæts Bønder imod en anden Bonde; men da begge Parterne i denne Sag ere udenfor Bondestanden, det ikke heller just er den endelige Dom, men tillige Underdommerens øvrige Kjendelser, her paa-ankes, saa er Landstinget den Ret, hvor denne Sag skal paadømmes. Her bliver da at paaskjønne, hvorvidt de af Dommeren og Kontracitanten anbragte Exceptioner mod Sagens Paakjendelse af Landstingsretten kunne ansees rigtige og paa de allegerede kgl. allern. Reskripter og Forordninger grundede. Den allernaadigste Forordning af 4de Juni 1723 bestemmer i Almindelighed alle Birkedommernes Domme udi de kgl. Rytterdistrikters Birker at indstævnes lige for Højesteret. Vel have ifølge Loven Birkedommerens Domme i Grevskaberne og Friherskaberne samme Privilegium, men denne Ret indskrænkes ved Reskripterne af 19de Januar 1686 og 4de November 1690 til visse Sager, som fra disse Retter til Landstinget skulle indstævnes og dér paadømmes, hvilken Indskrænkning ifølge Reskripterne klare Mening ej forstaaes om flere end Grevskabernes og Friherskabernes Birketingsdomme uden at have Hensigt til nogen Forandring i forhen allegerede

Forordninger i Rytterdistrikterne. Thi kjendes for Ret, at denne Sag ifølge forhen allegerede allern. Forordning uden Paakjendelse her for Landstingsretten afvises, og betaler Citanten Hammer til Hr. Ussing denne Kontrastævnings Bekosning med 8 Rdl., alt at udredes og betales inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Justitiens videre Befordring. Datum Sjællandsfars Landsting, Onsdagen den 18de August 1780».

Nr. 693. Den 25de Juni 1780. (*Res judicata*). Da det af Proceduren klart fremgik, at begge Parter procederede om det, som ved Højesteretsdom af 25de Oktober 1779 havde fundet sin Afgjørelse, afviste Landstinget den 6te Juni 1781 Sagen.

Nr. 694. Den 19de Juli 1780. (*Kumulation*). Citanten producerede Stævning og Indlæg med 3 Bilag samt indlod Sagen. Indstævnte paastod Sagen afvist og begjærede derom Rettens Kjendelse. Retten resolverede: «Da Reskripterne af 24de Oktober 1755 og 22de Februar 1759 udvise, at Reskriptet af 3die Januar 1755 skal forstaaes om diverse Gjældssager, saa kan det mod indstævntes Protest ej tillades 2 diverse Personer, af hvilke den ene har 2den og den anden 3die Prioritet, conjunctim til Afgang for det stemplede Papirs Intrader under én Sag at anlægge Præferencedisput mod indstævnte (1ste Prioritetshaver), da deres Ret, hvad Udfaldet end maatte blive, efter deres Fordringers Natur altid bliver forskjellig; thi henvises Citanterne hver for sig at tage Stævning og give Sag, hvortil det producerede Stævnamaal her fra Retten afvises».

Nr. 695-696. Den 16de August 1780. (*Pant*). Under 16de August 1780 inkamineredes de i foregaaende Nr. omhandlede 2 Sager som adskilte Søgmaal: 1) Brygger og Grosserer Anders Christensen Lund af Kjøbenhavn kontra Provst Torm i Kirkestillinge og 2) Raadmand og Grosserer Christen Waage i Kjøbenhavn kontra Provst

Torm i Kirkestillinge. Den 10de Januar 1781 afsagdes Dom i begge Sager, og disse to Domme ere, med de Modifikationer, som følge af, at Waage var prioriteret efter Lund, enslydende. Her hidsættes Dommen i den første Sag:

«Ved Stævning til Landstinget den 16de August (ligesom forhen conjunctim med Raadmand Waage til den 19de Juli er sket) paaanker Brygger og Grosserer Anders Christensen Lund af Kjøbenhavn en mellem hannem og Provst Torm i Kirkestillinge af Kammerraad og Borgmester Schmith i Slagelse den 11te Februar næstforhen afsagt Decision og Eragtning ved Skiftebehandlingen udi Johan Arent Kjærulffs Fallitbo, hvorved Provsten er bleven tilkjendt at burde have sin 1ste Prioritetskapital 850 Rdl. med et Aars Rente udbetalt og Lund at lade sig nøje med, hvad derefter bliver tilovers, ifølge Forskrivningerne og Skifterettens nærmere Eragtning og gjørende Udlæg, med hvilken Decision og Kjendelse efter fremkommet Indlæg af 15de August 1780 og de der udi allegerede Dokumenter formenes, at Lund ikke er sket den Ret, (som) hannem efter Loven tilkommer, og derfor gjøres Paastand: at den paaankede Decision og Eragtning skal vorde forandret, saa at Lund skal vorde kjendt berettiget til for sine tilgodehavende 700 Rdl. med skadesløse Renter og Omkostninger i Kjærulffs Fallitbo at nyde præfererende Betaling fremfor Provst Torm m. v. Herimod, dog uden Kontrastævning, har Provst Torm udi Landstingsretten produceret sit Indlæg af 6te November 1780 med den der udi paaberaabte Skifteakt og Tingsvidne, hvorefter han paastaaer, at Skiftedecisionen vorder aldeles ved Magt kjendt og konfirmeret, samt Renter aarlig, indtil Betaling skeer, og Lund tildømt at betale ham denne Proces's Omkostning med 30 Rdl, og derhos mulkeret som temere litigans. Naar da det fra Parterne i denne Sag fremkomne igjennemgaaes, at Johan Arent Kjærulff har under

Dato 1ste Marts 1774 udgivet sin Obligation til Provst Torm i Kirkestillinge for Kapital 850 Rdl. og derfor pantsat med 1ste og eneste Prioritet sin Gaard i Slagelse (vide Akten pag. 2—6 inkl.), som dog ej er formedelst indløbne Vanskeligheder og Omstændigheder bleven læst inden Slagelse Byting før den 9de Februar 1779 (vide pag. 7); af samme Akt fra pag. 10 til pag. 15 ses og, at Kjærulff under Dato 9de August 1777 har udgivet sin Obligation til Grosserer Lund i Kjøbenhavn for Kapital 700 Rdl. mod Pant og 2den Prioritet i sin Gaard næst efter Provst Torm, som udi dette Pant har 1ste Prioritet for den Kapital 850 Rdl., hvilken Panteobligation (vide Akten pag. 16) findes ligeledes inden Slagelse Byting læst den 11te August 1777. Berørte Skifteakt saa vel som det paa Lunds Side fremkomne Indlæg udviser da, at Grunden og Paastanden hvorefter Lund mener sig berettiget til at blive prioriteret fremfor Provsten og blive berettiget til mere end ham af Debitor er blevet forskrevet eller givet til Pant, skal alene bestaa deri, at den til Lund udgivne Panteobligation er bleven tinglæst førend Provstens (som dog blev fuldbragt, før Kjærulff gik fallit); men da Skifteakten paa adskillige Steder udviser, udførlig oplyser og beviser, at Provsten hos den forrige Stiftamtmand Hr. Greve Knuth har beklaget sig og søgt at faa sin Obligation behørig tinglæst, længe før Lunds Obligation blev læst, hvilket end ydermere bestyrkes ved det i Rette komne Tingsvidne, erhvervet inden Antvorskov Birketing; følgelig, idet enten Svig eller Bedrageri (har) været skjult under Provstens Obligations saa sildige Læsning, som er det Loven, hvor der handles om Pantebrevs Læsning, vil have forebygget, ligesaa og Slutningen af 5—7—7 befaler, at den panthavende skal udløses efter sit Pantebrevs Lydelse (og ikke efter anden Maade), altsaa kjendes for Ret, at den mellem disse Parter udi denne Sag af Skifteforvalteren Hr. Kammerraad og Borgmester Schmith af-

sagte Decision og Eragtning bør ved Magt at stande, ligesom samme og hermed konfirmeres. Processens Omkostning ophæves — — — — —».

Nr. 697. Aar 1780. (*Terminus executionis*, *Tvangsklausul*). De i dette Aar afsagte Domme følge Hovedreglen, se Aar 1750.

Nr. 698. Den 4de April 1781. (*Fatalia appellationis*). Af Dommen (afsagt 4de Juli 1781) hidsættes: — — — —
«Vel oplyser den producerede Akt, at denne Sag forlængst har overstaaet fatalia appellationis, men da den under Sagen fremkomne Forelæggelse findes forsynet saavel med den indstævnte Parts som Underdommerens Paategning, at de mod den ergangne Doms — — — — for sildige Paaanke, for at naa Sagens Endskab, intet havde at erindre, hvorved de saaledes have renunceret paa dette Lovens Beneficium, og det derhos synes at være allerhøjstbemeldte Artikels (1—6—12) retteste Forstaaelse at en Part ikke imod sin Villie skal underkastes en fatalia overstanden Indstævning, saa fandt Retten sig saa meget mere forbunden til at paakjende denne Sag, som Hans Majestæts Intrader ved manglende Oprejsning i denne beneficerede (Sag) intet Tab lide — — — — —».

Nr. 699. Aar 1781). (*Terminus executionis*, *Tvangsklausul*). Med nogle mindre væsentlige Undtagelser gjælder Hovedreglen fra Aar 1750 ved de i Aaret 1781 afsagte civile Domme, der paalægge Udredelsen af en Pengepræstation.

Nr. 700. Aar 1782. (*Terminus executionis*, *Tvangsklausul*). Fra dette Aar ophører den Stabilitet i Valget af Tvangsklausul, som med enkelte Undtagelser har været tilstede siden Aar 1750. Nogen Anledning til denne Forandring kan ikke paavises.

Nr. 701. Den 22de Maj 1782. (*Procedure*). Citan-ten mødte, producerede Stævning og beneficium paupertatis samt begjærede Anstand til næste Landsting. Paa

dette mødte ingen af Parterne, hvorpaa Retten afviste Sagen.

Nr. 702. Den 22de Maj 1782. (*Fallit, Pant*). En af Skifteretten i Henrich Wiiums Fallitbo den 24de Januar 1781 afsagt Kjendelse blev af Kjøbmand Høyer efter kgl. Oprejsning indanket for Landstinget, hvor han paastod Kjendelsen tilsidesat og sig kjendt berettiget til at nyde forlods Betaling i den ved Auktionerne over Godthaab Gaards Afgrøde indkomne Sum, dog med Fradrag af de medgaaede Omkostninger. Af Landstingets den 18de September 1782 afsagte Dom hidsættes: «Da som den i Landstingsretten producerede Kopi af Wiiums Obligation til Høyer, dateret 1ste December 1772, — — — — udviser, at Høyer vel er givet første Prioritet og Rettighed udi al den Afgrøde, som voxer paa Godthaab Gaards Grund, men det tillige ses af Wiiums Deklaration til Skifteforvalteren af 16de Maj 1775, at han da har opgivet sit Bo under Skifterettens Behandling og følgelig ej længer været raadig over de til Godthaab Gaard hørende Jorders og Avlingers Behandling, (var) altsaa Kjøbmand Høyer ej heller berettiget uden de øvrige Medkreditorens Samtykke og Overdragelse for sin egen Regning og egen Fordel at benytte sig af Jorden, som og ikke findes at være hannem tilstaaet efter den Tid, at Falliten er foregaaet. Thi kjendes for Ret, at den paaankede — — — — — Kjendelse bør som vel grundet ved Magt at stande — — —».

Nr. 703. Den 22de Maj 1782. (*Ed*). Da Fordringshaveren ved en Udskrift af sin Hovedbog havde tilvebragt en grundet Formodning om sin Fordrings Rigtighed, stadfæstede Landstinget Hjemtingsdommen, der havde paalagt Debitor at fri sig ved Ed i Henhold til Lovens 1—14—6 og Fdg. af 5te Novbr. 1723.

Nr. 704. Den 4de Februar 1784. (*Procedure, Tiende*). Sognepræsten for Egebjerg Menighed i Odsherred, Andreas Johan Rehling kontra Justitsraad og Kammeradvokat Col-

bjørnsen paa Embeds Vegne. Paa Citantens Vegne mødte Højesteretsprokurator Haagen og producerede Stævning, Indlæg og Hjemtingsakt med Bilag samt indlod Sagen. Kammeradvokaten begjærede Anstand til næste Ting. Den indstævnte Dommer, som ikke mødte, blev der givet sædvanlig Forelæggelse. Den 3die Marts 1784. Citantens Sagfører fremlægger Forelæggelsen og indlod Sagen. Paa indstævntes Side blev forevist en udtagen Kontrastævning og begjæret Anstand til næste Ret. Bevilget. Den 7de April 1784. Indstævnte producerede Kontrastævning, Indlæg m. v. og indlod Sagen. Citanten producerede en til Landsdommerne ergangen kgl. Bevilling og begjærede Anstand til næste Ret. Bevilget. Den 5te Maj 1784. Citanten producerede en kgl. Bevilling til Landsdommerne af 2den April 1784 og begjærede Anstand, som Retten bevilgede. Den 2den Juni 1784. Citanten fik atter Anstand. Den 7de Juli 1784. Citanten producerede Indlæg med Bilag samt indlod Sagen. Kammeradvokaten begjærer Anstand til næste Ret, hvad Landsdommerne bevilge. Den 4de August 1784. Indstævnte fik Anstand til næste Ting paa Grund af manglende Dokumenter. Den 8de September 1784. Indstævnte begjærede atter Anstand, hvad Retten bevilgede, da Citanten ikke var mødt. Den 6te Oktober 1784. Indstævnte producerede Indlæg og indlod Sagen. Citanten begjærede Anstand, hvad Retten bevilgede. Den 3die November 1784. Citanten fik efter Begjæring Anstand. Den 8de December 1784. Citanten producerede Indlæg og 6 Dokumenter samt indlod Sagen. Kammeradvokaten begjærede Anstand og Kopi af det fremlagte, hvad Retten bevilgede. Den 12te Januar 1785. Kammeradvokaten fik Anstand til næste Ret. Den 16de Februar 1785. Citanten fremlagde Indlæg og indlod Sagen. Indstævnte ligeledes. Sagen optoges. Den 23de Marts 1785 afsagde Retten følgende Dom: «Ved den inden Dragsholm Birketingsret den 1ste August 1783 afsagte Dom

udi en Sag mellem Citanten, Sognepræsten for Egebjerg Menighed i Ods Herred Hr. Rehling paa den ene og Kammeradvokaten Hr. Justitsraad Colbjørnsen for det kongl. Rentekammer paa Hans Majestæt Kongens Vegne paa den anden Side betræffende den Refusion, Hr. Rehling for sig og Efterkommere i Egebjerg Kald paastaaer for Tiende og anden Afgift saavel af de i Aaret 1779 efter kgl. Resolution til Skovs Opelskning indlagte 24 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. 1 Album Hartkorn fra Hulkerup og Braade Byer som af det senere til samme Brug indlagte Hartkorn 11 Tdr. 4 Skp. af Ulkerup og Læstrup i bemeldte Egebjerg Sogn, har Birkedommeren, Hr. Justitsraad og Landsdommer Bartholin kjendt for Ret: «at Hr. Rehling som nuværende Sognepræst til Egebjerg Menighed i Ods Herred bør nyde af det kongl. Rentekammer eller hvem der i Tiden kunde være Ejere af Egebjerg Sogn udi aarlig Refusion for det fra Hulkerup og Braade Byer til Skov indlagte Hartkorn pr. Tønde 1 Rdl., der udgjør for de indlagte 24 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. 1 Album for hvert Aar 24 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 6 β , hvilken Refusion regnes fra 1ste Maj 1779, da dette Hartkorn bevisligen er blevet indlagt, og saa fremdeles aarligen, saa længe han i dette Embede forbliver; ligeledes og lige saa længe tilkommer ham af nuværende eller efterkommende Ejere af Egebjerg Sogn udi aarlig Refusion af Ulkerup og Læstrup Byers til samme Brug indtagne Hartkorn pr. Tønde 1 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$, der udgjør for de indlagte 11 Tdr. 4 Skp. 15 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$, at regne fra 1ste Januar 1783 og fremdeles aarligen». Denne Dom er ikke aleneste af Sognepræsten Hr. Rehling her for Landstingsretten ved Stævning af 22de Januar 1784 paaanket med Paastand: «at Sagen enten skal vorde hjemvist til lovligere Paakjendelse, forsaavidt Citantens Efterkommeres Ret til Refusion ej udtrykkelig skal være paakjendt, eller og at den ergangne Dom dels skal vorde ved Magt kjendt dels underkjendt, forandret og yderligere paakjendt», men endog af Kammeradvokaten

Hr. Justitsraad Colbjørnsen er i Følge det kgl. Rentekammers ham tilstillede Promemoria af 29de November 1783 udtaget Kontrastævning under 3die Marts f. A. til, at fornævnte Dom derefter skal vorde aldeles underkjendt, tilsidesat og forandret.

I Følge heraf have Parterne altsaa i forskjellige Henseender deduceret denne Sag. Fra Citantens Side er af Hr. Advokat Haagen udi Indlæg af 4de Februar 1784 fremsat en Recit af Sagen og Underretsakten produceret, videre har Hr. Advokat Haagen ved Indlæg af 7de Juli og 8de December f. A. samt 16de Februar d. A. demonstreret og dokumenteret Sagen, hvorved er fremlagt 2 kongelige Bevillinger, den ene under 5te Marts ang. nye Dokumenters Producering og den anden af 2den April f. A. om, at udi Landstingsretten tillige maa paakjendes Efterkommernes Ret til den af Citanten paastævnte Refusion, uagtet at saadant ved Hjemtinget ej var paakjendt. Endelig er til formentlig nærmere Oplysning og Bevis fremlagt nogle Attester og besvarede Rekvisitioner. Herimod har Kammeradvokaten ved Fuldmægtig Bradt udi 3 Indlæg af 7de April og 6te Oktober 1784 samt sidstafvigte 16de Februar fremført sine Indsigelser og Kontrademonstrationer samt paa Grund deraf i Henhold til Underretsakten formeret sin Paastand. — Naar nu denne Sag efter de sande Omstændigheder og de anførte Indsigelses-Argumenter tages i Betragtning, da er det unægteligt, at ved første Øjekast ville alle Grunde synes at være mod Citanten Hr. Rehlings Paastand her: 1) det kongelige Rentekammer har udi sin P. M. til Hr. Rehling af 24de Februar 1781 — — — — rettelig anmærket, at Loven udi 2—23—1 & 5 har fastsat, at Tienden skal tages af Negen eller Kærven paa Marken, saa som Afgrøden falder paa ethvert Stykke Jord eller Ager, men af hvis ikke saaes, deraf gives intet til Tiende; at Tienden ikke er en uforanderlig af Grunden gaende Afgift, men

at den kan forandres, forøges eller bortfalde, ligesom Grunden anvendes til; at Tiendetagerens Rettighed til at hæve noget af tiendepligtige Jorder opkommer først, naar derpaa virkelig avles saadanne Væxter eller Kreaturer, hvoraf Tiende skal ydes, men ophører, saasnart Jorderne til anden Brug anvendes. — 2) Skulde man afvige fra denne Lovens klare Regel, maatte flyde, at alle nyttige Forandringer i Jordbrug paa tiendepligtige Jorder ikke af Jordejerne kunde foretages uden med Tiendetagernes Samtykke og Refusion til dem derfor, hvilket Loven dog har forebygget ved at fastsætte, at Tienden tages i Kærven, saa som Afgrøden falder paa hvert Stykke Jord eller Ager; 3) at ligesom det følger, at naar Skov eller Overdrev paa tiendepligtige Jorder opryddes til nyt Agerland, tilkommer Tiendetageren deraf Tiende efter Loven, saa maa det og blive en Følge, at Tiendetagerne for de andre Jorder, hvorpaa ikke avles saadanne Væxter eller Kreaturer, hvoraf Tiende skal ydes, ikke om Tiende kan gjøres nogen lovlig Prætention; 4) at der ifølge Loven skal tiendes af Bønderjorder, som henlægges under Hovedgaarde, viser alene, at tiendepligtig Jord ikke til Avling under Hovedgaarden maa forvandles til tiendefri uden Godtgjørelse. Hertil kunde endnu føjes: 5) at udi Indledningen til de gejstliges Privilegier af 24de Juni 1661 staaer udtrykkelig, at samme Privilegier skulle være det gemene Bedste i alle Maader upræjudicerlige, og at det er en almindelig Regel, at Privilegier eller Beneficier ikke bør indistincte interpreteres late, allermindst naar deraf kan flyde noget til andens Skade eller Fornærmelse. — Vedblev man saaledes fremdeles at abstrahere, vilde Grundene, hvor vigtige de end for sig kunne være, dog blive altfor ensidig betragtede; men nødvendigt er det i hver Sag at kjende de vigtigste Indvendinger og Tvivlsgrunde for derefter at kunne med den fornødne Overbevisning dømme rigtig om Ret og Uret. Naar denne Sag nu altsaa derimod betragtes,

vil fornemmelig følgende komme under Overvejelse. Originen af Tiende, den Hensigt og Bestemmelse, som efter Reformationen ved Loven med denne Afgift er fastsat, taaler ikke saa indskrænket en Forklaring, som af det kgl. Rentekammer og Kammeradvokaten herover er fremført. Rettighed til Tiende er forundt de gejstlige til Løn og Underholdning, det er en Afgift, som gives for Indkomsterne af Grundens Brug til Sæd eller andre Frugter. Den i Lovens 2—23—1 brugte Sætning: «men af hvis ikke saaes, deraf gives intet til Tiende» bør ikke forstaaes saaledes, at Tiende følger Ploven alene. Da Lovens Aarsag her gaaer videre end Ordene, saa kan man med den fuldkomneste Overbevisning sige, at ved Ordene i Lovens bemeldte Artikel: «besaa» og «saaes» bør forstaaes al den Brug, som Ejerne ved nogen Slags Dyrkning drage af en tiendepligtig Grund. Loven har til Exempler nævnet de almindeligste Sædearter og den sædvanligste Maade at drage Nytte af Jorden, da Formodningen altid var for det sædvanlige. Af Lovens 2—23—11 og mangfoldige Forordninger og Reskripter kan bevises den Omsorg, Regeringen bestandig har værdiget de gejstlige, for ikke enten at vorde betagede deres Indkomster eller paa nogen Maade i Henseende til deres Rettighed (at blive) forurettede, altsaa bør aldrig in contrarium den Forklaring bifaldes, der strider mod Lovgiverens saa retfærdige Intentioner. Den Indvending, at Tienden ikke er en uforanderlig af Grunden gaaende Afgift, beviser intet videre, end at Indkomsterne af denne Rettighed i Følge deres Natur ere uvisse, men deraf flyder ikke, at Tienden ved et i Loven ubenævnt Jordbrug skal uden Erstatning aldeles ophøre. Med den mindste Erfaring eller Kundskab i vort Landvæsen vil aldrig kunne nægtes, at den Pligt at give Tiende jo for Yderne er højst byrdefuld, men desuagtet viser Erfarenhed dog, at mange nyttige Forandringer i Jordbruget paa tiendepligtige Jor-

der af Ejerne kunne foretages uden Tiendetagernes Samtykke. Det er altsaa hverken Ejerens Raadighed over Jordens Brug eller Misbrug; som Tiendetagerne kunde paatale, men Lovene for Ejendomsret indskrænke billigen Ejeren i Henseende til den ham tilkommende Ejendomsrets Brug eller Udøvelse naar nogen derved kan skades eller nogens Rettighed fornærmes, uden for saadant at nyde et Slags Vederlag. Det anførte Forhold imellem, at Tiende bør svares, naar Skov eller Overdrev gjøres til nyt Agerland, derimod ikke, naar der paa tiendepligtige Jorder ej avles saadanne Væxter eller Kreaturer, hvoraf Tiende skal ydes, maa aldeles bortfalde, da Sammenligningen ej er reciprok. Dersom det er billigt, at Citanten af de her in qvæstione værende Tønder Hartkorns Udlægning til Skovs Opelskning ej bør nyde nogen Tiende eller Refusion, da vil med lige Billighed alt det øvrige af Egebjerg Sogns Hartkorn til bemeldte Brug kunne anvendes uden allermindste Refusion til Præsten; thi hvad som i denne Henseende for en Del af dette Sogns Hartkorn er Ret, maa jo ogsaa være gjældende for det øvrige. Men hvad skulde Følgerne for alle Præsterne her i Landet blive, naar formuende Jordegodsejere saaledes kunde anvende Brugen eller Dyrkningen (af en betydelig Del Jord? Foranførte Grunde ere alle tagne af Billighed, Retfærdighed og analoge Forklaringer af de vedkommende kgl. Anordninger; de ville og alle ved en upartisk Undersøgelse kunne være tilstrækkelige for Citanten til Medhold i denne her formerede Paastand — — — — —. Men skulde uventet endnu nogen Tvivl gjøre Meningerne i denne Sag vaklende, da overtydes man fuldkommen om Vildfarelsen ved at konferere efterfølgende 2 Reskripter, der endog for denne Sag ville findes saa aldeles afgjørende, at ikke to Meninger her længere kunne have Sted. Ved Reskript af 1ste Maj 1741 til Stiftsbefalingsmanden og Biskoppen over Sjællands Stift er befalet: overalt i

Stiftet, hvor Bønderne have indtaget deres Sædeland til Humleland, at lade foranstalte, at uvillige Mænd vorde udmeldte til at skjønne, hvad Korntiende af de til Humle udlagte Sædejorder kunde falde, og derefter fastsætte, hvad af samme Jorder i Stedet for Tiende efter Loven skal gives enten i Korn eller Penge, som aarlig til Martini skal ydes af hver Mand efter Proportion af hans Humlejord, dog at saadan Taxt sættes saa billig og moderat, at Folk ikke afskrækkes fra at anlægge Humle. — Det samme er befalet i Henseende til Tiende af Tobak i bemeldte Stifts Kjøbstæder ved Reskript af 8de Oktober 1734, hvilket siden er nøjere bestemt ved Plakat af 5te Maj 1779. Af dette anførte Tilfælde ses det, at Kongens Villie ikke er at betage eller hindre en Ejer i Nyttten eller Brugen af sin Jord, men naar Tiende (der er en Landskat eller relativt betragtet en Afgift af visse Slags Jordprodukter) formedelst en eller anden Slags Jorddyrkning vorder enten ukjendelig eller ved Forandringer og Afvigelser fra de sædvanlige Forskrifter gjort tvivlsom eller vanskeligere i Henseende til Ydelsen in natura, da vil Kongen, at uvillige Mænd ved Taxering skulle bestemme det Vederlag, som Præsterne i saadanne Tilfælde for Tienden billigen kunne tilkomme. Dette bør derfor og med Forandring efter Omstændighederne være Reglen her til denne Sags Paakjendelse».

I Henhold til denne Motivering tog Landstinget Citanten, Sognepræst Rehlings Paastand om den ommeldte Refusion for sig og Efterkommere i Egebjerg Sognekald til Følge.

Nr. 705. Den 4de August 1784. (*Bevis*). Af den under 16de Februar 1785 i denne Sag (Prokurator Ulrich August Worsøe af Slagelse kontra Magistraten ibidem som Skifteforvalter i afg. Krigsraadinde Oxholms Stervbo) afsagte Dom hidsættes: — — — — — Naar da denne Sag, anlediget ved den afsagte Skiftedecision, tages under nøjagtigste Qvervejelse, vil følgende blive at paaskjønne,

som ere Prokurator Worsøes væsenlige Anklageposter, nemlig: 1) hvorvidt Magistraten paa lovmedholdelige Grunde har nægtet ham Præference for 95 Rdl. 5 $\frac{1}{2}$ 8 β som en Rest af ham tilkommende for afg. Frue Oxholms Kost, Logi m. v. i et Aar indtil hendes Dødsdag; vel har Skifteforvalteren i den afsagte Decision formodet, at Worsøe ved hver hende tilfaldne Pensionskvartals Udløb har set sig betalt, men da dette ikke er bevist, og Formodninger aldrig bør vejlede til en Fordrings Udelukkelse, hvis Gyldighed er grundet paa en bevist mundtlig Akkord, Prokurator Worsøe ved Tingsvidne — — — har oplyst og saaledes fyldestgjort Lovens 5—14—47's Bydende, saa indses det ikke, at Magistraten har tildelt Worsøe sin Ret og Fordring i den Orden, som Loven 5—14—37 befaler at iagttages — — — — —.

Nr. 706. Den 8de September 1784. (*Pant, Fallit, Konkurrence mellem disse to Retsforhold*). En af Henrich Mentz til Regimentskvartérmester Marcus Wollqvartz udstedt Panteobligation af 15de December 1779 med 1ste Panteret i Gaarden Forhaabningsholm, som var tilslaaet Mentz ved den over samme afholdte Auktion, var i rette Tid (20de December) fremsendt til Læsning ved Københavns Rytterdistrikts Birketing, hvor den imidlertid ikke dengang blev læst, fordi det paa Forhaabningsholm til Mentz udstedte Auktionsskjøde af 10de December 1779 samt den af Gaardens forrige Ejer Frederik Bargum udgivne og derpaa hæftende Panteobligation, det første Dokument til Læsning og det sidstnævnte til Udsettelse, ikke tillige fremkom i Retten, og dernæst fordi der ikke fremlagdes noget Bevis for, at Kjøbesummen samt Rekognitionen og Afgifterne af Gaarden vare blevne betalte. Paa Wollqvartz's fornyede Rekvisition blev imidlertid Obligationen læst den 10de Januar 1780 «med Forbeholden af enhvers lovlige Ret i alle Tilfælde». Den 7de Juni 1780 blev endelig bemeldte Auktionsskjøde læst og Obli-

gationen læstes da (uden Anmærkning) anden Gang den 21de Juni derefter. Den 16de December 1779 var Mentz undvejet for Gjæld, og hans Bo blev derefter taget under Fallitbehandling. Spørgsmaalet var nu, om den af Mentz til Wollqvartz udstedte og ovenfor nævnte Panteobligation med 1ste Panteret i Forhaabningsholm kunde nyde Præference fremfor Falliten. Landstinget, for hvilket Sagen var indanket, besvarede den 8de December 1784 dette Spørgsmaal benægtende, eftersom Obligationen ikke var bleven lovlig tinglyst inden den 16de December 1779.

Nr. 707. Den 6te Oktober 1784. (*Procedure*). Citanten producerede Stævning, Indlæg, Beneficium paupertatis og en Attest, hvorefter han begjærede Forelæggelse for indstævnte til næste Ret. Retten indsaa ikke, at denne Stævning kunde være gjældende mod Fdg. af 1ste Maj 1782 § 1, der befaler, at den, som stævner en anden til at lide Dom, bør strax samme Tingdag, som Stævningen falder i Rette, gjøre Saggivelse, og, naar Saggivelse er sket, maa ej begjæres Anstand. Sagen afvistes derfor til lovligere Behandling.

Nr. 708. Den 14de December 1785. (*Procedure*). Citanten fremlægger Stævning, Indlæg og Akt samt indlod Sagen. Indstævnte mødte ikke. Forelæggelse blev givet ham til næste Ting. Den 18de Januar 1786. Citanten producerede Forelæggelsen og indlod Sagen. Indstævnte producerede Kontrastævning, Indlæg og Akt og indlod Sagen. Citanten fik Anstand og Kopi af det fremlagte. Den 15de Februar 1786. Ingen af Parterne mødte. Sagen udsattes. Den 15de Marts 1786. Citanten begjærede Anstand, som blev bevilget, da indstævnte ikke var mødt. Den 12te April 1786. Citanten begjærede og fik Anstand. Den 17de Maj 1786. Citanten begjærede Anstand til næste Ret, som blev bevilget, da indstævnte ikke var mødt. Den 21de Juni 1786. Ingen mødte efter Paaraab. Retten lod Sagen bero til næste Ting. Den 12te Juli

1786. Ingen mødte efter Paaraab. Sagen optoges til Dom. Den 16de August 1786 faldt Dom i Sagen.

Nr. 709. Den 25de Maj 1785. (*Opbud*). Landstinget nægter at udmelde Opbudsmænd, da den opbydende ej havde fremlagt den i Lovens 5—14—40 paabudne Attest fra Rentekammeret.

Nr. 710. Den 15de Marts 1786. (*Procedure*). Citanten producerede Stævning, Indlæg m. v. og indlod Sagen. Indstævnte mødte ikke, men fik Forelæggelse. Den 12te April 1786. Citanten producerede Forelæggelsen og et Indlæg samt indlod Sagen. Indstævnte mødte ikke. Sagen udsattes til næste Ret. Den 17de Maj 1786. Ingen mødte. Retten lod Sagen bero. Den 21de Juni 1786. Ingen mødte. Sagen optoges til Dom.

Nr. 711. Den 15de Marts 1786. (*Stævning, Procedure*). Paa Sagens første Tægtedag paastod indstævnte Sagen afvist, eftersom Byfogden, der havde afsagt den indankede Dom, ikke var stævnet. Men Landstinget tog intet Hensyn til denne Paastand, da Citanten erklærede intet mod Byfogden at intendere.

Nr. 712. Den 13de September 1786. (*Indbrudstyveri, Kriminalproces*). Antaget, at det ikke kunde anses for saadant Indbrud, som kvalificerer Tyveri, at Tyven havde slaaet Vinduesruder ind og derigjennem udtaget de stjaalne Koster.

Nr. 713. Den 10de Januar 1787. (*Kriminalproces*). Aktor producerede Stævning, Indlæg m. v. og indlod Sagen. Defensor producerede Indlæg og indlod ligeledes Sagen. Delinkventen blev fremstillet og vedblev sin for Underretten gjorte Tilstaaelse. Sagen optoges til Dom.

Nr. 714. Den 10de Januar 1787. (*Kompensation, Kontrasegemaal*). Under Sagens Drift producerer indstævnte Kontrastævning til sit Modkravs Kompensation.

Nr. 715. Den 4de Juli 1787. (*Procedure*). Citanten producerede Stævning, Indlæg og Tingsvidne samt indlod

Sagen. Paa samtlige indstævnte Bønders Vegne mødte deres beskikkede Forsvar, Sgr. Bergen, og tilkjendegav alene for Retten, at Citanten ikke havde indstævnet rette vedkommende, og at derhos de Vidner, hvis Vidnesbyrd skulde underkjendes, ej heller vare lovlig stævned, hvorfor han paastod Sagen afvist. Retten modtog Sagen og erklærede at ville ved den endelige Dom undersøge, hvorvidt indstævntes Protester kunde gjælde eller ikke.

Nr. 716. Den 4de Juli 1787. (*Proccure, Udlæg*). Citanten ved Brasch producerede Stævning, Indlæg m. v. og indlod Sagen. Indstævnte mødte ikke, hvorfor blev givet ham sædvanlig Forelæggelse. Den 8de August 1787. Citanten producerede Forelæggelsen og indlod Sagen. Indstævnte protesterede mod, at Brasch mødte, paa Grund af Reskriptet af 1735, men Retten modtog den af Brasch producerede Forelæggelse. Underdommeren exciperede mod Sagens Foretagelse paa ustemptet Papir, hvorom han udbad sig Rettens præliminære Kjendelse, og hvis Retten vilde tillade ham uden Gebyrs Erlæggelse Anstand til næste Ting, udbad han sig saadan. Retten tillod den af Underdommeren forlangte Anstand og modtog Citantens fremlagte Dokumenter, som de forefandtes, paa Grund af en fra det kgl. danske Kancelli under 18de Marts til den givne Resolution. Da Landsdommerne alene kunde frafalde deres Andel i Retsgebyrerne, men ikke Landstingshørerens, saa overlod Retten Underdommeren at føre Sagen, som han for bedst eragtede. Underdommeren frafaldt Anstanden og reserverede sin Ret. Indstævnte ved Prokurator Müller producerede Indlæg og paastod Sagen afvist. Citanten begjærede Anstand og Kopi af det fremlagte, hvad Retten bevilgede. Den 5te September 1787. Citanten begjærede Anstand paa Grund af manglende Dokumenter. Indstævnte paastod Dom. Anstanden blev bevilget. Den 3die Oktober 1787. Indstævnte begjærede Dom. Citanten fik Anstand formedelst manglende Dokumenter. Den 7de

November 1787. Citanten mødte ved Auditor Trojel og fremlagde Indlæg samt indlod Sagen. Indstævnte mødte ved Petersen og modsagde Rigtigheden af Citantens fremførte samt indlod Sagen, der blev optaget til Dom. Den 5te December 1787 faldt Dom i Sagen, hvori blandt andet udtaltes, at Rettens Udlæg (in casu i Løsøre) i Henhold til D. L. 5—6—1 til 6 gav Exekutionshaveren «en Ret i Tingen», «Ejendom».

Nr. 717. Den 8de August 1787. (*Terminus executionis, Tvangsklausul*). Dommen i denne Sag (afsagt 3die Oktb. 1787) paalægger indstævnte at indfri sin Panteobligation, stor 150 Rdl., med Renter osv. inden 8 Uger efter Dommens lovlige Forkyndelse.

Nr. 718. Den 8de August 1787. (*Procedure*). Paa Landstinget den 7de November 1787 indlod begge Parter Sagen til Dom. Retten udsatte Sagen til næste Ting, da den allerede til den 5te December havde optaget 7 Sager. (En saadan Bestemmelse af Retten er ikke sjelden).

Nr. 719. Den 8de August 1787. (*Stævning, D. L. 1—4—21*). En ved Slagelse Politiret anlagt Sag havde Prokurator Worsøe ført for Olaus Heeberg, i hvilken Anledning Modparten, da han indankede Sagen for Landstinget, lod Appelstævningen forkynde for Worsøe. Denne deklarerede imidlertid ved Paategning paa Landstingsstævningen, at han hverken vilde eller kunde paa Heebergs Vegne modtage Stævningens Forkyndelse, og i sin den 19de Marts 1788 afsagte Dom erklærede Landstinget, at det saaledes givne Kald og Varsel ikke kunde staa for fulde, som om Hovedmanden selv havde faaet det, «thi fordi Worsøe for Politiretten har haft indstævntes Fuldmagt at forfølge Sagen, derfor ikke er det sagt, som han og imodsiges, han for Overretten vedbliver at forfølge den, og naar ham hertil mangler Fuldmagt, kan ikke Lovens 1—4—21 blive at anvende».

Nr. 720. Den 5te September 1787. (*D. L. 1—13—22*).
 Dommen i denne Sag, afsagt 16de April 1788, udtaler, at Lovens 1—13—22 ikke kunde anvendes i nærværende Tilfælde, da denne Artikel «alene kan eller bør appliceres paa Ubekvems- eller ærerørige Ord».

Nr. 721. Den 23de Jauuar 1788. (*D. L. 1—13—16 og 17, Lovfortolkning*). I denne Sag afsagdes den 18de Juni 1788 en Dom, hvoraf bidsættes: «Til at én kan kaldes et villigt Vidne, et Vidne, som selv har været med i Gjerningen, som vidner i sin egen Sag, udfordres, at dette skal kunne ses og skjønnes af hans Udsigende, (at der er) nogen Fordel og Interesse for ham som Vidne. Slige Vidner skulle ikke anses, siger Lovens 1—13—16, men Loven nægter intetsteds, at jo villige Vidner maa føres — — — — og gjælde for hvad de kunne. Meget mere haves Exceptioner, der som alle Exceptioner bestyrke Reglen, i Fdg. af 23de Novb. 1757, 30te Juni 1723, 15de Oktb. 1778, ja i den anførte Lovens Artikel, hvor saadanne Vidner skulle agtes og anses som andre upartiske Vidner».

Nr. 722. Den 16de April 1788. (*Loves Anvendelse*). Under Appellen af en Skifteforretning i en Fæstebondes Dødsbo var der anket over, at der ved en den 23de Juni 1787 foretagen Taxering paa Besætningen ikke var forholdt efter Fdg. af 8de Juni 1787. Ved Landstingets Dom den 12te Novbr. 1788 bemærkedes om dette Punkt følgende: «Naar betragtes, at Skiftets Begyndelse er 14 Maaneder ældre end Forordningen, som det endog er ubevist den 23de Juni at være publiceret, og at hverken Citanterne eller de paa deres Vegne nærværende — — — — — under Skiftet bemeldte 23de Juni gjorde Paastand paa Mænds Udmeldelse af Retten, men endog efter Aktens Udvisende have underskrevet det den Dag passerede, vil denne Ankepost bortfalde».

Nr. 723. Den 21de Maj 1788. (*Procedure, Arrest, Gjæld, Pant*). Den 16de Juli 1788 mødte Citanten og producerede den indstævnte givne Forelæggelse. Indstævnte fremlagde Indlæg. Citanten begjærede Kopi deraf og Anstand til næste Ting. Indstævnte protesterede mod Anstanden, da hans Indlæg ikke indeholdt andet end Paa-stand paa Sagens Optagelse til Dom. Retten nægtede den begjærte Anstand og optog Sagen. Den 13de August faldt Dom, hvoraf hidsættes Begyndelsen: «Udi denne Sag spørges, om en Gjældner har den Magt over sin Skyldner, at han kan gjøre Arrest og Sekvestration, følgelig tvinge ham til Betaling af en formelig Panteobligation, som ikke ved nogen i Obligationen bestemt Tid er forfalden, heller ikke løskyndiget til Udbetaling. Underdommeren har udi den paaankede Dom anset den af 5te November sidst passerede Arrest at være lovlig, som Etatsraad Reiersen (indstævnte i Appellen) har effektueret over Debitor Rasmus Brasch (Citant i Appellen), formedelst hans udgivne Pante-forskrivning af 21te Septbr. næstforhen. Udi Obligationen er ikke lovet Betaling uden foregaaende Opsigelse og den karakteriserer sig konform med Lovens 5—14—1 og ikke med den 2den Artikel, idet Debitor for Kapital 738 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$ 2 β og Renter, indtil samme er skadesløst bleven betalt, sætter sin Kreditor første Panterettighed i noget specificeret Indbo. Debitor har altsaa ikke været morosus og enten forsømt Rentes Erlæggelse eller Kapitalens Udbetaling efter lovlig Opsigelse, som Lovens 5—7—8 vil, da Renter ikke kunne statuere forfaldne for et Pantebrev, der ikkun er 7 Uger gammelt, og som Loven sætter Renters Svarelse af til en vis Omslagstermin. Heller ikke har han ved at forkomme noget af det pantsatte paadraget sig, at Kreditor skulde paa saadan Maade søge sig sekuriseret. Man bør uden Tvivl statuere Opsigelse for en Panteobligation, uagtet saadant ikke udtrykkeligt er foreskrevet, saasomt den lyder paa Rente, thi det egenlige ved disse

Forskrivninger er og bør være Bekvemmelighed for Gjælden-
 deren paa den ene Side, at han er betrygget for sin For-
 dring, og for Skyldneren paa den anden Side, at han i
 længere Tid end ellers kan benytte sig af Pengene, til
 Forskjel paa Debitorer, der kunne behøve Penge til Laans
 paa en kort Tid og have givet Forskrivninger, hvormed i
 Almindelighed ikke følger Underpant, saasom ved Vexel-
 obligationer, Reverser og andre slige tilladelige Forskriv-
 ninger, der just ere dem, Lovens 5—14—2 supponerer.
 Den Indvending, at Opsigelse er et Beneficium for Debitor,
 hvilket han følgelig kan renoncere paa, synes ikke anta-
 gelig, naar han ikke har gjort det udtrykkelig, thi ordi-
 narium bliver ellers som i lige Tilfælde at præsumere».

Nr. 724. Den 18de Juni 1788. (*Udlæg*). Af den
 den 13de Oktober 1788 i denne Sag afsagte Dom hid-
 sættes: «Spørgsmaalet i Sagen er da, om Madame Fogh i
 Kraft af en Udlægsforretning af 22de August 1778, uden
 videre Hjemmelsbevis, kan efter næsten 10 Aars Forløb
 konservere en Ejendomsret til det i Skyldnerens Bo efter-
 ladte Gods, hvori en anden har nødt senere Rettens Udlæg
 for tildømt Tilgodehavende hos ham, uden at nogen be-
 hørig Anmeldelse da af Debitor eller tilstedeværende myn-
 dige Søn er gjort om, at Mad. Fogh ejede noget der i
 Boet, eller ved Retten er vedgaaet. Man maa betragte,
 at Madame Foghs Fordring er Tid efter anden afgjort og
 likvideret paa den Rest nær af 137 Rdl. 2 Ɔ 1 β ; den
 Ret, hun altsaa havde i Debtors til 386 Rdl. 4 Ɔ sekve-
 strerede og vurderede Møbler for hendes Fordring 371 Rdl.
 5 Ɔ , kan hun umulig tillige have for en Summa, der er
 saa meget mindre, og ved at akceptere Betaling Tid efter
 anden efter Skyldnerens Bekvemmelighed, ved at lade
 Godset forblive i Skyldnerens Værge saa mange Aar, maa
 hun anses for at have renunceret paa sin Ret efter Ud-
 læget, der i Kollision med en bedre Ret billig bør tilside-
 sættes. Til denne Supposition lægger Debitor og den

tilstedeværende myndige Søn megen Vægt ved deres fortiede Anmeldelse om, at Møblerne skulde tilhøre Madame Fogh. Derhos skjennes de af Dommeren anførte Grunde for, at hendes formentlige Prætension ikke kan vinde Præference fremfor Hospitalet (den senere Udlægshaver), at fortjene Bifald, idet Citantinden har forsømt at tinglyse sit Udlæg af 23de August 1778, en Sikkerhed, vel ikke førend Fdg. af 18de Januar 1788 udtrykkelig paalagt, men dog anvendelig og rigtig. Hun har lige saa lidet anset fornødent at indkalde vedkommende til at se i Rette lagt hendes Prætensioner hos Skyldneren, der i Medhold af Lovens 1—4—1 var uforbigængelig nødvendig at iagttage».

Nr. 725. Den 7de Januar 1789. (*Procedure*). Citanten producerede Stævning, Indlæg og Akt samt indlod Sagen. Indstævnte paastod Sagen afvist af Hensyn til Lovens 1—6—12. Retten modtog Sagen og forbeholdt sig ved den endelige Paadømmelse at afgive sin Eragting. Citanten blev tilholdt at udtage fornøden Forelæggelse.

Nr. 726. Den 4de Februar 1789. (*Procedure*). Citanten producerede Stævning, Indlæg m. v. og indlod Sagen. Indstævnte mødte ikke. Forelæggelse gaves paa sædvanlig Maade. Den 4de Marts 1789 producerede Citanten Forelæggelsen og indlod Sagen. Indstævnte mødte ikke. Citanten anmærkede, at indstævnte havde renunceret paa Tilsvar. I Henhold hertil optoges Sagen.

Nr. 727. Den 1ste April 1789. (*Forlovelse, D. L. 5—1—1 og 2, Terminus executionis, Procesomkostninger*). Degnen Hr. Wincentz i Hagested kontra Birkedommer Weinhoff og Datter Anna Margrethe Weinhoff. I denne Sag afsagdes den 4de Novbr. 1789 følgende Dom: «Kvæstionen i denne Sag er, om Anna Margrethe Weinhoff kan fordre Reparation for det hende givne og af Degnen Wincentz i Hagested brudte Ægteskabsløfte. — — — — At Kjerlighedsbreve eller løse Ord og Løfter ikke kunne

virke Ægteskab, det lærer Fdg. af 5te Marts 1734 § 3, men da denne kun angaaer Besvangrelser og deraf paa- staaet Ægteskab, kan den i denne Sag, hvor ingen Besvangrelse angives at være existeret, ikke efter Parternes Formening appliceres. De borgerlige Love fastsætte og ingen Erstatning for et brudt Ægteskabsløfte, men da Degnen Wincentz bør opfylde enhver i Overensstemmelse med Lovens 5—1—1 og 2 indgaaet Forbindtlighed, og han har brudt det Anna Margrethe Weinhoff tilsagte Ægte- skab, saa skjønnes det billigt, at han bør erstatte hende det ved Løftets Misligholdelse tilføjede Tab. Hvor betyde- ligt dette er, findes vel ikke under Sagen bevist, men da det er unægteligt, at et fuldbyrdet Ægteskab havde kunnet forsikre hendes Udkomme i hans levende Live og efter hans Død hjælpe dertil, saa finder Retten saa meget mere billigt at tildele hende en efter begges Stand og Forfat- ning passende Erstatning. Thi kjendes for Ret: Deg- nen Wincentz i Hagested bør betale Anna Margrethe Weinhoff i nogenlunde Reparation for brudt Ægteskabs- løfte 250 Rdl. efter hendes Paastand for Underretten udi Forligsproposition og erstatte Birkedommer Weinhoff Pro- cessens Omkostning ved Underretten med 36 Rdl., da samme her for Retten ophæves».

Nr. 728. Den 13de Maj 1789. (*Ridemandsindførsel*). Udskrift af Justitsprotokollen. «Byfoged Siersted af Ring- sted producerede sin skriftlige Promemoria af Dags Dato tillige med en Kommissionsdom af 3die November 1788, hvorefter han udbad sig af Retten Ridemænd udmeldte i Følge Loven til samme hos og over domfældte at se fyl- destgjort for Domhaveren Brygger Linden i Kjøbenhavn. Retten optog til Eragtning, hvorvidt slig Udmeldelse kunde tilstedes uden foregaaende Stævning, og efter at Parterne vare udviste og igjen indkaldte, blev afsagt saadan Er- agtning: Af Lovens 1—4—1 skulde det egenlig ud- drages til Styrke for den Mening, at der til Mænds Op-

krævelse udfordres Stævning, men undersøges det derimod, at der i Henseende til denne Udmeldelse ikke søges andet end at erholde Personer autoriserede til Immission at foretage i Lovens Orden, saafremt demfældte ikke foreviser Appellationsstævning, og har han den, saa bliver Udgifterne Sagsøgerens Sag, som han godvillig indlader sig i; derhos er en Kommissionsdom, som en Overretsdømme betragtet, af den Art, naar man konfererer Lovens 1—24—42 i danske, men Lovens 1—22—44 i norske Lov, item Landstingsinstruktionens § 16, at den lige med en Højesteretsdom kan erholdes Udlæg efter, naar samme ikke til Højesteret er indstævnet. Thi paatager jeg Justitsraad og Landsdommer Bartholin mig, naarsomhelst den i Rette lagte Kommissionsdom, denne Udmeldelse in forma beskrevet, med øvrige Sagen og den begjærte Immission vedkommende Dokumenter blive mig tilstillede, saa og at Kommissionsdommen ikke er bleven appelleret til Højesteret, at fuldbyrde den rekvirerede Immission og Udlæg, efter Rekvirentens Anvisning, konformt med Lov og Ret».

Register.

- Afvisning**, Afvisningsdom, Nr. 91, 134, 187, 218, 223, 234, 261, 507, 552, 581, 596.
- Akkord i Fallitbo**, Nr. 266.
- Alders Tid**, Nr. 5, 210, 239, 265, 329, 416, 582, se iøvrigt Hævd.
- Angiver**, Nr. 335, 442, 482, 623.
- Anklagere**, Nr. 668.
- Appel i Almindelighed**, derunder ogsaa dens suspensive Virkning og Forholdet til, hvad der er paadømt i 1ste Instans, Nr. 36, 37, 45, 63, 121, 126, 216, 320.
- til Stadfæstelse, Nr. 552, 680.
- Fremlæggelse af nye Dokumenter, Oplysninger og Fremførelse af nye Indsigelser, m. v., Nr. 67, 334, 361, 405, 477, 551.
- Fatalia appellationis, Nr. 65, 74, 86, 120, 134, 223, 257, 261, 267, 435, 519, 552, 596, 657, 698.
- D. L. 1—6—11, Nr. 276, 692.
- Arrest**, Nr. 30, 81, 158, 228, 412, 413, 425, 527, 529, 586, 592, 723.
- i Konkurrence med Pant, Nr. 607.
- Arv**, Nr. 512, 688.
- Arvs og Gjælds Fraguæelse**, Nr. 571.
- Arvinger**, deres Overtagelse af den afdødes Gjæld, Nr. 8.
- Auktion**, Nr. 452, 563, 567.
- Auktionsforvalterens Ansvar, Nr. 216.
- Auktionskonditioner, Nr. 306.
- Auktionsrettens Kompetence, Nr. 406.

Betaling, Nr. 248.

Benægtelsesed i kriminelle Sager, Nr. 538, 547.

Bevis, Nr. 314, 374, 517, 650, 705.

Borgmester, Nr. 38.

Broderlod, Nr. 284.

Bøstrup Hovedgaard, Nr. 530.

Danske Lov:

— 1—2—19, Nr. 426.

— 1—4—5, Nr. 599.

— 1—4—8, Nr. 612.

— 1—4—19, Nr. 426.

— 1—4—21, Nr. 522, 719.

— 1—5—6, Nr. 642.

— 1—5—8, Nr. 494, 561.

— 1—5—11, Nr. 445, 570, 647.

— 1—5—14, Nr. 93, 248.

— 1—5—19, Nr. 281.

— 1—6—11, Nr. 276, 692.

— 1—6—12, Nr. 134, 223, 257, 261, 507, 519, 552.

— 1—6—19, Nr. 448, 632.

— 1—9—14, Nr. 147.

— 1—13—4, Nr. 447, 541, 580.

— 1—13—16 & 17, Nr. 409, 442, 521, 534, 540, 576,
616, 637, 721.

— 1—13—21 & 22, Nr. 132, 133, 244, 245, 450, 523,
575, 720.

— 1—13—27, Nr. 294, 330, 380, 434.

— 1—14—1, Nr. 133, 400.

— 1—14—3, Nr. 308.

— 1—14—5, Nr. 298.

— 1—14—6 & 7, se Ed.

— 1—15—1 Nr. 443.

— 1—16—9, Nr. 241.

— 1—16—12, Nr. 475.

— 1—21—8, Nr. 529.

— 1—24—10, Nr. 383.

Danske Lov:

- 1—24—27, Nr. 453, 578.
- 2—23—   } Nr. 704.
- 2—23—11,   }
- 2—23—79, Nr. 113.
- 3—4—11, Nr. 427.
- 3—13—31, Nr. 502.
- 3—16—2, Nr. 637.
- 3—17—4, Nr. 128.
- 3—17—14, se Trykfejl og Rettelser.
- 3—19—1, Nr. 163.
- 5—1—1 & 2, Nr. 279, 669, 727.
- 5—2—4, Nr. 192.
- 5—2—14, Nr. 512.
- 5—2—60, Nr. 496.
- 5—2—61, Nr. 420, 421.
- 5—2—85, Nr. 128.
- 5—2—88, Nr. 571.
- 5—2—90, Nr. 455.
- 5—3—10, Nr. 439.
- 5—3—14, Nr. 407, jfr. Trykfejl og Rettelser.
- 5—3—16, Nr. 627.
- 5—3—18, Nr. 383, 564.
- 5—3—28, Nr. 101.
- 5—4—5, Nr. 420, 421.
- 5—5—1, se Hævd.
- 5—5—2, se Hævd.
- 5—5—3, Nr. 402, 407.
- 5—5—5, Nr. 247, 438.
- 5—6—1 til 6, Nr. 716.
- 5—7—7, Nr. 453.
- 5—8—12, Nr. 397.
- 5—8—14, Nr. 215, 468.
- 5—14—2, Nr. 723.
- 5—14—6 & 7, se Kompensation, Kontrasøgsmaal.
- 5—14—29, Nr. 192.
- 5—14—32, Nr. 128.

Danske Lov:

- 5—14—46, Nr. 341, 467.
- 5—14—56, Nr. 354.
- 6—14—7, Nr. 431.
- 6—17—5, Nr. 221.
- 6—17—6, Nr. 221.
- 6—17—13, Nr. 297.

Depositum, 215, 468.

Dom, uendelig, Nr. 22.

- dens Affattelse, Nr. 64, 85, 113, 352, 491, 583.
- dens Retskraft, se Res judicata.
- dens Forkyndelse, Nr. 680.

Dommer, hans Stilling til jus, Nr. 57, 339.

- hans Habilitet, Nr. 203, 348, 401, 453, 585.
- i Almindelighed, Nr. 255, 296, 371, 458, 494, 584, 586, 631.

Ed, Nr. 28, 64, 124, 168, 194, 206, 222, 225, 250, 263, 280, 298, 308, 314, 374, 382, 385, 387, 463, 474, 482, 485, 538, 605, 703.

Edsdommens Forkyndelse, Nr. 485.

Ejendomsdom, Nr. 394, 504, 530, 536.

Enke, hendes Forhold til Kreditorerne, Nr. 198, 249.

- hendes Overtagelse af Boets Løsøre, Nr. 198.
- hendes Ret til Begravelsespenge, Nr. 225.
- hendes Ret til Broderlod, Nr. 284.
- hendes Ret til Fæstengave, Nr. 197, 284, 326.

Erstatningsansvar i Kontraktforhold, Nr. 499.

Exekution, se Udlæg.

Exekutionskraftens Forældelse, Nr. 598.

Exekutionsterminens Betydning, Nr. 673.

Fader, hans Ansvar for Sønnens Gjæld, Nr. 56.

Faldsmaalsbøder, Nr. 578.

Fallit, Nr. 266, 702, 706.

Fogdens Competence, Nr. 570, 675.

Forbud, Nr. 533, 618.

Fdg. af 17de Maj 1690, Nr. 321, 451, 576, 586, 598.

— af 28de Oktober 1702, Nr. 617.

— af 5te November 1723, Nr. 474.

— af 7de Februar 1738, Nr. 584.

Forlig, Nr. 229, 274, 367.

Forlovelse, Nr. 727.

Fornemme Folk, Nr. 417, 541, 580.

Forpagter, Nr. 455.

Forpagtning, i Konkurrence med Pant, Nr. 357.

Fremlæggespaategning, Nr. 16.

Frifindelse med Advarsel, Nr. 310.

Fuldmagt, Nr. 12.

Fæstensgave, Nr. 197, 284, 326.

Gavebrev, Nr. 421.

Gjæld, Nr. 8, 56, 266, 446, 628, 642, 723.

Gjældsbreve, Transport af saadanne, Nr. 564.

Granskning, Nr. 75, 508, 589.

Haandpant, Nr. 146, 350, 397, se iøvrigt Pant.

Hjemmel, Hjemmelsansvar, Nr. 148, 204.

Hjemvisning, Nr. 18, 22, 126, 344, 387, 545, 576.

Hustruens Vidnepligt, Nr. 534.

Hævd, Nr. 5, 59, 82, 95, 210, 220, 233, 239, 265, 329,
418, 438, 582.

Indførsel til Brugelighed, Nr. 489, se iøvrigt Udlæg.

Indførsel, se Ridemænd, Udlæg.

Interessentskab, Nr. 650.

Interlokutnrrie, se Fdg. af 17de Maj 1690, Procedure.

Jordskyld, Nr. 491.

Jus, Dommerens Stilling dertil, Nr. 57.

— Forholdet mellem dansk og fremmed, Nr. 71.

— Forholdet mellem ældre og yngre, Nr. 403, 588.

— Forholdet mellem gejstlig og verdslig, Nr. 20, 254, 565,
654.

Kaution, Nr. 83, 242, 425, 653.

Kindholm Gods, Nr. 536.

Kjøb og Salg Nr. 491, 559.

Kjøbstadjorder, Nr. 378.

Kommissarier, Nr. 353.

Kompensation, Nr. 305, 324, 336, 352, 528, 714.

Kontrakt, Nr. 669.

Kontrastævning, Kontrasøgsmaal, Nr. 44, 52, 76, 80, 136,
245, 305, 324, 336, 378, 542, 646, 714.

Kriminalret og Kriminalproces, Nr. 140, 142, 151, 153, 157,
160, 205, 226, 235, 275, 313, 347, 369, 375, 402,
422, 429, 450, 456, 516, 524, 531, 538, 547, 555,
556, 572, 587, 596, 601, 602, 611, 624, 668, 679,
712, 713.

Kumulation, Nr. 211, 218, 234, 258, 638, 694.

Landsdommer, Nr. 424, 432, 433.

Landstingets Kompetence, Nr. 20, 254, 317, 376, 461, 565,
692.

Lavhævd, Nr. 247.

Lavsvæsen, Nr. 590.

Leje, Nr. 559.

Ligbærere, Nr. 590.

Likvidationsmænd, Nr. 1, 26, 67, 74, 87, 102, 190, 209,
270, 358, 620.

Love, deres Anvendelse, Nr. 722.

— deres Fortolkning, Nr. 721.

Lægevirksomhed, Udøvelsen deraf, Nr. 240.

Matrikul, Nr. 582.

Mindreaarig, Nr. 212, 364, 398, 643.

Mortifikation, Nr. 202.

Musikant, Nr. 462.

Myndighed, Nr. 96, 212, 364, 398, 643.

— til at oprette Testament, Nr. 362.

Namsdom, Nr. 440.

Oldengjæld, Nr. 478.

Ombud, borgerligt, Nr. 427.

Opbud, Nr. 709.

Oprævelse, Mænds, Nr. 475, 543.

Oprejsning, Oprejsningsbevilling, Nr. 23, 179, 246, 315, 460, 581, 596.

Opsigelse, Nr. 49, 356, 446.

Overberg Gods, Nr. 536.

Oversyn, Nr. 85, 454, se iøvrigt Syn og Skjøn.

Pant, Nr. 35, 54, 55, 97, 98, 101, 104, 146, 173, 217, 238, 262, 271, 350, 357, 397, 406, 453, 467, 505, 532, 563, 607, 615, 628, 695, 696, 702, 723.

— til Brugelighed, Nr. 55, 97, 98.

— haandfaaet, Nr. 146, 350, 397.

— i Konkurrence med Fallit, Nr. 706.

— i Konkurrence med Forpagtning, Nr. 357.

— i Konkurrence med Arrest, Nr. 607.

Politiets Kompetence, Nr. 466.

Praxis som Retskilde, Nr. 304.

Privilegier, Nr. 58, 80, 462, 520.

Procedure, Nr. 7, 18, 23, 27, 28, 31, 41, 44, 48, 52, 57, 62, 72, 76, 79, 88, 91, 105, 106, 107, 108, 109, 111, 117, 118, 122, 125, 135, 136, 137, 138, 139, 143, 147, 152, 154, 162, 165, 169, 170, 174, 177, 178, 180, 181, 185, 187, 188, 195, 196, 201, 206, 211, 213, 214, 218, 219, 222, 224, 230, 232, 234, 237, 245, 250, 251, 253, 258, 268, 269, 272, 277, 282, 283, 286, 293, 296, 297, 300, 311, 312, 321, 322, 323, 328, 331, 332, 334, 337, 338, 342, 343, 344, 345, 355, 359, 360, 368, 374, 378, 379, 387, 396, 416, 419, 434, 435, 436, 449, 451, 459, 460, 470, 473, 477, 481, 484, 487, 490, 495, 498, 503, 506, 510, 520, 526, 527, 539, 542, 544, 545, 551, 555, 557, 558, 561, 565, 570, 573, 576, 579, 586, 591, 599, 603, 612, 614, 625, 638, 640, 646, 653, 658, 662, 672, 674, 676, 679, 681, 684, 685, 686,

687, 694, 701, 707, 708, 710, 711, 714, 715, 716,
718, 719, 723, 725, 726.

Procedurens Forhold til Dommen, Nr. 527.

Procesomkostninger, Nr. 5, 28, 42, 50, 68, 69, 71, 115,
123, 159, 164, 166, 176, 186, 206, 221, 231, 232,
234, 236, 246, 255, 256, 278, 305, 318, 351, 356,
363, 365, 367, 371, 372, 381, 382, 384, 391, 393,
395, 397, 399, 401, 415, 420, 437, 441, 462, 471,
491, 496, 501, 509, 525, 527, 548, 549, 550, 560,
569, 576, 578, 582, 610, 616, 625, 626, 628, 645,
653, 655, 661, 670, 727.

Prokurator, Nr. 234, 340.

Præskription, Nr. 60, 392, 430.

— af Vexel, Nr. 392.

Prækclusion, Nr. 73.

Rente, Nr. 3, 43, 48, 231, 346.

Rentes Rente, Nr. 309.

Res judicata, Nr. 51, 186, 208, 289, 299, 390, 479, 486,
693.

Retten, dens Fornægtelse, Nr. 448, 632.

Retsskriver, Nr. 301, 384, 416, 547, 584.

Revisionsmænd, Nr. 514.

Ridemænd, Ridemændsindførsel, Nr. 13, 33, 39, 40, 47, 53,
54, 55, 172, 183, 184, 193, 295, 303, 307, 327, 349,
360, 373, 394, 454, 469, 472, 489, 511, 537, 600,
652, 665, 666, 677, 691, 728.

Ringstedkloster, Nr. 504.

Samfrænder, Nr. 256.

Sandemænd, Nr. 116, 142, 241.

Skadeserstatning, Nr. 156, 546.

Skarprelter, Nr. 457.

Skifte, Nr. 16, 128, 132, 141, 165, 168, 169, 175, 189,
191, 192, 193, 197, 198, 224, 225, 249, 252, 256,
284, 326, 338, 377, 449, 455, 467, 512, 627, 635,

— Fordringens Anmeldelse paa Skifte, Nr. 16.

Skifte, Skifteforretnings Betydning overfor Domstolene, Nr. 21, 256.

— Skifterettens Kompetence, Nr. 193, 252.

— Skifteforretnings Appel, Nr. 320.

Skjøde, Nr. 101.

Stadfæstelse, Stadfæstelsesdom, Nr. 6, 65, 74, 86, 120, 208, 257, 267, 289, 327, 373, 519, 552.

Stævning, Nr. 12, 17, 25, 31, 32, 58, 72, 103, 118, 139, 143, 187, 211, 214, 232, 297, 338, 360, 423, 435, 449, 473, 503, 506, 520, 545, 555, 603, 612, 679, 711, 719.

Svanholm Gods, Nr. 536.

Syn og Skjøn, Nr. 25, 85, 92, 260, 286, 451, 454.

Sæltedommer, Nr. 316.

Sælteskrivet, Nr. 411.

Taxeringsmænd, Nr. 492, 493, 508.

Terminus executionis, Tvangsklausul, Nr. 4, 5, 9, 11, 15, 34, 41, 46, 61, 69, 70, 71, 77, 78, 84, 90, 94, 99, 103, 110, 127, 129, 130, 131, 144, 149, 150, 155, 166, 167, 171, 182, 207, 242, 243, 264, 288, 290, 291, 292, 305, 366, 388, 389, 404, 406, 414, 417, 428, 464, 465, 469, 476, 480, 483, 500, 566, 574, 592, 595, 604, 606, 608, 613, 621, 622, 629, 930, 633, 634, 636, 641, 644, 647, 648, 649, 651, 660, 663, 664, 678, 682, 683, 689, 690, 697, 699, 700, 717, 727.

Testamente. Nr. 688.

Tiende, Nr. 82, 287, 497, 704.

Tilbageholdelsesret, Nr. 562.

Tilbagesøgning, Nr. 259, 518.

Tilhjemling, Nr. 221, 297.

Tinglæsning af Skjøder og Pantebreve, Nr. 101, 383.

— af Udlæg, Nr. 453, 724.

Tingsvidne, Nr. 2, 7, 31, 32, 75, 78, 89, 103, 119, 244, 245, 276, 285, 334, 335, 379, 408, 409, 423, 442, 447, 482, 506, 532, 534, 535, 539, 540, 541, 553,

554, 568, 576, 577, 609, 616, 619, 623, 624, 631,
632, 639, 667, 671.

Transport af Gjældsbreve, Nr. 564.

Tvangsindsigelse, Nr. 443.

Udeblivelse, Citantens, Nr. 62, 88, 111, 224, 234, 283,
331, 359, 481.

— indstævntes, Nr. 41, 224, 227, 653.

Udlæg, Nr. 14, 36, 41, 45, 47, 48, 53, 54, 55, 84, 100,
114, 145, 172, 183, 184, 193, 295, 302, 303, 327,
349, 352, 360, 373, 394, 397, 406, 452, 453, 488,
489, 511, 515, 537, 546, 563, 564, 570, 600, 615,
652, 665, 666, 671, 691, 716, 724, 728.

Udmeldelse. dens Affattelse, Nr. 508.

Undsigelse, Nr. 659.

Uskikkelighed for Retten, Nr. 10, 319, 525.

Varetægtsfængsel, Nr. 112.

Vexel, Nr. 228, 392, 410, 444, 650.

Vidnestævning, Nr. 103, 119, 423, 609.

Villige Vidner, se D. L. 1—13—16 og 17.

Vornedskab, Nr. 96, 246, 520.

Værneting, Nr. 152, 386, 426, 539, 618, 631, 656.

Ægteemand, hans Gjældsansvar, Nr. 8.

Ærefornærmelser, Nr. 30, 161, 182, 273, 513.

Trykfejl og Rettelser.

- Side 80, Linie 14 f. n., staaer 1611, læs 1711.
— 96, — 17 f. o., staaer Adressekontorat, læs Adressekontoret.
— 97, — 11 f. o., staaer D. L. 3—17—14, læs D. L. 5—3—14.
— 161, — 9 f. o., staaer Procedurv, læs Procedure.
— 174, — 5 f. n., staaer exekusionis, læs executionis.
— 181, — 18 f. n., staaer Dukumenter, læs Dokumenter.
— 195, — 2 f. n., staaer Art. 22 pag. 27, læs Art. 27 pag. 22.
— 207, — 17 f. n., staaer Kantion læs Kaution.
— 233, — 15 f. n., staaer Tilfølge, læs Tilfælde.
-
-